

Na prawach rękopisu

INSTYTUT ARCHITEKTURY I URBANISTYKI
POLITECHNIKI WROCŁAWSKIEJ
Raport serii PRE nr I-1/ P-264 / 84

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Ada Kwiatkowska

Słowa kluczowe:

zabudowa mieszkaniowa
infrastruktura społeczna
archetypy miejsc i zachowań
aktywności kulturalne
modele

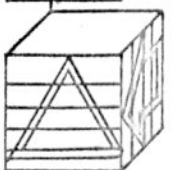
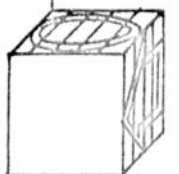
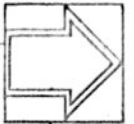
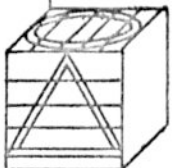
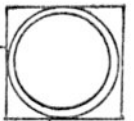
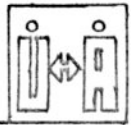
Promotor: doc.dr inż.arch.Zbigniew Bać

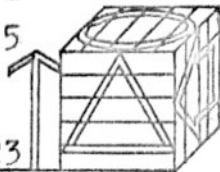
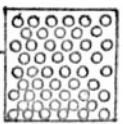
WROCŁAW 1984

~~Publikacja nie zawiera~~
~~rozwiązania zgodnego z~~
~~dotyczącego się do~~
Rzecznik Patentowy
Mgr inż. Stanisława Zyboraka
28 MAJA 1984

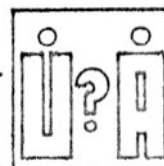
S P I S T R E Ś C I :

1.WSTĘP.	4
1.1.UZASADNIENIE PODJĘCIA TEMATU.CEL I TEZA PRACY.	4
1.2.TOK ROZUMOWANIA.	7
1.3.SCHEMAT PRACY.OZNAKOWANIE GRAFICZNE.	9
2.ANALIZA CZYNNIKÓW MAJĄCYCH WPŁYW NA KSZTAŁTOWANIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ.	...11
2.1.WSTĘP.	...11
2.2.SYSTEM ARCHITEKTONICZNY.	...13
2.2.1.Analiza systemu architektonicznego.	...13
2.2.2.System architektoniczny-Wnioski.	...19
2.3.SYSTEM ARCHETYPÓW MIEJSC I ZACHOWAŃ.	...20
2.3.1.Teoria archetypów miejsc i zachowań.	...21
Literatura przedmiotu.	...21
2.3.2.Pytania problemowe.Cel analizy.	...23
Zakres zjawisk poddanych analizie.	...23
2.3.3.Metoda naukowa.Analiza.	...23
2.3.4.System archetypów miejsc i zachowań.	...37
Wnioski.	...37
2.3.5.System archetypów miejsc i zachowań a system architektoniczny.	...38
2.4.SYSTEM AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH.	...40
2.4.1.Konstruowanie systemu aktywności kulturalnych.	...40
2.4.2.System aktywności kulturalnych.	...43
2.4.3.Cel analizy.Zakres zjawisk poddanych analizie.	...44
2.4.4.Metoda naukowa.Analiza.	...46
2.4.5.System aktywności kulturalnych .	...88
Wnioski.	...88
2.4.6.System aktywności kulturalnych a system archetypów miejsc i zachowań.	89
2.4.7.System aktywności kulturalnych a system architektoniczny.	...90

2.5.UKŁAD CZASOWY.	...91	
2.5.1.Cel analizy.Zakres zjawisk podda- nych analizie.	...91	
2.5.2.Metoda naukowa.Analiza.	...92	
2.5.3.Układ czasowy-Wnioski.	..115	
<u>3.SYNTeza. MODEL OPRAWY PRZESTRZENNEJ ŻYCIA</u>		
<u>JEDNOSTKI.</u>	..123	
3.1.DOWÓD TEZY.SYNTeza WNIOskÓw.	..123	
3.2.ABSTRAKCYJNY MODEL OPRAWY PRZESTRZENNEJ ŻYCIA JEDNOSTKI W EUROPEJSKIM KRĘGU KULTUROWYM.	..133	
3.3.ZARYS TEORII KSZTAŁTOWANIA OPRAWY PRZESTRZENNEJ ŻYCIA JEDNOSTKI.	..142	
<u>4.MODELE INFRASTRUKTURY SpoŁeczNEJ ZABUDOWY</u>		
<u>MIESZKANIOWEJ.</u>	..145	
4.1.WSTĘP.	..145	
4.2.MODELOWANIE.SYSTEM ABSTRAKCYJNY A KONKRETNY.	..146	
4.3.MODELE INFRASTRUKTURY SpoŁeczNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ.	..151	
4.3.1.Modele i typy przestrzenne infra- struktury społecznej zabudowy miesz- kaniowej w skali bloku mieszkalnego.	..152	
4.3.2.Modele i typy przestrzenne infra- struktury społecznej zabudowy miesz- kaniowej w skali domu mieszkalnego.	..185	
4.4.OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MODELI INFRASTRUK- TURY SpoŁeczNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ.	..218	
<u>5.WNIOSKI.</u>	..223	
5.1.ANALIZA WYBRANEGO PROJEKTU ARCHITEKTONICZ- NEGO POD KĄTEM TEORII I MODELI OPRAWY PRZESTRZENNEJ ŻYCIA JEDNOSTKI.	..224	
5.2.ROLA ARCHITEKTA I UŻYTKOWNIKA W PROJEKTOWANIU INFRASTRUKTURY SpoŁeczNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ.	..241	
-ZAŁĄCZNIKI.	..247	
-BIBLIOGRAFIA.	..258	

1. WSTĘP

1.1. UZASADNIENIE PODJĘCIA TEMATU. CEL I TEZA PRACY.

Rozumienie istoty architektury uległo na przestrzeni dziejów istotnym przeobrażeniom: od statycznego pojmowania - jako założenia o cechach stałych i niezmiennych, do dynamicznego - traktującego architekturę jako zdarzenie.

Ta ostatnia interpretacja wskazuje na wagę niedostrzeganego do tej pory "piątego wymiaru" architektury, jakim jest aktywność jednostki i grupy społecznej przekształcająca elementy przestrzeni w czasie.

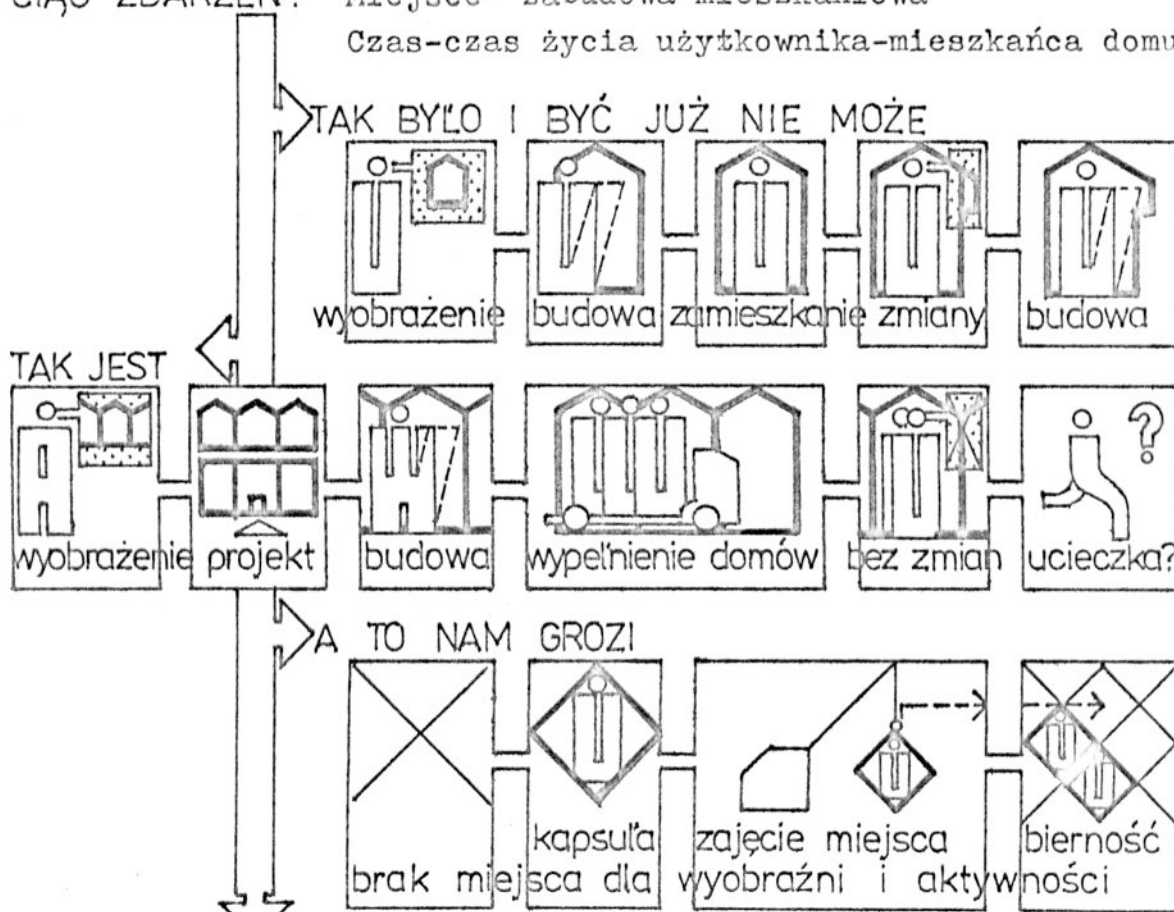
Niniejsza praca pozostaje w nurcie takiego właśnie rozumienia architektury.

Przyjrzyjmy się więc elementom tego zdarzenia, ograniczając się tylko do zdarzeń związanych z kształtowaniem opawy przestrzennej życia jednostki:

Osoby- Użytkownik, Architekt, Wykonawca

CIĄG ZDARZEŃ: Miejsce- zabudowa mieszkaniowa

Czas- czas życia użytkownika- mieszkańca domu

CZY MOŻNA TEGO UNIKNĄĆ ?

CEL PRACY :

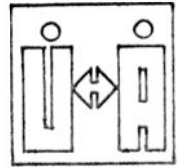
- aktywność kulturalną człowieka w miejscu zamieszkania
- zaspokojenie potrzeby samorealizacji jednostki i grupy społecznej
- kształtowanie się właściwych interakcji społecznych
- zaspokojenie przyszłych potrzeb "społeczeństwa czasu wolnego".

Podmiot: jednostka,rodzina,społeczność lokalna i ich aktyw -
ności

Zakres opracowania: infrastruktura społeczna domu i bloku
mieszkalnego

Zasięg czasowy:	okres poddany analizom	1960-1984
	okres perspektywiczny	1985-2000

TEZA PRACY :

PROJEKTOWANIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ
ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ BEZ UDZIAŁU MIESZKAŃCÓW WY-
TWARZA W NICH POSTAWĘ BIERNĄ, A WIĘC SZKODLIWĄ
Z PUNKTU WIDZENIA ZASPOKOJENIA POTRZEB SAMOREALIZACJI
JEDNOSTKI I GRUPY SPOŁECZNEJ,

STĄD

PEŁNY STAN AKTYWNOŚCI KULTURALNEJ CZŁOWIEKA MOŻE BYĆ
OSIĄGNIĘTY TYLKO DZIĘKI UCZESTNICTWU SAMYCH MIESZKAŃCÓW
W TWORZENIU PROGRAMU I URZĄDZANIU MIEJSC AKTYWNOŚCI
W ZABUDOWIE MIESZKANIOWEJ.

DEFINICJE POJĘĆ PODSTAWOWYCH ^x:

ZABUDOWA MIESZKANIOWA: "...zgrupowanie większych zespołów
mieszkań na wspólnym terenie w postaci domów jednorodzin-
nych albo domów wielomieszkaniowych, albo też łączące oby-
dwie te formy." [J.Goryński, 49,90]

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA: "...przestrzenny układ urządzeń
i obiektów pełniących funkcję niezbędnej, podstawowej ob-
sługi w odniesieniu do określonej jednostki przestrzenno-
gospodarczej." [W.Szolginia, 125,139]

"...wszelkie urządzenia bezpośrednio warunkujące zaspoko-
jenie potrzeb człowieka w zakresie mieszkania, oświaty,
ochrony zdrowia, kultury, wypoczynku." [S.M.Zawadzki, w: 76, 18]

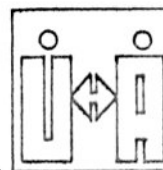
POTRZEBA SAMOREALIZACJI: "Polega na dążeniu jednostki do
zajmowania się tym, do czego predestynują ją posiadane zdol-
ności i skłonności, do czego czuje "powołanie" i w czym po-
trafi w pełni się wyżyć." [A.H.Maslow, w: 105, 67]

AKTYWNOŚĆ KULTURALNA: "...konfiguracja wyuczonych zachowań
i ich rezultatów, których elementy składowe są podzielane
i przekazywane przez członków danego społeczeństwa."

[R.Linton, 86, 44]

"...świadoma ingerencja w środowisko naturalne." [M.Czer-
wiński, 34, 36]

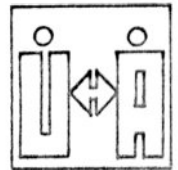
x-Pozostałe definicje będą podawane wraz z wprowadzaniem no-
wych pojęć.

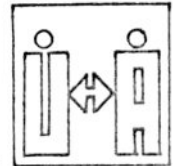

1.2. TOK ROZUMOWANIA.

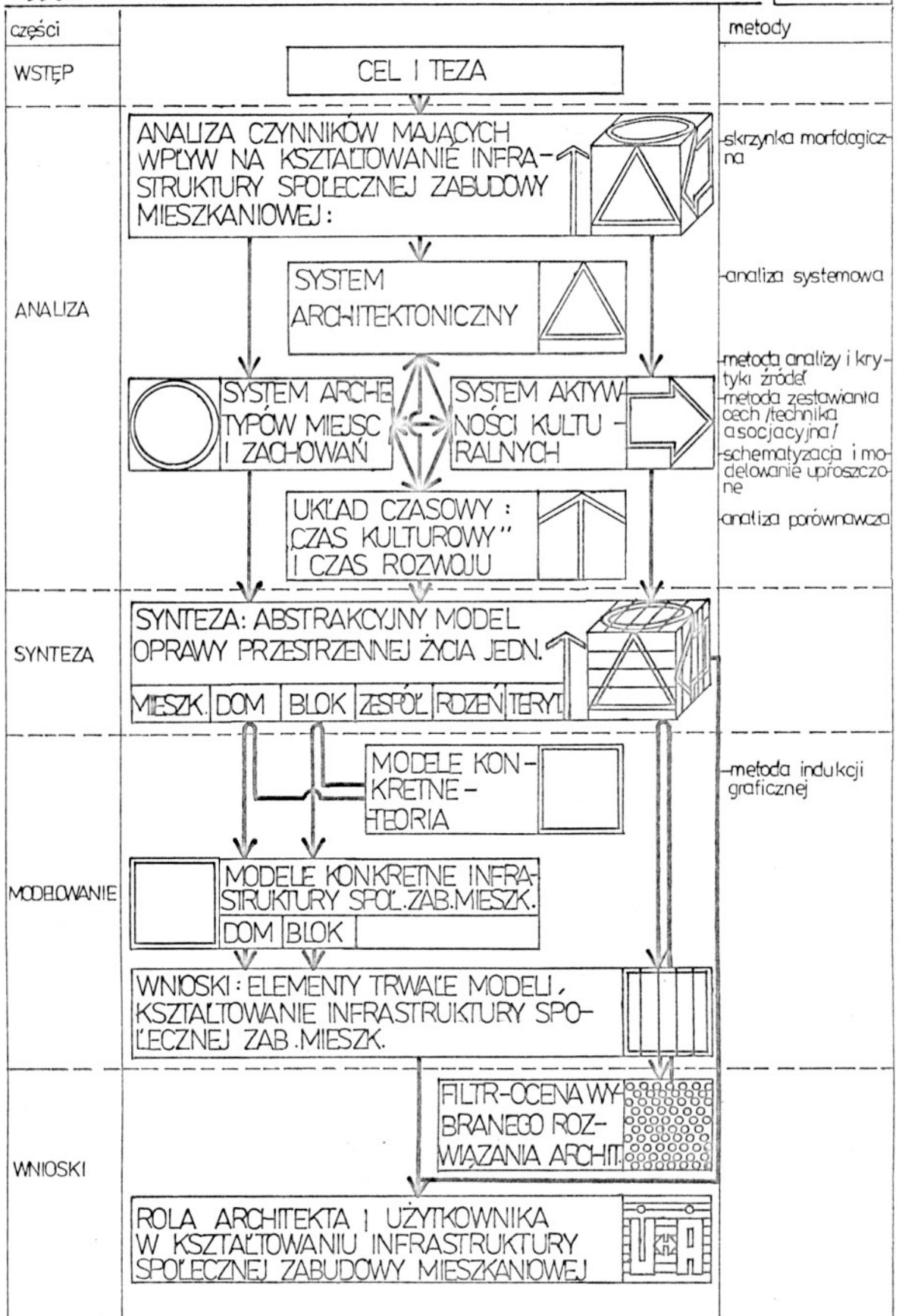
1. Zagadnienie: Infrastruktura społeczna zabudowy mieszkaniowej.
2. Infrastruktura społeczna zabudowy mieszkaniowej jako miejsce aktywności człowieka stanowi element składowy oprawy przestrzennej jego życia, zaś jako układ urządzeń pełniących funkcję podstawowej obsługi jednostki przestrzennie - gospodarczej - element składowy systemu architektonicznego.
3. Na infrastrukturę społeczną jako element oprawy przestrzennej życia człowieka składają się dwa typy układów i odpowiadające im dwa typy działań ludzkich:
 - układ naturalny, w którym mamy do czynienia ze stałymi i zdrowymi zachowaniami człowieka/zbiór archetypów miejsc i zachowań/
 - układ kulturalny, w którym mamy do czynienia z aktywnościami o charakterze twórczym i świadomym/zbiór aktywności kulturalnych/.
4. Każde działanie ludzkie ma więc dwa wymiary: zachowanie i aktywność kulturalna, nakładające się na siebie w konkretnej czasoprzestrzeni.
5. Aby jakiegokolwiek działania mogło powstać, podmiot działania /jednostka lub grupa społeczna/ musi:
 - być w mocy potrzeby, podniety itp.
 - mieć dostęp do określonych miejsc w przestrzeni w odpowiednim czasie
 - przygotować oprawę przestrzenną działania
 - mieć osiągalny obiekt działania.
6. Brak spełnienia tych warunków prowadzi do blokowania działania/powstawania postaw biernych/ lub do występowania negatywnych objawów w zachowaniach.
7. Infrastruktura społeczna zabudowy mieszkaniowej powinna więc spełniać dwa cele:
 - podtrzymywać stałe zachowania-przez dostępność potencjalnych miejsc działania w przestrzeni
 - generować aktywność-przez umożliwienie jednostce i grupie społecznej przygotowania oprawy przestrzennej aktywności.

8. Formy oprawy przestrzennej poszczególnych aktyw -
ności, czyli elementy infrastruktury społecznej ,
zależne są od przynależności podmiotu do kręgu
kulturowego, od czasu rozwoju i od indywidualnych cech i pre-
ferencji podmiotu.
9. Stanem pożądanym jest stan równowagi między występującymi
aktywnościami a ich oprawą przestrzenną, czyli stan entropii,
w którym zabudowa mieszkaniowa i jej infrastruktura społecz-
na odpowiada wyobrażeniom i rodzajom aktywności żyjących
w niej ludzi.
10. Stałą cechą entropii jest zależność między liczbą mieszkań-
ców, akceptowanymi rozmiarami zespołu mieszkaniowego a stop-
niem jego nasycenia infrastrukturą społeczną.
11. Zależność tę oddaje abstrakcyjny model oprawy przestrzen-
nej życia jednostki, który odwzorowuje powiązanie elementów
infrastruktury społecznej z ich miejscem w abstrakcyjnej
przestrzeni.
12. Infrastruktura społeczna z kolei jako element składowy
systemu architektonicznego stanowi układ urządzeń rozłożo-
nych w konkretnej czasoprzestrzeni.
13. Przejście z poziomu modelu abstrakcyjnego na poziom syste-
mu konkretnego umożliwia modelowanie, czyli grupowanie ele-
mentów, podział całości abstrakcyjnej przestrzeni na części
itp.
14. Modele, abstrakcyjny i konkretny, stanowią "filtr" umożliwia-
jący ocenę każdego rozwiązania architektonicznego zabudowy
mieszkaniowej i jej infrastruktury społecznej.
15. Ocena rozwiązań architektonicznych pozwala stwierdzić, czy
są one entropijne i czy potrzebna jest interwencja archi-
tekta, przyjmując za poziom odniesienia stan entropii, podsta-
wowy cel architektury.

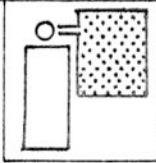
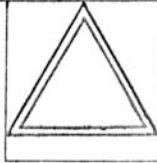
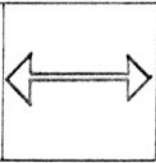
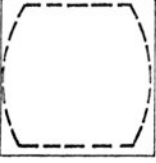
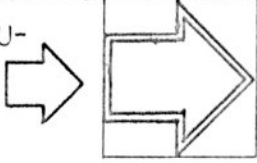
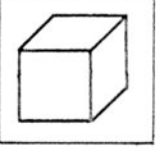
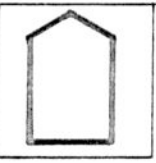
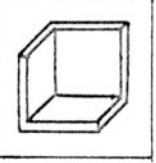
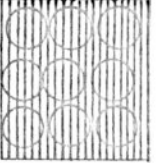
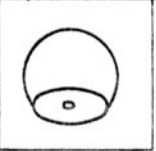
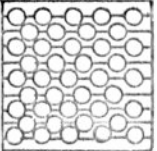

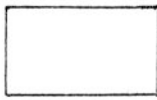
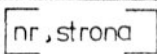
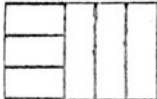
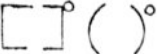
1.3. SCHEMAT PRACY. OZNAKOWANIE GRAFICZNE.

OZNAKOWANIE GRAFICZNE.

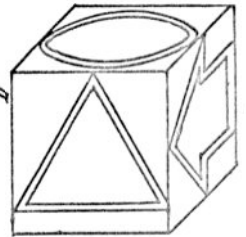
JEDNOSTKA PODMIOT		UŻYTKOWNIK		ARCHITEKT		WYKONAWCA		EKSPERT	
WYOBRAŻENIE, PROJEKTOWANIE		SYSTEM ARCHITEKTONICZNY							
RELACJE		SYSTEM ARCHETYPÓW MIEJSC I ZACHOWAŃ							
PRZESTRZEŃ OTWARTA		SYSTEM AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH aktywność kulturalna							
PRZESTRZEŃ ZAMKNIĘTA		UKŁAD CZASOWY							
DOM MIESZKALNY		MODELOWANIE							
OPRĄWA PRZESTRZENNA AKTYWNOŚCI –ELEMENT INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ		INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ							
PRZESTRZEŃ FIZYCZNA LUB FUNKCJONALNA OTACZAJĄCA JEDNOSTKĘ		FILTR-OCENA							

INNE OZNACZENIA.

analiza		pozycja bibliograficzna	
		poz.bibl.dotycząca rozwiązań archit.	
synteza-wnioski		rysunek wykonany na podstawie pozycji bibliograficznej / pozostałe-rysunki własne /	

2. ANALIZA CZYNNIKÓW MAJĄCYCH WPŁYW NA KSZTAŁTOWANIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZAB. MIESZKANIOWEJ.

2.1. WSTĘP.

Infrastruktura społeczna zabudowy mieszkaniowej jest konkretną czasoprzestrzenią, w której człowiek działa, czyli wchodzi w związki z określonymi obiektami działania. W tym sensie infrastruktura społeczna jest odzwierciedleniem relacji jakie zachodzą między człowiekiem, jego aktywnościami, przestrzenią i czasem. Stąd analiza czynników mających wpływ na jej kształtowanie jest analizą relacji między tymi elementami, analizą ich cech i konsekwencji jakie z nich wypływają dla kształtowania przestrzeni. Wyróżniono więc następujące relacje i systemy^x opisujące je:

1. relacja człowiek-przestrzeń :

człowiek, wchodząc w związki z obiektem działania, przekształca otaczającą przestrzeń, zarazem kształt przestrzeni wpływa na formy jego zachowań - relację tę opisuje system architektoniczny

2. relacja człowiek-aktywność :

człowiek żyje w dwóch typach układów [F. Znaniecki w: 121, 375]:

a. naturalnym, w którym mamy do czynienia ze stałymi i zdrowymi zachowaniami - system zachowań

b. kulturalnym, w którym mamy do czynienia z aktywnościami kulturalnymi - system aktywności kulturalnych

3. relacja aktywność-przestrzeń:

a. w układzie naturalnym: powiązanie stałych zachowań z określonymi miejscami w przestrzeni - system archetypów miejsc i zachowań

b. w układzie kulturalnym: powiązanie aktywności kulturalnych z ich oprawą przestrzenną/elementami infrastruktury społecznej/-system aktywności kulturalnych i ich oprawy przestrzennej^{xx}

x-System- "...całość utworzona ze względu na pożądane relacje między własnościami/albo własnościami relacji/, z przedmiotów, zwanych elementami, o tych własnościach/albo wchodzących w relacje/." [W. C. Dorosiński i in. 40, 34]

xx-System aktywności kulturalnych i ich oprawy przestrzennej w dalszej części pracy będzie określany jako "system aktywności kulturalnych".

4. relacja człowiek-aktywność a przestrzeń:
przestrzeń, w której człowiek działa, powinna
[O.R.Lindsley, w: 84, 62] :

- a. podtrzymywać stałe, zdrowe zachowania
- b. generować aktywność,

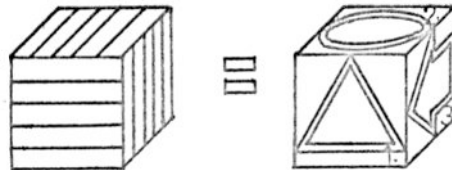
relację tę opisują poprzednio wymienione systemy

5. relacja człowiek-aktywność-przestrzeń a czas:

wykazuje zmienność form aktywności człowieka i form kształtowania przestrzeni w czasie-układ^x czasowy.

Systemy te stanowią elementy składowe skrzynki morfologicznej [45, 45] ; modelu, pozwalającego w sposób graficzny przedstawić w trzech wymiarach i przekrojach relacje jakie zachodzą między nimi:

Skrzynka morfologiczna /rys 1/:

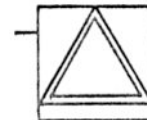

- 1. system architektoniczny
- 2. system archetypów miejsc i zachowań
- 3. system aktywności kult.

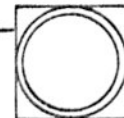
Rys.1

Kolejne etapy analizy systemowej powyższego modelu będą się więc przedstawiać następująco:

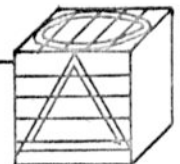
1. analiza systemu architektonicznego

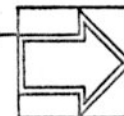
2. analiza systemu archetypów miejsc i zachowań

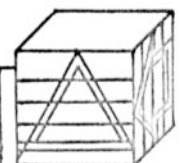
- analiza relacji zachodzących między systemem archetypów miejsc i zachowań a systemem architektonicznym

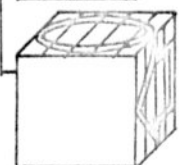
3. analiza systemu aktywności kulturalnych

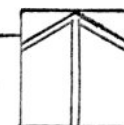
- analiza relacji zachodzących między systemem aktywności kult. a systemem archit.

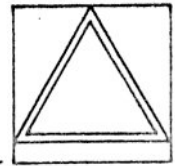
- analiza relacji zachodzących między systemem aktywności kult. a systemem archetypów miejsc i zachowań.

Ze względu na działanie czynnika czasu model ten zostanie dodatkowo poddany analizie w układzie czasowym.

x-Układ: "...wszystkie stosunki uporządkowania elementów w pewnej całości lub zbiorze bez konieczności zachodzenia stosunków zależności wzajemnej ." [J.L.Frąckiewicz, 45, 9]

2.2. SYSTEM ARCHITEKTONICZNY .

Infrastruktura społeczna zabudowy mieszkaniowej, pełniąc funkcję podstawowej obsługi określonej jednostki przestrzenno-gospodarczej /zabudowy mieszkaniowej/, stanowi jej element składowy, który nie może istnieć niezależnie od tej jednostki. Aby więc scharakteryzować infrastrukturę społeczną, czyli móc wyróżnić jej elementy i przedstawić ich przestrzenny układ, należy wpierw określić cechy zabudowy mieszkaniowej, miejsce tej zabudowy w systemie architektonicznym.

Zabudowa mieszkaniowa stanowiąca przestrzenną oprawę życia jednostki i grupy społecznej jest podsystemem systemu architektonicznego, którego opis możliwy jest przy użyciu metody analizy systemowej, określającej cel, elementy^x, strukturę^{xx}, oraz ograniczenia systemu [40, 36] .

2.2.1. ANALIZA SYSTEMU ARCHITEKTONICZNEGO .

1. CEL SYSTEMU :

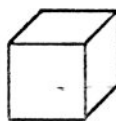
- zapewnienie miejsca w przestrzeni dla spełnienia określonych potrzeb człowieka
- kształtowanie oprawy przestrzennej życia jednostki i grupy społecznej /podtrzymywanie stałych i zdrowych zachowań, generowanie aktywności /

2. ELEMENTY SYSTEMU :

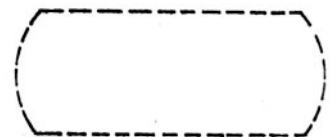
Elementy systemu architektonicznego /rys.2 /:

jednostka
grupa społ.

przestrzeń
zamknięta

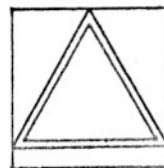
przestrzeń
otwarta

Rys.2

x-Element - "...jest to część całości o określonym znaczeniu identyfikowanym w tej całości i jednocześnie całość tę identyfikujący." [83, 44]

xx-Struktura - "...relacje między indywiduami o właściwościach określonych" [40, 35] lub "...rozmieszczenie/.../elementów w przestrzeni trójwymiarowej w danej chwili" [45, 24] .

3. STRUKTURA SYSTEMU :

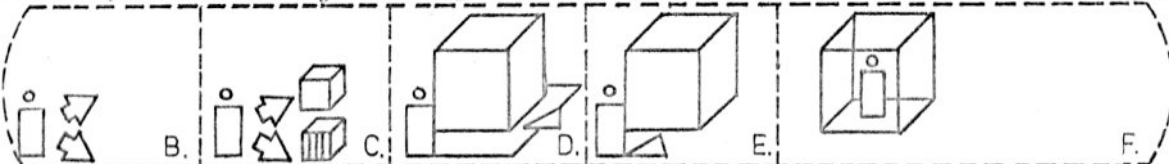

A. RELACJE MIĘDZY JEDNOSTKĄ, A PRZESTRZENIĄ /OTWARTĄ I ZAMKNIĘTĄ/ /rys.3/:

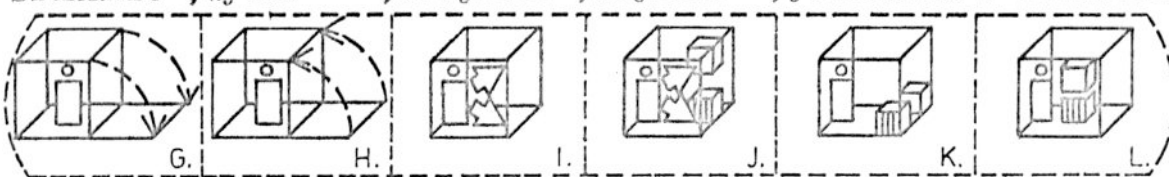

-Dystans osobisty - "...kulisty fragment przestrzeni otaczający jednostkę ." [18,58]

-Akt przestrzenny-zaadaptowanie przestrzeni dla potrzeb jedn.

szukanie , wybór , obejście , wejście , jednostka w układzie

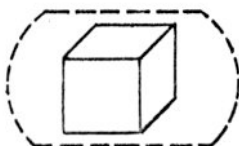

zmiany , budowa ; szukanie , wybór el. , zmiany el. , budowa el. Rys.3

B. RELACJE MIĘDZY PRZESTRZENIĄ OTWARTĄ, A ZAMKNIĘTĄ

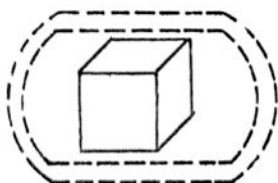
-Relacje określone wg modelu etologicznego przestrzeni zorganizowanej [A.Rapoporta w: 18,58] :

Skala domu:

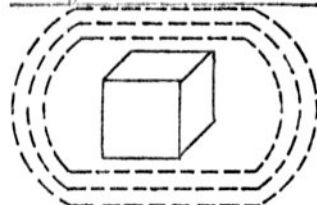
"...podstawowe ograniczenie regularnego poruszania się i aktywności, podporządkowane szeregu formułom i prawidłowościom zachowań. /.../Każda indywidualność bądź grupa społeczna ma typowy dla siebie rodzaj i wielkość skali domu-swoistą "sygnaturę przestrzenną!"

Obszary rdzeniowe/skala rdzenia/:

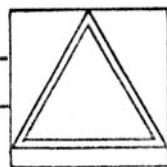
"...zawierające skalę domu i traktowane jako zazwyczaj mieszkalne. Są to miejsca użytkowane codziennie, najlepiej znane. /.../Obszar rdzeniowy podlega stałym zmianom wraz ze zmianami subkultury w czasie." [18,58]

Perytorium:

"...szczególny obszar przynależący fizycznie lub poprzez system praw i symboli, który jest identyfikowany jako "własność" jednostki bądź grupy." [18,58]

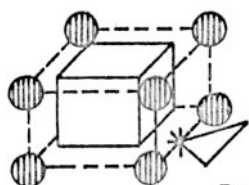
Przyjęcie modelu etologicznego przestrzeni zorganizowanej daje dużą swobodę w porównywaniu i klasyfikowaniu siedlisk ludzkich o różnej wielkości, w przeciwieństwie do często zbyt wąsko i niejednoznacznie zdefiniowanych pojęć typu: dziedziniec, kolonia, jednostka sąsiedzka, jednostka szkolna, osiedle, dzielnica, miasto.

Dla celów pracy "skala domu", będąca głównym zakresem opracowania, została podzielona na mniejsze obszary, takie jak: skala mieszkania, domu mieszkalnego, bloku mieszkalnego i zespołu mieszkaniowego.

Skala mieszkania

Przestrzeń zamknięta mieszkania i fragment przestrzeni otwartej /rys.4/:

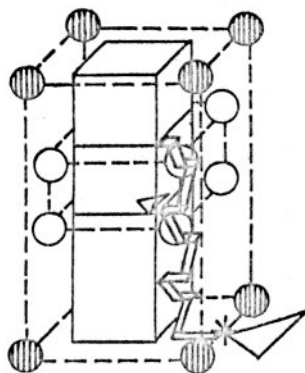

Rys.4

/dwelling/Wohnung/logement/ :
miejsce aktywności człowieka ;
jednostka funkcjonalno-przestrzenna o zasięgu i sposobie użytkowania przestrzeni charakterystycznym dla każdej indywidualności i grupy społecznej, zmienna w czasie, dająca poczucie "bycia we-wnętrzu", prywatności i izolacji, a w znaczeniu: dom/home/Heim /chez soi/, mająca cechy symboliczno-religijne.

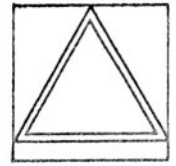
Skala domu mieszkalnego

Przestrzeń zamknięta domu mieszkalnego i fragment przestrzeni otwartej /rys.5/:

Rys.5

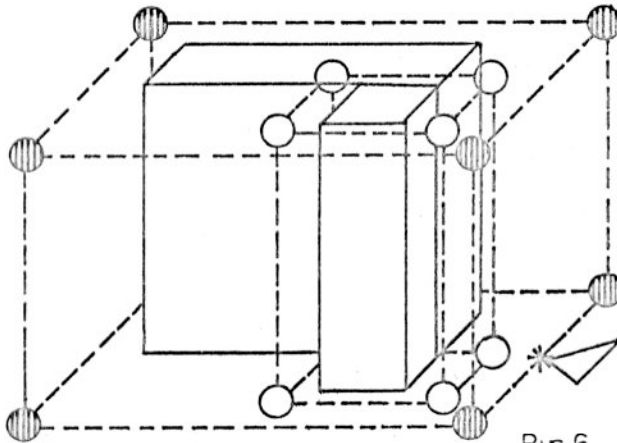
/dwelling-house/Wohnhaus/maison d'habitation/ :
miejsce aktywności grupy społecznej zamieszkującej dom, zawierające skalę mieszkania oraz tę część przestrzeni otwartej i zamkniętej, którą trzeba przejść od strefy wejściowej domu do strefy wejściowej mieszkania; odpowiednik dawnej kamienicy lub dla domów wolnostojących-willli ; skala o zasięgu i sposobie użytkowania przestrzeni charakterystycznym dla każdej grupy społecznej, zmienna w czasie.

Skala bloku mieszkalnego

/block of flats/Wohnblock /
block d'habitations/ :

Przestrzeń zamknięta bloku mieszkalnego
i fragment przestrzeni otwartej /rys 6/ :

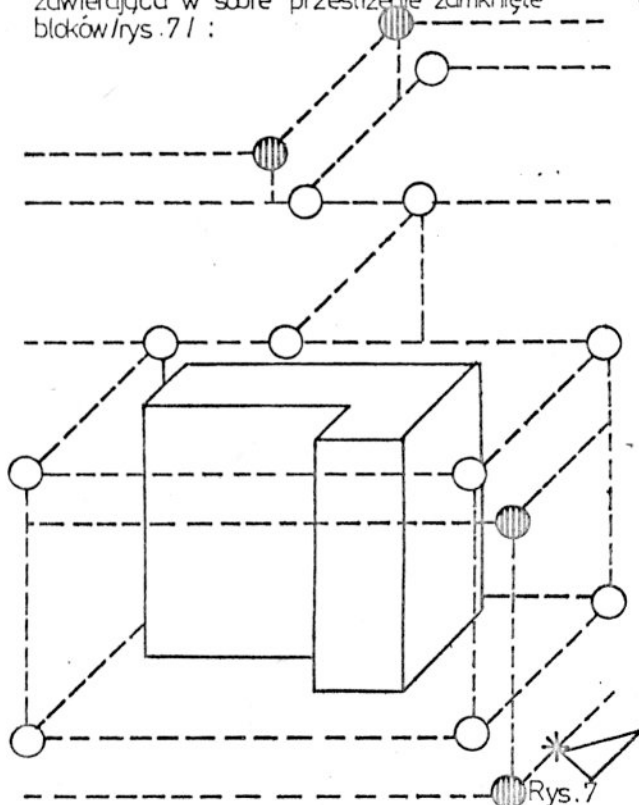
Rys.6

miejsce aktywności grupy społecznej zamieszkującej blok, zawierające skalę domu mieszkalnego; przestrzeń zamknięta w postaci budynku mieszkalnego/apartment building /Wohngebäude/bâtiment/ wraz z przestrzenią otwartą, czyli wydzielonym terenem, którego zasięg i sposób użytkowania jest charakterystyczny dla każdej grupy społecznej, i jest zmienny w czasie.

Skala zespołu mieszkaniowego

/a building complex/ Wohnkomplex/ensemble de bâtiments/ :

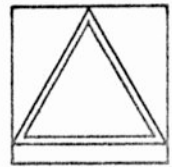
Przestrzeń otwarta zespołu mieszkaniowego
zawierająca w sobie przestrzenie zamknięte
bloków /rys.7/ :

Rys.7

miejsce aktywności grupy społecznej zamieszkującej zespół mieszkaniowy; wyodrębniony obszar przestrzeni otwartej mieszczący w sobie skalę bloku mieszkalnego; elementy zespołu/ bloki mieszkalne/są integralnie powiązane z programem ogólnym zespołu ; zasięg i sposób użytkowania przestrzeni jest charakterystyczny dla każdej grupy społecznej, i jest zmienny w czasie.

4. OGRANICZENIA I CECHY SYSTEMU^x

A. Typ przestrzeni :

proporcje i podzielność przestrzeni, zmienność i niezmienność, relacje przestrzenne typu: całość determinuje część, część determinuje całość; orientacja w przestrzeni, powiązania z otoczeniem, typ własności przestrzeni.

Typy przestrzenne zabudowy mieszkaniowej i jej układów w poszczególnych skalach architektonicznych:

Skala mieszkania-mieszk. jednoprzestrzenne, amfiladowe, cyrkula-

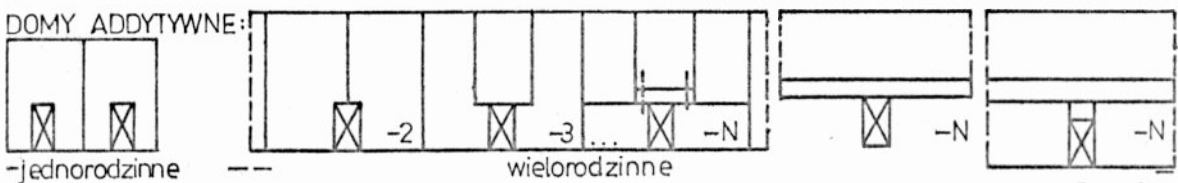
cyjne, rozkładowe

Skala domu mieszk. - Typy domów mieszk. wg K. Krüger Heyden [77, VI] rys. 8/ :

DOMY WOLNOSTOJĄCE :

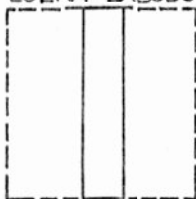
DOMY ADDYTYWNE:

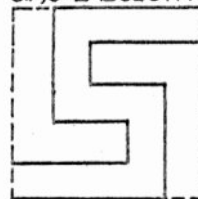
Rys. 8

Skala bloku mieszk. - Typy bloków mieszk. rys. 9/ :

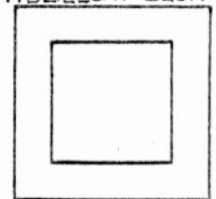
ŁUŻNA ZABUDOWA

CIĄG ZABUDOWY

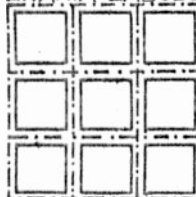
WYDZIELONY BLOK

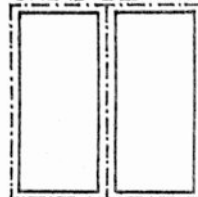
Rys. 9

Skala zespołu mieszk. - Typy zespołów mieszk. wg K. Chwaliboga [29, 98] rys. 10/ :

ZWARTA ZABUDOWA

UKŁAD BŁOKÓW

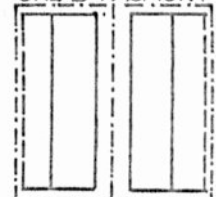
SUPERBŁOK

UKŁAD CIĄGÓW ZAB.

UKŁAD PASMOWY

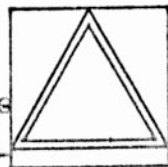

Rys. 10

x- Por. z pracami: Perry, Dean, Stewart [20, 58-65] - parametry przestrzeni: typ przestrzeni, rozmiary, proporcje, lokalizacja, organizacja, cyrkulacja informacji, typ własności;
S. Sołowij i in. [17, 19] - cechy przestrzeni: urbanistyczno-lokalizacyjne, funkcjonalne, formalno-przestrzenne, konstrukcyjno - techniczne.

B. Rozmiary przestrzeni :

rozmiary wyrażone w jednostkach długości, liczbie elementów modułowych /np. siatki modularnej, liczbie kondygnacji/, w jednostkach powierzchni lub objętości.

C. Organizacja przestrzeni:

- układy komunikacji poziomej i pionowej
- konstrukcja: rodzaj i rozpiętość
- koordynacja modułarna
- obudowa: rodzaj i materiał
- infrastruktura techniczna
- technologia realizacji
- ekonomiczność realizacji
- uciążliwość funkcjonalno-przestrzenna
- cechy formalno-przestrzenne wynikające z organizacji przestrzeni /np. oświetlenie/

D. Złożoność funkcjonalna przestrzeni: ^x

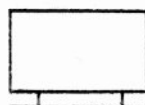
złożoność funkcjonalna przestrzeni wynika z oferowanych przez nią różnych rodzajów aktywności; dla ustalenia stopnia złożoności/pojemności funkcjonalnej przestrzeni/ poziomem odniesienia jest przestrzeń wielofunkcyjna.

E. Złożoność relatywna przestrzeni: ^x

złożoność relatywna przestrzeni określa potencjalne granice podatności danej przestrzeni na manipulację i przekształcenia. Złożoność relatywna przestrzeni wg H. Deilmanna [38, 214] rys 11:

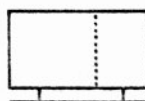
-ustalony plan

-spójna przestrzeń;
wewnętrzna zmienność

-płynny obrys przy
ustalonych potrzebach

-zmienna pojemność;
zewnętrzna zmienność

-jedn.przestrzenne przy
neutralnych potrzebach

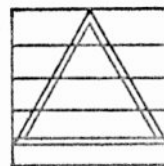
Rys.11

F. Złożoność formalna przestrzeni:

złożoność formalna przestrzeni wynika z oferowanych przez nią różnych możliwości przekształceń formy i bogactwa jej odbioru.

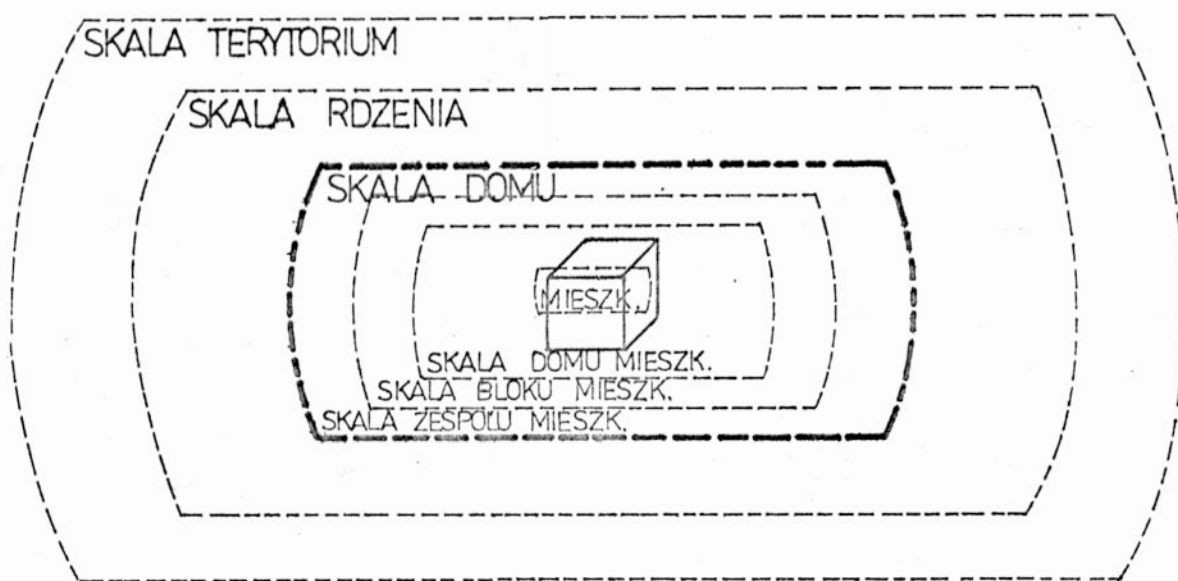
x-Analogia do złożoności funkcjonalnej i relatywnej urządzeń na placach zabaw dzieci S.Kritchewsky, E.Prescott, L.Walling [w: 71, 32] .

2.2.2.SYSTEM ARCHITEKTONICZNY-WNIOSKI.

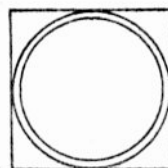
System architektoniczny posiada hierarchiczną strukturę obrazującą relacje między przestrzenią otwartą i zamkniętą. Na podstawie analizy systemu architektonicznego można obecnie określić miejsce zabudowy mieszkaniowej i jej infrastruktury społecznej w strukturze tego systemu. Zabudowa mieszkaniowa będąca "zgrupowaniem większych zespołów mieszkań na wspólnym terenie" [9,90], a więc formą przestrzeni zamkniętej w wydzielonym terenie, odpowiada "skali domu" /dotyczy więc czterech przekrojów skrzynki morfologicznej: skali mieszkania, domu mieszkalnego, bloku mieszkalnego i zespołu mieszkaniowego/. Ze względu jednak na pewną odrębność tematyki skali mieszkania/przewaga problemów przestrzeni zamkniętej/ i skali zespołu mieszkaniowego/przewaga problemów przestrzeni otwartej/ przyjęto skalę domu mieszkalnego i bloku mieszkalnego za główny zakres opracowania.

Zabudowa mieszkaniowa a hierarchiczna struktura przestrzeni zorganizowanej/rys.12/:

Rys.12

Ponieważ każda indywidualność i grupa społeczna ma typowy dla siebie sposób użytkowania przestrzeni, należy określić współzależność zachodzącą między cechami jednostki, jej przynależnością do kręgu kulturowego, wpływem czynnika czasu a sposobem kształtowania oprawy przestrzennej życia jednostki, wielkością poszczególnych skal architektonicznych i występującymi w nich aktywnościami.

2.3. SYSTEM ARCHETYPÓW MIEJSC I ZACHOWAŃ.

Teorie opisujące zachowania ludzkie, jako działania jednostek pod wpływem bodźca, potrzeby, podnieci itp., w określonym czasie i miejscu, można podzielić na dwie zasadnicze grupy:

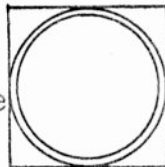
- a/kładące główny nacisk na poznanie podmiotu działania i jego potrzeb/np.systematyka potrzeb H.A.Murraya, A.H.Maslowa itp. [24,t.I ,217-237] /
- b/kładące główny nacisk na rolę miejsca i czasu w zachowaniu /tzw.teorie zachowania np.A.Malewskiego,K.Lewina, G.Homansa [9,325-466] /.

Teorie pierwszej grupy zakładają, że człowiek powinien mieć pełny wybór i dostęp do różnych miejsc w otoczeniu dla zaspokojenia swoich potrzeb.Przy zastosowaniu tych teorii do działań praktycznych,np.w projektowaniu architektonicznym,wskazanie na pełny wybór różnych możliwości jest stwierdzeniem zbyt ogólnym.Konkretyzacja dokonywana na podstawie tych teorii, w postaci tworzenia warunków dla zaspokojenia potrzeb,obarczona jest dużym subiektywizmem,zależy od wiedzy,doświadczenia i inwencji badacza,który takiej konkretyzacji dokonuje.Zarazem nie daje odpowiedzi na pytanie,czy dany zestaw elementów otoczenia jest pełny,wystarczający czy konieczny,na ogół określa się go za sprzyjający.Ponadto dla każdej potrzeby wyznacza się oddzielnie miejsce jej zaspokojenia,podczas gdy w praktyce dane miejsce zaspokaja kilka potrzeb,nie zawsze możliwych do rozdzielenia i rozpoznania.^x

W teoriach drugiej grupy uwaga badacza koncentruje się na obserwacji miejsc,w których powtarzają się te same zachowania wspólne wszystkim jednostkom.Zakłada się w nich, że człowiek dąży do zaspokojenia i zaspokaja w danym miejscu własne świadome lub nieświadome potrzeby,które nie muszą być rozpoznane.Teorie tej grupy wydają się przydatniejsze dla potrzeb pracy,traktującej o obiektach architektonicznych,ponieważ określają podstawowe warunki zaistnienia aktywności poprzez określenie cech miejsca i oprawy tej aktywności.

x-Por. R.Linton [86,18] -trudności w klasyfikacji potrzeb .

Teorie zachowania formułują następujące warunki ,
które muszą być spełnione, aby jakiegokolwiek działania
mogło powstać:

1. podmiot działania musi być w mocy potrzeby lub podniety
2. działanie powstaje tylko w określonym punkcie czasowym /czasie rozwoju, "czasie kulturowym", fazie cykli życiowych/
3. podmiot musi mieć dostęp do odpowiednich miejsc w przestrzeni, miejsc, które musi doświadczyć jako nadające się dla aktywności i musi przygotować ich oprawę przestrzenną
4. podmiot musi mieć osiągalny obiekt działania [18, 47] .

Teorie te wyróżniają dwa systemy działań ludzkich:

1. system archetypów miejsc i zachowań, opisujący relacje między oprawą przestrzenną a powtarzającymi się wzorami zachowań [R.G. Barker w: 26, 93]
2. system aktywności, określający zorganizowane, następujące kolejno po sobie aktywności w przestrzeni /"strumienie zachowań", "świadome epizody"/, dziejące się w tej samej oprawie, w specyficznym porządku i rytmie, związane z obiektem aktywności [F. Stuart w: 26, 93].

Pierwszy system będzie obecnie przedmiotem analizy, drugi zaś, system aktywności, w rozdziale następnym.

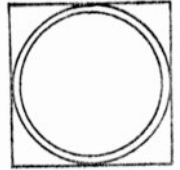
2.3.1. TEORIA ARCHETYPÓW MIEJSC I ZACHOWAŃ. LITERATURA PRZEDMIOTU.

W systemie archetypów miejsc i zachowań określa się trzy relacje zachodzące między zachowaniem a otoczeniem /przestrzenią oprawą działania/:

1. stan równowagi- jednostka znajduje miejsce w otoczeniu
 dla swoich zachowań; istnieje powiązanie między powtarzającymi się wzorami zachowań a ich oprawą
2. niszczenie otoczenia-dewastacja otoczenia wynikająca
 z procesów dezorganizacji społecznej, chorób i patologii społecznych, z braku zapewnienia odpowiednich miejsc dla działań jednostki lub grupy społecznej
3. blokowanie zachowań-krytyczne wpływy otoczenia blokujące zachowania, a wynikające m.in. z braku zapewnienia
 odpowiednich miejsc w otoczeniu dla działań jednostki i grupy społecznej [18, 47].

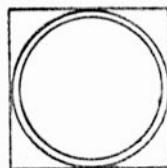
Warunkiem równowagi między zachowaniem a otoczeniem jest więc istnienie archetypów miejsc w otoczeniu.

System archetypów miejsc i zachowań, i ich funkcje /wg M.Spivaka, [18,48]/ :

- -SCHRONIENIE: elementarna ochrona, odzyskiwanie sił emocjonalnych, ochrona przed agresją, ochrona dla aktywności.
- -SPANIE: neurofizjologiczne procesy, odzyskiwanie sił i spokoju, redukcja bodźców, narodziny, pourodzinowa opieka, śmierć.
- -ABLUCJE: mycie się, wzajemne obsługiwanie się
- -JEDZENIE: jedzenie, gaszenie pragnienia, komunikowanie się, społeczne zebranie, karmienie innych.
- -WYDZIELANIE: wydzielanie, terytorialne oznaczenie.
- -MAGAZYNOWANIE: przechowywanie jedzenia i innej własności, gromadzenie, robienie zapasów.
- -TERYTORIUM: badanie terenu, rozglądanie się, rozmyślanie, czekanie, postereunek terytorialny, bronienie, obserwacja.
- -ŚCIEŻKA: kontrolowanie obwodu, terytorialne potwierdzenie, kontrola społeczna.
- -TOWARZYSZ+ MIEJSCE DLA TOWARZYSZA: rytualne staranie się, dobieranie się w pary, kopulacja, zachowania afekcyjne.
- -SPOTKANIE: komunikowanie się, dominacja badawcza, zarządzanie, edukacja, kult uspołecznienia, medytacje, kosmiczna trwoga, moralne zainteresowanie.
- -ZABAWA: motoryczna satysfakcja, rola badawcza, fantazja, ćwiczenia, kreacja, odkrycia, syntezy.
- -KONKURENCJA: przeżycia rytualne, dominacja badawcza, ekologiczna konkurencja, wewnątrzgatunkowa obrona, agresja, towarzysz, konflikt.
- -PRACA: łowienie, zbieranie, budowanie, robienie.

2.3.2. PYTANIA PROBLEMOWE.CEL ANALIZY.ZAKRES ZJAWISK PODDANYCH ANALIZIE.

Postulatywne stwierdzenie zawarte w tezie ,
mówiące o tym, że:

"...pełny stan aktywności kulturalnej człowieka może być osiągnięty tylko dzięki uczestnictwu samych mieszkańców w tworzeniu i urządzaniu miejsc aktywności w zabudowie mieszkaniowej ",

znajduje swoje potwierdzenie w warunku na powstanie w ogóle jakiegokolwiek działania. Warunek ten za niezbędny wymienia czynnik dostępności miejsc w przestrzeni, doświadczenia ich jako nadające się dla aktywności oraz samodzielnego przygotowania oprawy przestrzennej działania. Jednakże w związku z rozwojem cywilizacji, postępującym podziałem pracy, wyrażającym się m.in. tym, że pewne grupy społeczne przygotowują innym miejsca ich aktywności, rodzą się pytania:

Jakie są koszty braku zapewnienia realizacji tego warunku? Jaki ma to wpływ na zachowania? Czy częściowe zapewnienie realizacji tego warunku jest obecnie jeszcze możliwe ?

Cele podjętej analizy są więc następujące:

- określić w jakim zakresie konieczny jest udział przyszłego użytkownika w przygotowaniu swego miejsca działania
- określić jakie negatywne zjawiska występują w zachowaniach jednostki przy braku jej udziału w przygotowaniu miejsca działania
- określić i ocenić obecny stan relacji między zachowaniami a otoczeniem.

2.3.3. METODA NAUKOWA.ANALIZA.

Przyjęta metoda analizy jest połączeniem dwóch metod: analizy i krytyki źródeł oraz metody zestawiania cech/technika asocjacyjna/ w jednej tabeli [45,152] .

Analiza dotyczyć będzie wszystkich archetypów miejsc i zachowań rozpatrywanych w zakresie:

- funkcji, cech miejsca działania i wynikającej stąd roli użytkownika w wyborze i przygotowaniu oprawy przestrzennej tego miejsca
- wpływu cywilizacji na formę archetypu miejsca i zachowania z wyróżnieniem trzech stanów: równowagi między zachowaniami a otoczeniem, niszczenie miejsca, blokowanie zachowań.

SCHRONIENIE

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1. elementarna ochrona	-schronienie obojętne, chroniące przed zimnem, deszczem, wygodne	-
2. odzyskiwanie sił emocjonalnych	-schronienie bezpieczne, redukcja czujności następuje tylko w schronieniu uważanym za "moje" lub znanym	-
3. ochrona przed agresją	-schronienie bezpieczne, ściany odgradzające akustycznie, wizualnie i fizycznie przed intruzem	-
4. ochrona dla aktywności	-schronienie odgradzające "moje" aktywności od aktywności innych oraz między "moimi" aktywnościami	-określenie potrzebnej powierzchni, własna aranżacja miejsca

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- -Przestrzenne formy miejsca schronienia: pokój, pomieszczenie czasowego pobytu, mieszkanie, dom mieszkalny, hotel, dom studencki itp., zapewniają elementarną ochronę.
- ✕ -Na niszczenie miejsc schronienia mają wpływ takie procesy, jak: brak wiedzy o zdrowym użytkowaniu przestrzeni, patologie społeczne/ chuligaństwo, alkoholizm/, migracje ludności, która nie identyfikuje się z nowym miejscem zamieszkania.
- ✕ -Na blokowanie zachowania mają wpływ takie procesy i cechy otoczenia, jak: kurczące się możliwości wyboru miejsca z dogodną dostępnością, unifikacja przestrzeni mieszkalnej, tym samym zachowań [3, 4], niski wskaźnik powierzchni mieszkalnej na jednego mieszkańca, odhumanizowanie miejskich środowisk życia [46, 3].

WNIOSKI: Brak udziału użytkowników w projektowaniu schronienia dla siebie oducza ich umiejętności "zamieszkiwania", czyli tworzenia własnej oprawy życia. Ze względu na trzy pierwsze funkcje, brak udziału w tym procesie nie jest jednak istotny, należy postulować tylko udział w wyborze miejsca. Konieczność udziału wynika natomiast z funkcji schronienia jako ochrony dla aktywności; udział powinien dotyczyć wszystkich decyzji odnoszących się do wnętrza schronienia.

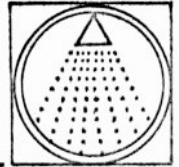
S P A N I E

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1. neurofizjologiczne procesy	-miejsce obojętne, wygodne	-
2. odzyskiwanie sił i spokoju	-miejsce bezpieczne, wygodne, "moje", znane, przegrody przeciwdźwiękowe i wizualne	-przygotowanie miejsca wygodnego
3. redukcja bodźców	-miejsce bezpieczne, nieagresywne	-
4. narodziny	-miejsce bezpieczne, intymne, mistyczne, sprawne, możliwe współuczestnictwo innych	-przygotowanie miejsca i oprawy dla spełnienia aktu
5. pourodzinowa opieka	-miejsce bezpieczne, przegrody przeciwdźwiękowe i wizualne	-organizacja miejsca
6. śmierć	-miejsce bezpieczne, znane, mistyczne, możliwe współuczestnictwo innych	-

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- -Przestrzenne formy miejsca spania: sypialnia, pokoje-gościnny, matki z dzieckiem, chorego; hotel, szpital itp. nie spełniają w pełnym wymiarze sześciu funkcji miejsca, co ma swoją negatywną wymowę wobec znaczenia narodzin, snu/41,6% czasu życia/ i śmierci w życiu człowieka [2, VIII]
- ⊗ -Na niszczenie lub złe wykorzystanie miejsca spania mają wpływ takie procesy, jak: brak umiejętności relaksu, nerwice, bezsenność wynikające z obecnego trybu życia.
- ⊗ -Na blokowanie zachowania mają wpływ takie cechy otoczenia, jak: wielofunkcyjność sypialni i ich przegęszczenie, brak warunków do narodzin w domu /przejęcie tej funkcji przez szpitale/, brak możliwości izolacji matki z dzieckiem, chorego czy umierającego.

WNIOSKI: Konieczne jest zapewnienie oddzielnego miejsca spania i wypoczynku każdemu użytkownikowi, należy pozostawić jemu organizację i urządzenie tego miejsca, przy równoczesnym zapewnieniu odizolowania matki z dzieckiem, chorego lub umierającego /poprzez np. ruchome przegrody lub oddzielny pokój w domu mieszkalnym/, jako przejściowe stany w miejscu zamieszkania.

A B L U C J E

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1.mycie się	-obojętne miejsce ze źródłem wody,przegrody termiczne i wizualne	-
2.wzajemne obsługiwanie się	-miejsce sprawne,bezpieczne	-organizacja miejsca

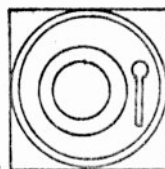
WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- -Przestrzenne formy miejsca ablucji:łazienka,sauna,łaźnia,basen,pralnia itp.- stan równowagi między zachowaniem a miejscem reguluje norma korzystania z tego miejsca obowiązująca w danym czasie rozwoju i "czasie kulturowym". [51,V]

- -Na blokowanie zachowania mają wpływ takie cechy otoczenia,jak: brak niezbędnej powierzchni,brak dublowania łazienki dla mieszkań dużych, zajętych przez rodziny wielodzietne lub liczną grupę osób.

WNIOSKI: O ile projektant uwzględni kulturowy aspekt korzystania z miejsca ablucji,współudział użytkownika w urządzeniu miejsca nie jest konieczny.

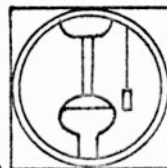
J E D Z E N I E

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1.jedzenie	-miejsce blisko przygotowywania i magazynowania jedzenia bezpieczne przed napaścią "intruzów"	-
2.gaszenie pragnienia	-j.w.	-
3.komunikowanie się	-miejsce spotkań z rodziną, odizolowane, sprzyjające ce- lebrewaniu czynności i sjeście	-przygotowanie miejs- ca i oprawy zgodne z charakterem rodzi- ny
4.społecz- ne zebra- nie	-przyjęcie przy stole; spotka- nie połączone z innymi ak- tywnościami	-przygotowanie miejs- ca i oprawy, organiza- cja miejsca
5.karmie- nie innych	-miejsce obojętne, sprawne, bezpieczne	-

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- -Przestrzenne formy miejsca jedzenia: kuchnia, jadalnia, bar, kawiarnia, stołówka, miejsce pikniku itp., częściowo zapewniają wypełnienie ich roli.
- ⊖ -Na niszczenie lub złe wykorzystanie miejsca mają wpływ takie procesy, jak: tryb życia w większych miastach degradujący miejsce jedzenia jako miejsce komunikowania się rodziny [12, 3] .
- ⊖ -Na blokowanie zachowania mają wpływ takie cechy otoczenia, jak: niewystarczalność powierzchniowa rozwiązań typu kuchnia laboratoryjna, małe pokoje dzienne, brak miejsca dla społecznych zebrań w domu mieszkalnym/np. dla przyjęć/.

WNIOSKI: Ze względu na podstawowe funkcje jedzenia istnieją możliwe do opracowania, na poziomie projektu, wariantowe wzory rozwiązań miejsca uwzględniające skład rodziny i etap jej życia, bez konieczności udziału w tym użytkowników. Ze względu jednak na indywidualne wzorce wykorzystania miejsc jedzenia jako miejsc komunikowania się i społecznych zebrań konieczne jest określenie potrzebnej powierzchni i urządzenie tych miejsc przez samych użytkowników.

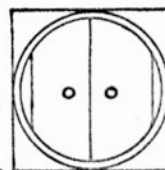
W Y D Z I E L A N I E

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1. wydzielanie	- miejsce obojętne, intymne, przegrody wizualne	-
2. terytorialne oznaczenia	- miejsce jednoznacznie określone, własne	-

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- - Przestrzenne formy miejsca wydzielania: toaleta; zachowanie regulowane przez normę obowiązującą w danym czasie rozwoju i "czasie kulturowym" [5], [7].
- - -
- - Na blokowanie zachowania mają wpływ takie cechy otoczenia, jak: brak niezbędnej powierzchni, brak dublowania toalety lub jej wadliwe łączenie z łazienką dla mieszkań dużych, zajętych przez rodziny wielodzietne lub liczną grupę osób.

WNIOSKI: O ile projektant uwzględni kulturowy aspekt korzystania z miejsca wydzielania, współudział użytkownika w urządzaniu miejsca nie jest konieczny.

MAGAZYNOWANIE

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1.przecho- wywanie je dzenia i innej włas ności	-miejsce odosobnione,ukryte, bezpieczne	-wybór miejsca,urzą dzenie,zabezpiecze nie
2.gromadze nie	-miejsce obojętne,sprawne, przestronne	-organizacja miejsca
3.robienie zapasów	-miejsce przestronne,sprawne	-organizacja miejsca

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- -Przestrzenne formy miejsca magazynowania:skład,magazyn,
garderoba,garaż,biblioteka,muzeum,bank itp.,są w wąskim
wymiarze realizowane w zabudowie mieszkaniowej,pomimo
powszechności wzorca kultury materialnej,a więc rosną -
cej ilości rzeczy gromadzonych.
- ✗ -Do niszczenia otoczenia przyczyniają się takie procesy
i zachowania,jak: rozpowszechnianie się idei "zużyj -
-wyrzuć" powodującej zaśmiecanie otoczenia [8,45] .
- ✗ -Na blokowanie zachowania mają wpływ takie cechy otocze
nia,jak: brak powierzchni na magazynowanie,co ogranicza
zbieranie dóbr przez człowieka /dóbr często zasadni -
czych dla rozwoju jednostki,identyfikacji jej z miej -
scem zamieszkania,tworzenia tradycji/,brak"kryjówki",co
oducza ludzi zbierania rzeczy cennych /przejęcie tej
funkcji przez depozyty,banki,muzea itp./.

WNIOSKI: Brak powierzchni potrzebnej do gromadzenia rzeczy
przyczynia się do blokowania tego zachowania.Pewne warianty
rozwiązań, w zależności od ilości mieszkańców i stylu ich ży
cia,można opracować na poziomie projektu jako typowe i powta
rzalne.Powinna jednak istnieć możliwość współuczestnictwa
użytkowników w określaniu potrzebnej powierzchni magazynowa
nia i jej organizacji.

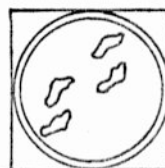
T E R Y T O R I U M

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1. badanie terenu	- teren obojętny, wielkość możliwa do spenetrowania pieszo	-
2. rozglądanie	- teren obojętny, elementy charakterystyczne, orientacyjne	-
3. roz - myślanie	- teren znany, bezpieczny, pobudzający myślenie, nastrojowy	-
4. planowanie, oczekiwanie	- teren bezpieczny, nisza na oczekiwanie, czasowa własność terenu	-
5. posterunek terytorialny	- domeny terytorialne grup, teren znany, ograniczony, własny	- wyznaczenie i urządzenie posterunku
6. bronie	- obrona własności, teren ograniczony, własny	-
7. obserwacja	- kontrola terenu z punktów obserwacyjnych lub posterunków	- wybranie punktów i obiektów obserwacji

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- - Przestrzenne formy miejsca terytorium: terytorium mieszkania, domu, bloku, zespołu mieszkaniowego, rdzenia, tworzą, jako fizyczne jednostki, ramy dla działalności grupy zamieszkującej je. [5,3]
- ⊕ - Na dewastację terytorium mają wpływ takie procesy, jak: anonimowość środowiska, brak właścicieli, brak rozróżnienia kto jest wewnątrz, a kto poza terytorium [6,14], przegęszczenie ludzi wzmagające różne formy patologii /tzw."bagny behawioralne"/ [5,54].
- ⊗ - Na blokowanie zachowań mają wpływ takie cechy otoczenia, jak: unifikacja przestrzeni, brak granic, nadmierna ilość bodźców płynących ze środowiska [18,48].

WNIOSKI: Brak uczestnictwa użytkowników w projektowaniu terytorium oducza umiejętności "zamieszkiwania" go. Konsekwencjami tego są takie negatywne zjawiska, jak: brak identyfikacji z terytorium, brak kontroli, brak inicjatywy w obieraniu posterunków terytorialnych, niekorzystanie z istniejących lub wyznaczanie własnych domen będących w kolizji z istniejącym ładem. Ze względu na wagę tych zjawisk konieczny jest udział użytkowników w projektowaniu terytorium.

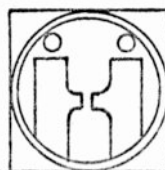
Ś C I E Ż K A

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1.kontro- lowanie obwodu	-granica znanego terenu moż- liwa do spenetrowania pieszo	-
2.teryto- rialne potwierdza- nie	-elementy przestrzenne ścież- ki potwierdzające zamieszka- nie w jej obrębie; ścieżka użytkowana przez dużą grupę ludzi w różnych porach dnia	-wyznaczenie ścieżki i urządzenie jej
3.społecz- na kontro- la	-penetracja terenu ze ścież- ki, czytelność układu, możli- wość obserwacji ścieżki	-wyznaczenie ścieżki i punktów obserwacyj- nych

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- -Przestrzenne formy ścieżki:korytarz,klatka schodowa,cią-
gi piesze,komunikacja kołowa itp.,tylko częściowo u-
względniają funkcje,jakie powinna spełniać ścieżka.
- ⊗ -Na dewastację otoczenia mają wpływ takie procesy,jak:
"antykultura wolnego czasu" wynikająca z rozluźnienia
kontroli zbiorowości nad sposobem indywidualnego spędza-
nia czasu [37,31], ruchliwość przestrzenna zacierająca
granice między terytoriami,zanik pojęcia "społeczności
terytorialnej",nieprzystosowanie systemu ścieżek do in-
dywidualnych potrzeb,co powoduje,że użytkownicy sami je
sobie wyznaczają z pominięciem istniejących,zarazem
niszcząc układ przestrzenny.
- ⊗ -Na blokowanie zachowań mają wpływ takie cechy otoczenia,
jak:brak czytelności układu przestrzennego sieci ście-
żek,brak obwodu,brak urządzenia ścieżek,co uniemożliwia
kontrolę społeczną i identyfikację z terytorium.

WNIOSKI: Brak udziału użytkowników w projektowaniu ścieżek oraz brak odczucia ich atrakcyjności sprawia, że stają się one anonimowymi, monotonnymi obszarami, w których, z wyjątkiem aktywności przemieszczania się, brak jest innych aktywności. Wynika stąd konieczność udziału użytkowników w podejmowaniu decyzji dotyczących przebiegu ścieżek i ich urządzaniu.

M I E J S C E D L A T O W A R Z Y S Z A

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1.rytualne staranie się o towarzysza	-miejsca o typie własności od prywatnych do publicznych, dające możliwość prezentacji siebie;intymne,nastrojowe	-wybór miejsca i przygotowanie oprawy
2.dobieranie się w pary	-j.w.	-j.w.
3.kopulacja	-miejsce intymne,bezpieczne,odgrodzone,nastrojowe	-wybór miejsca i przygotowanie oprawy
4.zachowania afekcyjne	-miejsca sprzyjające całej gamie zachowań /lubić,czulić się itp./	-wybór miejsca i przygotowanie oprawy
5.związki	-miejsca własne,zindywidualizowane,bezpieczne	-wybór miejsca,urządzenie,ogrodzenie

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA :

- -Przestrzenne formy miejsca dla towarzysza:intymne wnętrze,mieszkanie,hotel,park,ciągi piesze itp.;staranie się o towarzysza i zakładanie związków są zachowaniami regulowanymi przez normę,obowiązującą w danym czasie rozwoju i "czasie kulturowym".
- ⊖ -
- ⊖ -Na blokowanie zachowań mają wpływ takie cechy otoczenia, jak:mały wybór przestrzennych możliwości realizacji potrzeb afektacyjnych,co prowadzi do ograniczenia gamy zachowań,brak własnej przestrzeni do założenia związku, jej zbyt mała ilość blokuje te zachowania lub wpływa destrukcyjnie na związki już istniejące.

WNIOSKI: Należy zapewnić duży wybór przestrzeni o różnym stopniu wchodzenia w prawo własności-od przestrzeni prywatnych/czasowo lub na stałe/,półprywatnych,aż do przestrzeni publicznych.Należy zapewnić współudział użytkowników w projektowaniu tych miejsc i ich urządzeniu.

S P O T K A N I E

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1.komunikowanie się	-miejsce obojętne, sprawne, o dobrej widzialności i sły - szalności	-
2.dominacja badawcza	-miejsce atrakcyjne, wiele - znaczne, zmienne	-
3.rządzenie	-miejsce spotkań przywódców z grupą, rodziców z dziećmi itp., miejsce elastyczne o dobrej widzialności i sły - szalności	-urządzenie miejsca, dopasowanie wymiarów wnętrza do rodzaju spotkania, aranżacja oprawy
4.edukacja	-miejsce atrakcyjne, wiele - znaczne, elastyczne, sprawne	-organizacja i urzą - dzenie miejsca
5.kult uspołecznienia	-miejsce spotkań zwyczajowych/ z przyjaciółmi, sąsiadami itp./, atrakcyjne, elastyczne	-adaptacja i aranżacja miejsca w zależności od ilości ludzi i rodzaju spotkania
6.medytacja	-miejsce spotkań z Sacrum, z samym sobą, miejsce intymne, nastrojowe	-aranżacja oprawy
7.kosmiczna trwoga	-miejsce ułatwiające kontakt, miejsce, w którym widzi się innych i jest się widzianym	-
8.moralne zainteresowanie	-miejsce spotkań grup zainteresowań /zawodowych, religijnych/, sprawne	-adaptacja i aranżacja miejsca w zależności od rodzaju spotkania

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- -Przestrzenne formy miejsca spotkania: pokój dzienny, pokój Tv, forum, świetlica, klub, kościół itp.; zachowania uwarunkowane procesami kulturowymi.
- ⊖ -Na dewastację otoczenia mają wpływ takie procesy, jak: tworzenie się grup z tzw. "marginesu", "antykultura wolnego czasu", idea "zużyj-wyrzuć" obejmująca zakres kontaktów międzyludzkich [18, 45].
- ⊖ -Na blokowanie zachowań mają wpływ takie procesy, jak: manipulowanie potrzebami i formami ich zaspokojenia, ekspansja mass-mediów na niekorzyść spotkań "twarzą w twarz" [6, 143], brak przestrzeni integrujących.

WNIOSKI: Konieczność udziału użytkowników w wyborze, projektowaniu i urządzaniu miejsca wynika z większości funkcji, jakie to miejsce spełnia.

Z A B A W A

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1. motoryczna satysfakcja	-miejsce obojętne, sprawne, zmienne, atrakcyjne	-
2. dominacja badawcza	-miejsce obojętne, zmienne, wieloznaczne, atrakcyjne	-
3. fantazja	-j.w.	-
4. ćwiczenia	-miejsce obojętne, wieloznaczne, zmienne, o różnych możliwościach użytkowania	-adaptacja i aranżacja miejsca
5. kreacja	-kreacja miejsca, przedmiotów i sytuacji, elastyczność	-adaptacja i aranżacja miejsca
6. odkrycia	-miejsce atrakcyjne, o złożonym układzie, zmienne, tajemnicze	-
7. syntezy	-miejsce znane, własne	-adaptacja miejsca

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- -Przestrzenne formy miejsca zabawy: pokój zabaw, przyjęcie, plac zabaw, park, placówki kultury i rozrywki itp.; zachowania uwarunkowane procesami kulturowymi/np. wymianą kulturalną, modą, rodzajem instytucji kulturalnych itp./.
- ⊗ -Na niszczenie otoczenia mają wpływ takie procesy, jak: "anty-życie"/czas wolny w formie rozrywkowo-narkotycznej/, poszukiwania próby sił, emocji z elementem ryzyka /np. szybkości dla szybkości/ [37, 100] .
- ⊗ -Na blokowanie zachowań mają wpływ takie procesy, jak: manipulowanie potrzebami i formami ich zaspokojenia, brak miejsca dla różnych form zabawy, przeciążenie mechanizmów adaptacyjnych, stąd przewaga wypoczynku biernego lub poszukiwanie "życia uzupełniającego"/filmy, środki narkotyczne/ [37, 100] .

WNIOSKI: Konieczność udziału użytkowników w wyborze, projektowaniu i urządzaniu miejsca wynika z większości funkcji, jakie to miejsce spełnia; konieczne jest również zapewnienie elastyczności przestrzeni dla zmiennych w czasie aranżacji.

KONKURENCJA

Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1.przeży- cia rytualne	miejsce nastrojowe, własne, atrakcyjne	-wybór miejsca, aranżacja i adaptacja
2.domina- cja badawcza	miejsce atrakcyjne, zmienne, o złożonym układzie	-
3.ekolo- giczna konkurencja	miejsce wieloznaczne, zmienne, wielofunkcyjne, sprawne	-wybór miejsca, adaptacja i aranżacja
4.wewnątrz- gatunkowa obrona	miejsce własne, bezpieczne, odgrodzone; domeny terytorialne	-ustalenie granic i domen
5.agresja	miejsca umożliwiające indywidualne pokazy i grupową konfrontację	-wybór miejsca, adaptacja i aranżacja
6.towarzysz	miejsce personalnych pokazów przed partnerem	-wybór miejsca, adaptacja i aranżacja
7.szowinistyczny konflikt	miejsce konfliktów pokole- niowych i grup o różnych statusach	-ustalenie granic i domen

WPLYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- -Przestrzenne formy miejsca konkurencji: sala gimnastyczna, kluby, urządzenia sportowe, ciągi piesze, salony gry ; zachowania uwarunkowane procesami kulturowymi.
- ⊗ -Na niszczenie otoczenia mają wpływ takie procesy, jak: niekontrolowane, agresywne zachowania, pokazy personalne lub grupowe będące wyrazem próby sił itp.
- ⊗ -Na blokowanie zachowań mają wpływ takie procesy, jak: brak zapewnienia w otoczeniu możliwości nieszkodliwego odreagowania agresji, manipulowanie potrzebami i formami ich zaspokojenia, ekspansja mass-mediów .

WNIOSKI: Brak przestrzennych warunków dla konkurencji prowadzi nie tyle do zaniku zachowań ,co do pojawienia się szkodliwych objawów konkurencji, czyli do zachowań agresywnych wobec otoczenia lub ludzi, dlatego konieczne jest zapewnienie możliwie dużego wyboru tych miejsc przy jednoczesnym udziale użytkowników w ich urządzaniu.

P R A C A

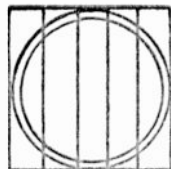
Funkcje	Cechy	Rola użytkownika
1.łowienie	-miejsce poza obszarem za - mieszkania	-
2.zbiera nie	-miejsce mające kontakt z zew- nątrznymi wpływami atmosferycznymi /słońce,woda itp./	-wybór miejsca,organi- zacja
3.budowa nie	-tworzenie warunków,oprawy życia	-wybór,budowanie,aran- żacja
4.praca	-miejsce wygodne,wielofunkcyj- ne,sprawne	-wybór,adaptacja,aran- żacja miejsca

WPŁYW CYWILIZACJI NA FORMĘ ARCHETYPU MIEJSCA I ZACHOWANIA:

- -Przestrzenne formy miejsca pracy:pokój pracy,warsztat, ogródek,fabryka,biuro,plac budowy itp.;zachowania uwarunkowane procesami kulturowymi.
- ⊗ -Na dewastację otoczenia mają wpływ takie procesy,jak: ekonomiczna i prestiżowa presja pracy zarobkowej,maksymalizm produkcji przemysłowej przyczyniające się do ekspansji uciążliwych warsztatów pracy i zakładów produkcyjnych bez względu na koszty jakie z tytułu zanieczyszczenia płaci środowisko [46,2] .
- ⊗ -Na blokowanie zachowań mają wpływ takie procesy,jak: zanik kontaktu z naturą/stąd zanik zachowań typu zbieranie/,mechanizacja i automatyzacja pracy,co prowadzi do coraz mniejszego,świadomego udziału w jej procesie, przymusowość pracy i jej rytm niezależny od człowieka blokuje naturalną potrzebę pracy [36,281] ,zanik przydomowych warsztatów pracy [62,98] ,zbieganie się okresu obciążeń zawodowych z okresem największej konsumpcji i okresem zakładania rodziny uniemożliwia realizację pełnego zakresu zachowań w każdej z tych grup [37,215]

WNIOSKI: Należy zapewnić w otoczeniu pełną realizację zachowań związanych z miejscem pracy,oddając wybór i aranżację tych miejsc samym użytkownikom.

2.3.4. SYSTEM ARCHETYPÓW MIEJSC I ZACHOWAŃ-WNIOSKI.

Konieczny stopień współuczestnictwa użytkownika w projektowaniu i urządzaniu oprawy przestrzennej swego życia, umożliwiającą mu indywidualny rozwój, przedstawia się następująco :

ARCHITEKT -projektuje terytorium o indywidualnych cechach, podaje propozycje programowe i tworzy warianty rozwiązań, określa różnorodne prawa własności przestrzeni

UŻYTKOWNIK-wybiera lokalizację schronienia

- obiera posterunki terytorialne
- podaje propozycje programowe, określa potrzebną powierzchnię
- daje propozycje przebiegu ścieżek
- wybiera wariant rozwiązania schronienia lub podaje własną propozycję organizacji przestrzeni
- bierze udział w aranżacji i organizacji przestrzeni poszczególnych miejsc
- adaptuje przestrzeń dla swych indywidualnych działań
- wyposaża i urządza te miejsca, i ich oprawę przestrzenną, dokonuje zmian.

Udział użytkownika w projektowaniu wymaga jednak:

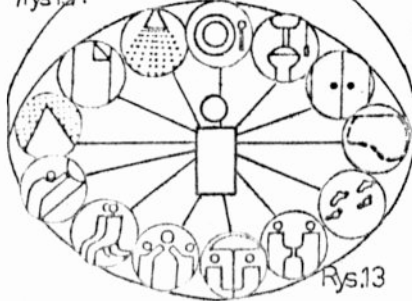
- podnoszenia świadomości użytkowników w zakresie możliwości kształtowania własnej oprawy przestrzennej życia poprzez działalność edukacyjną i wydawniczą
- stałych konsultacji i poradnictwa w zakresie organizacji przestrzeni
- kontroli użytkowania przestrzeni przez "architekta domowego" /odpowiednik lekarza domowego/ celem sprawdzania czy dana przestrzeń zapewnia użytkownikowi zdrowe funkcjonowanie w niej.

Brak udziału użytkownika w określaniu własnej oprawy przestrzennej życia prowadzi do blokowania i zanikania zachowań typu: indywidualne zagospodarowywanie przestrzeni, spotkania towarzyskie, zbieranie dóbr wartościowych, obieranie domen przestrzennych i ich kontrola itp.; pojawia się bierność postaw, tymczasowość i anonimowość kontaktów, rutynizacja czynności, a także na skutek braku identyfikacji z własną oprawą życia -jej dewastacja.

2.3.5. SYSTEM ARCHETYPÓW MIEJSC A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY.

Zbiór archetypów miejsc jest fragmentem przestrzeni otaczającej jednostkę, analogicznie do dystansu osobistego, z tą różnicą, że zbiór archetypów miejsc ma wymiar dystansu funkcjonalnego^x, zaś dystans osobisty-fizyczny^{xx}. Układ "jednostka-zbiór archetypów miejsc" jest więc układem mobilnym, czyli w każdym położeniu w przestrzeni jednostka powinna znaleźć przestrzenne odpowiedniki miejsc.

Jednostka i zbiór archetypów miejsc /rys.13/

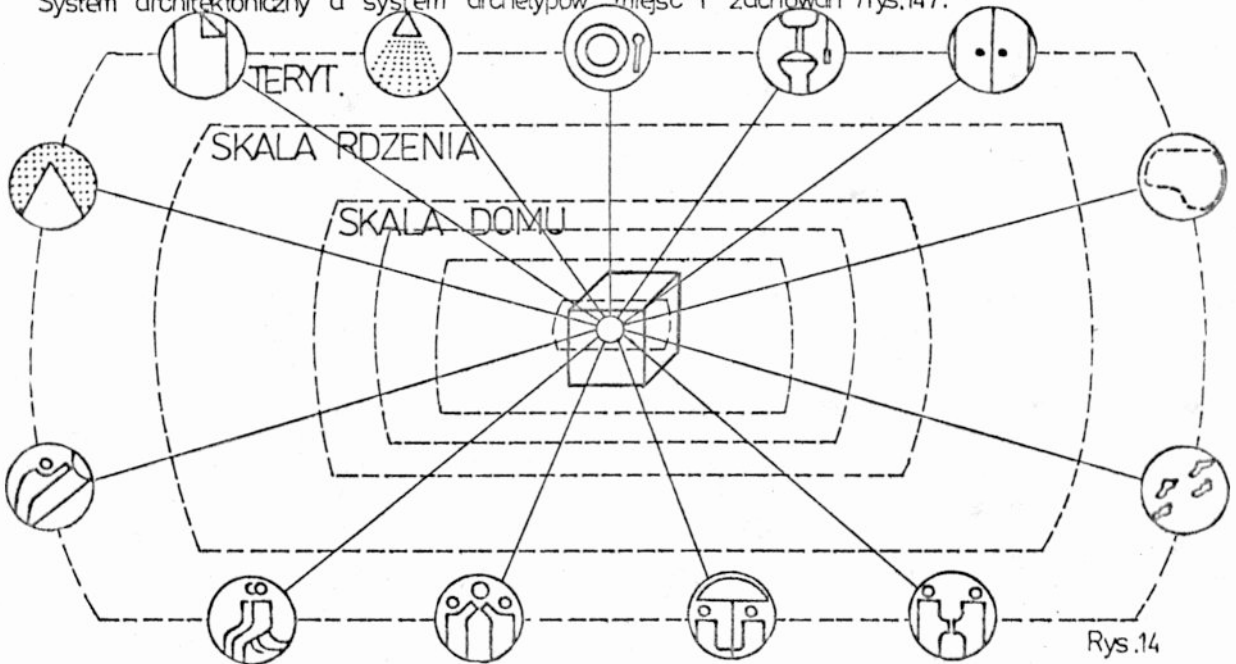
Rys.13

Nałożenie systemu archetypów miejsc i zachowań na system architektoniczny wskazuje więc na następującą współzależność:

W każdej skali architektonicznej muszą istnieć przestrzenne odpowiedniki archetypów miejsc, które umożliwią realizację

wszystkich zachowań jednostkom i grupom społecznym.

System architektoniczny a system archetypów miejsc i zachowań /rys.14/:

Rys.14

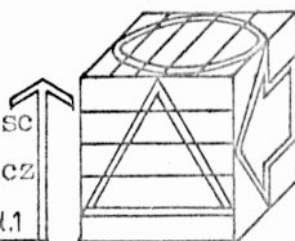
Uwarunkowania kulturowe, jak i czas rozwoju określają w jakiej skali architektonicznej dane zachowanie jest najczęściej realizowane.

x-Dystans funkcjonalny: rozkład funkcji w przestrzeni, podział przestrzeni wynikający z przebiegu ścieżki i kierunku wejścia [16, 79].

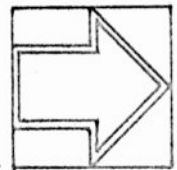
xx-Dystans fizyczny- miara liniowa odległości [16, 79].

Przykłady przestrzennych form archetypów miejsc i zachowań w poszczególnych skalach architektonicznych :

Tabl.1

SKALA: MIESZKANIA	DOMU	BLOKU	ZESPOŁU, RDZENIA, TERYT.
 pokój, mieszkanie	nisza, dom	nisza, blok	nisza, przystanek, hotel, dom studencki, starców
 sypialnia, taras	pokój gościnny	p.gościnny, solarium	hotele, motele, szpitale wnętrza rekreacyjne
 łazienka, sauna	sauna, pralnia	basen, pralnia, łaźnia	baseny, łaźnie, pralnie
 kuchnia, jadalnia	klub, bar jadalnia	kawiarnia, stołówka	restauracje, kawiarnie, bary, kluby, pikniki
 WC	WC	WC	WC
 skład; biblioteka	skład, garaż; bibl.	skład, garaż; bibl.	garaże, magazyny; banki, biblioteki, muzea
 terytorium mieszkania	terytorium domu	terytorium bloku	terytoria: zespołu, rdzenia itd.
 hall, korytarz	klatka, korytarz	komunikacja	komunikacja piesza i kołowa
 intymne wnętrza	nisza, klub	wnętrza, klub	parki, zieleńce, wnętrza, kluby, hotele
 p.dzienny, forum, p.tv	świetlica, klub, p.tv	klub, forum	placówki kultury, handlu, gastronomii, oświaty itp.
 pokój zabaw	p.zabaw, p.przyjęć	pom.i plac zabaw	place zabaw, parki, placówki kultury, gastr.
 salon gry, s.gimnast.	salon gry, s.gimnast.	sala gimnastyczna	urządzenia sportowe, salon gry, kluby, ogrody/zoo
 p.pracy, warsztat	atelier, ogródek	ogródki, warsztaty	zakłady pracy, fabryki, biura, warsztaty

2.4. SYSTEM AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH.

Podstawowym zagadnieniem w rozpatrywaniu systemu aktywności jest rozróżnienie aktywności od "zachowań w ogóle". Pomocny w tym może być podział rzeczywistości na dwa typy układów^x : naturalny i kulturalny [21, 375]. Podział ten jest właśnie podstawą do rozróżnienia zachowań, które można traktować jako bierne, biologiczne przystosowanie się do wymagań środowiska [34, 36], od aktywności, będących przejawem czynnego przystosowania się, świadomą ingerencją w środowisko naturalne [34, 36]; aktywności te będą od tej pory określane w pracy jako aktywności kulturalne.

2.4.1. KONSTRUOWANIE SYSTEMU AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH.

W pracy zostanie podjęta próba skonstruowania systemu aktywności kulturalnych człowieka, gdyż istniejące systematyki aktywności^{xx} w literaturze przedmiotu często nie obejmują całości zagadnienia i dla potrzeb pracy są niewystarczające.

1. ELEMENTY SKŁADOWE AKTYWNOŚCI :

Podstawowe elementy
aktywności /rys.15/ :

Podmiot aktywności kulturalnej: czyli uczestnik kultury, to wg L.Simmonsa jej "wytwór, twórca, manipulator i nosiciel"^{xxx} [w: 48, 90]. Rolę wiodącą ma w tym zestawie podmiot-twórca. Wielu autorów traktuje nawet twórczość nie w kategoriach możliwości, lecz konieczności, np. Z.Cackowski twierdzi:

"...niezupełność, niewystarczalność reguł/reguł poznawczych, także naukowych, reguł moralnych, praktycznych/ sprawia, że człowiek musi być w jakimś stopniu twórczy, to znaczy musi znajdować wyjście bez reguł i poza regułami.

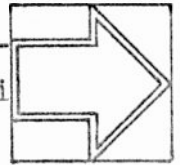
/.../Wycofanie się z działalności twórczej to powrót do życia zwierzęcego." [27, 442-443]

x-zgodnie z indukcyjną socjologią humanistyczną F.Znanickiego [w: 121, 375]

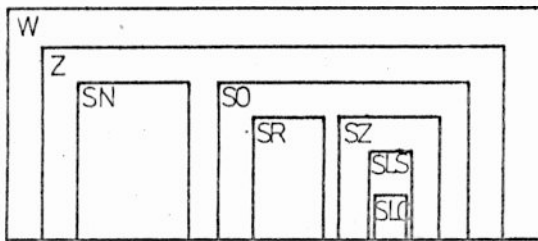
xx-Por.z systemami aktywności wyróżnionymi przez innych autorów - załącznik nr 2.

xxx-A.Tyszcza określa "uczestnictwo w kulturze", jako: "przyswajanie jej treści, używanie jej dóbr, podleganie obowiązującym w niej normom i wzorom, ale także tworzenie nowych jej wartości oraz odtwarzanie i przetwarzanie istniejących." [w: 48, 90]

Czynność : Aktywność kulturalna jest czynnością podmiotu skierowaną na określony przedmiot. W zależności od roli w jakiej podmiot występuje można wyróżnić następujące rodzaje czynności:

- tworzenie : podmiot-twórca komunikując się z przedmiotem aktywności tworzy nowe wartości, treści, znaki, przedmioty materialne, czyli nowe byty kultury /akt pierwotny/
 - przetwarzanie: podmiot-manipulator komunikując się z powstałymi w wyniku tworzenia bytami kultury przetwarza i odtwarza jej wartości /akt wtórny/
 - przyswajanie : podmiot-nosiciel komunikując się z bytami kultury przyswaja jej treści, używa jej dóbr /akt wtórny/
 - podleganie : podmiot-wytwór komunikując się z bytami kultury podlega obowiązującym w niej normom i wzorom /akt wtórny/
- Przedmiot aktywności kulturalnej: Ponieważ każdy przedmiot jest potencjalnym przedmiotem czynności [F. Znaniecki w: 121, 376], konieczna jest pełna klasyfikacja obiektów. Systematykę taką dają nauki przyrodnicze^x, w których świat dzieli się na następujące klasy obiektów [rys. 16] :

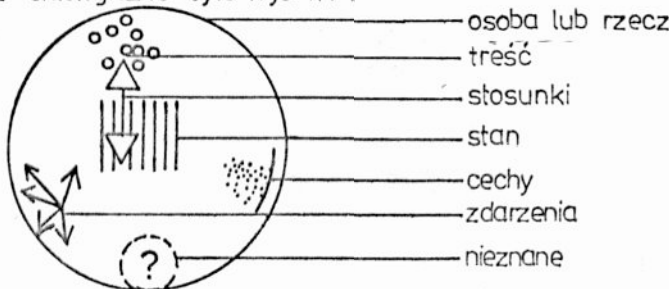
Klasy obiektów-przedmiotów aktywności :

- W -Wszystkie świat
- Z -Ziemia
- SN -Świat nieożywiony
- SO -Świat ożywiony
- SR -Świat roślin
- SZ -Świat zwierząt
- SL -Świat ludzi
- SLC -człowiek
- SLS -społeczeństwo

Rys. 16

Podmiot komunikuje się nie tylko z różnymi obiektami, ale także-komunikując się z jednym obiektem może wchodzić w związki z różnymi elementami tego obiektu; elementami tymi są kategorie ontologiczne [73, 15], [WEP, t. 2, 259-"byt"] :

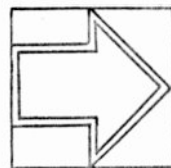
Kategorie ontologiczne bytu [rys. 17] :

Rys. 17

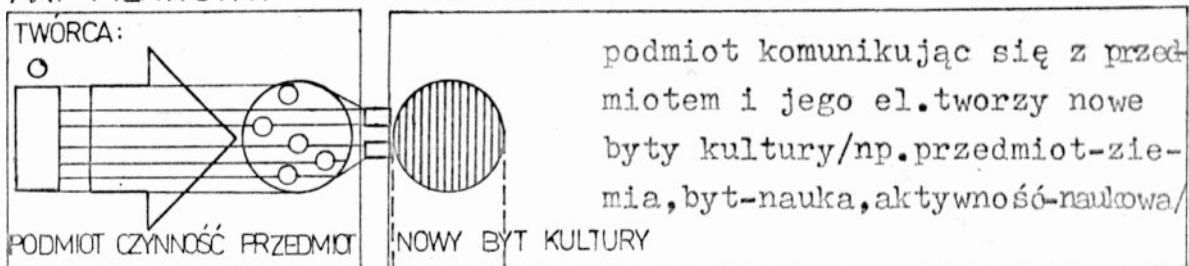
x-wg "Małej Encyklopedii Przyrodniczej". Praca zbiorowa pod red. K. Maślankiewicza, Biblioteka Problemów, PWN, Warszawa 1962, s. 362-800.

2. SCHEMAT KONSTRUOWANIA SYSTEMU AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH x

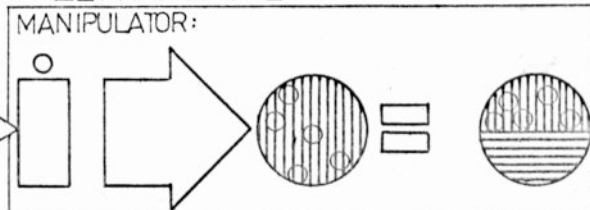

FAZY AKTYWNOŚCI KULTURALNEJ CZŁOWIEKA WYRÓŻNIONE ZE WZGLĘDU NA ROLĘ JAKIE W TEJ AKTYWNOŚCI PEŁNI PODMIOT I OKREŚLENIE RODZAJU AKTYWNOŚCI NA PODSTAWIE NOWEGO BYTU KULTURY /rys 18/:

AKT PIERWOTNY – TWORZENIE

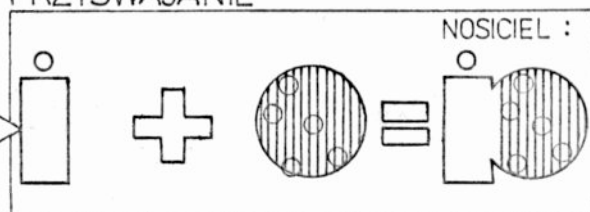
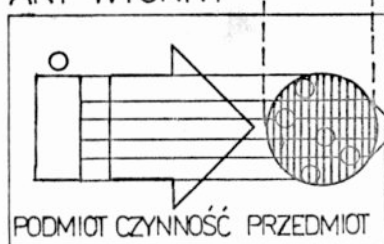

PRZETWARZANIE

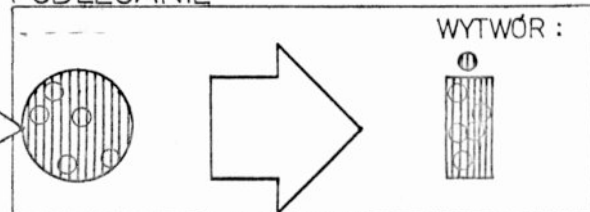

przetwarzanie i odtwarzanie /np. wtórna akt. naukowa / PRZYSWAJANIE

AKT WTÓRNY

przyswajanie treści, używanie dóbr /np. uczenie się/ PODLEGANIE

podleganie normom i wzorom /np. nawyki i wzory zachowania i myślenia naukowego/ Rys.18

x-Tablice konstruuujące system aktywności kulturalnych, wg schematu, zamieszczono w załączniku nr 1, ponieważ nie wnoszą istotnych elementów do dalszego toku rozumowania.

2.4.2.SYSTEM AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH.^x

Domeną stałej aktywności człowieka jest "pow-szednia codzienność". "Sytuacja człowieka jest dziś sytuacją twórcy świata, w którym żyje, /.../ kreując ów świat decyduje w istocie o tym, jakim typem organizmu stanie się w przyszłości." [5,27]

SYSTEM AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH.

Tabl.2

Nowe byty	Aktywności kult.	Cechy aktywności	Sfery kultury
poznanie	POZNAWCZA	twórcza, badawcza, obserwacyjna	KULTURA POZNAWCZA
nauka	NAUKOWA	twórcza, badawcza, edukacyjna	
technika	TECHNICZNA	twórcza, badawcza, użytkowa	
mistyka	MISTYCZNA	refleksyjna, interpretacyjna, rytualna	KULTURA HUMANISTYCZNA
religia	RELIGIJNA	refleksyjna, rytualna, wychowawcza	
sztuka	ARTYSTYCZNA	twórcza, komunikacyjna, refleksyjna	
filozofia	FILOZOFICZNA	refleksyjna, twórcza interpretacyjna	
kontemplacja	KONTEMPLACYJNA	refleksyjna, twórcza interpretacyjna	KULTURA BYCIA
uczucia	EMOCJONALNA	rytualna, komunikacyjna, zabawowa	
rekreacja	FIZYCZNA	sprawnościowa, zabawowa, edukacyjna	
podróże	PODROZNICZA	sprawnościowa, obserwacyjna, zabawowa	
zamieszkiwanie	ZAMIESZKIWANIA	użytkowa, komunikacyjna, edukacyjna	JEDNOSTKI
uprawa hodowla	PRZYRODNICZA	użytkowa, badawcza, rytualna	KULTURA PRZYRODNICZA
rytualna praca	RYTUALNA PRACA	użytkowa, rytualna, organizacyjna	KULTURA SPOŁECZNA
obyczaje	OBYCZAJOWA	rytualna, komunikacyjna, zabawowa	
interakcje społeczne	KOMUNIKACYJNA	komunikacyjna, zabawowa, edukacyjna	
polityka	POLITYCZNA	organizacyjna, komunikacyjna, edukacyjna	

x-Por. z systemami aktywności i sferami kultury wyróżnionymi przez innych autorów - załącznik nr2.

2.4.3. CEL ANALIZY. ZAKRES ZJAWISK PODDANYCH ANALIZIE.

Zawarte w tezie określenie "pełny stan aktywności kulturalnej człowieka" wskazuje na istnienie pewnego kwantum aktywności, właściwego i koniecznego człowiekowi dla jego rozwoju i życia. Skonstruowany system aktywności kulturalnych jest właśnie próbą określenia tego zbioru.

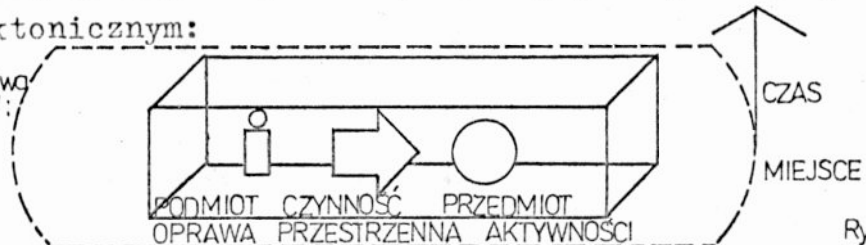
Obecnie zostanie podjęta analiza, której celem będzie:
-sformułowanie reguł/norm i cech/ aktywności kulturalnych
-określenie cech układów przestrzennych, w których dana aktywność ma miejsce.

Dla osiągnięcia tych celów schemat, który posłużył do konstruowania systemu aktywności kulturalnych:

musi być wzbogacony o elementy: czasu, konkretnej przestrzeni /przestrzennej oprawy aktywności/ oraz jej miejsca w systemie architektonicznym:

Aktywność i jej oprawa przestrzenna/rys.19/:

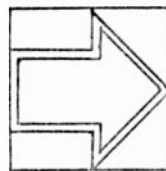
Rys.19

Reguły aktywności: Aktywność da się opisać określając następujące jej cechy^x: normę/wzór, schemat działania/, uwarunkowania aktywności/wyróżnienie trwałych i zmiennych jej cech/, określenie stopnia wyłączności lub równoczesności w czasie z innymi aktywnościami oraz przez pominięte w pracy zmienne, wymagające badań empirycznych: kategorię aktywności/aktywność indywidualna, małej grupy, dużej grupy; o udziale aktywnym, pasywnym lub nieuczestniczenie [56, 219] /, konflikty aktywności z otoczeniem, koszty aktywności/pieniężne, czasowe, fizjologiczne, psychologiczne [141, 4-5] /.

Podmiot aktywności: W konstrukcji systemu aktywności uwzględniono jedynie role w jakie wchodzi podmiot komunikując się z obszarem przedmiotów, obecnie należy rozpatrzyć w jakim stopniu i od jakich czynników zależy wejście podmiotu w daną rolę twórcy, manipulatora, nosiciela czy wytworu.

x-analogia do opisu potrzeb T. Zipsera [141, 4-5] , aktywności [140, 13, 29-54]

Wpływ na aktywność podmiotu/jednostki, rodziny, społeczności lokalnej/ mają następujące czynniki :

1. Fazy życia podmiotu i odpowiadające im role, w jakie podmiot wchodzi, powiązane z systemem archetypów miejsc i zachowań:

- niemowlęstwo: narodziny, kontakt z rodzicami
- ☐ -dzieciństwo: osiaganie motorycznych, intelektualnych i emocjonalnych umiejętności
- ☐ -młodość: zakładanie grup społecznych, seksualne poszukiwania
- ☐ -dojrzałość: określenie tożsamości; gody, łączenie się parami/małżeństwo;/reprodukcja, opieka/rodzina plus niemowlę;/wychowywanie/rodzina plus dzieci;/opieka nad starszymi rodzicami, ponowne określenie tożsamości/dojrzałość/
- ☐ -starość: utrzymywanie tożsamości, potrzeba opieki, kontaktów śmierć [118, 48] .

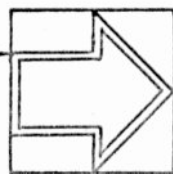
2. Indywidualne cechy jednostki: wiek, wykształcenie, zawód, uzdolnienia i predyspozycje psychofizjologiczne, czynniki socjo-kulturowe [107, 66] oraz pominięte w analizie zmienne: płeć, pochodzenie społeczne, stan posiadania, przynależność rasowa, religijna, kulturowa itp. [91, 447]

3. Cechy rodziny: rodzaj/nuklearna, rozszerzona, wielopokoleniowa/ [62, 99-100], styl życia /społeczno-kulturalnej elity, warstwy pracowników umysłowych, neomieszczański, plebejski tryb życia i ludzi społecznie zaniedbanych/ [A] Tyska w: 96, 112-113 oraz pominięte zmienne wymagające badań empirycznych: struktura wiekowa, wykształcenia, zawodowa rodziny.

4. Cechy społeczności lokalnej: struktura społeczności lokalnej, więzi mające oparcie w formalnych instytucjach, wspólnej działalności samorządowej i społecznikowskiej, wynikające ze wspólnego pochodzenia terytorialnego, mające oparcie w nieformalnych grupach /generacyjnych, zabawowych itp./ lub w rodzinie [136, 74-76] oraz pominięte zmienne: relacje zachodzące w grupie [56, 219] , wzorce środowiska, wartości, postawy.

Czynność: Sporządzenie obszernej i możliwie wyczerpującej listy czynności-dekompozycja czynnościowa aktywności [96, 83] . Czynności te, o charakterze twórczym, da się uporządkować w trzech grupach przekazów: bezpośrednich osobowych, bezpośrednich bezosobowych i pośrednich bezosobowych [102, 181-182] .

Czas: Pod tym pojęciem kryją się następujące czyn-
niki: czas trwania aktywności, punkt czasowy/w ciągu
dnia, tygodnia itp./ oraz periodyczność/cykliczność
występowania danej aktywności w czasie-tygodniowo, sezonowo,
okazjonalnie/ [53, 226]. Jednym z możliwych podziałów czasu, dla
określenia czasu aktywności, jest podział na: czas ciągły, czas
pracy, czas dyspozycyjny/czas pozostały do dyspozycji po usta-
wowej normie pracy/, czas wolny/nadwyżka czasu ponad czas snu,
pracy i innych zajęć o znaczeniu ekonomicznym lub z tymi pra-
cami związanych/ [37, 184]. Oprócz tak pojętego czasu można
jeszcze mówić o pewnej jakości czasu-sytuacji psychofizjolo-
gicznej z tym czasem związanej : czas napięcia, lub odprężenia,
czas świeżości lub zmęczenia, czas bezpieczeństwa lub zagroże-
nia, czas przykrości lub satysfakcji [34, 71-81].

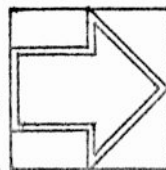
Miejsce: zabudowa mieszkaniowa. Dekompozycja składnikowa-spo-
rządzenie obszernej i możliwie wyczerpującej listy stanów
w strukturze systemu architektonicznego, w poszczególnych jego
skalach, na podstawie dekompozycji czynnościowej [96; 83, 245]
oraz na podstawie rodzaju instytucji lub więzi, w których da-
na aktywność ma oparcie. Ponadto zostanie określone powiąza-
nie między daną aktywnością a typem mieszkania/typy : mieszka-
nie konesera, urządzone jak księga wspomnień, warsztat pracy za-
wodowej, domena zajęć amatorskich, enklawa maksymalnego komfor-
tu, wyraz mody i finansowych możliwości, traktowane instrumen-
talnie, centrum religijne, "ognisko rodzinne" [137, 20] /.

Oprawa przestrzenna aktywności-Elementy infrastruktury spo-
łecznej zabudowy mieszkaniowej: Określenie układów przestrze-
nych będących prototypami oprawy danej aktywności na podsta-
wie: dekompozycji czynnościowej i wynikających stąd konsekwen-
cji przestrzennych/czyli możliwych relacji między jednostką
a przestrzenią otwartą i zamkniętą/ na podstawie dekompozycji
składnikowej, jak i analizy podmiotu, czasu i reguł aktywności.
Dla zobrazowania kształtu oprawy przestrzennej aktywności
/el. infrastruktury społ./ zostaną przytoczone przykłady teore-
tycznych propozycji lub ich realizacji w zab. mieszkaniowej.
2.4.4. METODA NAUKOWA. ANALIZA.

Przyjęta metoda analizy jest połączeniem dwóch metod:
-metody zestawiania cech: dla analizy podmiotu, czynności, czasu
-metoda abstrahowania, czyli schematyzacji i modelowania
uproszczonego : dla miejsca i el. infrastruktury społ. [45, 145].

A K T Y W N O Ś Ć P O Z N A W C Z A

Norma i cechy: akty poznawcze; konieczność poznawczej aktywności; aktywność równoczesna z innymi.

P O D M I O T

		-badanie ,				-nauka jedzenia, ablucji
		-intelektualne donosy,				-nauka autonomicznych hobby
		-kontrola ,				konsumpcja, tworzenie
		zagęszczenie świata do łóżka,				obserwacja [18, 48]

Dominacja postawy poznawczej wiąże się z okresem odkrywania swych indywidualnych predyspozycji w młodości [135, 15-16]. System struktur poznawczych zależny jest od wykształcenia; w tym sensie można uznać ludzi z wykształceniem średnim lub wyższym, oraz wykonujących zawody twórcze i recepcyjno-reprodukcyjne, za najaktywniejszych por. [4, 70]. Istnieje określona zależność między indywidualnymi predyspozycjami podmiotu a jego aktywnością:

- każda jednostka ma swoistą skłonność do właściwego jej stopnia wieloznaczności otoczenia i odbioru informacji
 - poprzez trening jednostka może znaleźć drogę ku preferowaniu większego zestawu elementów otoczenia lub informacji [67, 78]
- Aktywność poznawcza jednostki jest zależna od stylu życia i kręgu kulturowego; aktywnością objęta jest cała przestrzeń.

C Z Y N N O Ś C I

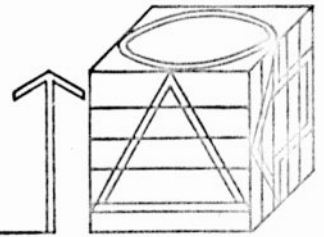
- poznawanie obrazowe: wizualizacja kojarzeniowa, myślenie obrazowe, obserwacja, oglądanie /np. tv, filmów/, zwiedzanie itp.
- poznawanie zmysłowe: słuchanie /np. radio/, zabawa przedmiotami o różnych kształtach i fakturach /np. zabawkami/
- poznawanie pamięciowe: uczenie się, zapamiętywanie, samokształcenie
- poznawanie czasowo-przestrzenne: czekanie, wędrowanie, kontrola czasu, poszukiwanie wrażeń przestrzennych [por. 129, 140] [18, 51]
- poznawanie imaginacyjne: uczestnictwo w seansach spirytystycznych, mistycznych, odurzanie się, odbiór fikcji /np. filmów/
- poznawanie dyskursywne: myślenie, dyskusowanie, samokształcenie, poszukiwanie istotnych informacji, czytanie, słuchanie itp.

C Z A S

Aktywność ciągła w czasie.

AKTYWNOŚĆ POZNAWCZA

MIEJSCE

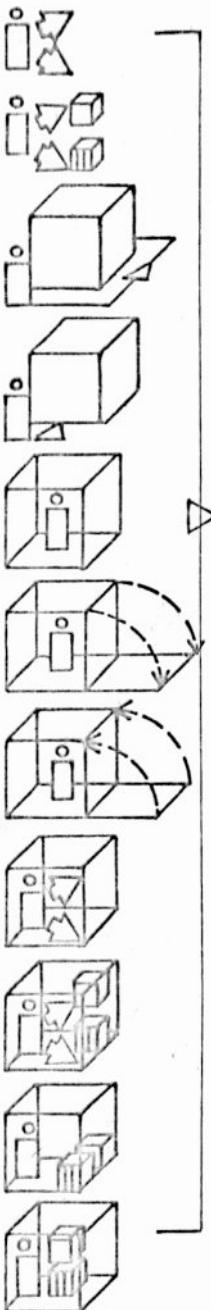

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
Aktywnością poznawczą objęta jest cała przestrzeń.			

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń:

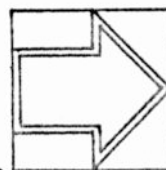
Cechy przestrzeni generujące aktywność poznawczą:

- poznanie obrazowe: czytelność układu, różnorodność form i barw, zmienne efekty bryłowe, ekspresja, wieloznaczność i atrakcyjność przestrzeni, zmienne widoki i perspektywy, wyodrębnienie elementów układu
- poznanie zmysłowe: zmiany faktur, mikroklimatu /np. temperatury, wilgotności, stopnia otwartości układów itp./, strefowanie /np. wydzielenie stref ciszy i hałasu/
- poznanie pamięciowe: dominanty i punkty obserwacyjne w przestrzeni, określone tło, czytelność układu, wyodrębnienie elementów składowych, informacja o funkcji
- poznanie czasowo-przestrzenne: czytelność układu ścieżek, wolność wyboru, dostępność układów przestrzennych, możliwość obejścia lub odsunięcia się od bryły, czytelność wejścia, dowolność operacji i zachowań przestrzennych
- poznanie imaginacyjne: niedookreślenie otoczenia, bryły, granic wnętrza; iluzje przestrzeni, możliwość kreacji nowych układów; ekspresja, wielofunkcyjność, wieloznaczność przestrzeni
- poznanie dyskursywne: czytelność układu przestrzennego i układu ścieżek, dające się wyodrębnić charakterystyczne cechy układu; logiczne, możliwe do przewidzenia zmiany układu i perspektywy, układ zgodny z kodami przestrzennymi.

AKTYWNOŚĆ NAUKOWA

Norma i cechy: logiczne uporządkowanie twierdzeń w systemy naukowe; trwałość poszukiwania informacji

PODMIOT

		badanie otoczenia,			edukacja, kreacja
		intelektualne potrzeby, syntezy,			hobby
		zarządzanie, nauczanie,			doskonalenie kompetencji
		zanik umiejętności			mniej ról aktywnych [18, 4]

Dominacja postawy naukowej wiąże się z okresem młodości i dojrzałości. Aktywność dotyczy przede wszystkim ludzi z wykształceniem wyższym, wykonujących zawód z grupy działalności poznawczej w sensie twórczym/naukowców, nauczycieli/. Cechy jednostki sprzyjające realizacji aktywności, to: inteligencja, umiejętność nauczania, dokonywania analiz i syntez. Aktywność jest zależna od stylu życia podmiotu /dominacja w kręgu społeczno-kulturalnej elity/ oraz od kręgu kulturowego/różnorodność aksjomatów i systemów logicznych/ [55, 23].

Aktywność wykonywana indywidualnie lub zespołowo, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: szkoły /np. wychowująca, opiekuńcza, środowiskowa/ uczelnie, instytuty, centra informacji, biblioteki
- nieformalnych grupach profesjonalnych.

CZYNNOŚCI

Tworzenie i korzystanie z przekazów:

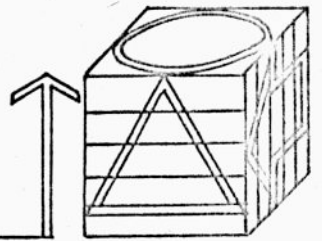
- bezpośrednich osobowych: nauczanie, dyskutowanie, "gry", "burza mózgów", nauka języków obcych
- bezpośrednich bezosobowych: udział w prelekcji, rozwiązywanie zadań, nauczanie, odrabianie lekcji
- pośrednich bezosobowych: tworzenie i korzystanie z przekazów typu: książka, artykuł, film, pogadanka radiowo-telewizyjna o charakterze naukowym, eksperymentowanie, diagnozowanie, zbieranie informacji, projektowanie.

CZAS

Aktywność jako praca zawodowa obejmuje czas pracy/8 godz./ plus czas na samokształcenie w ramach czasu dyspozycyjnego, oraz jako hobby-wykonywana w czasie wolnym; dla podmiotu stanowi czas napięcia, satysfakcji i przykrości.

AKTYWNOŚĆ NAUKOWA

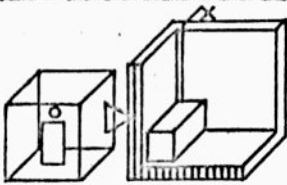
MIEJSCE

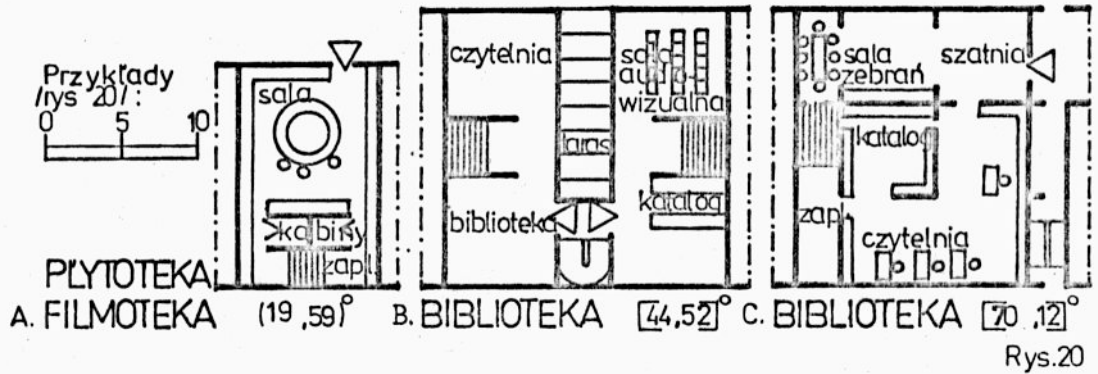
MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
warsztat pracy zawodowej	-spotkania nieformalnych grup profesjonalnych, formalne instytucje		
-pokój nauki	-pokój nauki	-pom. nauki, laboratoria jezykowe, szkoła	-szkoła, uczelnie, instytuty, sale wykładowe
-forum, krąg dyskusyjny	-świetlica, forum	-świetlica, forum	-kluby, forum
-pracownia, pokój hobby	-pracownia, pokój hobby	-pracownia	-laboratoria, instytuty badawcze
-biblioteka, centrum informacji	-biblioteka, magazyn i centrum informacji	-biblioteka, fonoteka, płyty, mag. inf. totoka, mag. inf.	-biblioteka, centrum informacji, komputer

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

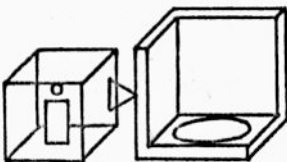
Warsztat pracy:

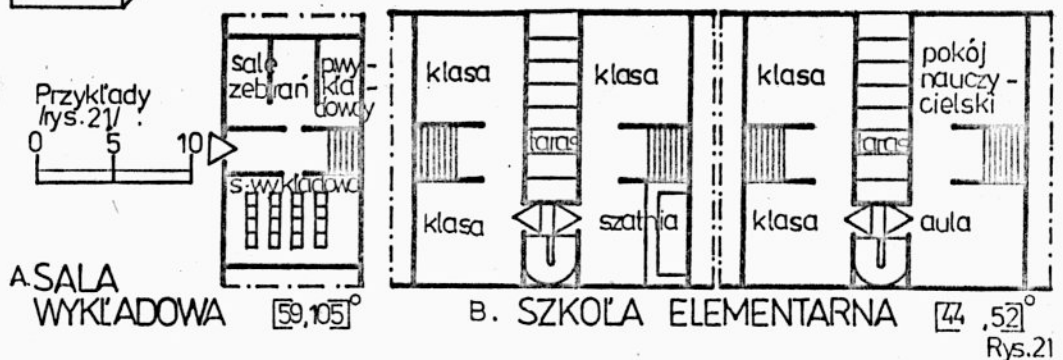
- izolacja od innych aktywności
- elementy: warsztat, magazyn informacji, wymiana informacji i energii, elementy relaksu, tło neutralne.

Krąg społeczno-dyskusyjny:

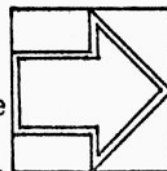

- izolacja czasowa, układ dospoleczny
- elementy: krąg, przestrzeń operacyjna, magazyn informacji, warsztat, el. relaksu, tło neutralne.

A K T Y W N O Ś Ć T E C H N I C Z N A

Norma i cechy: wytwarzanie, przetwarzanie, przekazywanie i odbieranie informacji; trwałość poszukiwań inform.

P O D M I O T

			nauka posługiwania się narzędziami,		kreacja
			hobby ,		personalne pokazy/sprzęt, auta itp./
			konsumpcja,		doskonalenie kompetencji
			dostosowanie się do nowych ról		hobby 118, 48

Aktywność techniczna jednostki nie ma ścisłego związku z jej wiekiem, wykształceniem i jako hobby może stać na wysokim poziomie profesjonalizmu. Ludzie wykonujący zawód technika, inżyniera są najbardziej związani z tą aktywnością. Uzdolnienia jednostki konieczne dla realizacji tej aktywności, to: sprawność techniczna, wyobraźnia techniczno-konstrukcyjna, pomysłowość [88, 114]. Aktywność zależna jest od stylu życia/dominacja w kręgu pracowników umysłowych, w neomieszczańskim i plebejskim stylu życia/ i kręgu kulturowego/ od poziomu rozwoju cywilizacji, stopnia dominacji kultury materialnej/. Aktywność wykonywana indywidualnie lub zespołowo, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: szkoły, uczelnie, instytuty, fabryki, warsztaty, domy kultury, placówki "zrób to sam" itp.
- nieformalnych grupach profesjonalnych i hobbistycznych

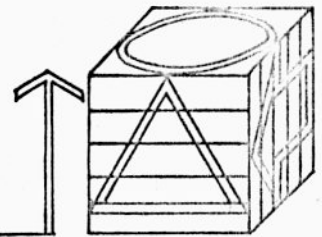
C Z Y N N O Ś C I

- czynności związane z warsztatem: skonstruowanie, zaprojektowanie, wykonanie, utrzymywanie sprawności urządzeń, konserwowanie
- czynności związane z produktem: projektowanie, eksperymentowanie, badanie, odkrycia, usprawnianie, naprawa, budowanie, obsługiwanie urządzeń, wynalazki
- czynności związane z przekazem informacji: tworzenie i korzystanie z przekazów bezpośrednich i pośrednich, czyli uczenie się, odczyt informacji, tworzenie języka technicznego, tworzenie matematycznych schematów w postaci instrukcji obsługi, wykresów, schematów, diagramów.

C Z A S

Aktywność jako praca zawodowa obejmuje czas pracy/8 godz./ i czas na samokształcenie w ramach czasu dyspozycyjnego, jako hobby - wykonywana w ramach czasu wolnego; dla podmiotu stanowi czas napięcia i odprężenia, satysfakcji i przykrości.

AKTYWNOŚĆ TECHNICZNA

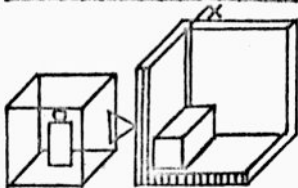

MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
Warsztat pracy zawodowej, z amatorskich -pokój zabaw -warsztat, pracownia fotograficzna, pokój hobby, pokój audiowizualny -biblioteka, komputer	-spotkania nieformalnych grup hobbistycznych, formalne instytucje -pom. zabaw -warsztaty: obróbki metalu, drewna, elektro techn., tokarski modelarski, fotograficzny, filmowy, radiotechniczny, krótkofalowości, ceramika -drukarnia, szopa do majsterkowania, naprawy aut -biblioteka, centrum informacji, komputer	-pom. i plac zabaw -pom. i plac zabaw -warsztaty, zakłady pracy słowe, szkoła, uczelnia, instytucja techn., dom kultury, zakład naprawy, biblioteki, centrum informacji, centra komputerowe	-plac zabaw, plac budowlany -warsztaty, zakłady pracy słowe, szkoła, uczelnia, instytucja techn., dom kultury, zakład naprawy, biblioteki, centrum informacji, centra komputerowe

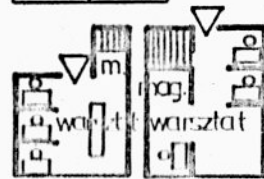
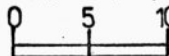
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Warsztat pracy:

-izolacja od innych aktywności, elementy: warsztat, magazyn narzędzi, materiałów i informacji

Przykłady /rys.22/:

A. WARSZTATY (31,487°)

B. (43,89°)

mag. el. konstr.

warsztaty

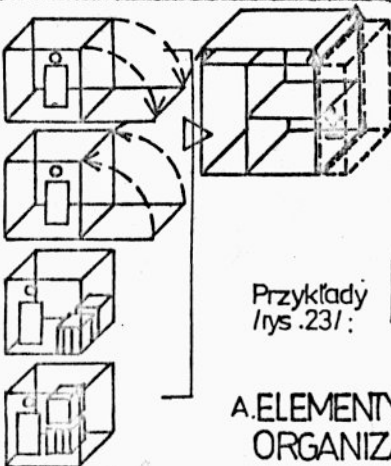
magazyń warsztatu metalowego i elektro technicznego

D. (59,105°)

Rys.22

Budowa i aranżacja przestrzeni:

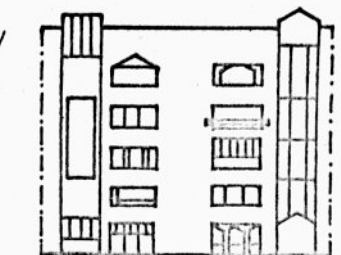

-mobilność i elastyczność przestrzeni
-elementy obudowy i aranżacji przestrzeni, magazyn elementów.

Przykłady /rys.23/:

A. ELEMENTY ORGANIZACJI PRZESTRZENI

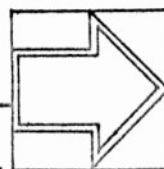

B. ELEWACJE (87,72-73°)

Rys.23

A K T Y W N O Ś Ć M I S T Y C Z N A

Norma i cechy: kontakt z siłami nadprzyrodzonymi, materialnymi i niematerialnymi; konieczność symboliki

P O D M I O T

		zabawy i kontakty rytualne,	rytuał agonii
		rytualne spotkania obu płci,	kosmiczna trwoga
		mistyczny strach	
		mistyczny strach	118, 4

Aktywność nie zależy od wieku, wykształcenia i wykonywanego zawodu. Cechy jednostki sprzyjające tej aktywności, to: umiejętność kreowania świata, fantazja, wyobraźnia, wrażliwość, emocjonalność. Aktywność zależna jest od koncepcji świata danego kręgu kulturowego i od czasu rozwoju; wraz z laicyzacją życia można stwierdzić wzrost zainteresowania mistyką, jako odpowiadającą na pustkę informacyjną, poszukiwanie istotnych, o dużym ładunku emocjonalnym, przeżyć [129, 15]. Aktywność wykonywana indywidualnie lub zespołowo, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: instytuty, towarzystwa radiestezji, ufologii, astrologii, czasopiśmiennictwo
- nieformalnych grupach wspólnych zainteresowań
- grupach o wspólnym pochodzeniu terytorialnym: rytualne zabawy

C Z Y N N O Ś Ć I

Tworzenie i korzystanie z przekazów:

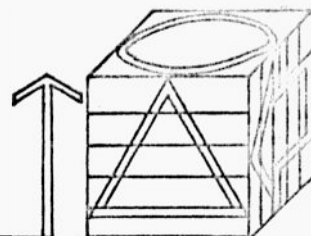
- bezpośrednich osobowych: przeżycia mistyczne, halucynacje, wyobrażenia, odbiór sygnałów, nadawanie w trakcie seansów, opieka rytualna, kreowanie świata w zabawach, treningi interpersonalne
- bezpośrednich bezosobowych: prelekcje, uczenie się, uczestnictwo jako medium w seansach, słuchanie muzyki
- pośrednich bezosobowych: korzystanie i tworzenie przekazów typu: książka, artykuł, film, pogadanka o charakterze mistycznym, interpretacja zjawisk na niebie i ziemi, przepowiadanie, odbiór i nadawanie informacji/np. do innych cywilizacji/, mistyka muzyczna

C Z A S

Aktywność wykonywana w czasie wolnym, aktywność jako rytualne czynności-codziennie, jako przekaz-okazjonalnie; stanowi czas napięcia i odprężenia, bezpieczeństwa i zagrożenia.

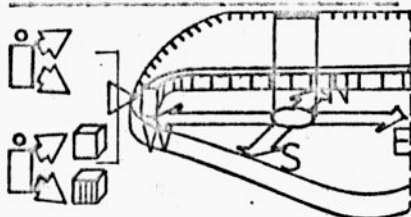
AKTYWNOŚĆ MISTYCZNA

MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
-spotkania nieformalnych grup zainteresowań -instytucje formalne			
-pokój zabaw	-pom. zabaw	-pom. i plac zabaw, kryjówki	-plac zabaw, park, kryjówki
-pokój hobby, p. praktyk, medytacji	-pom. praktyk, medytacji, seansów mist.	-pom. praktyk, medytacji, prelekcji, treningów, seansów mistycznych	-pom. praktyk, medytacji, prelekcji, sale wykładowe, instytucje
-forum, pom. muzykowania, słuchania muzyki	-forum, pom. muzykowania, słuchania muzyki	-forum, pom. muzykowania, słuchania muzyki	-forum, kluby, sale widowiskowe
-strefa zewn. balkon, okno	-miejsce obserwacji nieba		-obserwatorium astronomiczne

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń otwarta:

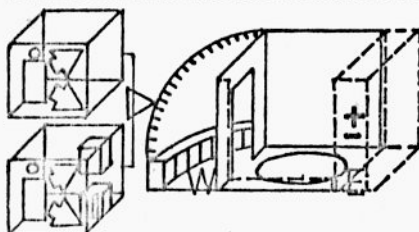
- układ zorientowany na strony świata, układ dospółeczny z centrum, kontakt symboliczny terytorium i centrum z nieboskłonem, elementy: krąg społeczny, nisze, kryjówki.

Krąg społeczno-symboliczny:

- izolacja od innych aktywności, układ zorientowany na strony świata, wejście-wyjście, układ dospółeczny, kontakt z zewn., elementy: krąg, tła, nastroju

Przykłady
rys. 24
0 5 10

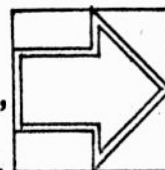
POM.
MEDITACJI NA PODDASZU (5,232)
Rys. 24

Arystakcja przestrzeni:

- elastyczność przestrzeni, przestrzenie operacyjne, kontakt z zewnątrz i nieboskłonem, tworzenie nastroju, używanie elementów symbolicznych, kreacja przestrzeni.

AKTYWNOŚĆ RELIGIJNA

Norma i cechy: przeżycia religijne/akty i czynności/,
wyraz czci dla Sacrum; konieczność symboliczności

PODMIOT

			narodziny,		kult uspołecznienia, edukacja			
		moralne zainteresowania						
				wspólnota kontaktów,		związki,		narodziny
		mistyczny strach,				śmierć		18, 45

Uczestnictwo w życiu religijnym utrzymuje się na wysokim poziomie w dzieciństwie /do 14 lat/, kryzys następuje w wieku 20-35 lat, uczestnictwo wzrasta znowu w wieku emerytalnym. Obiektywna religijność maleje wraz ze wzrostem wykształcenia [78, 33]. Uczestnictwo w praktykach religijnych maleje w wieku pełnej aktywności zawodowej. Rodzaje praktyk religijnych zależne są od przynależności do kręgu kulturowego, koncepcji świata, doktryny religijnej. Aktywność wykonywana indywidualnie lub zespołowo, praktykowana w domu/święta/ lub poza domem /praktyki kultowe/ [93, 162], mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: instytucje religijne
- grupach o wspólnym pochodzeniu terytorialnym: wspólnoty religijne/np. parafia/ lub przynależność do kościoła uniwersalnego
- nieformalnych grupach religijnych: sekty, ruchy religijne
- rodzinie: centrum życia religijnego [78, 36]

CZYNNOŚCI

Tworzenie i korzystanie z przekazów:

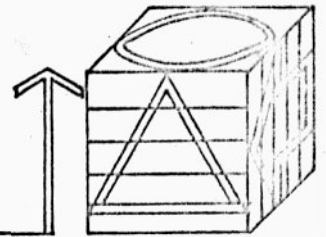
- bezpośrednich osobowych: spotkania, wspólne czytanie pism, interpretacja, spowiedź, wychowywanie, nauczanie, święta religijne
- bezpośrednich bezosobowych: modły, nauki religijne, kazania, msze, święta religijne, seanse, mistyka muzyczna
- pośrednich bezosobowych: tworzenie i korzystanie z przekazów typu książka, film religijny; czytanie, interpretacja.

CZAS

Dla aktywności tej można określić jej czas trwania/np. od 2-4 godz. tygodniowo dla praktykujących/, punkt czasowy/np. w niedzielę o godz. 10/, cykliczność/tygodniowo, okazjonalnie, sezonowo/; stanowi czas odprężenia, świeżości i bezpieczeństwa.

AKTYWNOŚĆ RELIGIJNA

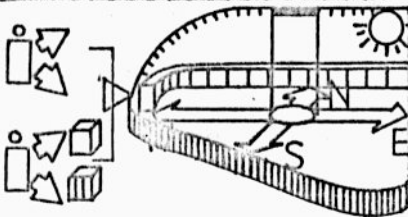
MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
"ognisko rodzinne", centrum relig.	-spotkania nieformalnych grup; wspólnoty religijno-terytorialne -instytucje formalne		
-forum rodzinne -teryt. mieszk. -kaplica -miejscowość pamięci rodzinnych	-forum -teryt. domu -kaplica	-forum -teryt. bloku -kaplica	-forum -terytorium -centra religijne, bud. sakralne, naselnic, szkółki relig. towarzyszące
-pokój matki z dzieckiem, p. umierającego	-pokój matki z dzieckiem, p. umierającego	-klinika, szpital	-klinika, szpital

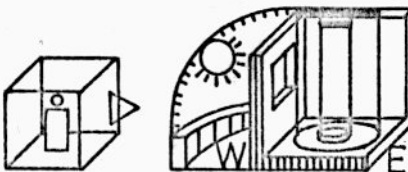
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń otwarta:

-układ zorientowany na strony świata,
układ wydzielony, własność grupy zamieszkującej terytorium, układ do społeczny z centrum, kontakt symboliczny terytorium i centrum z Sacrum.

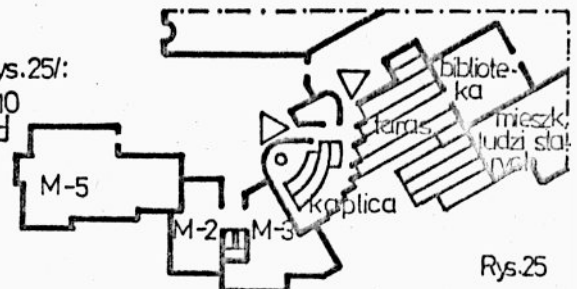
Krąg społeczno-symboliczny:

-izolacja, układ zorientowany na strony świata, wejście-wyjście, układ do społeczny, własność terytorium, kontakt z zewn.
-elementy: krąg, elementy kultu, tło nas - trojowe; kontakt symboliczny z Sacrum.

Przykłady/rys.25/:

0 5 10

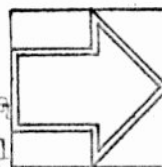
KAPLICA

Rys.25

(1,306f)

AKTYWNOŚĆ ARTYSTYCZNA

Norma i cechy: subiektywne, ekspresyjne przeżycie związane z odbiorem i tworzeniem sztuki; twórczość; symbol

PODMIOT

		fantazja, kreacja		motoryczna, intelektualna edukacja
		intelektualne domeny		hobby, syntezy
		konsumpcja,		doskonalenie kompetencji
		dostosowanie się do nowych ról,		hobby [18, 48]

Aktywność nie zależy od wieku, jedynie jej forma i treści, które komunikuje ewoluują od nieskażonej doświadczeniem i modami kreacji w dzieciństwie, poprzez poszukiwanie istotnych informacji i ekspresyjnych środków wyrazu w młodości, do określenia własnej tożsamości w wieku dojrzałym [122, 129]. Aktywność artystyczna nie wiąże się ściśle z wykształceniem, uprawiana jako hobby może stać na wysokim poziomie profesjonalizmu. Zawody związane najściślej z tą aktywnością, to: muzyk, śpiewak, tancerz, malarz, rzeźbiarz, projektant, pisarz, filmowiec, fotograf i rzemieślnik-artysta, aktor, reżyser itd. Cechy i zdolności jednostki sprzyjające tej aktywności: fantazja, wyobraźnia, słuch muzyczny, widzenie przestrzenne itp. Aktywność indywidualna lub zespołowa, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: uczelnie, stowarzyszenia, muzea, kluby
- nieformalnych grupach profesjonalnych
- nieformalnych grupach hobbistycznych [por. 3, 66-67] [135, 15-16]

CZYNNOŚCI

Tworzenie i korzystanie z przekazów:

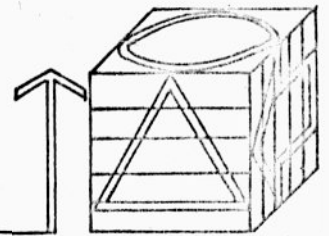
- bezpośrednich osobowych: nauczanie, prelekcje, "gry", seanse
- bezpośrednich bezosobowych: muzykowanie, śpiewanie, tańczenie, gra sceniczna, udział w happeningach, odbiór sztuki
- pośrednich bezosobowych: odbiór i tworzenie przekazów typu: książka, film, fotografia, obraz, kreacja przestrzeni, rzeźba, scenografia itp.; projektowanie, komponowanie, filmowanie, pisanie, malowanie, tworzenie i odtwarzanie.

CZAS

Aktywność artystyczna jako aktywność zawodowa obejmuje nielimitowany czas pracy, jako hobby - czas wolny; dla podmiotu stanowi czas napięcia, satysfakcji i przykrości, zmęczenia.

AKTYWNOŚĆ ARTYSTYCZNA

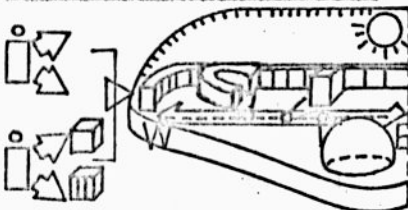
MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
-warsztat pracy zawodowej, amatorskich	-spotkania nieformalnych grup artystycznych -instytucje formalne		
-pokój zabaw	-pom. zabaw, świetlica	-pom. i plac zabaw, świetlica	-plac zabaw, park
-kreacja przestrzeni	-kreacja przestrzeni	-kreacja przestrzeni, happeningi	-kreacja przestrzeni, happeningi
-galeria obrazów, atelier, pracownia	-galeria sztuki, atelier, pracownia	-galeria sztuki, atelier, pracownia	-galeria, szkoła, uczelnia, domy kultury, muzea
-pokój gry na instrumencie, słuchania muzyki	-pokój gry na instrumencie, słuchania muzyki	-pokój gry na instrumencie, słuchania muzyki, kluby	-estrada, opera, filharmonia, kluby
-warsztat pracy, pracownia: fotograficzna, filmowa itp.	-warsztat pracy, pracownia: fotograficzna, filmowa itp.	-warsztat pracy, pracownia: filmowa, scenka teatralna, baletowa; kino	-wytwórnie filmowe, kino, cyrki, teatr, centrum kultury
-biblioteka	-biblioteka	-biblioteka	-biblioteka

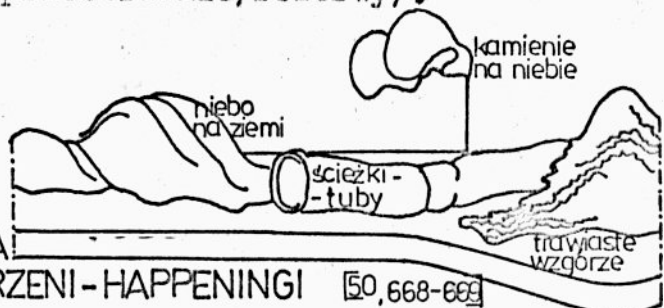
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń otwarta:

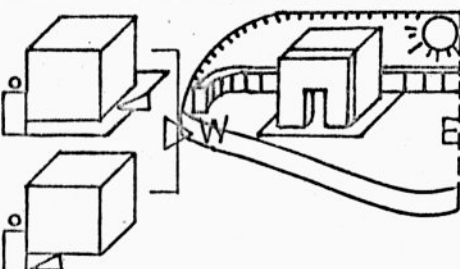
- układ zorientowany na strony świata
- elementy:ekspresyjne widoki,różnorodne formy,wnętrza;ścieżki,podłoga,sufit,ściany,tło,barwy,światłocień,wolne przestrzenie/rezerwy/.

Przykłady
rys 26/:

KREACJA PRZESTRZENI - HAPPENINGI [50,668-669]

Bryła w przestrzeni:

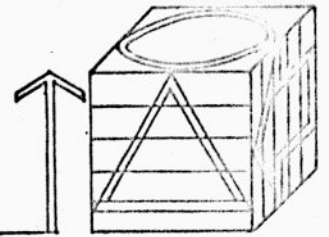

- układ zorientowany na strony świata, wejście-wyjście
- elementy:ekspresja bryły,strefa wejściowa,ścieżka,tło,informacja o wnętrzu .

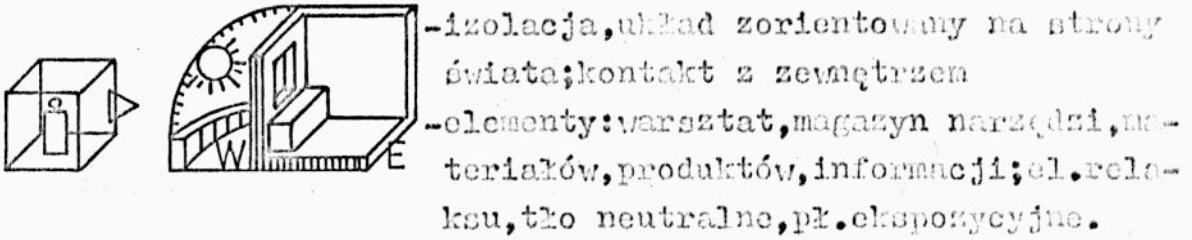
Rys.26

AKTYWNOŚĆ ARTYSTYCZNA

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZAB. MIESZK.

Wzrost pracy:

Przykłady /rys. 27/:

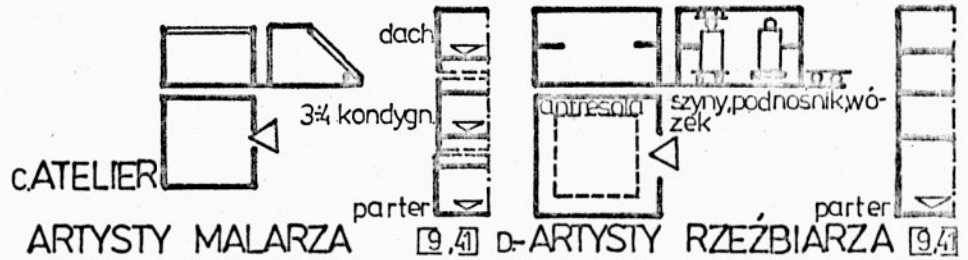
0 5 10

A. POM. DO GRY
NA INSTRUMENTACH MUZYCZNYCH

dźwięko-
szczelna
kabina

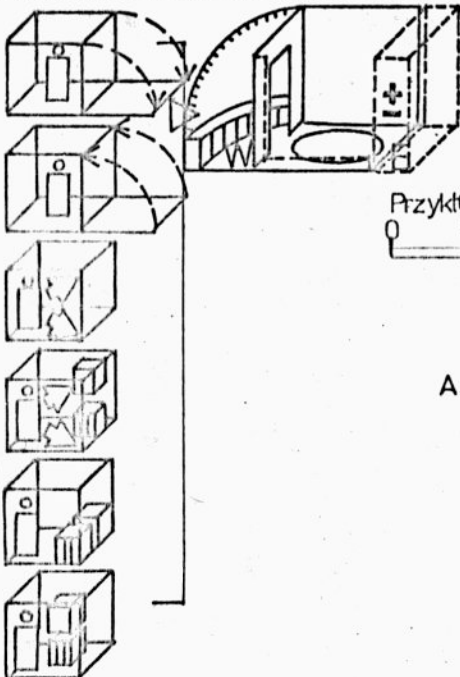

B. (31 / 87)°

Rys. 27

Adaptacja przestrzeni:

-izolacja czasowa, układ wydzielony, zorientowany na wejście-wyjście, elementy: krag, el. obudowy i wyposażenia; elastyczność i mobilność przestrzeni.

Przykłady /rys. 28/

0 5 10

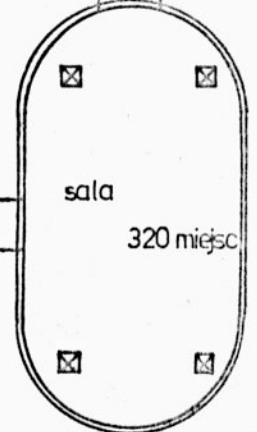
A. SALA

WYSTAWOWA [59] B. KINO [32, 35]

kino kameralne
100 miejsc

C. MOBILNE CENTRUM ANIMACYJNE [23, 98]°

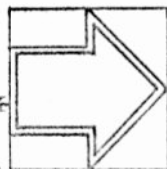

D. MOBILNY TEATR [109, 329]°

Rys. 28

AKTYWNOŚĆ FILOZOFICZNA

Norma i cechy: wartościowanie, poznanie istoty i struktury bytu; trwałość istnienia pytań filozoficznych

PODMIOT

		dominujące badanie ,		edukacja
		dominujące badanie ,		rozmyślanie
		doskonalenie umiejętności		
		mniej ról aktywnych		118, 4

Dominacja aktywności występuje w dwóch okresach życia: młodości/poszukiwanie sensu życia/ i dojrzałości/wartościowanie i poznanie istoty bytu w oparciu o własne doświadczenia/. Aktywność nie jest ściśle związana z wykształceniem i wykonywanym zawodem, dominuje jednak w działalności naukowców, filozofów, doktrynerów politycznych. Cechy jednostki sprzyjające realizacji tej aktywności: umiejętność analizy i syntezy zjawisk zachodzących w świecie. Aktywność zależy od kręgu kulturowego, koncepcji świata, obowiązującej doktryny religijnej i politycznej, poziomu cywilizacji i czasu rozwoju. Aktywność indywidualna lub zespołowa, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: instytuty naukowe, towarzystwa, kluby dyskusyjne, czasopiśmiennictwo
- nieformalnych grupach profesjonalnych
- nieformalnych grupach wspólnych zainteresowań.

CZYNNOŚCI

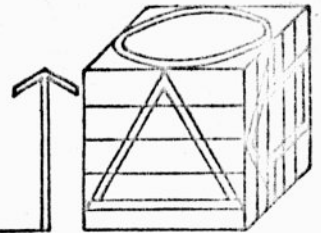
Tworzenie i korzystanie z przekazów:

- bezpośrednich osobowych: nauczanie, dyskusje, "gry", polemiki.
- bezpośrednich bezosobowych: prelekcje, nauczanie
- pośrednich bezosobowych: tworzenie i korzystanie z przekazów typu: książka, artykuł, pogadanka filozoficzna, analizowanie, - syntezywanie, zbieranie informacji, tworzenie systemów filozoficznych, refleksja, kontemplacja, polemizowanie .

CZAS

Aktywność obejmująca czas pracy zawodowej/8 godz./plus czas na samokształcenie w ramach czasu dyspozycyjnego, oraz jako hobby-wykonywana w czasie wolnym; dla podmiotu stanowi czas napięcia, satysfakcji i przykrości.

AKTYWNOŚĆ FILOZOFICZNA

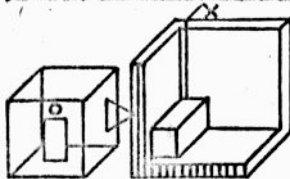

MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERRITORIUM
-warsztat pracy, zajęcia amatorskich	-spotkania nieformalnych grup profesjonalnych i grup zainteresowań -instytucje formalne		
-pracownia	-pracownia	-pracownia, szkoła	-instytuty naukowe, uczelnie, szkoły, stowarzyszenia, sal wykładowe
-biblioteka	-biblioteka	-biblioteka	-biblioteka, czytelnia
-forum, krąg dyskusyjny	-forum, krąg dyskusyjny	-forum, krąg dyskusyjny, klub	-forum, krąg dyskusyjny, kluby

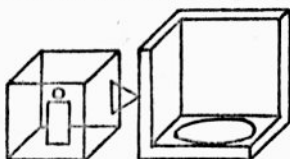
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Warsztat pracy:

- izolacja od innych aktywności
- elementy:warsztat,magazyn informacji/wymiana informacji i energii/,el.relaksu,tło neutralne.

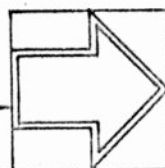
Krąg społeczno-dyskusyjny:

- izolacja czasowa,układ dospółeczny
- elementy:krąg,magazyn informacji,warsztat, el.relaksu,tło neutralne.

AKTYWNOŚĆ KONTEMPLACYJNA

Norma i cechy: intelektualna postawa do rzeczywistości bez ingerencji czynnej.

PODMIOT

		fantazja, kreacja,		dominujące badanie, edukacja	
		rozmyślanie,			syntezy
		syntezy			
		stan spoczynku,		defensywa	[18,48]

Aktywność nie zależy od wieku jednostki, jedynie jej forma ewoluuje od kreacji w dzieciństwie, poprzez dominację postawy poznawczej i poszukiwania sensu życia w młodości, do postawy refleksyjno-filozoficznej w wieku dojrzałym i na starość. Aktywność nie zależy od wykształcenia i wykonywanego zawodu, ma jedynie związek z typem osobowości /typ aktywny-typ introvertyka/. Formy aktywności kontemplacyjnej zależne są od kręgu kulturowego, np. w europejskim kręgu kulturowym aktywność przejawia się przestrzenną izolacją, podczas gdy w kręgu kultury Dalekiego-Wschodu-podmiot nie potrzebuje izolować się od otoczenia, wystarczy mu odwrócenie oczu od rzeczy absorbujących [18,56]. Aktywność kontemplacyjna jest aktywnością indywidualną pasywną.

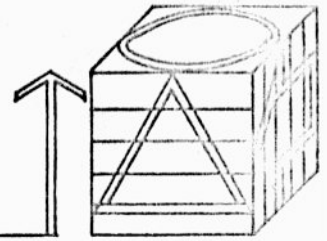
CZYNNOŚCI

-myślenie, medytacja, marzenia, refleksja, ćwiczenia umysłowe, tworzenie własnego światopoglądu, obserwacja, poszukiwanie sensu życia, analiza, synteza i ocena sytuacji oraz zdarzeń

CZAS

Dla aktywności kontemplacyjnej nie można określić czasu trwania, ani też jej cykliczności; dla podmiotu stanowi czas napięcia i odprężenia, świeżości i zmęczenia.

AKTYWNOŚĆ KONTEMPLACYJNA

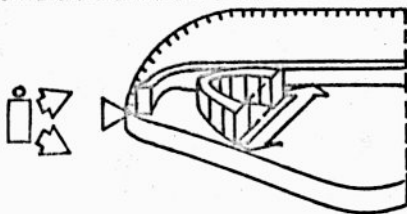

MIEJSCE

III WYMIAR	DOM	BŁOK	TERYTORIA
-pokój zabaw - "pokój zielony" teras, balkon, loggia -pokój relaksu	-pom. zabaw, świetlica ogródek, altana -nisze, grupy siedzisk	-pom. i plac za- baw, świetlica ogródek, zieleni -nisze, grupy siedzisk	-plac zabaw, park park, zieleni, ogródki -nisze, grupy siedzisk, urzą- dzenia rekrea- cyjne

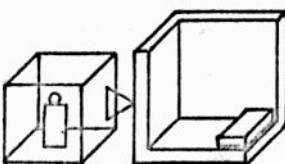
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń otwarta:

- izolacja czasowa; nastrój, intymność, wydzielenie od ścieżki
- elementy: nisza, wnętrze, el. relaksu, tło nastrojowe.

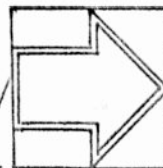
Nisza:

- izolacja czasowa; nastrój, intymność, wydzielenie od komunikacji
- elementy: wnętrze indywidualne, el. relaksu, tło nastrojowe.

AKTYWNOŚĆ EMOCJONALNA

Norma i cechy: trwały stosunek /napięcie emocjonalne/ wobec osób, rzeczy, idei, poglądów; trwałość aktywności

PODMIOT

	 pierwotny kontakt ,	 fantazja, kreacja, rytuał	
	  zachowania afektacyjne,	 seksualna prywatność	
	 dobór towarzysza	 konsumpcja	 wspólnota
	 dostosowanie seksu do zmiennego libido, śmierć		[18, 48]

Stany emocjonalne zależne są od wieku, przechodząc następującą ewolucję: od poszukiwania silnych wrażeń emocjonalnych, na pograniczu ryzyka/dzieciństwo, młodość/, wrażeń erotycznych /młodość/, do poszukiwania stabilizacji emocjonalnej i przesunięcia obiektu stanów emocjonalnych z osób na zbiór idei i przedmiotów w wieku dojrzałym i na starość [24, t. II, 286]. Aktywność nie zależy od wykształcenia i wykonywanego zawodu. Aktywność ma natomiast ścisły związek z typem osobowości i temperamentem podmiotu: sangwinik-łatwość powstawania i szybkość przemijania emocji, choleryk-silne reakcje emocjonalne, trudność w opanowaniu ich, flegmatyk-słabe reakcje emocjonalne i trudność w ich powstawaniu, melancholik-powoli powstające i długo utrzymujące się reakcje [24, t. II, 298-299]. Aktywność zależy od kręgu kulturowego i stylu życia/brak aktywności w stylu życia ludzi społecznie zaniedbanych/. Aktywność indywidualna mająca oparcie w:

- grupach wspólnego pochodzenia terytorialnego
- grupach nieformalnych
- rodzinie-wspólnocie emocjonalnej [por. 62, 98-112]

CZYNNOŚCI

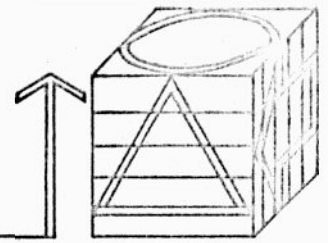
- aktywność wobec osób: mistyczne przeżycia, rytualne czynności, staranie się o towarzysza, zachowania afektacyjne, pokazy umiejętności, erotyka, miłość, taniec itp.
- aktywność wobec przedmiotów: kolekcjonowanie, magazynowanie
- aktywność wobec idei: gry, hazard, mistyka, odbiór, kibicowanie
- aktywność wobec poglądów: manifestowanie, wiecowanie, dyskusje

CZAS

Dla aktywności emocjonalnej nie można wyznaczyć jej czasu trwania, ani cykliczności; dla podmiotu stanowi czas napięcia i odprężenia, satysfakcji i przykrości.

AKTYWNOŚĆ EMOCJONALNA

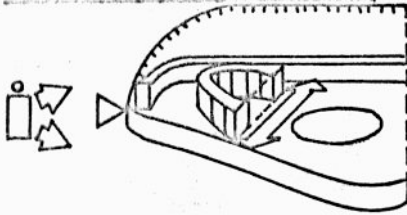
MIEJSCE

WYKAZANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
"ognisko rodzinne"	-spotkania nieformalnych grup		
-pokój zabaw	-pom.zabaw	-pom.i plac zabaw, zielen, boisko	-plac zabaw, parki, stadion, hale sportowe
-teryt.mieszk.	-teryt.domu	-teryt.bloku	-terytorium
-pokój do gier towarzyskich	-klub, świetlica	-klub, świetlica	-kluby, salon
-mag. rzeczy / biblioteka	-mag. rzeczy	-sala gier/bilard, szachy / i automatów do gry, forum	-gry, kasyyna biblioteki, muzeum
-forum	-forum	-dyskoteka, sale tańca i słuchania muzyki	-forum
-pokój przyjęć	-pokój przyjęć	-restauracja, kluby	-restauracja, kluby
-p.słuchania muzyki, nisze	-nisze	-nisze	-nisze

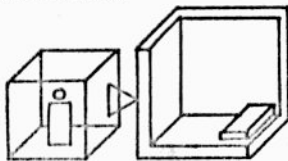
WIDOKI TERYTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANOWEJ

Przestrzeń otwarta:

-układ wydzielony, różnorodny i ekspresyjny widoki, elementy: nastrojowe wnętrza, nisze, ścieżka, kręgi społeczne, urządzenia integrujące, centrum.

Nisza:

-izolacja czasowa, elementy: urządzenia stwarzające nastrój, el. relaksu, tło nastrojowe.

Przykłady /rys.29/:

0 5 10

A POM. DO SŁUCHANIA MUZYKI (19,59)

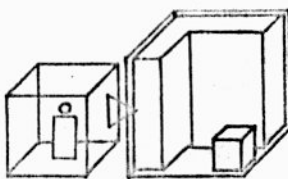
podium z aparaturą muzyczną, ekran z tylnym wyświetlaczem

B. (12,118)

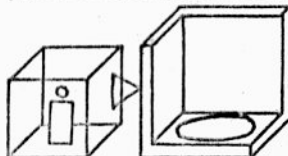
Rys.29

Magazyn rzeczy:

-elementy: magazyn rzeczy, informacji; warsztat

Kier społeczny:

-izolacja czasowa, elementy: krąg, el. relaksu, magazyn informacji i rzeczy, tło nastrojowe, płaszczyzny ekspozycyjne.

Przykłady /rys.30/

0 5 10

A AUTOMATY DO GRY (47,500)

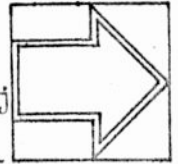
B BILARD (31,48)

C GRY CICHE (12,97)

Rys.30

A K T Y W N O Ś Ć F I Z Y C Z N A

Norma i cechy: utrzymywanie organizmu w stanie pełnej sprawności; konieczność aktywności fizycznej.

P O D M I O T

	   	regulacja czynności fizjologicznych	 	ćwiczenia		
		ablucje		obfitość jedzenia	 	konkurencja
	 	obfitość jedzenia	 	utrzymywanie życia		
		dieta	 	niezdolność do zajmowania się sobą	118,48	

Sprawność fizyczna maleje z wiekiem. Ze względu na pogarszające się funkcjonowanie organizmu wzrasta z wiekiem potrzeba ruchu, specjalnej diety i higieny. Aktywność fizyczna nie jest ściśle związana z wykształceniem, natomiast ma związek z wykonywanym zawodem, gdyż część zajęć, już w samym swym charakterze, jest aktywnością fizyczną, np. zajęcia sportowców, trenerów, czy pracowników wykonujących pracę fizyczną. Aktywność indywidualna lub zespołowa, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: uczelnie, szkoły, kluby sportowe, towarzystwa, poradnictwo, kliniki, placówki i urządzenia sportowe
- nieformalnych grupach wspólnych zainteresowań
- nieformalnych grupach hobbistycznych
- grupach o wspólnym pochodzeniu terytorialnym /np. grupy podwórkowe/

C Z Y N N O Ś C I

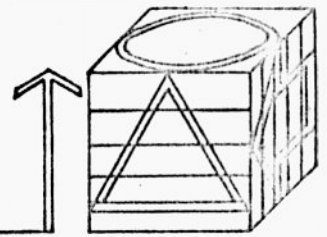
- relaks: nierobienie nic, drzemka, odizolowanie się [66,110]
- terapia, rehabilitacja: układanie menu, przygotowywanie dietetycznego jedzenia, sztuka kulinarna, masaże, pływanie, zabiegi wodno-balneologiczne, gimnastyka korekcyjna itp.
- uprawianie sportów: sporty, gry zabawy sprawnościowe
- profilaktyka: dieta, spacer, praca w ogródku [61,280-281]

C Z A S

Aktywność obejmująca czas pracy zawodowej/8 godz./plus czas dyspozycyjny, jako hobby-wykonywana w ramach czasu wolnego, codziennie, tygodniowo, okazjonalnie lub sezonowo /podczas wakacji/; dla jednostki stanowi czas świeżości i zmęczenia.

AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA

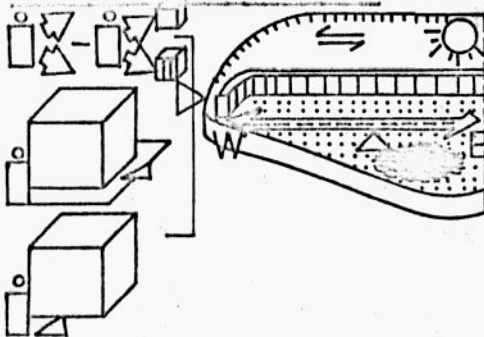
MIEJSCE

MIEJSCE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
-zajęcia artystyczne	-spotkania nieformalnych grup towarzyskich, sportowych; instytucje formalne		
-pokój zabaw	-pom. zabaw	-pom. i plac zabaw, zieleni, solarium, ogródek	-plac zabaw, park, ogródek, plaża
-sypialnia, "pokój zielony", balkon, taras	-solarium, ogródek, altana		
-pokój gimnastyczny	-salka gimnastyczna, s. odnowy biologicznej	-salka gimnastyczna, tenis stołowy, mini-golf, wioślarnia, kręgielnia itp.	-sale i hale sportowe, boiska, stadiony, lodowisko itp.
-basenka, sauna	-sauna	-szkoła	-baseny
-kuchnia	-stokówka, klub	-sauna, basen	-szkoła, kluby, uczelnie itp.
-p. chorego	-p. chorego	-stokówka, klub	-restauracje
		-lekarz domowy	-kliniki

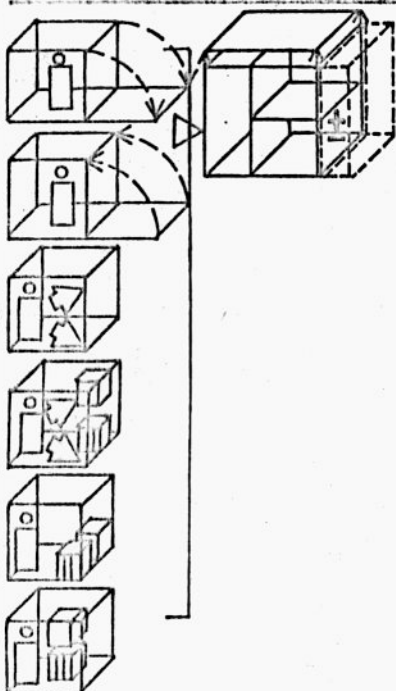
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń otwarta:

-kontakt z naturą /słońcem, wiatrem, wodą, zielenią itp./, elementy: grupy zieleni/wnętrza, nisz/, zbiorniki wody, murawa zielona/np. na pikniki/, ścieżki spacerowe, tło naturalne.

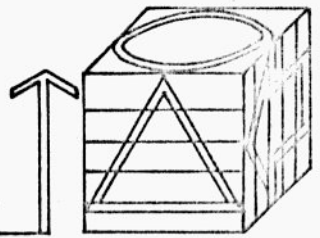
Budowa i aranżacja przestrzeni:

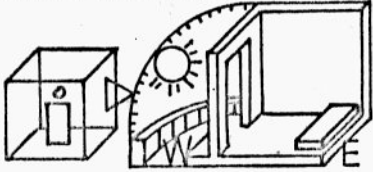
-mobilność i elastyczność przestrzeni
-elementy: obudowy i aranżacji przestrzeni, magazyn elementów.

AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZAB. MIESZK.

Wnętrze dla relaksu:

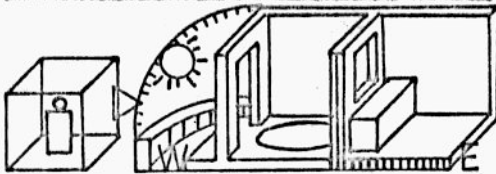
-izolacja czasowa, kontakt z zewn., elementy: el. relaksu, tło nastrojowe.

Przykłady/rys.31/
0 5 10

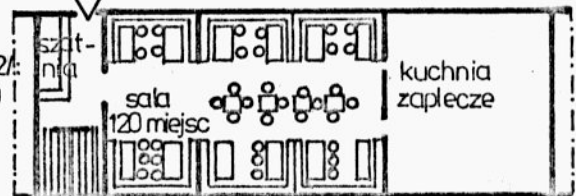
LEKARZ DOMOWY [75,210]
Rys.31

Krąg społeczny-warsztat:

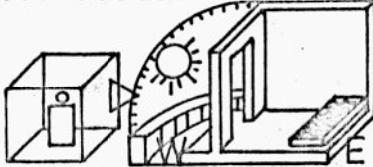
-elementy: krąg kontaktujący się z zewn., warsztat, magazyn materiałów, produktów.

Przykłady/rys.32/
0 5 10

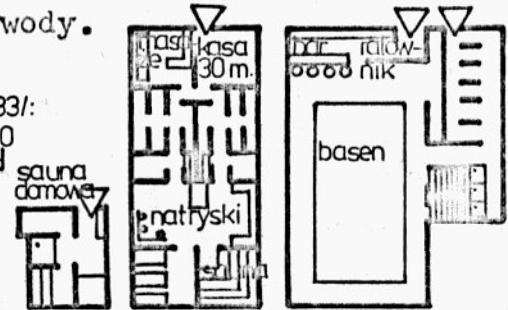
STOŁOWKA, RESTAURACJA [81,30-32]
Rys.32

Wnętrze dla ablucji:

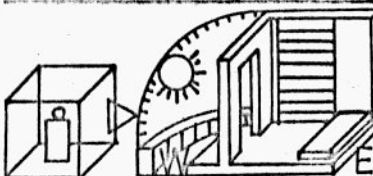
-izolacja czasowa, kontakt z zewn., elementy: zbiornik wody.

Przykłady/rys.33/
0 5 10

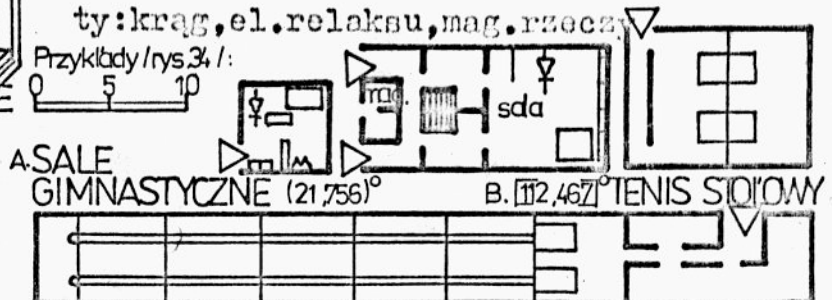
A.SAUNA [11,1135] B.BASEN (17,50)
Rys.33

Wnętrze dla ruchu:

-izolacja czasowa, kontakt z zewn., elementy: krąg, el. relaksu, mag. rzeczy

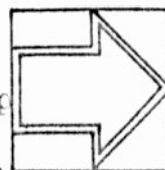
Przykłady/rys.34/
0 5 10

A.SALE GIMNASTYCZNE (21,756) B. [12,467] TENIS STÓŁOWY
C.KRĘGIELNIA Rys.34 [81,31]
Rys.34 [81,31]

A K T Y W N O Ś Ć P O D R Ó Ź N I C Z A

Norma i cechy: przemieszczanie się jednostki lub grup społecznych w czasoprzestrzeni.

P O D M I O T

		powiększanie się mapy dróg, nauka wędrowania
		dostarczanie społecznych kontaktów
		rozprzestrzenianie funkcji kontaktów rządzenia
		zagęszczenie świata, strach przed agresją [118, 48]

Ruchliwość przestrzenna jednostki maleje z wiekiem. Aktywność podróźnicza nie zależy od wykształcenia i wykonywanego zawodu, jedynie ma związek z typem osobowości, i tak np. typ noma - dyczny, traktujący dom instrumentalnie, jest bardziej aktywny niż typ tubylczy, dla którego dom jest punktem odniesienia [34, 254]. Aktywność zależy od przynależności podmiotu do kręgu kulturowego /np. ludy koczujące/, od sytuacji społeczno-ekonomicznej /np. migracje ludności na tle ekonomicznym/. Aktywność indywidualna lub zespołowa, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: koła krajoznawcze, towarzystwa i przedsiębiorstwa turystyczne
- grupach o wspólnym pochodzeniu terytorialnym: szkolne rajdy, wycieczki [101, 20], w obrębie miasta lub poza [95, 342]
- nieformalnych grupach towarzyskich, zabawowo-turystycznych
- rodzinie

C Z Y N N O Ś Ć I

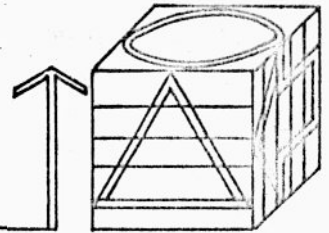
- aktywności w obrębie miasta: spacer, zwiedzanie zabytków, wycieczki rowerowe, pokonywanie drogi miejsce pracy-mieszkanie
- aktywności poza miastem: wyjazd do drugiego domu/dacza/, turystyka, wyjazdy samochodem, rajdy rowerowe, piesze, grzybobranie, zwiedzanie zabytków, wędrówki bez celu, sobotnio-niedzielne wyprawy poza miasto, podróże do i nnych krajów, dookoła świata, do innych rejonów krajobrazowych itp.
- nieuczestniczenie-forma aktywności pasywnej: zbieranie sprzętu turystycznego, map, filmów, zdjęć o tematyce podróźniczej

C Z A S

Czas trwania aktywności: poza miastem-dzień, weekend, wakacje; w obrębie miasta-godzina, dzień. Cykliczność: tygodniowo, sezonowo, okazjonalnie. Aktywność stanowi dla podmiotu czas świeżości i zmęczenia, bezpieczeństwa i zagrożenia.

AKTYWNOŚĆ PODRÓŻNICZA

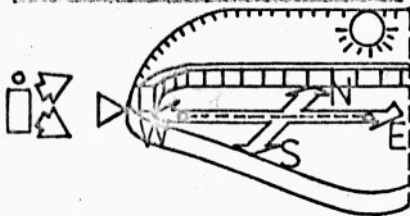
MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
-trakowanie instrumentalne	-spotkania nieformalnych grup towarzyskich	-instytucje formalne	-hotele, motele, tereny biwakowe, drugi dom poza miastem
-pokój gościnny	-pokój gościnny	-pokój gościnny hotel	-sale wykładowe, wystawy, towarzyszenia
-pokój hobby	-	-sale audiowizualne, salka wykładowa	-kluby, przedsięwzięcia turystyczne
-magazyn sprzętu turystycznego	-	-kluby szkolne	-parki, lasy, drogi, lotniska, dworce, szlaki
		-tereny zielone robinsonowskie, biwakowe	-kosmodrom

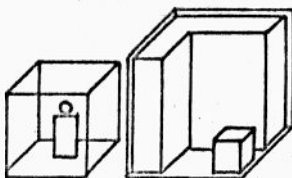
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Percepcja otwarta:

- układ zorientowany na strony świata, ekspresyjne widoki
- elementy: ścieżki /dowolność wyboru/, nisze, wnętrza, przystanki, podłoga/murawa/, sufit/niebo/, ściany/tło naturalne/, dominanty orientacyjne, punkty obserwacyjne.

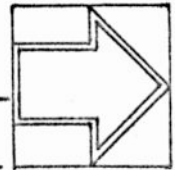
Magazyn rzeczy:

- elementy: magazyn informacji, rzeczy, sprzętu, warsztat, płaszczyzny ekspozycyjne, przestrzeń obserwacyjna /możliwość powstania kręgu/, tło neutralne.

AKTYWNOŚĆ ZAMIESZKIWANIA

Norma i cechy: grupa ludzi i łącząca ich więź w konkretną przestrzeń; konieczność akt., równoczesność

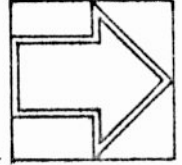
PODMIOT

				odzyskiwanie sił,			sąsiedztwo
				zmienne schronienia,			intelektualne domeny
				schronienie, towarzyszy			terytorialna umowa
				adaptacja otoczenia,			pasywna obserwacja [18, 4]

Skala zamieszkiwania zmienia się w czasie, rośnie wraz z dojrzewaniem/becik, kojec, pokój, podwórko, terytorium/ i maleje dla człowieka starzejącego się [18, 31]. Wykształcenie i zawód mają wpływ na formy użytkowania przestrzeni, i na jej zapotrzebowanie /więcej przestrzeni w domu potrzebuje jednostka aktywna niż pasywna, gospodyni domowa niż podróżnik/ [18, 31]. Każda indywidualność lub grupa ma typowy dla siebie rodzaj i wielkość skali domu. Aktywność zależna jest od cech osobowości/typu: byleży i nomadyczny [13, 254] /, stylu życia, rodzaju rodziny/nuklearna, rozszerzona, wielopokoleniowa [62, 98-112] /, miejsca kobiety w rodzinie. Jednostka i rodzina preferują:

- różnorodność form posiadania przestrzeni
 - małą skalę miejsca zamieszkania i małe bryły [31, 29]
 - możliwość udziału w wyborze i urządzeniu miejsca zamieszkania
 - posiadanie domu innego od sąsiadującego, indywidualizację [31, 29]
 - rodziny wielodzietne, wielopokoleniowe: zamieszkiwanie peryferyjne, własny dom, działka lub mieszkanie w parterze domu
 - rodziny młode, bezdzietne: blisko centrum miasta, mieszkanie w domu wielorodzinnym
 - rodziny rozszerzone: autonomiczne mieszkania w domu lub domach blisko siebie położonych [por. 114, 5], [31, 29]
- Aktywność zależna jest od czasu rozwoju: człowiek prymitywny traktował dom jako symbol Uniwersum; dzisiejszy - dom jako taki, człowiek jutra - dom jako symbol osobowości jednostki [26, 94-97]. Aktywność indywidualna lub zespołowa, mająca oparcie w:
- działalności samorządowej lub społecznikowskiej
 - grupach o wspólnym pochodzeniu terytorialnym
 - nieformalnych grupach sąsiedzkich
 - rodzinie.

A K T Y W N O Ś Ć Z A M I E S Z K I W A N I A

C Z Y N N O Ś C I

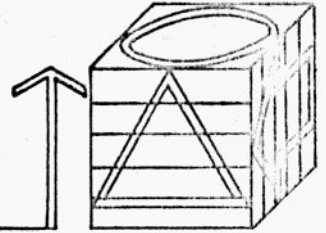
- zajmowanie przestrzeni, własność przestrzeni czasowa lub stała: mieszkanie w domu właściwym, mieszkanie w domu będącym uzupełnieniem domu właściwego/dom poza miastem, dacha, hotel, motel, dom studencki, dom starców itp./, tymczasowe zajmowanie przestrzeni /auto, przestrzeń intymne, nisze itp./, domeny mieszkalne różnych grup wiekowych i zawodowych w terenie
- budowanie i urządzenie przestrzeni mieszkalnej: budowanie domków, szop na przygodowych placach zabaw, projektowanie, budowanie i urządzenie właściwego domu, remontowanie
- prace domowe: dekoracja wnętrz, czyszczenie, konserwowanie, wystrój /zrób to sam, stolarka, tapicerka, malowanie/, prace elektrotechniczne, hodowla przydomowa, warsztat pracy dla utrzymania sprawności funkcjonowania domu
- oprawa dla innych aktywności: tworzenie oprawy, działanie się por.: [37, 204] , [72, 58] , [66, 110] .

C Z A S

Aktywność ciągła w czasie. Zajmowanie określonej przestrzeni jest czasem odprężenia i bezpieczeństwa dla jednostki.

AKTYWNOŚĆ ZAMIESZKIWANIA

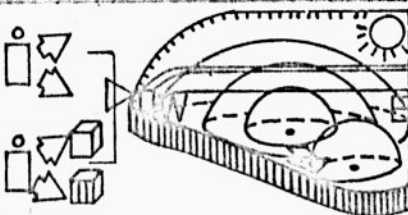
MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
-indywidualna przestrzeń	-spotkania nieformalnych grup sąsiedzkich, samorządowych; instytucje formalne		
-własny pokój, forum, pom. gospodarcze, komunikacja, przestrzeń swobodna	-teryt. domu, forum, komunikacja, pom. gosp. przestrzeń zewnętrzna	-teryt. bloku, forum, komunikacja, pom. gosp. przestrzeń zewnętrzna	-terytorium, forum, komunikacja, przestrzeń: mieszkania, wypoczynku, pracy, usług, kultury
-warsztat domowy, magazyn	-warsztat domowy, magazyn	-warsztat domowy, magazyn	-hotele, motele, domy studenckie, domy starców, szpitale
-p. gościnny	-p. gościnny	-p. gościnny, hotel, dom studencki, starców	-tereny biwakowe
	-wnętrza, nisze	-wnętrza, nisze	-wnętrza, nisze

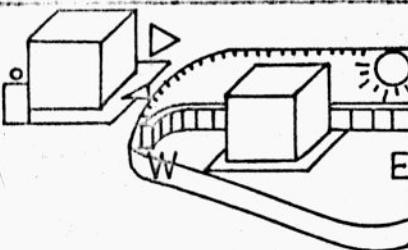
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń otwarta:

-czasowe i stałe zamieszkiwanie przestrzeni; mobilność czasowego zamieszkiwania; elementy: skale: /mieszkania, domu, bloku, rdzenia, terytorium/ granice.

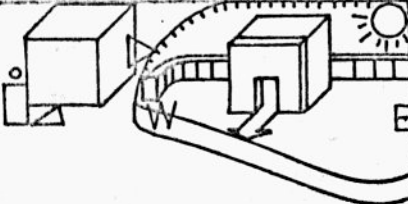
Bryła w przestrzeni:

-układ zorientowany na strony świata, wejście-wyjście, elementy: ścieżka

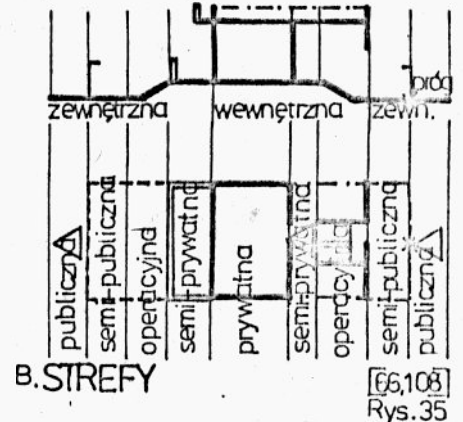
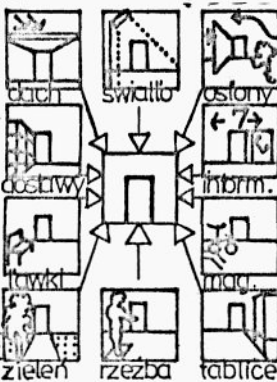
Bryła w przestrzeni:

-układ zorientowany na strony świata, wejście-wyjście, strefowanie przestrzeni.

Przykłady /rys. 35/:

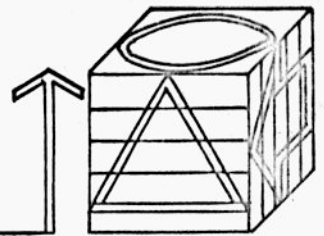
A. WEJŚCIE
[100, 292] zieleni

B. STREFY

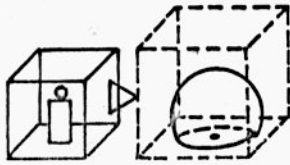
[66, 108]
Rys. 35

AKTYWNOŚĆ ZAMIESZKIWANIA

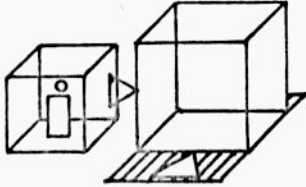
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZAB.MIESZK.

Przeniesienie czasowego zamieszkiwania:

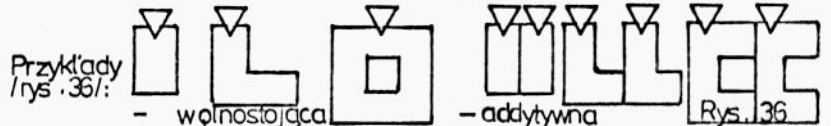

- czasowa własność przestrzeni /np.namiot,auto, miejsce postoju itp./;mobilność układu.

Przeniesienie stałego zamieszkiwania związana z terenem:

- stała własność przestrzeni/bryły i terenu/

Przykłady
rys.36/:

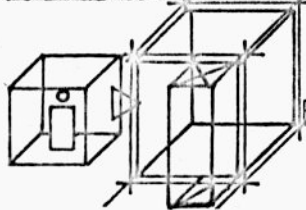
- wolnostojąca

- addytywna

Rys.36

ZABUDOWA JEDNORODZINNA-MIESZK. [77.VI]

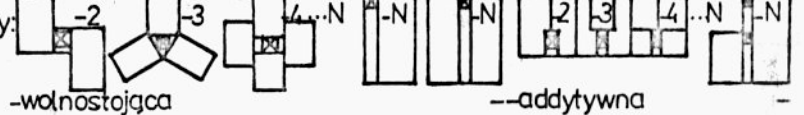
Przeniesienie stałego zamieszkiwania związana z komunikacją pionową:

nowa:

- stała własność przestrzeni

Przykłady
rys.37/:

-wolnostojąca

-addytywna

[77.VI]
Rys.37

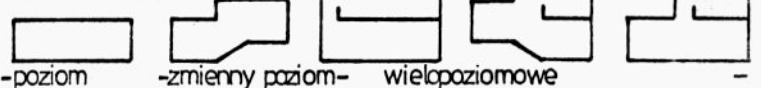
ZABUDOWA MIESZK.-WIELORODZINNA

Indywidualne wnętrza:

- izolacja, własność przestrzeni, kontakt z zewn., układ wydzielony, zorientowany.

Przekroje pionowe -obrysy:

-poziom

-zmienny poziom

-wielopoziomowe

Rzuty-obrysy:

-kwadrat

-prostokąt

-wielokąt

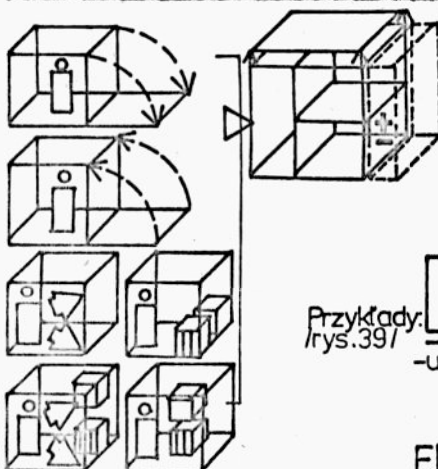
-kola elipsy

-kombinacje

MIESZKANIE

[77.VI]
Rys.38

Budowa i aranżacja przestrzeni:

- mobilność i elastyczność przestrzeni, elementy obudowy i aranżacji przestrzeni, magazyn elementów.

Przykłady
rys.39/:

-ustalony rzut

-płynne prze-
nikanie

-przestrzeń
neutralne

-wewnętrzna
zmienność

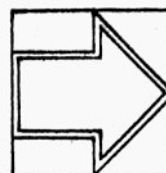
-zewnętrzna
zmienność

ELASTYCZNOŚĆ PRZESTRZENI

[38,214]
Rys.39

AKTYWNOŚĆ PRZYRODNICZA

Norma i cechy: ingerencja człowieka w przyrodzie; konieczność aktywności przyrodniczej

PODMIOT

			badanie terenu				
			badanie terenu				
			ekologiczna konkurencja				utrzymywanie życia
			używanie umiejętności dla utrzymania życia	18,48			

Aktywność nie zależy od wieku jednostki, natomiast formy jej realizacji przechodzą ewolucję od form rekreacyjno-zabawowych w dzieciństwie i młodości, przez formy użytkowo-produkcyjne w wieku dojrzałym/od założenia własnego gospodarstwa domowego/, do form rekreacyjnych na starość. Aktywność nie zależy od wykształcenia i wykonywanego zawodu. Aktywność jest pośrednio związana z typem osobowości: typ tubylczy użytkuje środowisko, zaś typ nomadyczny traktuje je instrumentalnie. Jednostka i rodzina preferują posiadanie przestrzeni zewnętrznych /ogródki przydomowe i działkowe, ogródki na dachu, balkony/ na własność [85,35]. Aktywność indywidualna lub zespołowa, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: centra rekreacyjne, parki, zieleńce, szkolne tereny rekreacyjne itp.
- grupach o wspólnym pochodzeniu terytorialnym: place zabaw itp.
- nieformalnych grupach hobbistycznych
- rodzinie

CZYNNOŚCI

- czynności produkcyjno-użytkowe: uprawianie ogródka/przydomowego, działkowego, domowego-doniczkowego, balkonowego/, hodowla zwierząt, uprawa połączona z nauką /ogródki szkolne/ [61,28]
- czynności zabawowo-wychowawcze: na przygodowych placach zabaw hodowla zwierząt/króliki, świnki morskie, koty, psy, koniki, osły, kozy-wybiegi dla zwierząt/, biwakowanie, zabawy, poznawanie, uprawa, eksperymentowanie [72,58]
- czynności relaksujące: spacer, wypoczywanie na świeżym powietrzu, rozmawianie, plotkowanie, jedzenie, opalanie się.

CZAS

Aktywność obejmująca czas wolny, tygodniowa lub sezonowa, dla podmiotu stanowi czas odprężenia i świeżości.

AKTYWNOŚĆ PRZYRODNICZA

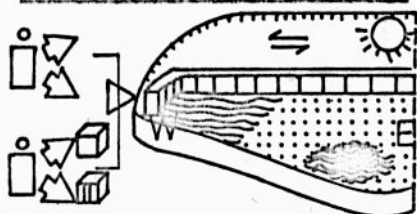
MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
-zajęcia amatorskie, warsztat	-spotkania nieformalnych grup zainteresowań, samorządowych i społecznikowskich -instytucje formalne		
-"pokój zielony" przysiężna strefa zielona przestrzeń zewnętrzna/balkon, loggia, taras/	-pokój zielony ogródek przydomowy, na dachu, ogród zimowy, rosarium, szklarnia	-zielen, ogródki przydomowe, na dachu, szklarnie, ogród zimowy, plac zabaw	-zielen, parki, ogrody: jordanowski, szkolny, fabryczny, osiedlowy, miejski, rozrywkowy, botaniczny, ogródki, plac zabaw
-plac, pom. dla hodowli zwierząt	-pom. dla hodowli zwierząt	-pom. dla hodowli zwierząt, wybiegi dla zwierząt	-ogród zoologiczny, dom psów itp.

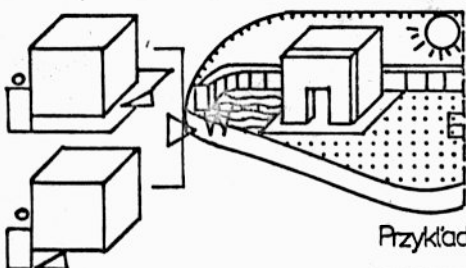
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń otwarta:

-układ zorientowany na strony świata, kontakt z naturą/słońcem, wiatrem, wodą, zielenią/, elementy: murawa, woda, tereny upraw, grupy zieleni, tło naturalne.

Bryła w przestrzeni:

-układ zorientowany na strony świata, wejście-wyjście, strefowanie przestrzeni, elementy: ścieżka, murawa, tereny upraw, strefa wejściowa.

Przykłady/rys40/:

strefa publiczna						
strefa prywatna						
strefa publiczna						

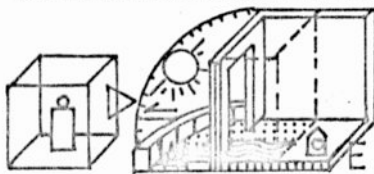
ZIELEŃ URZĄDZONA I OGRÓDKI PRZYDOMOWE

Rys40

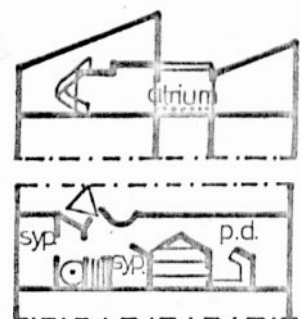
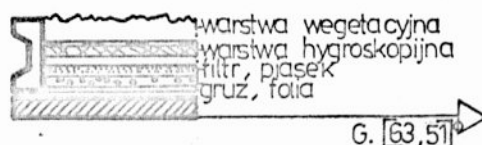
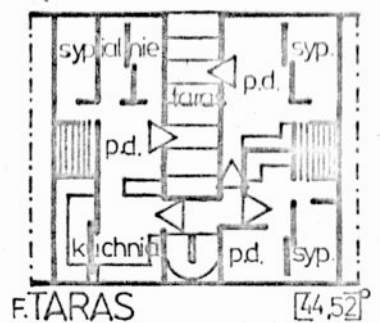
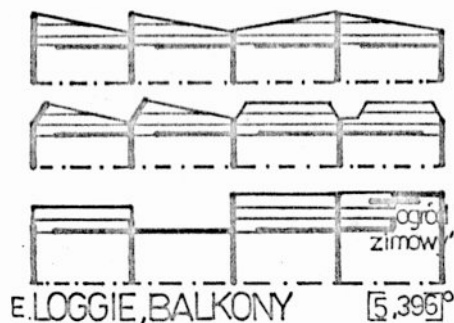
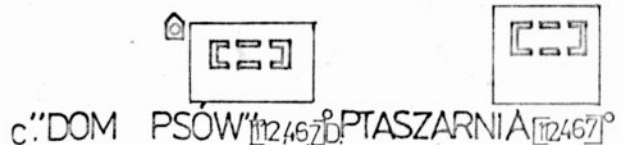
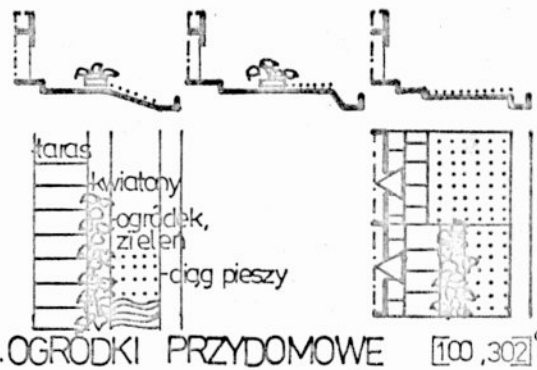
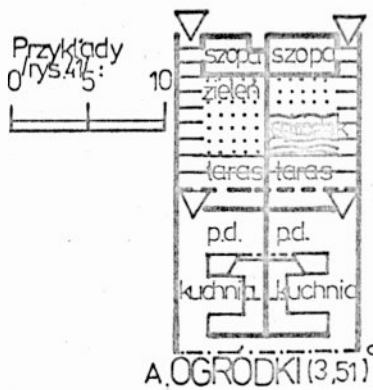
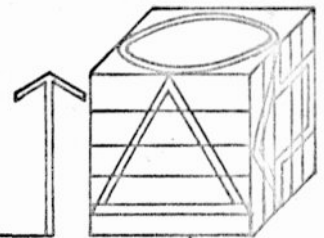
AKTYWNOŚĆ PRZYRODNICZA

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZAB. MIESZK.

Indywidualne wnętrza:

-układ zorientowany na strony świata,
strefowanie przestrzeni, kontakt z zewn.,
elementy: strefa zewn./ogródek, murawa/,
strefa pośrednia/ogród zimowy/, strefa
wewn./magazyn, zbiornik wody, schronienie
dla zwierząt/.

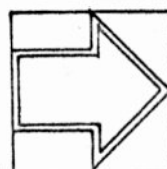

OGRÓDKI NA DACHU

Rys. 41

RYTUALNA PRACA

Norma i cechy: twórcze powtarzanie czynności

PODMIOT

			nabywanie motorycznych, intelektualnych umiejętności	
			udoskonalanie umiejętności pracy	
			utrzymywanie życia	kompetencja, spełnienie
			mniej ról aktywnych, stan spoczynku	[18, 48]

Rytualna praca jest aktywnością towarzyszącą jednostce przez całe jej życie. Można mówić o pewnych fazach aktywności: przygotowawcza /nabywanie umiejętności, nauka/ w dzieciństwie i młodości, faza produkcyjna w wieku dojrzałym, faza poprodukcyjna, w której hobby stanowi substytut pracy, na starość. Wykonywanie każdej pracy wymaga przyuczenia do niej, albo w postaci skończenia szkół i kursów, albo przez naśladownictwo/np. praca gospodyni domowej/. Każda jednostka posiada określone zdolności, które predestynują ją do wykonywania określonego zawodu.

Aktywność indywidualna lub zespołowa, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: zakłady pracy, fabryki, biura itp.
- nieformalnych grupach zawodowych
- rodzinie.

CZYNNOŚCI

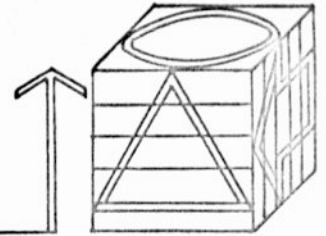
- praca w gospodarstwie domowym: gotowanie, pranie, czyszczenie, porządkowanie, aranżacja, budowanie, konserwowanie, wychowywanie
- praca w przydomowym warsztacie pracy: produkowanie, chałupnictwo, uczenie się, doskonalenie własnych umiejętności, prace wynalazcze, artystyczne, czytanie literatury fachowej [57, 90] [por. 66, 110]
- praca poza domem: uczenie się, organizowanie, działalność produkcyjna, wychowawcza, porządkowa, usługowa, opiekuńcza, sportowa, artystyczna [124, 111, 273]

CZAS

Aktywność obejmująca czas pracy/8 godz./plus czas dyspozycyjny na doskonalenie umiejętności; dla zajęć w gospodarstwie domowym stanowi czas nielimitowany; dla podmiotu stanowi czas napięcia i odprężenia, świeżości i zmęczenia, bezpieczeństwa i zagrożenia, satysfakcji i przykrości. [por. 37, 204, 211-215]

RYTUALNA PRACA

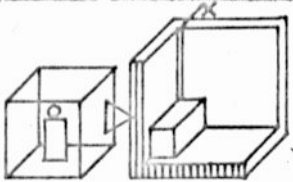
MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
-warsztat pracy zawodowej	-spotkania nieformalnych grup profesjonalnych, instytucje formalne	-pom. nauki, szkoła	-szkoła, uczelnie
-pokój do nauki	-pokój do nauki	-pokój pracy: warsztat, atelier, pracownia biblioteka	-miejsca pracy: zakłady, fabryki, biura, usługi, warsztaty, place budowlane
-pokój pracy: warsztat, atelier, pracownia biblioteka	-pokój pracy: warsztat, atelier, pracownia biblioteka	-miejsca pracy: usługi, warsztaty	
-warsztat pracy domowej	-warsztat pracy domowej	-warsztat pracy domowej	

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Warsztat pracy:

-izolacja od innych aktywności, elementy: warsztat, magazyn informacji, narzędzi, materiałów, el. relaksu, tło neutralne; wymiana energii

Przykłady / rys. 42/:

0 5 10

A. KAPSUŁA PRACY ARCHITEKTA

-deska kreśl.
videofon,
kamera, ekran,
antena,
aparat ry-
sujący

[103,34]

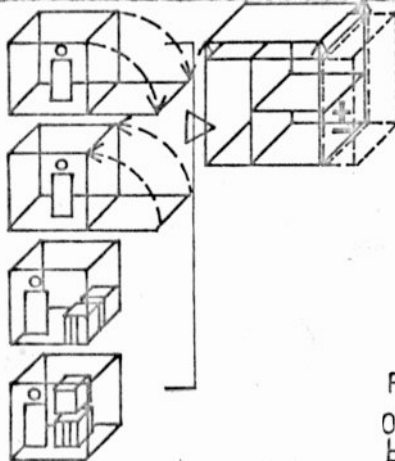
B. POKÓJ

NAUKI, PRACOWNIA

[108,87]

Rys. 42

Budowa i aranżacja przestrzeni:

-mobilność i elastyczność przestrzeni, elementy obudowy i wyposażenia, magazyn, warsztat.

Przykłady / rys. 43/:

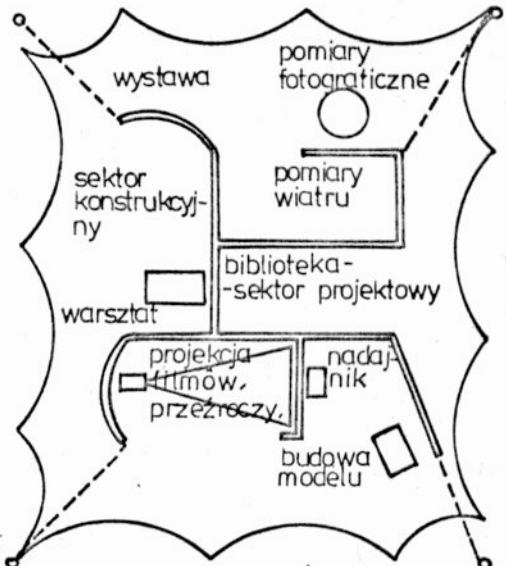
0 5 10

MOBILNE LABORATORIUM MIESZKANIOWE

-RENOWACJA I ADAPTACJA MIESZKAŃ

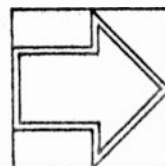
[104,332]

Rys. 43.

AKTYWNOŚĆ OBYCZAJOWA

Norma i cechy: uświęcone tradycją formy zachowania, przyjęte w danej zbiorowości; konieczność ciągłości

PODMIOT

					nauka			edukacja			zabawy; sąsiedztwo
					personalne pokazy,						gry, zabawy
					związki			personalne pokazy			nauczanie
					kontrola społeczna						[118, 48]

Stopień uczestnictwa w aktywności obyczajowej zależy jest od wieku: faza naśladownictwa, gier i zabaw w dzieciństwie; faza odrębności obyczajowej /rozrywka, grupowe potwierdzenie, moda/ w młodości; faza ludyczności, kultywowanie usankcjonowanych tradycją i przyzwoleniem społecznym zachowań /święta, uroczystości rodzinne/ w wieku dojrzałym; faza kontroli społecznej, w której podmiot jest głównym nośnikiem tradycji, na starość [por. 122, 129], [por. 41, 81], [por. 101, 20]. Aktywność obyczajowa zależy od wykształcenia, wykonywanego zawodu, stylu życia, kręgu kulturowego, narodowego, czasu rozwoju [134, 243-247].

Aktywność indywidualna lub zespołowa, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach: np. instytucjach religijnych
- grupach o wspólnym pochodzeniu terytorialnym, związanych typem integracji kulturowej i normatywnej /symbolizacja norm grupowych i kontrola społeczna/ [por. 60, 137-146]
- nieformalnych grupach generacyjnych
- rodzinie

CZYNNOŚCI

Tworzenie i korzystanie z przekazów:

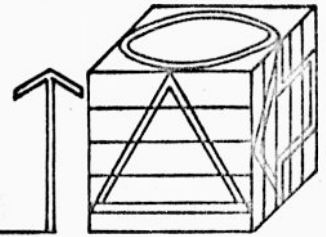
- bezpośrednich osobowych: zabawa dzieci, gry, udział w potańcówkach, rytualne spotkania i zabawy grup towarzyskich, wizyty gości, wspólne spożywanie posiłków, wychowywanie, organizowanie i przygotowywanie oprawy świąt domowych
- bezpośrednich bezosobowych: udział w imprezach rozrywkowych, zabawach ludowych, targach, świętach religijnych, państwowych
- pośrednich bezosobowych: uczenie się i tworzenie mitów, norm zachowań, stylów mody itp.

CZAS

Aktywność występująca codziennie, tygodniowo lub sezonowo; dla podmiotu stanowi czas świeżości i zmęczenia.

AKTYWNOŚĆ OBYCZAJOWA

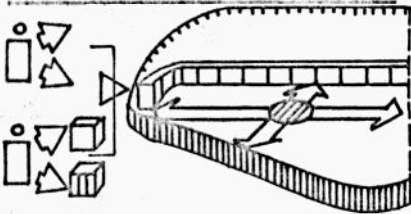
MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
-indywidualna przestrzeń	-spotkania nieformalnych grup generacyjnych, towarzyskich, grup terytorialnych	-instytucje formalne	
-pokój zabaw	-pom.zabaw	-pom.i plac zabaw	-plac zabaw, parki
-pokój gier, potańcówek, przyjęć, gościnny	-pokój przyjęć gościnny	-pokój przyjęć gościnny	-kluby, kasyna, dyskoteki, restauracje, hotele, motele
-forum rodzinne	-forum sąsiedzkie/nisze/	-forum sąsiedzkie/nisze, podwórko, skwer/	-forum, ulice, place, ciągi piesze, targ
-jadalnia	-stołówka, klub	-stołówka, klub	-kawiarnie, kluby
			-instytucje religijne, państwowe

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń otwarta:

-układ zorientowany na strony świata, elementy: centrum, krąg, ścieżki; układ do- społeczny

Przykłady rys 44/:

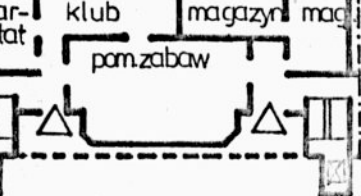
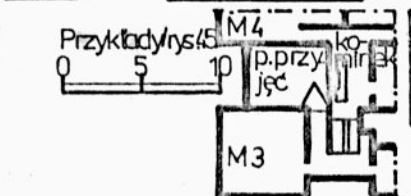
A.MIEJSCA SPOTKAŃ I ZABAW [42,16-19] B.PLAC ZABAW [258] [71,30]

Rys.44

Krąg społeczny:

-izolacja czasowa, kontakt z zewn., elemen- ty:krąg, magazyn rzeczy, tło nastrojowe.

A.KLUB (48,87) KLUB, POM.PRZYJĘĆ (31,87) POM.ZABAW

(16,132)°

Aranżacja przestrzeni:

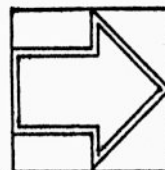
Rys.45

-elastyczność przestrzeni, przestrzenie operacyjne, kontakt z zewn., kreacja prze- strzeni, elementy:krąg, magazyn el.wypo- sażenia, tło nastrojowe.

AKTYWNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

Norma i cechy:wymiana znaczeń i informacji między jednostką i grupą,wspólne wykonywanie czynności.

PODMIOT

		zabawy,interakcje		gry,walka,		sąsiedztwo
		spotkania obu płci		personalne pokazy		
		spotkania		spotkania,		kontakty zarządzania
		potrzeba pomocy innych,kontakt				[118,48]

Aktywność komunikacyjna jednostki przechodzi różne fazy: od fazy życia w rodzinie i grupie zabawowej w dzieciństwie, przez fazę zainteresowań społeczno-towarzyskich w młodości i fazę kooperacji wewnątrzrodzinnej w wieku dojrzałym,do fazy kontaktów lokalnych na starość [por. 122,129], [116,79].Aktyw - ność zależy od wykształcenia i wykonywanego zawodu,gdyż rea - lizowana jest na płaszczyźnie wartości i norm grupowych/współ - ny język,symbole,wzory/,a także czynności [60,133].Istnieje zależność między indywidualnymi predyspozycjami podmiotu a jego aktywnością: każda jednostka ma swoistą skłonność kon - taktowania się w różnych dystansach/publicznym,społecznym,o - sobniczym,intymnym/w zależności od sytuacji i roli społecznej [55,11-113] oraz od przynależności do kręgu kulturowego.Ak - tywność indywidualna lub zespołowa,mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach ;działalności społecznikowskiej
- grupach o wspólnym pochodzeniu terytorialnym,związanych ty - pem integracji komunikatywnej/wymiany znaczeń/ [60,137-140]
- rodzinie

CZYNNOŚCI

Tworzenie i korzystanie z przekazów:

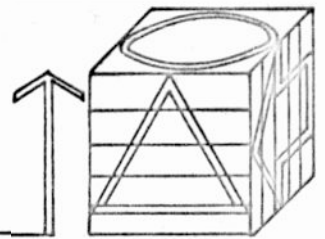
- bezpośrednich osobowych:spotkania"twarzą w twarz",gry,zaba - wy,dyskutowanie,rozmawianie,"bycie razem",kontakty towarzy - skie,rodzinne,spotkania przy posiłkach,wizyty,plotkowanie, zwierzenia,porady,rozmowy telefoniczne
- bezpośrednich bezosobowych:wykłady,prelekcje,widok z okna
- pośrednich osobowych:korespondowanie,nadawanie informacji
- pośrednich bezosobowych:pisanie,czytanie,oglądanie tv itp.

CZAS

Aktywność występująca codziennie;dla podmiotu stanowi czas napięcia i odprężenia.

AKTYWNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

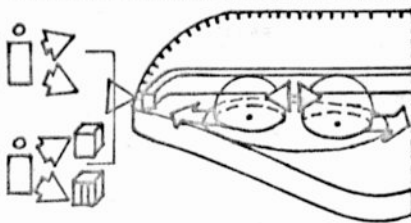
MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
"ognisko rodzinne"	-spotkania nieformalnych grup towarzyskich, grup terytorialnych -instytucje formalne		
-pokój zabaw i gier	-pokój zabaw i gier	-pom. i plac zabaw i gier, podwórko, skwer	-place zabaw, parki, place,
-komunikacja	-komunikacja	-komunikacja	-komunikacja, ulice, ciągi
-salon towarzyski, jadalnia	-salon towarzyski, klub, świetlica	-kluby, bar, pom. przyjęć, potańcówek	-urządzenia kulturalne, handlowe, gastronomiczne, oświatowe, sportowe; parafia
-forum	-forum	-forum	-kino, teatr, poczta, centrum informacji
-pokój tv, nisza rozmów telefonicznych, korespondencji, stania przy oknie	-pokój tv, kabiny telefoniczne, nisze	-klub, pokój tv, kabiny telefoniczne, nisze	
-miejsca spotkań "twarzą w twarz"/porad/	-nisza, wnętrza kameralne	-nisza, altany wnętrza kameralne, hotele	-nisze, wnętrza kameralne, hotele

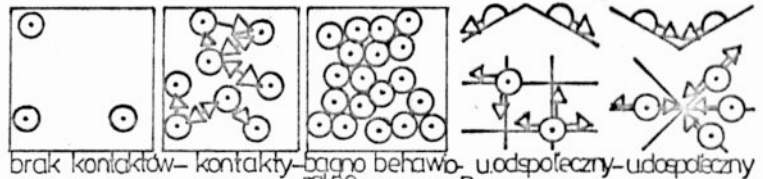
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń otwarta:

-mobilność kontaktów, układ dynamiczny, elementy: kręgi, ścieżki.

Przykłady:
rys. 46/

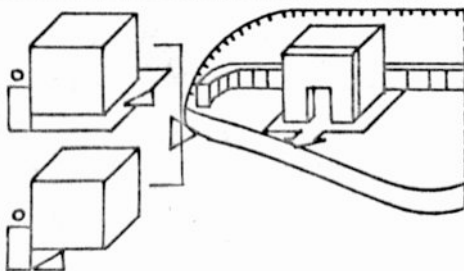
A. GĘSTOŚĆ

[55,54] UKŁADY

[55,55]

Rys. 46

Bryła w przestrzeni:

-strefowanie przestrzeni, elementy: strefa wejściowa, ścieżki

Przykłady:
rys. 47/

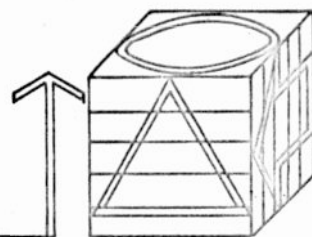
STREFY

[66,108]

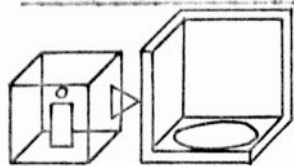
Rys. 47

A K T Y W N O S Ć K O M U N I K A C Y J N A

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZAB. MIESZK.

Krag społeczny:

-izolacja czasowa, układ społeczny

-elementy:krąg,przestrzeń operacyjna,el.rela-

-KONTAKTY INTYMNE /d < 1m /:

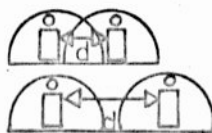
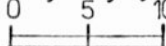
A. TELEFON

B. NISZA

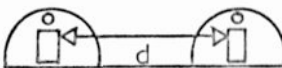
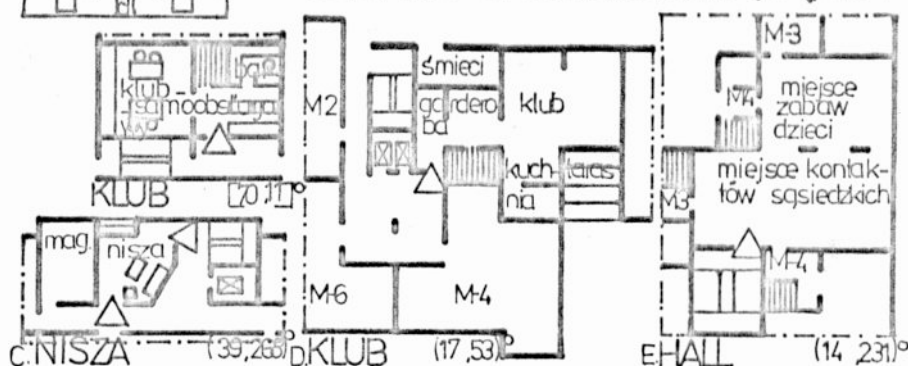
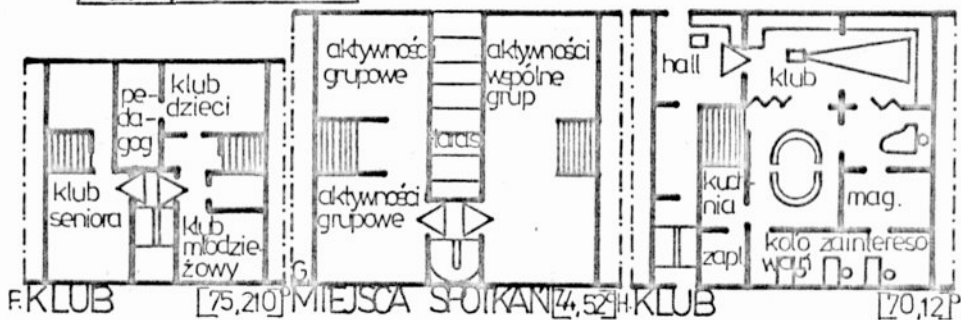

Przykłady / rys. 48/:

-KONTAKTY OSOBNICZE / $1,2 < d \leq 2,4$ l:

-KONTAKTY SPOŁECZNE /2,4 < d < 3,9 /:

KONTAKTY, PUBLICZNE / $d > 3,9 \text{ m}$ /:

Rys.48

Kontakt z informacją-wnętrze:

- izolacja czasowa, kontakt z zewm.

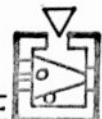
-elementy:urządzenia nadawczo-odbiorcze,
punkt obserwacyjny.

Przykłady rys. 491:

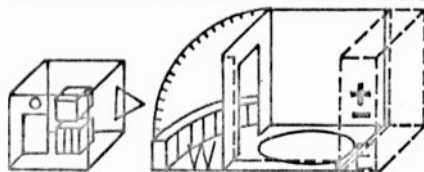
POKOUF

TELEWIZYJNE (31 487)

Rys.49

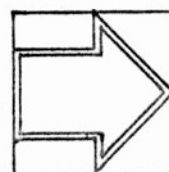
Aranżacja przestrzeni:

- elastyczność przestrzeni,przestrzenie operacyjne,kontakt z zewn.,kreacja przestrzeni,elementy:krąg,el.wyposażenia.

AKTYWNOŚĆ POLITYCZNA

Norma i cechy: działalność zmierzająca do realizacji celów w dziedzinie społecznej i gospodarczej.

PODMIOT

		ćwiczenia				
		ćwiczenia, 	szowinistyczny konflikt			
			prządzenie, 			ochrona, bronienie przed agresją
		mniej ról aktywnych				[18,48]

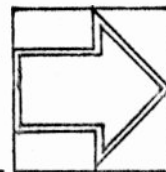
Okres najpełniejszej aktywności politycznej występuje w wieku dojrzałym, inne okresy stanowią tylko przygotowanie do niego: w dzieciństwie - gry i zabawy /ćwiczenie roli przywódcy/, w młodości - kształtowanie światopoglądu. Aktywność zależy od wykształcenia i wykonywanego zawodu /większy udział w działaniach społecznikowskich i politycznych mają ludzie z wykształceniem średnim i wyższym/ [41,113]. Istnieje zależność między bierną formą aktywności politycznej /postawami politycznymi/ a aktywną - wyrażającą się bezpośrednim udziałem /partycypacją/ w decyzjach dotyczących kształtowania środowiska:

- postawa konserwatywna: brak udziału, gdyż partycypacja prowadzi do rozkładu hierarchii wartości i grozi anarchią
- postawa antyrewizjonistyczna: brak udziału, gdyż partycypacja jest objawem kryzysu i zataja antagonistyczne interesy grup
- postawa liberalna: udział w decyzjach, gdyż partycypacja umożliwia kontrolę jednostek administracyjnych i gospodarczych odpowiedzialnych za działanie
- postawa pluralistyczna: udział w decyzjach, gdyż partycypacja stanowi przeciwwagę dla alienacji jednostek i umożliwia ich socjalizację
- postawa lewicowo-liberalna: udział w decyzjach, gdyż partycypacja pozwala jednostce na realizację samej siebie
- postawa radykalno-socjalistyczna i marksistowsko-ortodoksyjna: konieczność udziału w decyzjach, gdyż partycypacja pozwala na pełną integrację społeczną [19,98].

Aktywność indywidualna lub zespołowa, mająca oparcie w:

- formalnych instytucjach; działaniach społecznikowskich
- grupach o wspólnym pochodzeniu terytorialnym
- nieformalnych grupach
- rodzinie

A K T Y W N O Ś Ć P O L I T Y C Z N A

C Z Y N N O Ś C I

Tworzenie i korzystanie z przekazów :

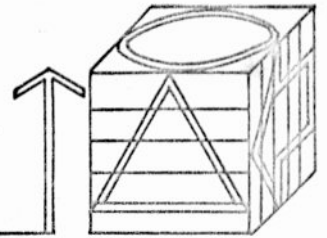
- bezpośrednich osobowych:pomoc innym ludziom,badanie opinii, wywiady,dyskusje polityczne
- bezpośrednich bezosobowych:udział w zebraniach organizacyjnych,prelekcje,spotkania grup terytorialnych,demonstrowanie, wiecowanie,partycypacja w decyzjach
- przekazów pośrednich osobowych:kształtowanie i udział w działalności ośrodków kształtowania opinii,wydawanie pisma, audycje radiowe,udzielanie informacji,publiczne poparcie lub nagana zachowań mających miejsce w określonej grupie społecznej
- przekazów pośrednich bezosobowych:tworzenie i korzystanie z przekazów typu:książka,film,artykuł,programy polityczne, manifesty; partycypacja w decyzjach dotyczących środowiska w formie organizacji lub bezpośredniej aktywności typu: ulepszanie i tworzenie ogródków,placów zabaw dla dzieci,tworzenie wyposażenia urbanistycznego,akcje społecznikowskie, udział w problemach marginesu społecznego,rozwiązywanie problemu zajęć młodzieży w czasie wolnym,tworzenie życia kulturalnego,inicjatywy w dziedzinie usług handlowych itp. [19,97]

C Z A S

Aktywność obejmująca czas pracy zawodowej/8 godz./i czas dyspozycyjny;jako aktywność społecznikowska-w ramach czasu wolnego /tygodniowo,okazjonalnie/;dla podmiotu stanowi czas napięcia i odprężenia,czas satysfakcji i przykrości.

AKTYWNOŚĆ POLITYCZNA

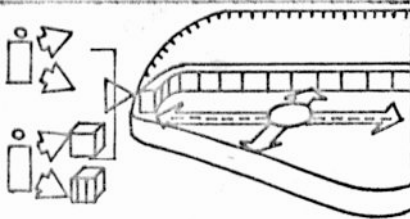
MIEJSCE

MIESZKANIE	DOM	BLOK	TERYTORIUM
-traktowane instrumentalnie	-spotkania nieformalnych grup politycznych, towarzyskich, grup samorządowych, grup terytorialnych; instytucje formalne		
-pokój zabaw	-pom. zabaw	-pom. i plac zabaw	-plac zabaw
-miejsce administrowania domem	-gospodarz	-gospodarz	-władze administracyjne i polityczne
-forum	-forum	-forum	-forum
-krąg dyskusyjny	-klub	-klub, świetlica	-kluby dyskusyjne, miejsca wid
		-szkoła	ców, parady, sa-
		-pom. dla jednostek organizacji samorządowych i politycznych	le kongresowe, szkoły, uczelnie, zakłady
-pokój tv		-drukarnia, radiowęzeł	-ośrodki kształtowania opinii

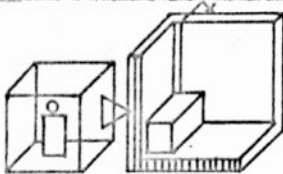
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Przestrzeń otwarta:

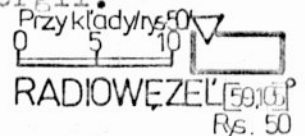

-układ dospółeczny, układ zorientowany, elementy: krąg, ścieżka, płaszczyzny ekspozycyjne.

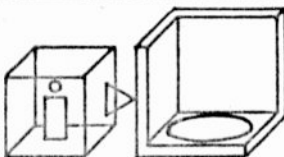
Warsztat pracy:

-izolacja od innych aktywności
-elementy: warsztat, magazyn informacji, el. relaksu, wymiana informacji i energii.

Krąg społeczny:

-izolacja czasowa
-elementy: krąg, magazyn informacji, rzeczy; el. relaksu.

Przykłady/rys. 51/

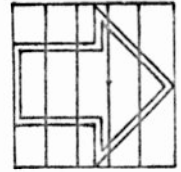

Aranżacja przestrzeni:

-elastyczność przestrzeni, przestrzenie operacyjne, kontakt z zewn., elementy: krąg, magazyn elementów wyposażenia, płaszczyzny ekspozycyjne.

2.4.5.SYSTEM AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH-WNIOSKI.

Pełny stan aktywności kulturalnej człowieka da się opisać przez zbiór następujących czynności:

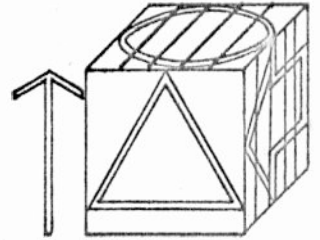
- akty poznawcze
- wytwarzanie,przekazywanie i odbieranie informacji
- kontakt z siłami nadprzyrodzonymi i symbolicznymi
- akty czci dla Sacrum
- tworzenie i odbiór sztuki
- wyrażanie trwałego stosunku wobec osób,rzeczy,idei,poglądów
- utrzymywanie organizmu w stanie pełnej sprawności
- przemieszczanie się i przebywanie w czasoprzestrzeni
- twórcza ingerencja w przyrodę
- twórcze powtarzanie czynności produkcyjnych
- twórcze powtarzanie czynności związanych z życiem społecz -
ności ludzkich
- interakcje społeczne.

Ponieważ każda aktywność dzieje się w danej przestrzeni i jest skierowana na dany obiekt musi jej towarzyszyć aktywność poznawcza/skierowana na wszystkie obiekty w przestrzeni/ oraz-zamieszkiwania/"bycie w danym miejscu w przestrzeni"/.

Aktywności kulturalne obejmują wszystkie zakresy życia jednostki i grupy społecznej.Każdy człowiek zgodnie ze swoimi indywidualnymi predyspozycjami preferuje różne aktywności, w tej różnorodności można mówić jednak o pewnych prawidłowościach:

- człowiek występuje jako czynny podmiot aktywności przez całe życie
- formy aktywności są zależne od wpływu otoczenia /np.przynależności jednostki do określonego kręgu kulturowego/oraz od indywidualnych cech podmiotu/ np.sprawności i wyobraźni technicznej,kreatywności,fantazji,zdolności,typu osobowości/.

U podstaw wszystkich aktywności leżą pewne trwałe elementy,takie jak: konieczność poznawczej aktywności,konieczność poszukiwania istotnych informacji i ich wymiany,konieczność twórczości,konieczność ciągłości zachowań dla utrzymania spójności rodziny i grupy społecznej.

2.4.6.SYSTEM AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH A SYSTEM ARCHETYPÓW MIEJSC I ZACHOWAŃ.

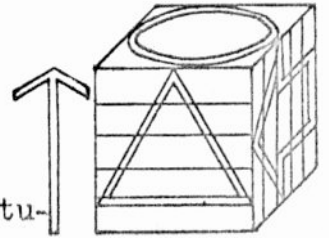
Określona aktywność kulturalna realizowana może być w różnych archetypach miejsc, np. aktywność komunikacyjna w archetypie schronienia, spotkania czy pracy itp. W danym archetypie miejsca realizowanych może być kilka aktywności kulturalnych. Ta właśnie zależność pozwala na uszeregowanie archetypów miejsc, ze względu na ich ważność w realizacji aktywności kulturalnych, na podstawie zestawienia w jakich archetypach dana aktywność znajduje miejsce. ZESTAWIENIE SYSTEMÓW. Tabl.3

ARCHETYPY MIEJSC															
AKTYWNOŚCI															
poznawcza	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
naukowa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
techniczna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
mistyczna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
religijna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
artystyczna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
filozoficzna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
kontemplacyjna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
emocjonalna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
fizyczna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
podróżnicza	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
zamieszkiwania	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
przyrodnicza	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
rytualna praca	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
obyczajowa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
komunikacyjna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
polityczna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Razem:	16	8	5	6	5	10	17	11	6	12	14	12	15		

Uporządkowanie archetypów miejsc i zachowań ze względu na ich ważność w realizacji aktywności kulturalnych:

TERYTORIUM	-17	
SCHRONIENIE	-16	I grupa-miejsca realizacji
PRACA	-15	więcej niż 3/4 liczby aktyw-
ZABAWA	-14	ności
SPOTKANIE	-12	
KONKURENCJA		II grupa-miejsca realizacji
SCIEŻKA	-11	1/2+3/4 liczby aktywności
MAGAZYNOWANIE	-10	
SPANIE	- 8	III grupa-miejsca realizacji
JEDZENIE	- 6	1/4+1/2 liczby aktywności
TOWARZYSZ		
ABLUCJE	-5	IV grupa-miejsca realizacji
WYDZIELANIE		mniej niż 1/4 l. aktywności

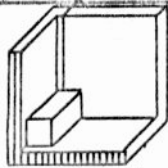
2.4.7. SYSTEM AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY.

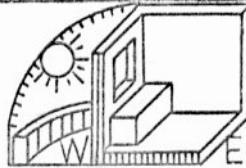
Na podstawie analizy systemu aktywności kulturalnych można wyróżnić następujące elementy infrastruktury społecznej zabudowy mieszkaniowej, stanowiące przestrzenną oprawę aktywności :

OPRAWA PRZESTRZENNA AKTYWNOŚCI-ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ /rys.52/:

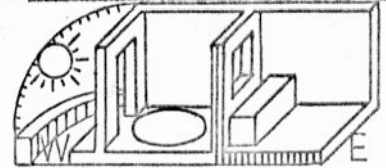
A.Warsztat pracy : B.Warsztat pracy : C.Krag społ.-warsztat:

akt.: naukowa, techniczna, filozoficzna, ryt.praca, polityczna

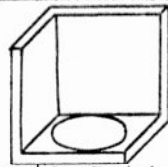

akt.: artystyczna

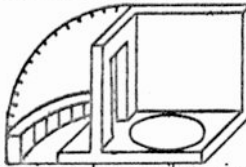

akt.: fizyczna

D.Krag społeczny : E.Krag społeczny : F.Krag społ.-symbol.:

akt.: naukowa, filozoficzna, emocjonalna, komunikacyjna, polit.

akt.: obyczajowa, komunikacyjna

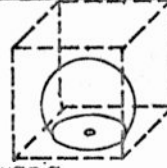

akt.: mistyczna, religijna

G.Aranżacja przestrz.: H.Przestrzeń czasowego zamieszkiwania :

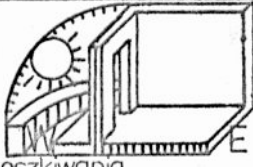

akt.: mistyczna, artystyczna, obyczajowa, komunikacyjna, polityczna

akt.: zamieszkiwania

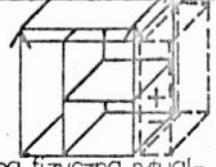
I.Indywid.wnętrze : J.Indywid.wnętrze : K.Budowa przestrz.:

akt.: zamieszkiwania

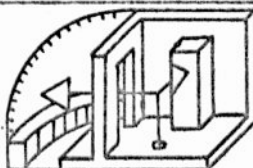

akt.: przyrodnicza

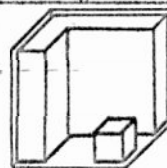

akt.: techniczna, fizyczna, rytualna praca

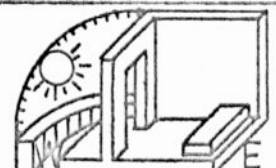
L.Kontakt z inform.: M.Magazyn rzeczy : N.Wnętrze- relaks :

akt.: komunikacyjna

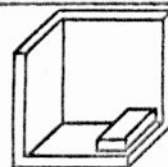

akt.: emocjonalna, podróżnicza

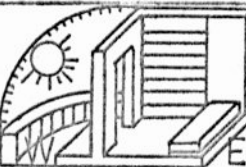

akt.: fizyczna

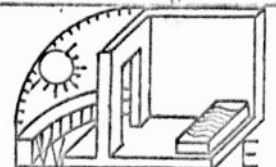
Q.Nisza : P.Wnętrze -ruch : R.Wnętrze-ablucje :

akt.: kontemplacyjna, emocjonalna

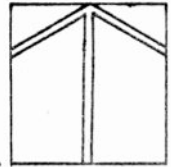

akt.: fizyczna

akt.: fizyczna

Rys.52

2.5. UKŁAD CZASOWY.

Istnieje ścisła współzależność między aktywnością, archetypem miejsca i zachowania a czasem. Jeżeli dana aktywność powstanie w danym miejscu w czasie nieodpowiednim dla niej /zbyt wcześnie, zbyt późno/, mamy do czynienia ze zjawiskiem niszczenia przez nią otoczenia. Jeżeli zaś w określonym czasie dla aktywności jednostka nie znajduje w otoczeniu miejsca dla jej realizacji, mamy do czynienia z blokowaniem aktywności. W związku z tym nasuwają się pytania:

Czy obecnie istnieje równowaga między występującymi aktywnościami a otoczeniem? Czy można określić ogólne prawidłowości i trwałe elementy zależności między aktywnościami, archetypami miejsc i zachowań, systemem architektonicznym a czasem rozwoju i "czasem kulturowym"?

2.5.1. CEL ANALIZY. ZAKRES ZJAWISK PODDANYCH ANALIZIE.

Celem analizy jest:

- określenie "związku zgody" jaki istnieje między aktywnościami kulturalnymi, otoczeniem a czasem rozwoju i "czasem kulturowym"
- ocena obecnej sytuacji.

Zakres zjawisk poddanych analizie obejmuje elementy składowe aktywności i ich oprawę przestrzenną na określonych etapach rozwoju i w określonych kręgach kulturowych. "Związek zgody" nie jest jednak badany historycznie. Każdy etap rozwoju traktowany jest jako wydzielony, zamknięty układ, w którym analizowane są tylko występujące w nim więzy wewnętrzne. Termin "związek zgody" został przyjęty dla celów tej pracy i oznacza, że wraz z pojawieniem się aktywności nie występują w otoczeniu negatywne procesy, ani też cechy otoczenia nie blokują tych aktywności. W poszukiwaniu przestrzennego odzwierciedlenia "związku zgody" przydatna wydaje się terminologia C.A. Doxiadis [w: 138, 375], który dzieli założenia architektoniczne na: utopijne, entopijne i dystopijne.

Ogólnie można je scharakteryzować następująco:

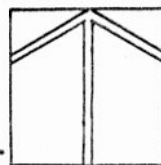
- Utopia-"miejsce, którego nie ma", czyli przewidujące zaspokojenie potrzeb i realizację aktywności w teoretycznie stworzonym środowisku w czasie przyszłym.
- Entopia-"w miejscu", czyli miejsce istniejące, zintegrowane w harmonijną całość z formami życia i aktywności mieszkańców, odpowiadające ich wyobrażeniom.
- Dystopia-"złe miejsce", czyli rozwiązanie/uwzględniające tylko przesłanki płynące z przeszłości/, w którym mieszkańcy nie znajdują miejsca dla realizacji teraźniejszych aktywności.

Rozwiązania entopijne oddawałyby więc tę zależność "związku zgody" między aktywnościami a otoczeniem. Wydzielenie ich w danym okresie rozwoju wydaje się możliwe poprzez negatywną selekcję, czyli określenie co było utopią, a co dystopią. Przestrzenne odzwierciedlenie "związku zgody" będzie analizowane na przykładzie wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego, a także przestrzennego modelu infrastruktury społ. w skali terytorium i rdzenia, dotyczyć jednak będzie tylko siedlisk ludzkich powstających w danym okresie rozwoju, nie zaś narastających historycznie. Główne czynniki i wskaźniki, które będą rejestrowane dla badania wpływu na kształtowanie oprawy przestrzennej życia jednostki:

- kręgu kulturowego, to: koncepcja świata/relacja-człowiek a świat materialny i nie-, formy opanowania przyrody, cechy i preferencje podmiotu, rodzaje aktywności i zachowań w określonych skalach architektonicznych, el. infrastruktury społ., system organizacji przestrzeni/kody przestrzenne zab. mieszk., wydzielone kręgi kulturowe: północno-amerykański, Daleko- i Blisko-Wschodni, europejski,
- czasu rozwoju, to: czynniki j.w. oraz rozwiązania utopijne, entopijne/wymiary liniowe, liczba mieszkańców i gospodarstw, rodzaje aktywności/ i dystopijne; rola architekta i użytkownika; analiza wpływu czasu rozwoju dotyczyć będzie tylko europejskiego kręgu kulturowego w okresach: Starożytność, Średniowiecze, Odrodzenie, Barok i Klasycyzm, wiek XIX, I połowa XX wieku, II poł. XX wieku.

2.5.2. METODA NAUKOWA. ANALIZA.

Przyjęta metoda, to: metoda zestawiania cech i metoda ukrytych struktur [45, 149] oraz analiza porównawcza tabel.

Natura

Sacrum Człowiek

-Formy użytkowania przyrody: parki narodowe, stanowe, rezerваты, parki rozrywkowe/np. Disneyland/, ogrody: osiedlowy, sportowy, dziecięcy, szkolny, przydomowy [89, 11] .

A R C H E T Y P Y M I E J S C A S Y S T E M A R C H I T E K T O N I C Z N Y

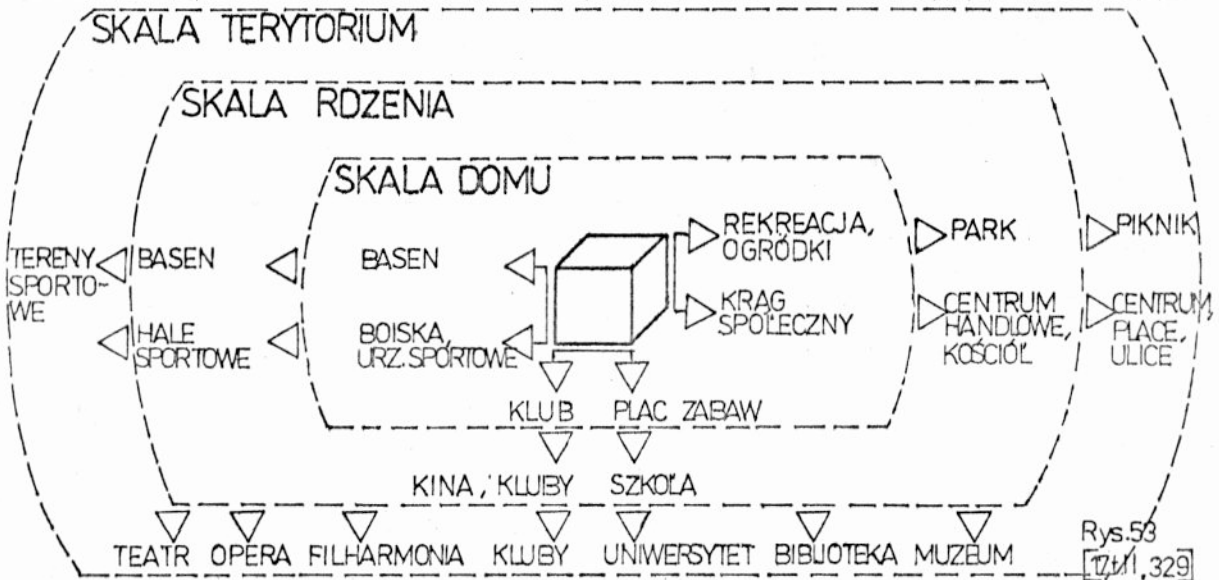
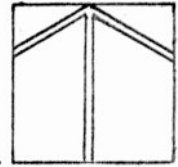
[66,110-112]														
skala domu														
skala rdzenia														
skala teryt.														

A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

- skala domu:kontakty społeczne,przyjmowanie gości,rekreacja, wypoczynek,hobby,twórczość,zabawy,uprawianie ogródka
- skala rdzenia:zabawa,rekreacja,uczenie się,spacery,uprawianie sportów,kontakty społeczne,praca zawodowa,obrzędy relig.
- skala terytorium:praca zawodowa/większość czasu poza domem/, uczenie się,uczestnictwo w imprezach kulturalnych /np.kino, teatr,koncerty muzyczne itp./.

KRAG KULTUROWY PÓŁNOCNO-AMERYKAŃSKI

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZAB.MIESZK.

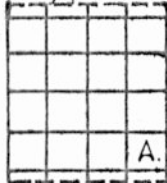

Rys.53
[17,11,329]

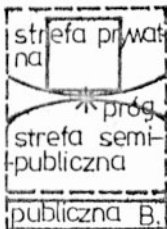
W systemie organizacji przestrzeni występuje tendencja do decentralizacji programu terytorium i do realizacji dużej części aktywności w skali domu. [17,11,329]

SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI-KODY PRZESTRZENNE ZAB.MIESZK.

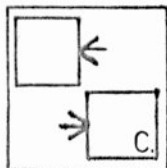
Kody przestrzenne:

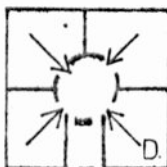
-System organizacji przestrzeni: system otwarty, układ odspółeczny/"krata"/;rozrzućne traktowanie przestrzeni [55,178-241] .

-Strefowanie przestrzeni: próg układu przestrzennego pokrywa się z progiem przestrzeni zamkniętej [107,112]°.

-Organizacja przestrzeni: jednostki przestrzeni zamkniętej o określonej, stałej intymności wewnątrz organizują całą przestrzeń; intymność całego układu zmniejszana jest przez wpływ zewnątrz [107,94]°.

-Własność przestrzeni:

- jednostka posiada własną, nienaruszalną przestrzeń
- grupa spotyka się w kolektywnej przestrzeni
- ludzie z zewnątrz mają łatwy dostęp do przestrzeni kolektywnej [30,47]° .

Rys.54

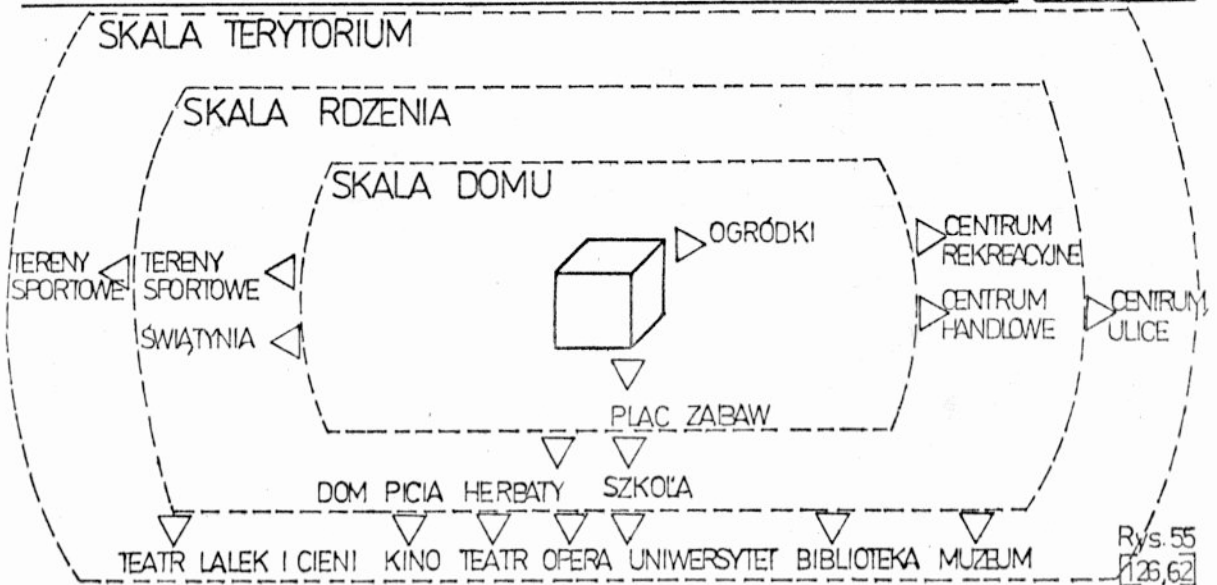
-Formy użytkowania przyrody:ogrody-górski,nizinny,herbaciany, spacerowy,świątynny;ogrody kamieniste,symboliczne kręgi kamienne [126,26];kompozycja krajobrazowa.

W społecznościach tej kultury przeważają więzi religijne, rodowe i klasowe nad zawodowymi i ideologicznymi [30, 108] .

-skala terytorium:praca zawodowa/mężczyźni-większość czasu poza domem/,uczenie się,rekreacja,uczestnictwo w imprezach.

KRAJ KULTUROWY DALEKIEGO WSCHODU

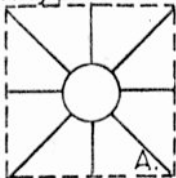
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZAB.MIESZK.

W systemie organizacji przestrzeni dominuje pojęcie centrum, wokół którego skupia się życie mieszkańców; wynika stąd tendencja koncentracji elementów infrastruktury społ. w skali terytorium [55, 178-241].

SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI-KODY PRZESTRZENNE ZAB.MIESZK.

Kody przestrzenne:

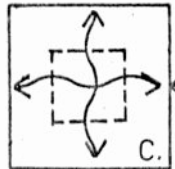

-System organizacji przestrzeni: układ dospółeczny z centrum, do którego można się dostać z każdego kierunku [55, 178-241].

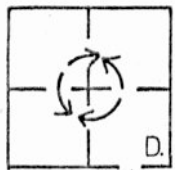

strefa prywatna
próg publiczna B.
pokój, mieszkanie, dom mieszk., blok mieszk., zespół m.

-Strefowanie przestrzeni: przestrzeń zamknięta wraz z otaczającą ją strefą należą do przestrzeni prywatnej/strefa izolacji wizualnej, dźwiękowej itp./, stąd próg całego układu poprzedza próg przestrzeni zamkniętej. [107, 112°]

-Organizacja przestrzeni: wewnętrzna intymność całości podlega zmianom /wielofunkcyjne przestrzenie o ruchomych ścianach/; maksymalna intymność całości określona jest przez granice zewn. [107, 94°].

-Własność przestrzeni:

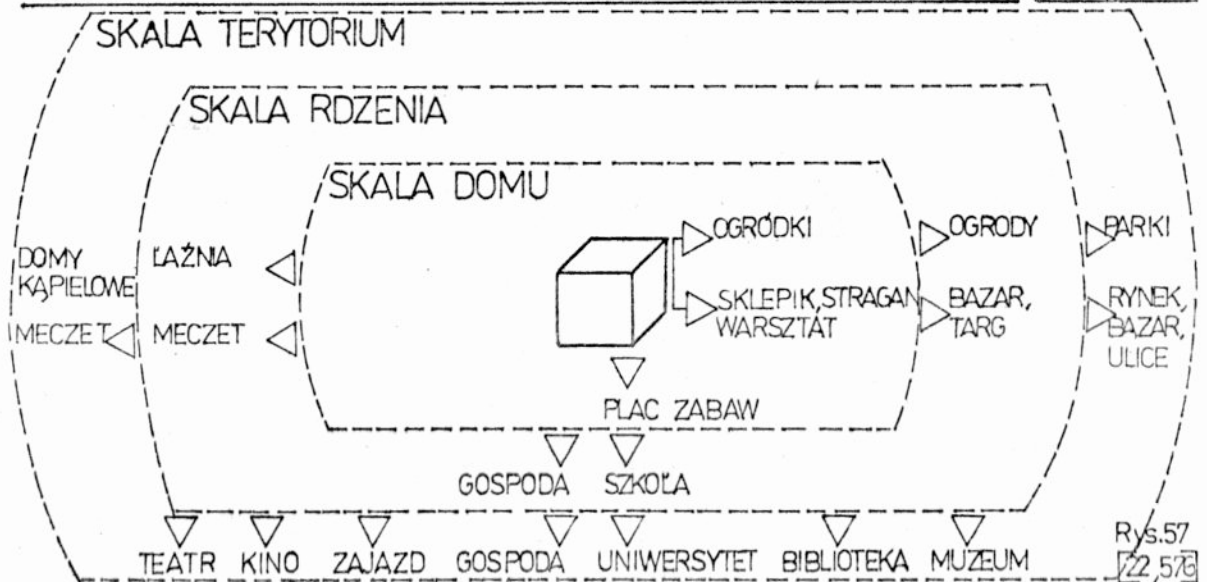
- brak indywidualnych przestrzeni
- każda przestrzeń może być użytkowana przez jednostkę lub grupę, w zależności od sytuacji społ.
- ludzie z zewnątrz nie mają łatwego dostępu do wewn. i tracą orientację w układzie [30, 47°].

Rys. 56

-skala terytorium:praca zawodowa/mężczyźni-większość dnia poza domem/,uczenie się,modły,kontakty społ.,imprezy kult.

KRAJ KULTUROWY BLISKIEGO WSCHODU

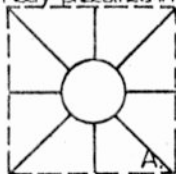
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZAB.MIESZK.

W systemie organizacji przestrzeni występuje tendencja do koncentracji elementów infrastruktury społecznej w skali rdzenia i terytorium.

SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI-KODY PRZESTRZENNE ZAB.MIESZK.

Kody przestrzenne:

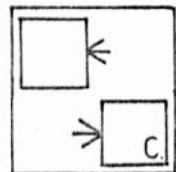

-System organizacji przestrzeni: układ dospółeczny, układ zorientowany na strony świata; małe i zatłoczone przestrzenie publiczne przy równocześnie dużych przestrzeniach mieszkalnych [55,178-241].

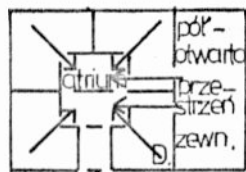

strefa prywatna
*próg
publiczna B.
pokój, mieszkanie, dom mieszk., blok mieszk., zespół m.

-Strefowanie przestrzeni: przestrzeń zamknięta wraz z otaczającą ją strefą należą do przestrzeni prywatnej/strefa izolacji wizualnej i dźwiękowej itp./ [107,112]^o

-Organizacja przestrzeni: jednostki przestrzeni zamkniętej organizują całą przestrzeń; wewnętrzna intymność jednostek przestrzeni zamkniętej typu -pomieszczenie jest stała, dla atrium zaś zmienna [107,91]^o

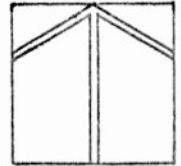

Rys.58

-Własność przestrzeni :

- jednostka posiada własną przestrzeń
- grupa spotyka się w kolektywnej przestrzeni
- ludzie z zewnątrz mają łatwy dostęp do kolektywnej przestrzeni, natomiast nie mają dostępu do przestrzeni prywatnych [10,11]^o.

KRĄG KULTUROWY EUROPEJSKI

N A T U R A

-Koncepcja świata: zdobywanie natury,

[52,465]

Natura

Sacrum

Człowiek

-Krajobraz: nizinny, pagórkowaty, górzysty. Klimat: umiarkowany.

Widzenie natury: z perspektywy jednego punktu.

-Formy użytkowania przyrody: parki narodowe, rezerваты, parki kultury, etnograficzne, ogródki: szkolny, dziecięcy, działkowy, sportowy, fabryczny, osiedlowy, przydomowy [89,11].

P O D M I O T

-Podmiot z kręgu kultury śródziemnomorskiej: odbiór przestrzeni wszystkimi zmysłami, rozdzielenie funkcji - dom jako miejsce życia rodzinnego, poza domem zaś rozrywka i życie towarzyskie, życie w zatłoczeniu, delectowanie się zapachami, widokami itp.

-Podmiot z kręgu kultury środkowo-europejskiej: silne poczucie prawa do własnej, nienaruszalnej przestrzeni, ochrona prywatności /wizualnej, dotykowej/, słabe wzorce sąsiedztwa; to kim się jest określają stosunki społeczne; przestrzeń stanowi przedłużenie ego; potrzeba przestrzeni życiowej [55,178-241]

Typ rodziny: monogamiczna o układzie partnerskim, o dużej indywidualizacji i wolności osobistej członków rodziny, unifikacji obowiązków, a także o dużej ruchliwości przestrzennej.

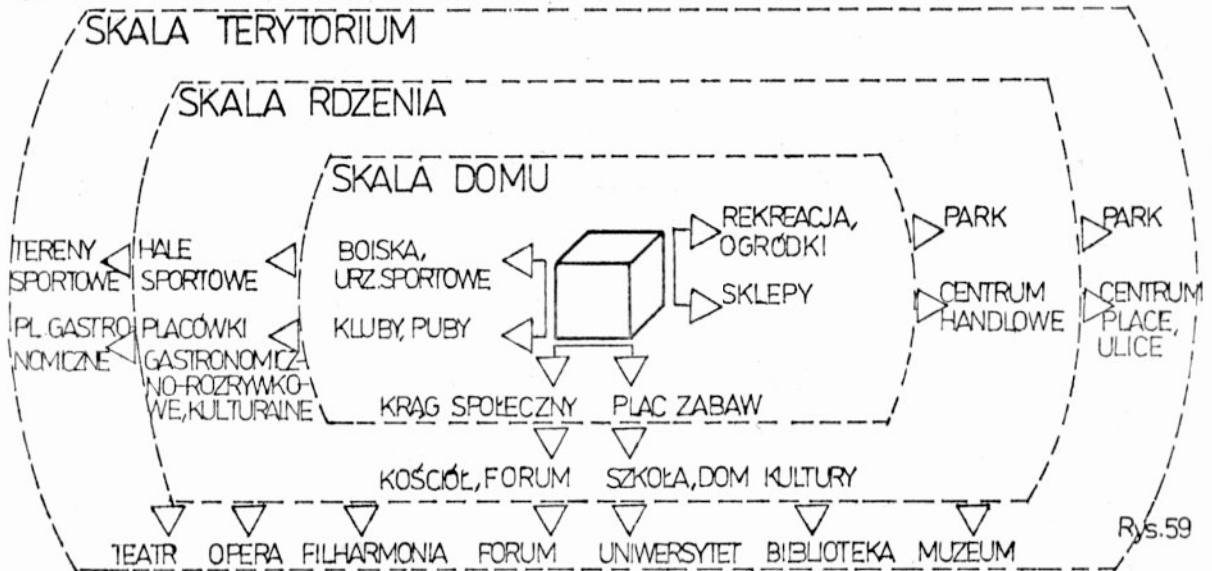
Przeważają rodziny małe i rozszerzone /rodzina mała plus dziadkowie/ [130,112-113]. Funkcję opiekuńczą rodziny przejęło państwo; silne więzi zawodowe, polit.-ideologiczne itp. [130,115]

A R C H E T Y P Y M I E J S C A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

por. ,20																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
----------	---	---	---	---	---	---	---	---	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

KRĄG KULTUROWY EUROPEJSKI

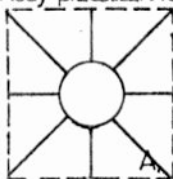
ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZAB.MIESZK.

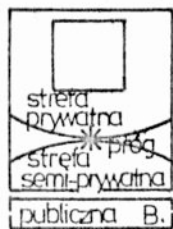
W systemie organizacji przestrzeni występują dwie tendencje: koncentracji programu terytorium, w oparciu o historyczną tradycję, oraz decentralizacji programu, wynikająca z rosnących rozmiarów terytorium.

SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI-KODY PRZESTRZENNE ZAB.MIESZK.

Kody przestrzenne:

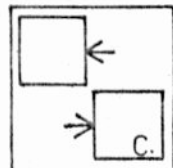

-System organizacji przestrzeni: układ dospółeczny /"promienista gwiazda"/; w kręgu kultury śródziemnomorskiej-maksymalne wykorzystanie wolnej przestrzeni, zaś w środkowo-europejskiej-potrzeba przestrzeni życiowej [55,178-241].

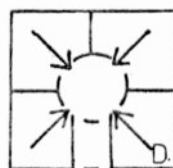

pokój mieszkanie, dom mieszkalny, blok mieszkalny, zespół m.

-Strefowanie przestrzeni: przestrzeń zamknięta wraz z otaczającą ją strefą należą do przestrzeni prywatnej lub semi-prywatnej [107,112]; zamknięte, integralne układy chroniące prywatność [55,178-241].

-Organizacja przestrzeni: jednostki przestrzeni zamkniętej, określonej, stałej intymności wewnątrz, organizują całą przestrzeń; intymność całego układu zmniejszana jest przez wpływ zewnątrz [107,94].

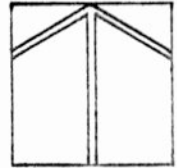

-Własność przestrzeni:

- jednostka ma własną przestrzeń, która może stać się przestrzenią kolektywną-k.śródziemnomorska;
- jednostka ma własną, nienaruszalną przestrzeń-śe /środkowo-europejska/
- grupa spotyka się w kolektywnej przestrzeni
- ludzie z zewnątrz mają łatwy dostęp do niej [30,47]

Rys.60

KRAĆ KULTUROWY EUROPEJSKI- STAROŻYTNOŚĆ :
okres dziejów od ok.4000 p.n.e.do476 roku n.e.
[WEP,t.10,s.801 -"Starożytność"]

N A T U R A

-Formy użytkowania przyrody:ogrody publiczne,święte gaje,aleje,sady,winnice,ogrody warzywne,ogródki przydomowe/kwiaty , zioła,przyprawy/,perystyl-wnętrze ogrodowe/laury,figi itp./, atrium /roślinność doniczkowa/-wnętrze ogrodowe [119,98] , [69,32].

P O D M I O T

Typ rodziny:monogamiczna o układzie patriarchalnym;podporządkowanie"niewolnicze".Skład rodziny:głowa rodziny,żona,synowie,córki,niewolnicy /produkcja usługowa/-razem około 10 osób [130,96] .Więzy społeczne realizowane przez męską część rodu;przewaga więzi klasowych i zawodowych [130,96] .

A R C H E T Y P Y M I E J S C A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

[49,20-21]	
skala domu	
skala rdzenia	
skala teryt.	

A K T Y W N O Ś C I

A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

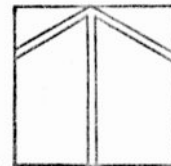
-skala domu:kontemplacja,filozofowanie,wypoczynek,przyjmowanie gości,produkcja usługowa-niewolnicy,przędzenie wełny, haftowanie,gry,zabawy,czynności w gospod.domowym,uprawa ogrodu-kobiety [79,157]

-skala rdzenia i terytorium:aktywność polityczna,dyskusje,uczenie się,kontemplacja,filozofowanie,wymiana handlowa,spotkania towarzyskie,uczestnictwo w życiu publicznym/sąd,targ/,działalność w kolegiach zawodowych,turnieje retoryki i poezji,interpretacja mitów i historii,obrzędy religijne,ćwiczenia fizyczne,ćwiczenia w sztuce wojennej,spacery,gry,zabawy lekkoatletyczne,masaże ciała,wypoczynek,szermierka,zapasy,gra w kości,uczty,męskie biesiady -głowa rodziny cały dzień poza domem [24,117], [69,165], [79,474] .

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Instytucje formalne i miejsca spotkań grup formalnych i nieformalnych: szkoła,stadion,cyrk,amfiteatr,teatr,comitia/miejsce zebrania społecznych/,muzea w portykach,wystawy,akademie,termy,boiska,ogrody,agora,forum,świątynie,warštaty [24;115,117]

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI - STAROŻYTNOŚĆ

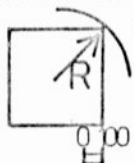
SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI- ZAB.MIESZKANIOWA

U T O P I A

-Państwo idealne- Platon/424-347 r.p.n.e./:teoretyczny model państwa,w którym każda jednostka ma wyznaczone zadanie-władzę sprawują filozofowie,straż trzyma wojsko,produkują zaś rzemieślnicy; państwo idealne jest idealnym światem wzorców z bytującymi w nim naczelnymi ideami piękna,dobra,modelami przedmiotów /miast,domów,wyposażenia/ o geometrycznych właściwościach i matematycznych proporcjach [15,42-43],[27,100-101].

E N T O P I A

Skala terytorium:

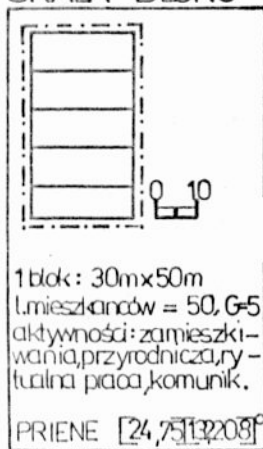

-Priene /II-I w.p.n.e./-R=350m,l.mieszkańców=4000 ,
el.infrastruktury społ.:4 świątynie,teatr,agora,ter-
my/czytelnia,biblioteka,basen,łaźnie/,szkoła,stadion,
ogrody [69,120],[32,285] .

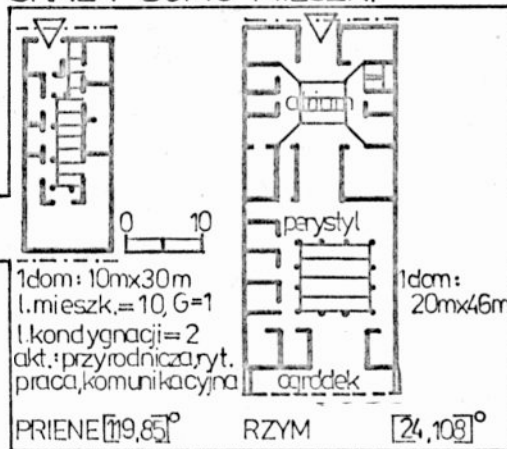
Skala rdzenia: —

Skala domu:

SKALA BLOKU

SKALA DOMU MIESZK.

SKALA MIESZKANIA

Rys.61

D Y S T O P I A

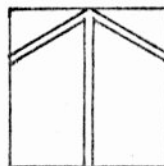
Zaduszenie miasta zabudową za murami;brak dostępu do ziele-
ni ;przegęszczenie domów czynszowych,zamieszkałe mansardy ,
miejsca pod schodami;bud.mieszk./insulae/ sięgające do 30 m
wysokości ulegały częstym zawaleniom i pożarom [24,108],[90,628].

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

Zabudowa mieszkaniowa budowana kolektywnie [16,9] .

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI- ŚREDNIOWIECZE
okres dziejów od 476r.n.e. do 1453/1492/roku n.e.

[WEP,t.11,323-"Średniowiecze"]

N A T U R A

-Formy użytkowania przyrody:prato/publiczny ogród miejski po-
za murami miasta/,łaki,spacerowe aleje,ogrody:zamkowy,klaszc-
torny;zwierzyniec;ogródki:Hortus Conclusus /ogródek różany
przy domu mieszkalnym/,ogródki przydomowe w obrzeżnej zabu-
dowie lub w centrum,w przypadku występowania luźniejszej za-
budowy,ozdobny przedogródek i użytkowy ogródek z tyłu domu
[89,11,67].

P O D M I O T

Typ rodziny: monogamiczna o układzie patriarchalnym, rodzina duża/3-pokoleniowa plus krewni z linii bocznych;/ wspólnota rodowa, związana wspólnym, domowym warsztatem pracy; przewaga stosunków materialno-rzeczowych, członkowie rodziny spełniają role produkcyjne [30, 96-100]. Przeważają w społeczności więzi klasowe, rodowe, zawodowe/wynikające z przynależności do cechów rzemieślniczych/ oraz religijne/wspólnoty relig./ [30, 96-100]

A R C H E T Y P Y M I E J S C A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

por. 49,20-21														
skala domu														
skala rdzenia														
skala teryt.														

A K T Y W N O Ś C I

A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

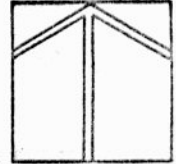
- skala domu:praca w domowym warsztacie pracy/rzemiosło,ku -
piectwo/,kontemplacja,zabawy,obrzędy religijne,uprawa ogród-
ka,czynności w gospod.domowym
- skala rdzenia:praktyki i święta religijne,zebrania społecz-
ne w gospodzie i piwiarni,dyskusje,zabawy,oglądanie teatry-
ków objazdowych
- skala terytorium:zebrania kupieckie,uczenie się,dyskusje,
spacery,udział w ceremoniach religijnych i świeckich.

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Instytucje formalne i miejsca spotkań grup formalnych i nieformalnych: ratusze, hale targowe, domy kupców, katedry, kościoły, zamki, klasztory, uniwersytety, szkoły, zajazdy, gospody, piwiarnie, sukiennice, ogrody, prąto, teatry objazdowe, ulice, warsztaty

[25; 215-218, 223-225, 230-232, 238-239]

WRAZ KULTUROWY EUROPEJSKI - ŚREDNIOWIECZE

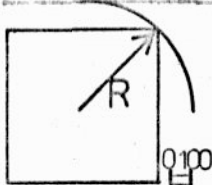
SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI-ZAB.MIESZKANIOWA

U T O P I A

-Alegoryczne miasto idealne-Jerozolima: święte miejsce związane z mitem religijnym; miasto rządzące się prawami boskimi; miasto harmonii, szczęścia i piękna [113,37] .

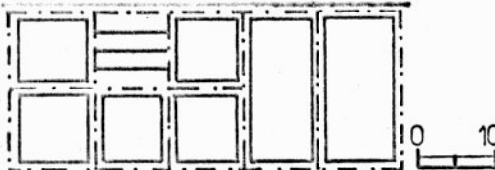
E N T O P I A

Skala terytorium:

-Wrocław/XIII-XIV w./-R=600m/+700m pola i umocnienia/,l.mieszk.=20 000;el.infrastruktury społ.: rynek,ratusz,3 kościoły,gospody,kramy,ogrody (40,62) (41,10-13) .

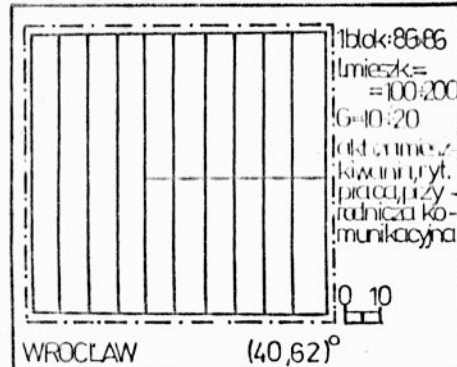
Skala rdzenia:

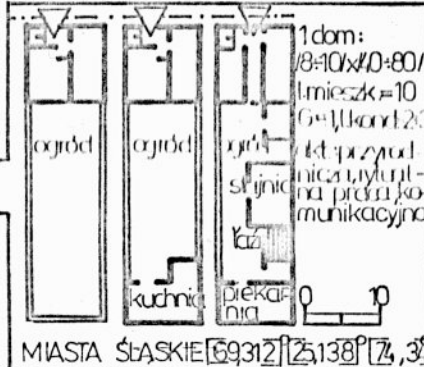
-Wrocław-rdzeń:192mx504m,l.mieszk.=2500,l.gospodarstw domowych/G/=250, el.infrastruktury społ.:plac handlowy,gospoda,sklepy,kościół (40,62)^p

Skala domu:

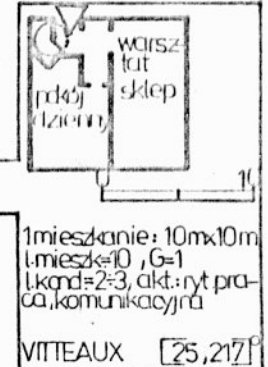
SKALA BLOKU MIESZK.

SKALA DOMU MIESZK.

SKALA MIESZK.

Rys.62

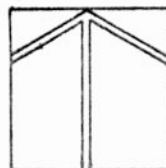
D Y S T O P I A

Zaduszenie miasta zabudową za murami;brak dostępu do zieleni ;przegęszczenie;złe doświetlenie budynków mieszk.na skutek zabudowywania działki przybudówkami oraz dobudowywania kondygnacji zmniejszających"światło ulicy";pożary [69,312].

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

Zab.mieszk.budowana kolektywnie przy udziale rzemieślników.[69]

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI- ODRODZENIE
okres dziejów od XV/ XIV wieku we Włoszech/wieku
do początku XVII w. [WEP,t.8,s.150-"Odrodzenie"]

N A T U R A

-Formy użytkowania przyrody:prato,ogrody:willowy,dworski,botaniczny,łaki,aleje; ogródki:przydomowe na obrzeżach miast lub w centrum w luźniejszej zabudowie,ogrody sekretne wydzielone z ogrodu przy domu [89,17]

P O D M I O T

Typ rodziny: monogamiczna o układzie patriarchalnym; rodziny duże/3-pokoleniowe plus krewni z linii bocznych;/wspólnoty rodowe;rodzina związana wspólnym,domowym warsztatem pracy o przewadze stosunków materialno-rzeczowych [130,96-100].

Przeważają w społeczności więzi klasowe,rodowe,zawodowe/wynikające z przynależności do cechów rzemieślniczych/ i religijne/wspólnoty religijne/ [30,96-100] .

A R C H E T Y P Y M I E J S C A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

por. 49,20-21																		
skala domu																		
skala rdzenia																		
skala teryt.																		

A K T Y W N O S C I

A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

-skala domu: praca w domowym warsztacie pracy /rzemiosło, kupiectwo/, życie doczesne wraz z jego przyjemnościami, zabawy, gry, spotkania społeczne, uprawa ogródka, praca w gospod. domowym [25, 275]

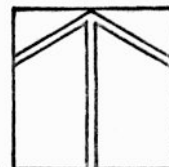
-skala rdzenia: praktyki i święta religijne,zebrania społeczne w gospodzie,piwiarni,dyskusje,zabawy,oglądanie teatru -kół objazdowych,nauka

-skala terytorium:zebrania kupieckie,uczenie się,zabawy,dyskusje,spacery,ceremonie religijne i świeckie,uczestnictwo w imprezach kulturalnych/teatr/,aktywność podróżnicza poza obszar terytorium.

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

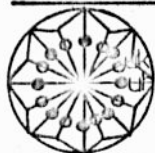
Instytucje formalne i miejsca spotkań grup formalnych i nieformalnych: ratusze, biblioteki, kościoły, katedry, uniwersytety, muzea, wystawy, hale targowe, domy kupców, klasztory, szkoły, zajazdy, gospody, sukiennice, place, ulice, teatry, warsztaty, ogrody.

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI- ODRODZENIE

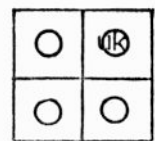

SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI-ZAB.MIESZKANIOWA

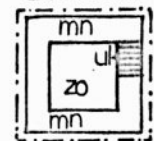
U T O P I A

-Miasto Sforzinda-A.Filaroto/1461-1464/:układ gwiazdy;16 ulic ,w połowie każdej plac;el.infrastruktury społ.:8 kościołów,termy,katedra,rynek,teatr,szkoła sztuki życia,mennica,banki [13,47-53].

-miasto

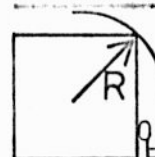

-blok

-Wyspa Utopia-miasto Amorum-T.More/1516/:miasto-4 dzielnice;72 tys.mieszk.;6,2x6,2km, blok:G=30,l.mieszk.=450;w każdym bloku plac cyfogratorów/muzykowanie,posiłki,zabawy/[65,100]

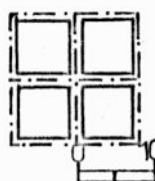
E N T O P I A

Skala terytorium:

-Zamość /XVI w./-R=430m,l.mieszk.=3000,el.infrastruktury społ.:ratusz,kolegiata,akademia,bud.przemysłowa,we,społeczne,kultowe,kościóły [25,332] , [98,149-150]

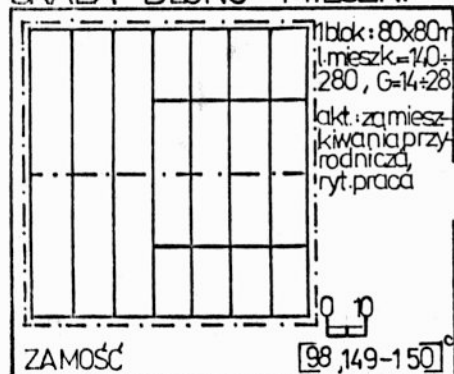
Skala rdzenia:

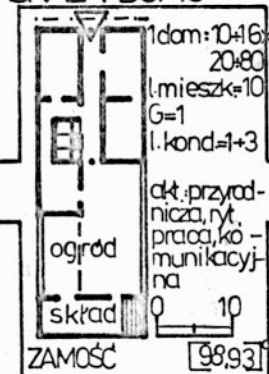
-Zamość-rdzeń:160mx160m,l.mieszk.=500,G=60,el.infrastruktury społ.:plac,domy społeczne,gospoda,sklepy [25,332] [98,149-150].

Skala domu:

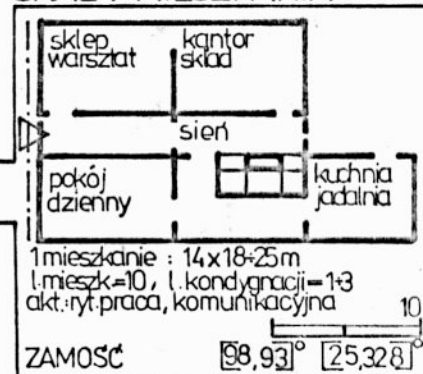
SKALA BŁOKU MIESZK.

SKALA DOMU

SKALA MIESZKANIA

Rys.63

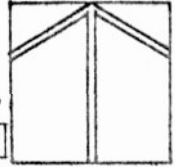
D Y S T O P I A

Brak dostępu do zieleni;rozbudowa systemów obronnych duszącego miasto;przegęszczenie,zabudowywanie parceli;wypieranie funkcji mieszkalnych przez produkcyjne;brak doświetlenia pomieszczeń;pożary nadbudówek,zawalenia.

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

Zab.mieszk.tworzona na zamówienie indywidualnego użytkownika, specjalizacja zawodowa architektów. [16,9].

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI- BAROK-KLASYCYZM :
okres w kulturze europejskiej od XVII do poł.XVIIIw.
/barok/i od XVIII do pocz.XIXw./klasycyzm/[WEP,t.1 i5]

N A T U R A

-Formy użytkowania przyrody: ogrody:pałacowy,miejski;bulwar
i promenada,planty,skwer,ogród zoologiczny; ogródek przydo-
mowy [89,11] .

P O D M I O T

Typ rodziny: monogamiczna o układzie patriarchalnym;rodzi-
ny duże/3-pokoleniowe plus krewni z linii bocznych;/wspólno-
ta rodowa związana domowym warsztatem pracy;przewaga stosun-
ków materialno-rzeczowych [130,96-100] .Przeważają w spo-
łeczności więzi klasowe,rodowe,zawodowe /cechy rzemieślnicze,
manufaktury/ i religijne /wspólnoty religijne/ [130,96-100]

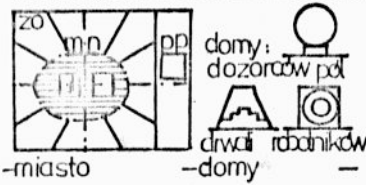
A R C H E T Y P Y M I E J S C A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

por. ,20-21															
skala domu															
skala rdzenia															
skala teryt.															

KRAG KULTUROWY EUROPEJSKI-BAROK-KLASYCYZM

SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI-ZAB.MIESZKANIOWA

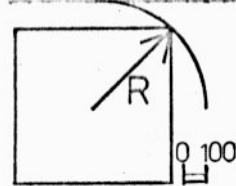
U T O P I A

-Miasto idealne Chaux-C.N.Ledoux/1771-93/
miasto na założeniu eliptycznym; połączenie pracy w fabryce z pracą na polu; każda grupa zawodowa posiada swoje indywidualizowane domy mieszkalne wraz z ogrodkiem; el.infrastruktury społ.: domy społ., bud.administracji, plac społ., aleje, fabryka, ogrody [13, 88-89].

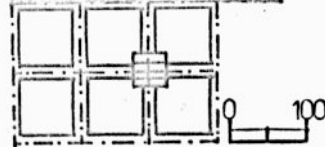
U T O P I A

Skala terytorium:

-Palma Nuova/Udine /XVI-XVIIw./-R=500+600m, liczba mieszk.=8000-10000; el.infrastruktury społ.: rynek, ratusz, place, promenady, bulwary, kościoły, biblioteki, teatry, szkoły, gospody, ogrody [25, 342].

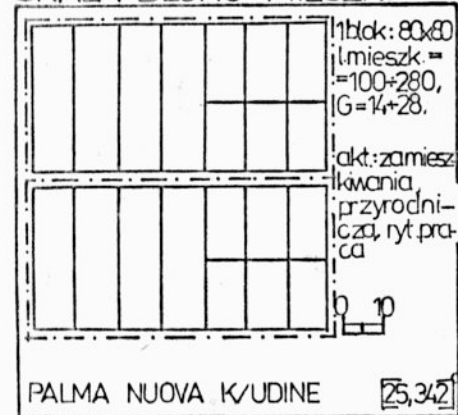
Skala rdzenia:

-Palma Nuova-rdzeń: 160x240 m, l.mieszk.=1200, G=120; el.infrastruktury społ.: plac, ulice handlowe, kościół, ogrody. [25, 342].

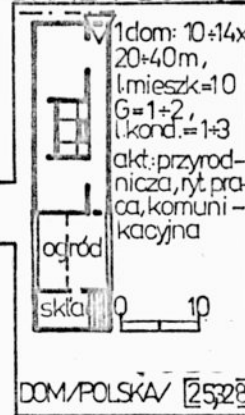
Skala domu:

SKALA BLOKU MIESZK.

PALMA NUOVA K/UDINE [25, 342]

SKALA DOMU

DOM/POLSKA [25, 328]

SKALA MIESZKANIA

KAMIENICA [25, 328] DOM PRZEM. [98, 242]

Rys.64

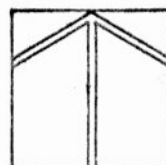
D Y S T O P I A

Przegęszczanie miast i domów mieszkalnych; brak zieleni, doświetlenia pomieszczeń na skutek zabudowywania parceli; złe warunki sanitarno-higieniczne; wąskie i niedoświetlone ulice /próby poszerzenia ulic, np. bulwary w Paryżu/ [25, 352].

ARCHITEKT A UŻYTKOWNIK

Zab.mieszk.tworzona na zamówienie indywidualnego użytkownika, specjalizacja zawodowa architektów [16, 9].

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI- XIX WIEK

N A T U R A

-Formy użytkowania przyrody: park leśny, wystawowy, uzdrowiskowy, szpitalny, rozrywkowy, ogrody: wiejski, sielankowy, dzika promenada, pomnikowe; ogródki przydomowe [89,11] .

P O D M I O T

Typ rodziny: monogamiczna o układzie patriarchalnym; przeważają rodziny małe/rodzice plus dzieci/, kobiety i dzieci pracują w gospodarstwie domowym lub poza domem; praca oddzielona od rodziny, stąd zakres władzy rodziców nad dziećmi maleje; rośnie ruchliwość przestrzenna rodziny [130,101-105] .

Relacje społeczne obejmują więzi wynikające z przynależności do określonej klasy społecznej, więzi zawodowe /wspólna praca np. w fabryce/, religijne/wspólnoty religijne/ oraz więzi sąsiedzkie/wspólne podwórko, ulica/ [130,102-105] .

A R C H E T Y P Y M I E J S C A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

[por. 49,20]	
skala domu	
skala rdzenia	
skala teryt.	

A K T Y W N O Ś C I

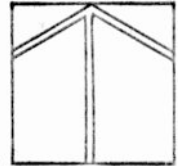
A SYSTEM ARCHITEKTONICZNY

- skala domu: kontakty społeczne, uczenie się, zabawa, praca w domowym gospodarstwie, uprawa ogródka
- skala rdzenia: praca zawodowa, święta i praktyki religijne, festyny, targi, kontakty społeczne, zabawa, nauka
- skala terytorium: praca zawodowa /wszyscy członkowie rodziny większość czasu poza domem/, udział w festynach ludowych, imprezach kulturalnych, świętach religijnych i świeckich, uczenie się, zabawa, spacer, kontakty społeczne.

ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

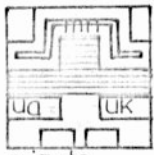
Instytucje formalne i miejsca spotkań grup formalnych i nieformalnych: kramy, sukiennice, targi, ratusze, giełda, karczmy, łaźnie, teatry, uniwersytety, szkoły, kościoły, opera, operetka, ogrody, parki, ulice, podwórka.

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI - XIX WIEK

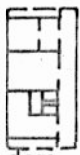

SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI-ZAB.MIESZKANIOWA

U T O P I A

-miasto-

-dom-

-Falanga-Falanster-Ch.Fourier/1832/:Falanga-zrzeszenie wytwórców i spożywców zamieszkujących falanster/1500 osób/,el.infrastruktury społ.: sale zabaw,domy muzyki,biblioteka,ogrody,pom.

do wypoczynku,stołówki,sanatorium [13,115°17,20]

-miasto-czesło-

-Miasto-Ogród- E.Howard/1898/:miasto/30 tys.mieszk./składa się z 6 jednostek;el.infrastruktury społ.: teatr,sala koncertowa,szkoły,muzeum,parki [47,752-75]

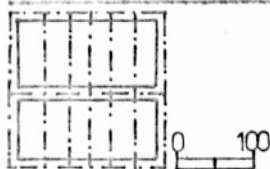
E N T O P I A

Skala terytorium:

-Saltaire /XIXw./-R=500m,l.mieszk.=5000,el.infrastruktury społecznej:szkoły,banki,kościół,kaplica,szpital,dom starców,ogrody,łaźnie [17,405]

Skala rdzenia:

-Saltaire-rdzeń:200mx200m,l.mieszk.=960,G=120,el.infrastruktury społ.:gospoda,łaźnie,ogródki [17,405]

Skala domu:

SKALA BLOKU MIESZK.

SALTAIRE

[17,405]

SKALA DOMU MIESZK.

SALTAIRE

[17,405]

SKALA MIESZK.

SALTAIRE

[17,405]

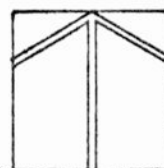
D Y S T O P I A

Przegęszczenie miast i domów;brak zieleni,zanieczyszczenie miast przez przemysł,chaotyczna zabudowa;domy mieszkalne-złe warunki/wąskie podwórka-studnie,złe przewietrzanie i doświetlenie pomieszczeń,przechodnie pokoje/ [25,487].

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

Zab.mieszk.masowa;bloki mieszkalne-adresowane określonym grupom zawodowym; specjalizacja zawodowa architektów [16,9]

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI- I poł.XX WIEKU

N A T U R A

-Formy użytkowania przyrody:park kultury,etnograficzny,ogrody:szkolny,dziecięcy,sportowy,fabryczny,osiedlowy,rozrywkowy;ogródki przydomowe i działkowe [89,11] .

P O D M I O T

Typ rodziny: monogamiczna o układzie patriarchalnym oraz partnerskim;rodziny małe /rodzice plus dzieci/;wzrost kwalifikacji członków rodziny,znaczenia kobiety w rodzinie;duża ruchliwość przestrzenna rodziny [130,109-111] .Relacje społeczne obejmują więzi wynikające z przynależności do klasy społecznej,więzi zawodowe,religijne,ideologiczne,sąsiedzkie i więzi wynikające ze wspólnych zainteresowań [130,109-111].

A R C H E T Y P Y M I E J S C A S Y S T E M A R C H I T E K T O N I C Z N Y

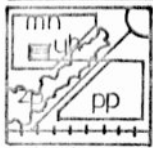
por. ,20-21																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				<
-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI- I poł. XX WIEKU

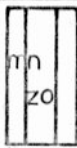

SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI-ZAB.MIESZKANIOWA

U T O P I A

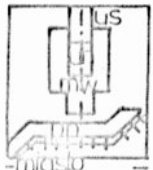

-miasto

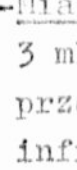

-blok

-Miasto przemysłowe-T.Garnier/1901/: miasto-
-32 tys.mieszk.;wydzielenie funkcji pracy,miesz-
-kania,wypoczynku,transportu;blok mieszk.:
150x50m,1.mieszk.=250;ogrody na dachach.[13,150][7,73]

-miasto

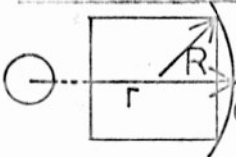

-blok

-Miasto współczesne-Le Corbusier/1922/:miasto dla
3 mln mieszk./90 km²/,uwolnienie terenów od zabudowy
przez wprowadzenie trzeciego wymiaru-wysokości; el.
infrastruktury społ.:urządzenia kulturalne,sportowe,
[92,187]

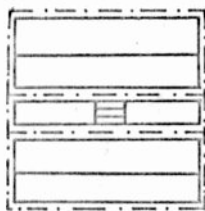
D I S T O P I A

Skala terytorium:

-Jednostka sąsiedzka-R=500÷1500m,1.mieszk.=5000-
10000,r=5-10km;el.infrastruktury społ.:usługi
handlowe,szkoły,park [92,185,212]

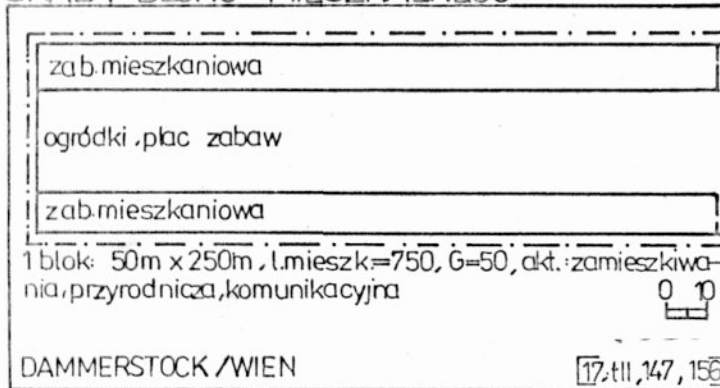
Skala rdzenia:

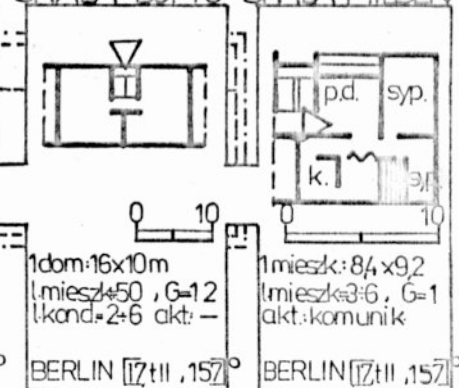
-Dammerstock/Wien -rdzeń:250mx250m/500m/,licz-
ba mieszk.=2÷6tys.,G=800÷1500;el.infrastruk-
tury społ.:szkoła,place zabaw,ogródki,skle-
py,pocztą,park [17,111,147,156]

Skala domu:

SKALA BLOKU MIESZKALNEGO

SKALA DOMU SKALA MIESZK

Rys.66

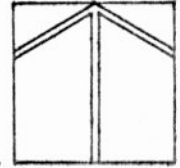
D Y S T O P I A

Przegęszczanie miast i domów;rozrost miast i odległości dom-
-praca;osiedla mieszkaniowe stają się sypialniami;kolizje
komunikacji kołowej i pieszej;monotonia zabudowy;brak wię-
kszych,wolnych obszarów zieleni.

ARCHITEKT A U Ż Y T K O W N I K

Zab.mieszk.masowa,anonimowość użytkowników,brak specjaliza-
cji zawodowej architektów. [16,9]

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI- II poł. XX WIEKU

N A T U R A

-Formy użytkowania przyrody: park kultury, rozrywkowy, parki publiczne, ogrody: szkolny, dziecięcy, sportowy, osiedlowy, fabryczny, ogródki: działkowe, przydomowe [89, 11].

P O D M I O T

Typ rodziny: monogamiczna o układzie partnerskim; rodzina mała/rodzice plus dzieci/ lub rozszerzona /plus dziadkowie/; specjalizacja rodziny, unifikacja obowiązków, ekonomiczne i ideologiczne uniezależnienie się członków rodziny, wzrost kwalifikacji, obowiązki opiekuńcze rodziny częściowo przejęte są przez państwo; duża ruchliwość przestrzenna rodziny [130, 111-115]. Relacje społeczne uzależnione od stanu posiadania/dochodu, stopy życiowej itp./; relacje oparte o więzi zawodowe, ideologiczne, religijne, wynikające ze wspólnych zainteresowań itp., przy równoczesnym osłabieniu więzi rodzinnych [130, 111-115].

A R C H E T Y P Y M I E J S C A S Y S T E M A R C H I T E K T O N I C Z N Y

[por. 49, 20-21]	
skala domu	
skala rdzenia	
skala teryt.	

A K T Y W N O Ś C I

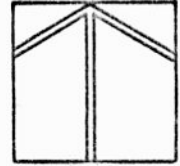
A S Y S T E M A R C H I T E K T O N I C Z N Y

- skala domu: wypoczynek, rozrywka, hobby, twórczość, kontemplacja, zabawa, uczenie się, kontakty społeczne, praca w gospodarstwie domowym
- skala rdzenia: zabawa, rekreacja, nauka, sport, wypoczynek, spacer, praca, kontakty społeczne
- skala terytorium: praca zawodowa, uczenie się, uczestnictwo w imprezach kulturalnych, w świętach religijnych i państwowych, wypoczynek, rozrywka, kontakty społeczne.

E L E M E N T Y I N F R A S T R U K T U R Y S P O Ł E C Z N E J Z A B U D O W Y M I E S Z K A N I O W E J

Instytucje formalne i miejsca spotkań grup formalnych i nieformalnych: uniwersytety, filharmonia, teatry, opera, operetka, domy kultury, szkoły, muzea, sale wystawowe, kluby, placówki kultury i gastronomii, stadiony, boiska, baseny, centra handlowo-kulturalne, parki, ulice, place, ogrody.

KRAJ KULTUROWY EUROPEJSKI- II poł.XX WIEKU

SYSTEM ORGANIZACJI PRZESTRZENI-ZAB.MIESZKANIOWA

U T O P I A

miasto-dom

-Architektura mobilna-Y.Friedman/1958-62/: architektura mobilna,elastyczna;60%struktury nośnej wypełniona komórkami mieszk.,pozostała-el.infrastruktura [10,52]^p

miasto-dom

-Miasto jako zdarzenie-Archigram/1960-66/: system "pudełek i wind";kapsuła mieszkalna jednoprzestrzenna,zmienna w zależności od potrzeb [13,270-281]^o.

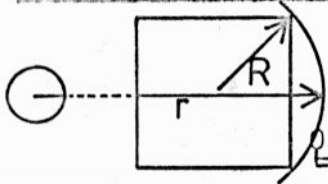

miasto-dom

-Biotektura-R.Doernach /1963-67/: system otwarty,regenerujący się i samowzrastający;struktury organiczne,indywidualizacja elementów [13,241-242]^o.

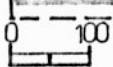
ENTOPIA CZY DYSTOPIA ?

Skala terytorium:

-Jednostka strukturalna: $R=500+1500m$,liczba mieszk.:10+40 tys./j.szkolna-6+12tys.,satelity-30 tys./;el.infrastruktury społ.:usługi handlowe,kulturalne,oświatowe,sportowe.

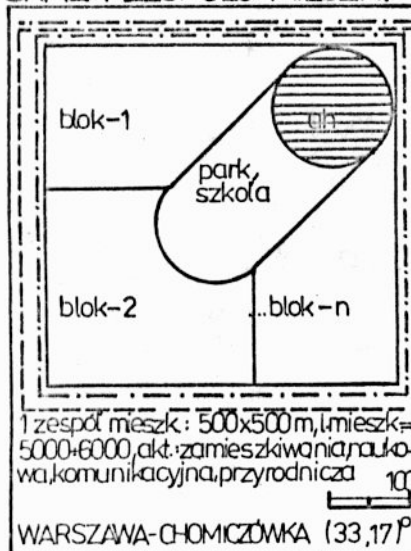
Skala rdzenia:

-Osiedla Chomiczówka-Warszawa: rdzeń:1000+1500m,l.mieszk=20 -25 tys.,el.infrastruktury społ.:podstawowe usługi handlowe,szkoły,parki,place zabaw,dom kultury [33,17]^p

Skala domu:

SKALA ZESPOŁU MIESZK.

1 zespół mieszk.: 500x500m, l.mieszk=5000+6000,akt.zamieszkiwania i komunikacyjna,przyrodnicza

WARSZAWA-CHOMICZÓWKA [33,17]^p

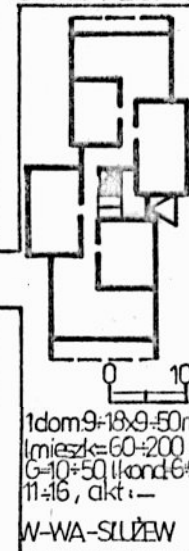
SKALA BLOKU MIESZK.

1 blok: 100+200x100+200, l.mieszk=1500+2000,G=200+500,akt.komunikacyjna,zamieszkiwania

WARSZAWA [33,17]^o

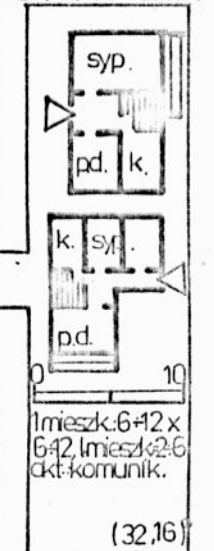
SKALA DOMU

1 dom: 9+18x9+50m, l.mieszk=60+200,G=10+50,akt.komunikacyjna

W-WA-SŁUŻEW

SKALA MIESZK.

1 mieszk.: 6+12x6+12, l.mieszk=2-6,akt.komunik.

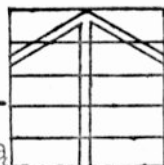
[32,16]^p

Rys.67

ARCHITEKT A UŻYTKOWNIK

Zab.mieszk.masowa;anonimowość użytkownika;brak specjalizacji zawodowej architektów. [16,9]

2.5.3. UKŁAD CZASOWY - WNIOSKI.

We wszystkich kręgach kulturowych, jak i na poszczególnych etapach rozwoju, archetypy miejsc znajdują swoje przestrzenne odzwierciedlenie w systemie architektonicznym. Te same archetypy miejsc w zależności jednak od przynależności podmiotu do kręgu kulturowego i czasu rozwoju realizowane są często w innych skalach architektonicznych. Różnice kulturowe, jak i wynikające z czasu rozwoju, dotyczą przede wszystkim realizacji archetypów miejsc i zachowań: ablucji, spotkania, zabawy, pracy; archetypy zaś najmniej zależne od wpływu kręgu kulturowego i czasu rozwoju, to: archetyp wyzielenia i magazynowania.

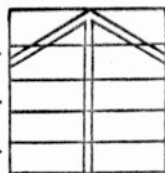
Jak wynika z przeprowadzonych analiz formy aktywności zależne są od charakteru narodowego, koncepcji świata, koncepcji zamieszkiwania, form krajobrazu i roślinności, relacji społecznych, struktury rodziny i miejsca w niej kobiety, instytucji kulturalnych wytworzonych przez dane społeczności, tym samym są zależne od kręgu kulturowego i czasu rozwoju, w którym podmiot tej aktywności żyje. Zasadnicze różnice w formach aktywności kulturalnych różnych kręgów kulturowych i okresów rozwoju dotyczą:

- percepcji przestrzeni, preferowanego rodzaju poznania /aktywności ze sfery kultury poznawczej/
- relacji instytucji kulturalnych o charakterze religijnym i artystycznym, tym samym relacji aktywności religijnych do artystycznych /aktywności ze sfery kultury humanistycznej/
- ruchliwości przestrzennej, typu własności przestrzeni, rodzaju więzi emocjonalnych, kultu ciała /aktywności ze sfery kultury "bycia jednostki"/
- form użytkowania przyrody, kontaktu z naturą w różnych strefach, od prywatnej do publicznej /aktywność przyrodnicza/
- wzorców sąsiedztwa, rodzajów kontaktów, wielkości dystansów i skal architektonicznych, w których podmiot się kontaktuje /aktywności ze sfery kultury społecznej/.

Występujące trendy w realizacji aktywności kulturalnych, to:

- redukcja aktywności-rytualnej pracy ze skali domu w związku z zanikaniem przydomowego warsztatu pracy
- podobieństwo programów infrastruktury społecznej różnych kręgów kulturowych, wynikające z procesów dyfuzji kultury.

Na podstawie przeprowadzonych analiz można sformułować następujące wnioski, dotyczące kolejno rozwiązań utopijnych, entopijnych i dystopijnych, pozwalające na ocenę obecnej sytuacji:

UTOPIA-

Rozwiązania utopijne miały zawsze wpływ na kształt realizowanych siedlisk ludzkich, np. realizacja miasta Palma Nuova w oparciu o teoretyczny model miasta Sforzinda, czy Letchworth i Welwyn a Miasto-Ogród, centra i osiedla miast II poł. XX wieku a teoretyczne modele Miasta współczesnego i przemysłowego z I poł. XX wieku. Stąd można wnioskować, że obecnie powstające rozwiązania utopijne będą miały wpływ na kształt środowiska mieszkaniowego XXI wieku.

Rozwiązania utopijne na przestrzeni dziejów przeszły pewną ewolucję, w której da się wyróżnić siedem etapów /w tym cztery ostatnie wyróżnione przez grupę Archigram [13, 27] / aż do czasów dzisiejszych:

1. idealne modele społeczeństwa /Platon-Idealne państwo, Jerozolima-idealne społeczeństwo chrześcijańskie/
2. idealne modele społeczeństwa i założeń architektoniczno-urbanistycznych /A. Filarete, T. More, N. Ledoux, Ch. Fourier/
3. idealne modele założeń architektoniczno-urbanistycznych /E. Howard, T. Garnier/
4. idealne modele architektury-"architektura jako maszyna" /Le Corbusier, Y. Friedman, E. Schulze-Fielitz, R. Doernach/
5. idealne modele architektury-"architektura jako warunki życia"/Bauhaus, De Stijl/
6. idealne modele architektury-"architektura jako rzeźba" /B. Taut, N. Schöffer/
7. idealne modele architektury-"architektura jako zdarzenie" /Archigram/; niniejsza praca pozostaje w nurcie takiego właśnie rozumienia architektury, której "piątym wymiarem" jest aktywność jednostki i grupy społecznej.

To co łączy wszystkie rozwiązania utopijne, to ich elementy centralne, pojawiające się we wszystkich utopiach i uważane za niezbędne dla życia i rozwoju jednostki. Elementami tymi są aktywności kulturalne i miejsca ich realizacji, typu: budynki sakralne, teatry, biblioteki, sale koncertowe, domy kultu, szkoły, akademie, przestrzenie kontaktów społecznych itp.

Jednakże w koncepcjach do II. poł. XX wieku aktyw -
ności kulturalne miały być realizowane poza miejscem
zamieszkania, podczas gdy obecne koncepcje skupiają
się na możliwości realizacji ich w zabudowie mieszkaniowej.
Ponadto rozwiązania utopijne II. poł. XX wieku odeszły od ta-
kich problemów, jak: znaczenie pracy w życiu człowieka, jego
bezpośredni kontakt z naturą, łączenie pracy przemysłowej
z pracą na roli itp., zastępując je problemami "społeczeństwa
czasu wolnego". W koncepcjach tych brak jest tendencji tzw.
"powrotu do natury", jest w nich wyrażona zgoda na istniejącą
rzeczywistość środowiska zurbanizowanego, na kanwie którego
tworzone jest jeszcze bardziej sztuczne środowisko.

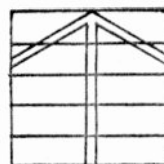
ENTOPIA-

Rozwiązania entopijne nie pojawiają się w określonym punk-
cie czasowym okresu rozwoju, lecz często współistnieją z roz-
wiązaniami dystopijnymi przez cały okres. Natomiast można
o nich mówić jedynie w określonym kręgu kulturowym i czasie
rozwoju. Rozwiązania te, by móc spełnić warunek zgodności oto-
czenia z formami aktywności, muszą nawiązywać do kodów prze-
strzennych kręgu kulturowego, w którym żyje podmiot tych aktyw-
ności, czyli do: systemu organizacji przestrzeni, jej strefowa-
nia, sposobu wydzielenia bryły i terenu, położenia "progu", in-
tymności wnętrza, przenikania się wnętrza z zewnątrz, typów
własności przestrzeni, dostępności przestrzeni kolektywnej
i sposobu jej użytkownia, wydzielenia komunikacji wewnętrznej,
rozłożenia elementów infrastruktury społecznej w poszczegól-
nych skalach architektonicznych w danym kręgu kulturowym.

Mimo, że kształt rozwiązań entopijnych można określić tylko
dla kolejnych etapów rozwoju, w których mamy do czynienia
ze względnie stałym zbiorem aktywności jednostek i grup społ.,
to jednak rozwiązania te można ze sobą porównywać, zestawiać
je, jak i mówić o pewnych stałych ich cechach w danym kręgu
kulturowym, właśnie ze względu na stałe kody społeczne i prze-
strzenne tego kręgu oraz stały podmiot tych rozwiązań/jed-
nostka i grupa społeczna/.

Celem ustalenia stałych cech entopii, w europejskim kręgu
kulturowym, zostanie przeprowadzona analiza porównawcza wymia-
rów liniowych, liczby mieszkańców i gospodarstw oraz rodzaju
aktywności realizowanych w zabudowie mieszkaniowej na poszcze-
gólnych etapach rozwoju.

Parametry analizy porównawczej rozwiązań entropij-
nych :

1. przyjęty podział na okresy rozwoju:

ST- Starożytność, SR- Średniowiecze, RE- Renesans ,
BK- Barok-Klasycyzm, XIX- wiek , XX-1 -I poł. XX wieku,
XX-2 -II poł. XX wieku

2. promień działki-konstrukcja na podstawie wymiarów działki:

$$40 \begin{matrix} 10 \\ \boxed{} \end{matrix} = \begin{matrix} 20 \\ \boxed{} \end{matrix} 20, R \approx 14$$

3. przyjęte przedziały wielkość promieni działek:

R ∈ (0,30) (30,60) (60,90) (90,120) (120,150)
(150,300) (300,450) (450,600) (600,750) (750,...)

4. trzeci wymiar architektury-liczba kondygnacji :

5. M-liczba mieszkańców, G-liczba gospodarstw rodzinnych

6. skale architektoniczne:

- skala terytorium- T
- skala rdzenia - R
- skala domu: zespół mieszk.-Z, blok -B, dom mieszk.-D

7. rodzaje aktywności:

- praca: aktywność naukowa, techniczna, rytualna praca
- kreacja: akt. artystyczna, mistyczna, religijna, filozoficzna
- interakcje społeczne: aktywność komunikacyjna, obyczajowa, polityczna
- rekreacja: aktywność przyrodnicza, fizyczna, kontemplacyjna, emocjonalna

8. przyjęte stopniowanie rozwiązań w skali terytorium i rdzenia powiązane z realizowanymi w nich rodzajami aktywności:

- T4, R4 - praca, kreacja, interakcje społeczne, rekreacja
- T3, R3 - kreacja, interakcje społeczne, rekreacja
- T2, R2 - interakcje społeczne, rekreacja
- T1, R1 - rekreacja

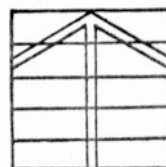
9. przyjęte stopniowanie rozwiązań w skali domu powiązane z realizowanymi w niej rodzajami aktywności:

- Z4, B4, D4 - praca, kreacja, interakcje społeczne, rekreacja
- Z3, B3, D3 - praaa, interakcje społeczne, rekreacja
- Z2, B2, D2 - interakcje społeczne, rekreacja
- Z1, B1, D1 - interakcje społeczne.

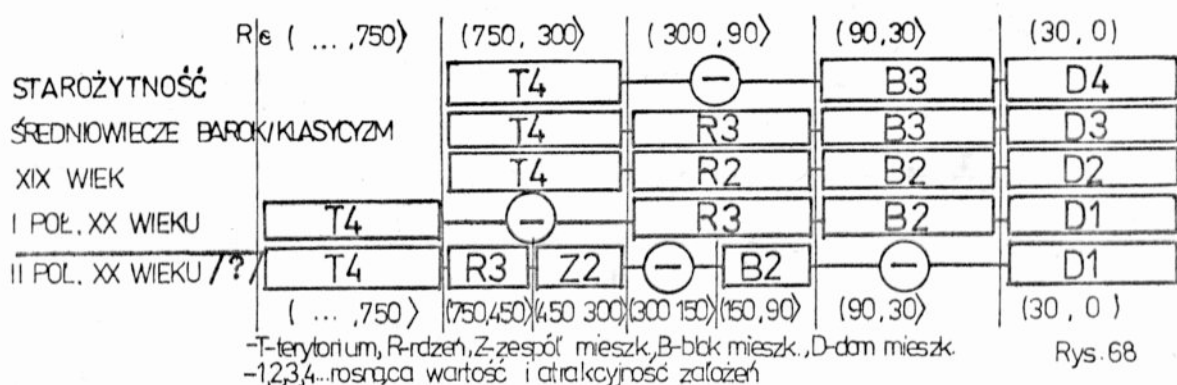
Tabl. 4

...		750, 600	600, 450	450, 300	300, 150	150, 120	120, 90	90, 60	60, 30	30	0
SKALA TERYTORIUM											
XX-1	SR	BK	ST								
stare miasto + nowe osiedla	R= 600 M=20 000	R= 550 M=8 000	R= 350 M=4 000								
T4	T4	T4	T4								
stare miasto + nowe osiedla	XIX	RE									
T4	R=500 M=5 000	R=430 M=3 000									
SKALA RDZENIA											
	SR	BK	ST								
R= 700 M=25 000 G= 5000	R= 220 M=2500 G= 250	R= 138 M=1200 G= 120									
R3	R3	R3									
	XX-1	XIX	RE								
R= 250 M=4000 G= 800	R= 140 M=960 G= 120	R= 112 M= 500 G= 50									
R3	R2	R3									
SKALA DOMU											
	XX-1										
R= 320 M=5000 G=1000											
zespół mieszk.	Z2										
		SR	ST								
	R= 98 M=1500 G=300	R= 68 M=1500 G=15	R= 30 M=500 G=5								
	B2	B3	B3								
	XIX	RE									
	R= 70 M=450 G=20	R= 56 M=200 G=20									
	B2	B3									
	XX-1	BK									
	R=78 M=750 G=50	R=56 M=200 G=20									
	B2	B3									
dom mieszk.											
ST, SR RE, BK D34 R=5-30, D M=20+300											

Wnioski wynikające z zestawienia rozwiązań entopijnych różnych okresów rozwoju:

Zestawienie rozwiązań entopijnych różnych okresów rozwoju /rys.68/:

W wyniku procesów rozwojowych nastąpiło przesunięcie skal: dawne terytorium jest równe obecnemu rdzeniowi, dawne obszary rdzeniowe są porównywalne z rozmiarami dzisiejszego bloku, zaś dawny blok nie ma odpowiednika w dzisiejszych założeniach. W rozwiązaniach II poł. XX wieku pojawił się zespół mieszkaniowy, który mieści się w skali domu, lecz ze względu na swoje rozmiary może być porównywany z dawnymi założeniami miejskimi. Z zestawienia wynika jednak, że temu procesowi nie towarzyszy rozwój infrastruktury społecznej, wprost przeciwnie - występuje degradacja infrastruktury i rodzajów aktywności realizowanych w niej, w poszczególnych przedziałach wielkości promienia działki. Najbardziej niekorzystne jest to, że degradacji mieszkania jako miejsca aktywności nie towarzyszy rozwój infrastruktury społecznej w skali bloku czy rdzenia, tym samym rośnie odległość między mieszkaniem a atrakcyjnymi urządzeniami infrastruktury, dostępnymi na ogół dopiero w skali terytorium. Stąd wynika, że rozwiązania II poł. XX wieku w porównaniu z dawnymi rozwiązaniami wykazują dystopię programową.

Na podstawie wspólnych cech rozwiązań entopijnych/od Starożytności do I poł. XX wieku/, z uwzględnieniem procesu przesunięcia skal architektonicznych, zostaną sformułowane stałe cechy entopii, stanowiące poziom odniesienia dla projektowania siedlisk ludzkich. Stałe cechy entopii wymagają jednak, przy próbie korzystania z nich jako wskazań praktycznych, uzupełnienia o rodzaje i formy aktywności danego czasu rozwoju, jak i rodzaje urządzeń infrastruktury społecznej.

Wyróżnione stałe cechy entopii w poszczególnych skalach architektonicznych i przedziałach wielkości promienia i porównanie ich z innymi wynikami badań : tabl.5

Skala arch. wielkość R	M=1.mieszk. G=1.gospod.	Cechy założenia, rodzaje aktywności	Badania innych autorów
terytorium ponad 750m	-M ponad 25 tys.	-charakter miasta, infrastruktura społ.o charakte- rze ogólnomiej - skim	-standardowa jednost- ka osiedleńcza pe- netrowana pieszo o R=1km, M=30-60tys. [C.Doxiadis, w: 33, 55]
rdzeń 450-750 m	-M=5-25tys. G=1000-5000	-charakter małych miasteczek lub jednostek samo - wystarczalnych	-jednostka zachowu- jąca cechy sąsiedz- stwa G=500-1500 [G.Bardet w: 15, 166]
skala domu: 150-450 m zespół mieszk.	-M=2500-5000 G=500 -1000	-el.infrastruktury społ.:miejsca spotkań społ.,pra- cy,kreacji	-jednostka zachowu- jąca cechy sąsiedz- stwa G=500-1500 [G.Bardet w: 15, 166]
skala domu: blok mieszk. 90 - 150 m -30- 90 m	-M= 500-1250 G=100 - 250 -M=100-500	-el.infrastruktury stanowiące np. el.składowe domu kultury, czyli np. warsztaty, kluby, miejsca spotkań -układ wyodrębnio- ny; wspólne prze- strzenie aktywno- ści	-maksymalna liczba G=100-500 zachowu- jąca ludzką skalę, dzieci znają się nawzajem [H.Blumenfeld, w: 15, 165] -sąsiedztwo domowe, każdy zna każdego z imienia-G=50-100 [G.Bardet, w: 15, 166] "superlokalna więź sąsiedzka" G=90-100 [b.skandynawskie 9, 121]
skala domu: dom mieszk. 0-30 m	-M do 100 G=2-20	-miejsca spotkań, kreacji, pracy, kon- taktu z naturą, aktywności indywi- dualnych, grupowych	-patriarchalny typ sąsiedztwa G=5-10 [G.Bardet, w: 15, 166] każdy zna każdego [H.Blumenfeld, w: 15, 165]
skala mieszk. 0-15m	-M=1-... G=1	-zindywidualizowa- ne aktywności	

DYSTOPIA-

Na podstawie przeprowadzonych analiz można stwierdzić, że stan dystopii zauważalny jest w skali społecznej pod koniec każdego okresu rozwoju. Stąd można sformułować wniosek równoważny, że : nasilenie się rozwiązań dystopijnych wskazuje na koniec pewnego etapu rozwoju.

Wyróżnione rodzaje i cechy dystopii ,to:

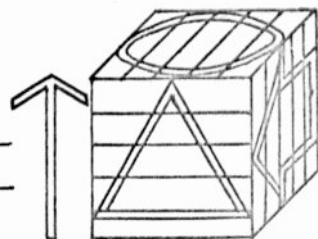
- 1.dystopia demograficzna- przegęszczenie zab.mieszkaniowej
- 2.dystopia geometryczno-przestrzenna-narastanie i rozrastanie się założeń w kierunku poziomym i pionowym.
- 3.dystopia programowo-funkcjonalna- brak dostępu lub brak w ogóle infrastruktury społ.,bałagan przestrzenny,kolizje ruchów,brak dostępu do zieleni,brak nowych koncepcji zabudowy mieszkaniowej będących odpowiedzią na bieżące potrzeby
- 4.dystopia techniczno-fizyczna -złe warunki sanitarno-higieniczne,brak doświetlenia i przewietrzania,pożary itp.
- 5.dystopia estetyczna- monotonia,brzydota,bałagan przestrzenny,zatrącenie skali człowieka i cech indywidualizmu
- 6.dystopia psychologiczno-społeczna- występowanie negatywnych zjawisk w sferze psychologicznej i społecznej,a wynikających z wad koncepcji /np.ciasne przestrzenie/ lub zużycia "fizycznego i moralnego" zab.mieszkaniowej.

W świetle tak sformułowanych cech dystopii wydaje się, że w rozwiązaniach II poł.XX wieku pojawiają się symptomy cech rozwiązań dystopijnych,np.programowo-funkcjonalnej,geometryczno-przestrzennej.W związku z tak postawioną diagnozą istnieje konieczność rewaloryzacji obecnych rozwiązań architektonicznych i próba takiego działania będzie podjęta w końcowym rozdziale pracy.

ARCHITEKT A UŻYTKOWNIK:

Relacja między architektem a użytkownikiem uległa na przestrzeni dziejów znacznej zmianie : od architektury tworzonej kolektywnie przez użytkowników do architektury zunifikowanej, tworzonej przez architekta lub grupę architektów dla anonimowego i masowego odbiorcy.Ewolucja ta przyczyniła się do utracenia przez użytkownika poczucia miejsca zamieszkiwania,jako indywidualnego,własnego miejsca na ziemi.

3.SYNTEZA. MODEL OPRAWY PRZESTRZENNEJ ŻYCIA JEDNOSTKI.

Wnioski, wynikające z analizy czynników mających wpływ na kształtowanie infrastruktury społecznej zabudowy mieszkaniowej, stanowią podstawę do przeprowadzenia dowodu słuszności sformułowań zawartych w tezie pracy. Umożliwiają one zarazem zbudowanie abstrakcyjnego modelu oprawy przestrzennej życia jednostki, zawierającego zabudowę mieszkaniową i jej infrastrukturę społeczną, a uwzględniającego wpływ kręgu kulturowego, czasu rozwoju i indywidualnych cech człowieka na kształtowanie tej oprawy. Analizy i model, z kolei, pozwalają na nakreślenie zarysu teorii kształtowania oprawy przestrzennej życia jednostki.

3.1.DOWÓD TEZY.SYNTEZA WNIOSKÓW.

Celem jasnego przeprowadzenia dowodu tezy pracy, jak i syntezy wniosków, teza pracy została podzielona na następujące części :

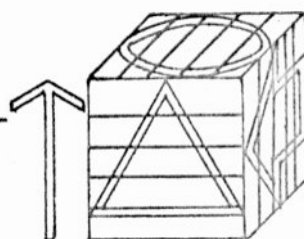
PROJEKTOWANIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY
MIESZKANIOWEJ...

...BEZ UDZIAŁU MIESZKAŃCÓW WYTWARZA W NICH POSTAWĘ
BIERNĄ, A WIĘC SZKODLIWĄ, Z PUNKTU WIDZENIA ZASPOKO-
JENIA POTRZEB SAMOREALIZACJI JEDNOSTKI I GRUPY SPO-
ŁECZNEJ...

...STĄD PEŁNY STAN AKTYWNOŚCI KULTURALNEJ CZŁOWIEKA...

...MOŻE BYĆ OSIĄGNIĘTY TYLKO DZIĘKI UCZESTNICTWU SA-
MYCH MIESZKAŃCÓW W TWORZENIU PROGRAMU I URZA-
DZANIU MIEJSC AKTYWNOŚCI W ZABUDOWIE MIESZKANIOWEJ.

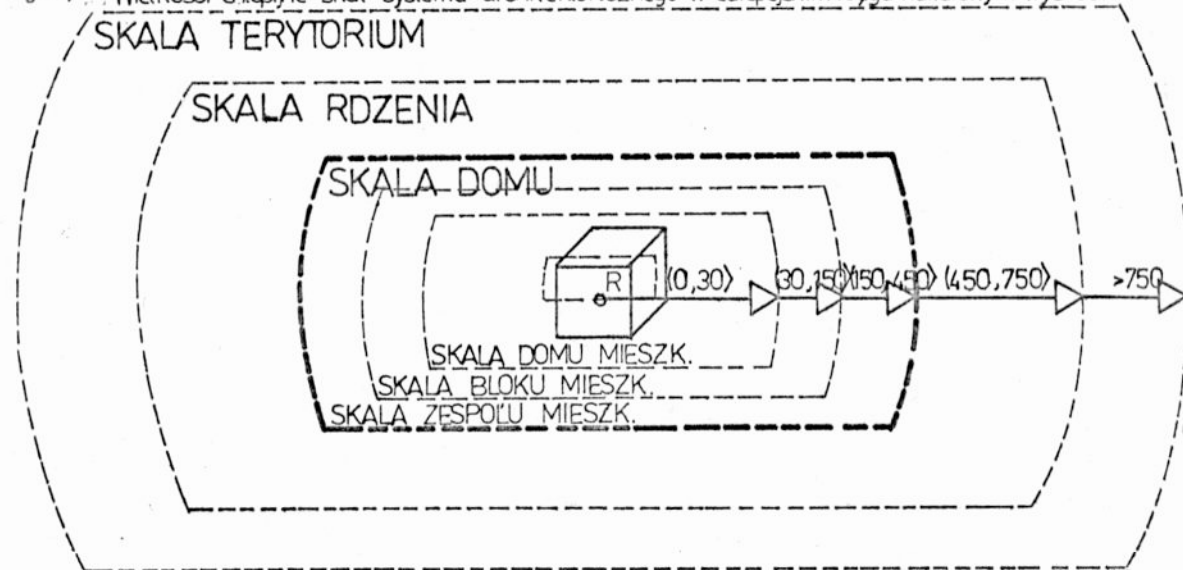
PROJEKTOWANIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZA - BUDOWY MIESZKANIOWEJ...

Miejsce zabudowy mieszkaniowej, a co za tym idzie i jej infrastruktury społecznej, w systemie architektonicznym zostało określone w analizie tegoż systemu.

Analiza układu czasowego wykazała, że o zabudowie mieszkaniowej można mówić jedynie w danym kręgu kulturowym, w którym istnieją stałe kody organizacji przestrzeni różniące się od kodów innego kręgu kulturowego. Analiza ta wykazała także, że pomimo upływu czasu, zmieniających się form aktywności i ich oprawy, projektowane siedliska ludzkie, odpowiadające wyobrażeniom żyjących w nich ludzi /tzw. rozwiązania entopijne/, mieszczą się w tych samych zakresach wielkości. Na tej podstawie zostały więc określone wielkości poszczególnych skal systemu architektonicznego w europejskim kręgu kulturowym /zabudowa mieszkaniowa odpowiada "skali domu" w systemie architektonicznym/.

Wielkości entopijne skal systemu architektonicznego w europejskim kręgu kulturowym /rys. 69/ :

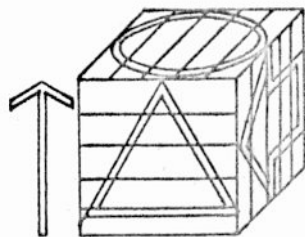

Rys.69

Zabudowa mieszkaniowa powinna spełniać dwa cele :

- podtrzymywać stałe zachowania, ćwiczyć i uczyć zdrowych zachowań
- generować aktywność, umożliwiać dowolność operacji i rozwój indywidualności człowieka, czyli jego samorealizację.

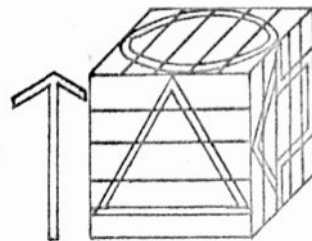
Obecnie projektowana zabudowa mieszkaniowa, II poł. XX wieku, nie spełnia jednak tych celów. Ze względu na degradację infrastruktury społecznej w poszczególnych skalach systemu architektonicznego rozwiązania te zostały ocenione jako dystopijne/dystopia programowo-funkcjonalna/.

Dla oceny zabudowy mieszkaniowej punktem odniesienia jest rozwiązanie entopijne, czyli rozwiązanie uwzględniające formy aktywności mieszkańców i ewolucję tych form w czasie; z zastrzeżeniem, że cecha entopijności nie jest na stałe przypisana danemu rozwiązaniu, dotyczy tylko określonej sytuacji, w określonym czasie dla danego podmiotu. To samo rozwiązanie może być dla jednego podmiotu entopijne, dla innego - dystopijne. Entopia podkreśla wagę czasu teraźniejszego w architekturze /"mieszkańcy nie mogą czekać"/, której celem powinno być utrzymywanie stanu entopii w tkance architektonicznej, nie zaś przeświadczenie, że w przyszłości będzie można stworzyć lepsze warunki życia mieszkańcom. W tej względności pojęcia entopii można jednak mówić o jej stałych cechach, jako że dotyczy ona stałego podmiotu, jakim jest człowiek. Entopijność rozwiązania wymaga więc:

- nawiązania w układzie przestrzennym do kodów organizacji przestrzeni danego kręgu kulturowego
- wydzielenia przestrzennego, estetycznego i funkcjonalnego założenia w skali mieszkania, domu, bloku, zespołu mieszk. itd. /celem przeciwstawienia się dystopii estetycznej, programowo-funkcjonalnej/
- nasylenia tych założeń zróżnicowaną infrastrukturą społeczną/el. programową/ oraz nadania im różnego wystrój/el. estetyczne/, tak by założenia te różniły się od siebie, nie zaś były powielanymi wzorcami; elementy programowe różnicują założenia w tym samym stopniu co elementy przestrzenne
- projektowania zgodnego z wymaganiami człowieka, pozwalającego mu na zdrowe funkcjonowanie w przestrzeni, np. zachowania skali człowieka, umożliwienia kontaktu z naturą, użycia naturalnych materiałów;
- logiki układu przestrzennego - łatwy do odczytania plan, bez kolizji ruchów itp.
- dobrych parametrów techniczno-fizycznych tkanki archit.
- akceptacji przez użytkowników rozwiązania i identyfikacji z nim; uznania wielkości, standardu przestrzeni i gęstości zaludnienia za dobre.

... BEZ UDZIAŁU MIESZKAŃCÓW WYTWARZA W NICH
POSTAWĘ BIERNĄ, A WIĘC SZKODLIWĄ Z PUNKTU WIDZENIA
ZASPOKOJENIA POTRZEB SAMOREALIZACJI JEDNOSTKI
I GRUPY SPOŁECZNEJ...

Postawa bierna mieszkańców wynika z braku zapewnienia w zabudowie mieszkaniowej dowolności operacji i możliwości samorealizacji jednostki i grupy społecznej, a także z braku zapewnienia realizacji warunku na powstanie wszelkiej aktywności/patrz: analiza systemu archetypów miejsc i zachowań/. Warunek ten mówi, że aby mogła powstać jakakolwiek aktywność, podmiot tej aktywności, w odpowiednim czasie dla niej, musi mieć dostęp do miejsc aktywności/tzw. archetypów miejsc i zachowań/ lub doświadczyć istniejący układ przestrzenny za nadający się dla aktywności. Wyłączenie użytkownika z procesu projektowania sprawia, że warunek ten nie jest spełniony.

Wyróżnione archetypy miejsc i zachowań, które powinny być dostępne w każdej skali architektonicznej, aby podmiot mógł zdrowo funkcjonować w przestrzeni i przejawiać aktywną postawę wobec środowiska, to: miejsce schronienia, spania, ablucji, jedzenia, wydzielania, magazynowania, terytorium, ścieżki, miejsce dla towarzysza, miejsce spotkania, zabawy, konkurencji, pracy.

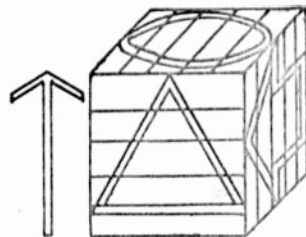
Zbiór archetypów miejsc stanowi fragment przestrzeni otaczający jednostkę i jest układem mo-

Rys. 70

bilnym. Archetypy miejsc mają wymiar kulturowy, tzn. można je uszeregować ze względu na ich ważność w realizacji aktywności kulturalnych/wg liczby aktywności realizowanych najczęściej w danym archetypie miejsca//patrz: analiza systemu aktywności kulturalnych/.

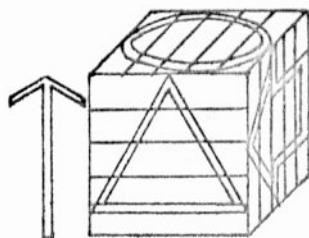
Archetypy miejsc powinny być dostępne w każdej skali architektonicznej, jednakże w zależności od kręgu kulturowego i czasu rozwoju, w którym podmiot żyje, można mówić o preferowaniu ich dostępności w określonej skali. Istnieją trzy relacje między aktywnościami i zachowaniami a otoczeniem: stan równowagi, niszczenie otoczenia przez aktywności oraz blokowanie aktywności przez otoczenie. Warunkiem równowagi jest istnienie archetypów miejsc w otoczeniu, są one ściśle powiązane z potrzebami oraz cyklami życia człowieka.

Brak w środowisku mieszkaniowym miejsc dla aktywności i zachowań, brak uczestnictwa w wyborze, przygotowaniu i doświadczeniu miejsc istniejących za nadające się dla aktywności powoduje blokowanie aktywności/ postawy bierne/ lub niekorzystne zmiany zachowań, wyrażające się w :

- braku umiejętności projektowania i budowania własnego mieszkania, budowania schronienia czasowego w naturalnym środowisku
 - braku identyfikacji z własnym terytorium
 - zanikaniu zachowań typu: spotkania sąsiedzkie i towarzyskie, magazynowanie dóbr wartościowych/np. zbiory sztuki, pamiątki/
 - zmianach zachowań o charakterze emocjonalnym
 - wyizolowaniu, alienacji i anonimowości jednostki
 - zmniejszonej aktywności komunikacyjnej
 - zmianach w zachowaniach poznawczych
 - zanikaniu zachowań typu: staranie się o towarzysza, zakładanie trwałych związków; prowadzi do rozpadu związków istniejących
 - tymczasowości i anonimowości kontaktów
 - zanikaniu umiejętności organizowania sobie czasu wolnego, zabawy
 - przewadze form biernego wypoczynku nad formami aktywnymi
 - zanikaniu aktywności fizycznych
 - zanikaniu elementów twórczych i świadomych w procesie pracy,
 - zanikaniu umiejętności potrzebnych do pełnego utrzymania życia
- a także powoduje powstawanie aktywności niszczących otoczenie przez:
- złe wykorzystanie istniejących zasobów
 - celowe niszczenie otoczenia/wandalizm, zaśmiecanie środowiska/
 - wyznaczanie własnych ścieżek i domen będących w kolizji z istniejącym łańdźem przestrzennym.

... STĄD PEŁNY STAN AKTYWNOŚCI KULTURALNEJ CZŁOWIEKA...

Aktywności kulturalne są przeciwieństwem biernej postawy wobec otoczenia. Aktywności kulturalne są następującymi kolejno po sobie "strumieniami zachowań" w określonym miejscu /archetypie miejsca/, określonej przestrzeni/przestrzennej oprawie aktywności-el.infrastruktury społecznej/, określonym czasie i skierowane na określony obiekt. Aktywności kulturalne są składową częścią kultury, rozumianej jako proces, składają się na nie takie czynności, jak:

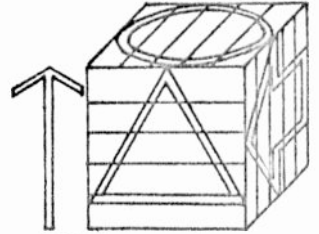
- tworzenie nowych wartości-podmiot aktywności "twórca"
- odtwarzanie i przetwarzanie wartości-podmiot "manipulator"
- przyswajanie treści-podmiot aktywności "nosiciel"
- podleganie obowiązującym normom i wzorom-podmiot "wytwór".

W analizie systemu aktywności kulturalnych został określony pełny zbiór aktywności człowieka w powiązaniu z systemem archetypów miejsc i zachowań oraz ich oprawą przestrzenną.

Poszczególne aktywności powiązane są najczęściej z następującymi archetypami miejsc i zachowań:

- aktywności ze sfery kultury poznawczej: poznawcza, naukowa, techniczna- związane głównie z miejscem konkurencji i pracy
- aktywności ze sfery kultury humanistycznej: mistyczna, religijna, artystyczna, filozoficzna- związane głównie z miejscem spotkania i pracy
- aktywności ze sfery kultury "bycia jednostki": kontemplacyjna, emocjonalna, fizyczna, podróżnicza, zamieszkiwania- związane głównie z miejscami schronienia, spania, ścieżki, towarzysza, konkurencji, terytorium
- kultura przyrodnicza: aktywność przyrodnicza- związana głównie z miejscem pracy
- aktywności ze sfery kultury społecznej: rytualna praca, obyczajowa, komunikacyjna, polityczna- związane głównie z miejscem spotkania, zabawy, konkurencji, pracy.

Aktywności kulturalne obejmują wszystkie zakresy życia jednostki i są jej życiu niezbędne, gdyż u podstaw ich leżą takie trwałe czynniki, jak: konieczność poznawczej aktywności, twórczości, poszukiwania istotnych informacji, ciągłości zachowań.

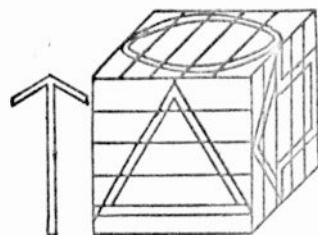
Na podstawie przeprowadzonych analiz można określić następujące prawidłowości i cechy zbioru aktywności kulturalnych człowieka:

- każdy archetyp miejsca jest potencjalnym miejscem aktywności
- określona aktywność najczęściej występuje w jednym archetypie miejsca
- jeden archetyp miejsca jest związany z możliwością realizacji w nim różnych aktywności
- każdy obiekt jest potencjalnym obiektem aktywności
- określona aktywność jest najczęściej związana z jednym obiektem
- określony obiekt może być obiektem kilku aktywności
- w danym czasie mogą występować różne aktywności kulturalne /cecha równoczesności/
- dwie aktywności towarzyszą zawsze pozostałym aktywnościom: akt.zamieszkiwania/"bycie w danym miejscu w przestrzeni"/, i akt.poznawcza/skierowana na wszystkie obiekty w przestrzeni/.

Stan aktywności kulturalnej człowieka obejmuje realizację pełnego zbioru tych aktywności, niemniej formy ich realizacji, jak i hierarchia ważności różnicuje się w zależności od indywidualnych cech podmiotu, takich jak:

- przynależność podmiotu do kręgu kulturowego/kody przestrzenne, różne formy zachowań i aktywności/
- zależność podmiotu od czasu rozwoju z występującymi w nim modami, powszechnymi wzorami zachowań i aktywności
- charakter narodowy, mający wpływ na cechy indywidualne podmiotu
- wiek, wykształcenie, zawód i wynikająca z tego hierarchia aktywności
- preferowana struktura rodziny i wzorce jej wspólnych aktywności, styl życia rodziny, wzorce kulturalne domu
- sytuacja społeczno-ekonomiczna podmiotu
- typ osobowości i związane z nim formy aktywności
- uzdolnienia, predyspozycje, upodobania podmiotu i wynikający stąd zbiór aktywności; poglądy, rozmiary domen przestrzennych.

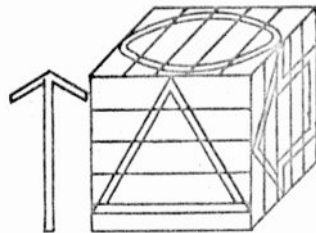
...MOŻE BYĆ OSIĄGNIĘTY TYLKO DZIĘKI UCZESTNICTWU
SAMYCH MIESZKAŃCÓW W TWORZENIU PROGRAMU
I URZĄDZANIU MIEJSC AKTYWNOŚCI W ZABUDOWIE
MIESZKANIOWEJ.

Architektura traktowana jako zdarzenie, czyli określona czasoprzestrzeń plus aktywność/"piąty wymiar architektury"/ jest czasową aranżacją, tym samym wraz z pojawieniem się w niej aktywności przeobraża się, a więc podmiot sam tworzy oprawę tej aktywności. Wnioski te jednak płyną z przyjętej interpretacji architektury, toteż oddalając się od tych rozważań można stwierdzić, na podstawie przeprowadzonych analiz, że:

Ze względu na zależność aktywności kulturalnych i form ich realizacji od kręgu kulturowego, czasu rozwoju i indywidualnych cech podmiotu nie można mówić o optymalnej dla nich oprawie. W tym sensie praca podważa celowość tworzenia uniwersalnej, masowej i optymalnej architektury; chociaż częściowo cechy te wynikają z potrzeb czasów współczesnych, to w obliczu szkód, które wyrządzają /zmieniając lub blokując aktywności jednostek i grup społecznych/, konieczne jest przeciwdziałanie im. Występowanie zjawisk niekorzystnych w ludzkim zachowaniu wynika z braku spełnienia warunku teorii zachowania łączącego powstanie aktywności z koniecznością udziału podmiotu tej aktywności w wyborze, przygotowaniu oprawy przestrzennej działania. Warunek ten jest niemożliwy do spełnienia w przypadku architektury uniwersalnej, czy optymalnej, gdyż:

- architektura uniwersalna zakłada stały, jednolity dla wszystkich wzorzec zachowania i aktywności oraz ich oprawy, co jest sprzeczne z ich zależnością od kręgu kulturowego, czasu rozwoju i indywidualnymi cechami, predyspozycjami i preferencjami podmiotu
- architektura anonimowa, tzn. projektowana dla anonimowego użytkownika, tym samym uniemożliwia to projektowanie oprawy przestrzennej jego życia zgodnie z indywidualnymi wymaganiami, a więc uniemożliwia jego pełną aktywność
- architektura masowa nierozzerwalnie jest złączona z anonimowością użytkownika, czyli jest niekorzystna z punktu widzenia realizacji jego aktywności; czynnikiem przeciwdziałającym temu zjawisku jest ograniczenie masowości architektury poprzez zmniejszenie liczby użytkowników, dla których architekt projektuje; najbardziej pożądanym stanem byłby architekt

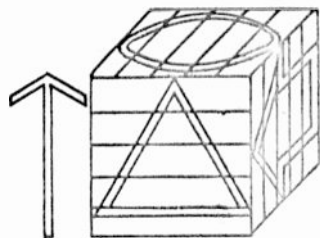

nazwany w pracy "architektem domowym", znający użytkownika, projektujący z nim i dla niego oraz mający nadzór nad sprawnością funkcjonowania użytkownika w przestrzeni

-architektura optymalna zakłada, że aktywności i ich oprawę można zoptymalizować, czyli przestrzenna oprawa aktywności jest powielanym wzorcem o tych samych parametrach dla wszystkich ludzi, co stoi w sprzeczności z wykazaną w analizach zależnością form aktywności od indywidualnych cech użytkowników; w tym sensie o optymalizacji można mówić jedynie dla wąskich grup społecznych, lecz wielkość tych grup jest na tyle mała, że tworzenie odrębnych wzorów dla nich, zamiast konsultacji z poszczególnymi grupami, wydaje się nieopłacalna.

Czy zatem użytkownik nie powinien sam projektować i urządzać miejsc aktywności?

Sytuacja taka jest już właściwie niemożliwa, a to na skutek podziału pracy, postępu cywilizacyjnego, zanikaniu wiedzy o technologii, materiale, konstrukcji/wiedzy zbędnej dla życia przeciętnego użytkownika/, przede wszystkim jednak dlatego, że teren naturalny został zastąpiony terenem zurbanizowanym, który rządzi się innymi prawami. Zagęszczenie ludzi w aglomeracjach miejskich na stosunkowo małej powierzchni, co odbiega od warunków życia w środowisku naturalnym/np. na wsi pewien typ samowystarczalności jeszcze występuje/, uniemożliwia ludziom dowolne, zależne tylko od ich woli rozporządzanie przestrzenią, przestrzeń ta jest kontrolowana i rozdysponowana przez wyspecjalizowane jednostki społeczno-gospodarcze. Stąd wyłania się konieczność współpracy architekta i użytkownika w kształtowaniu oprawy przestrzennej życia. W minimalnym wymiarze współpraca ta powinna się przejawiać znajomością i wiedzą architekta o cechach i upodobaniach poszczególnych użytkowników, wiedzę tę powinien posiadać projektant jak i użytkownik. Brak wiedzy użytkownika o nim samym uniemożliwia uzyskanie takiej wiedzy o użytkowniku przez projektanta. Wynika stąd konieczność prowadzenia na szeroką skalę oświaty w zakresie projektowania i użytkowania przestrzeni, w formie działań edukacyjnych lub wydawniczych.

Współpraca architekt-użytkownik, ze względu na indywidualne cechy użytkownika, jak i jego poglądy dotyczące partycypacji w decyzjach odnoszących się do kształtowania środowiska /patrz:aktywność polityczna/ oraz typ osobowości/aktywny, pasywny/, musi przybierać różnorodne formy dostosowane do każdego użytkownika. Uczestnictwo w projektowaniu powinno więc obejmować takie formy, jak:

- kontakty osobiste architekta z użytkownikiem
- bezpośrednie, wspólne działania na terenie aktywności
- wspólne działania w sferze koncepcji
- dostarczanie informacji o preferencjach w formie wypowiedzi pisemnej, ankietowej czy wg określonego wzorca
- brak udziału, połączony z możliwością dużego wyboru różnych rozwiązań.

Współdziałanie architekta z użytkownikiem powinno przebiegać następująco/patrz:analiza systemu archetypów miejsc i zachowań/:

Użytkownik określa własne preferencje, programowo-przestrzenne, zapotrzebowanie powierzchniowe, następnie wybiera wariant spośród projektów przedstawionych mu przez architekta, podaje propozycje własnych rozwiązań lub zmian. W czasie eksploatacji obiektu wraz z architektem aranżuje i adaptuje przestrzenie dla zindywidualizowanych aktywności. W trakcie eksploatacji stałymi elementami współpracy architekta i użytkownika powinna być działalność poradnictwa z zakresu aranżacji przestrzeni, jak i stały nadzór architekta nad nią, z możliwością ingerencji w adaptowane przestrzenie przez użytkowników.

Postawiona teza w pracy, w tym brzmieniu, została więc udowodniona. Obecnie da się skonstruować, na podstawie przeprowadzonych analiz, abstrakcyjny model oprawy przestrzennej życia jednostki, a więc zabudowy mieszkaniowej i jej infrastruktury społecznej.

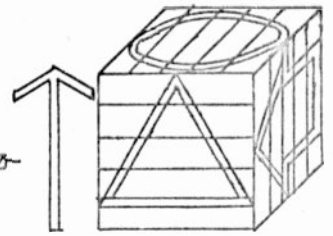
SKALA TERYTORIUM:

SKALA RDZENIA:

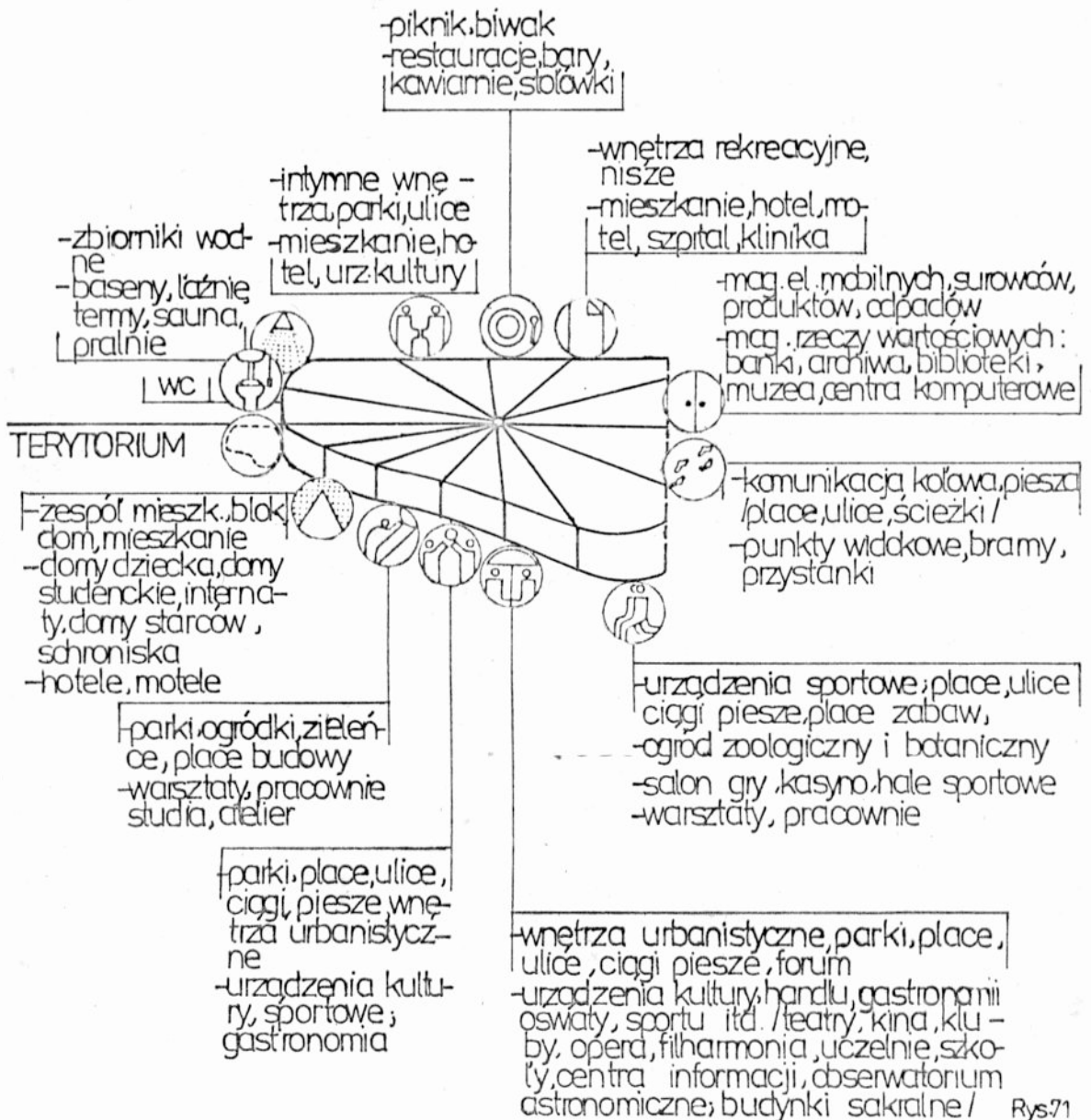
Obszary rdzeniowe obejmują obszar o promieniu Re (450,750m), liczbie mieszkańców 5-25 tys. Skala rdzenia odpowiada obszarowi dawnych założeń miejskich, które były nasycone infrastrukturą społeczną o charakterze ogólnomiejskim, założenia te wykazywały cechy entopijności. Dlatego też program dzisiejszych rozwiązań w skali rdzenia jakością powinien dorównywać tamtym założeniom, nadając rdzeniowi charakter "małych miasteczek" lub jednostek samowystarczalnych, stąd oprócz programu usług podstawowych powinny się w nim znaleźć elementy infrastruktury społecznej przekraczające codzienne zapotrzebowanie, takie jak: forum, kino, muzeum, teatr, biblioteka, domy kultu itp.; elementy, które zarazem odróżniałyby ten obszar od innych obszarów rdzeniowych. Cechy: układ wydzielony, zorientowany, bezpieczny, czytelny, zmienny w czasie w ramach jego granic /rosnący lub kurczący się/, posiadający dominanty przestrzenne, charakteryzujący się łatwymi do wyodrębnienia i sformułowania cechami przestrzennymi /w związku z przewagą dyskursywnego poznania w europejskim kręgu kulturowym/; własność grupy terytorialnej zamieszkującej obszary rdzeniowe.

SKALA DOMU- SKALA ZESPOŁU MIESZKANIOWEGO :

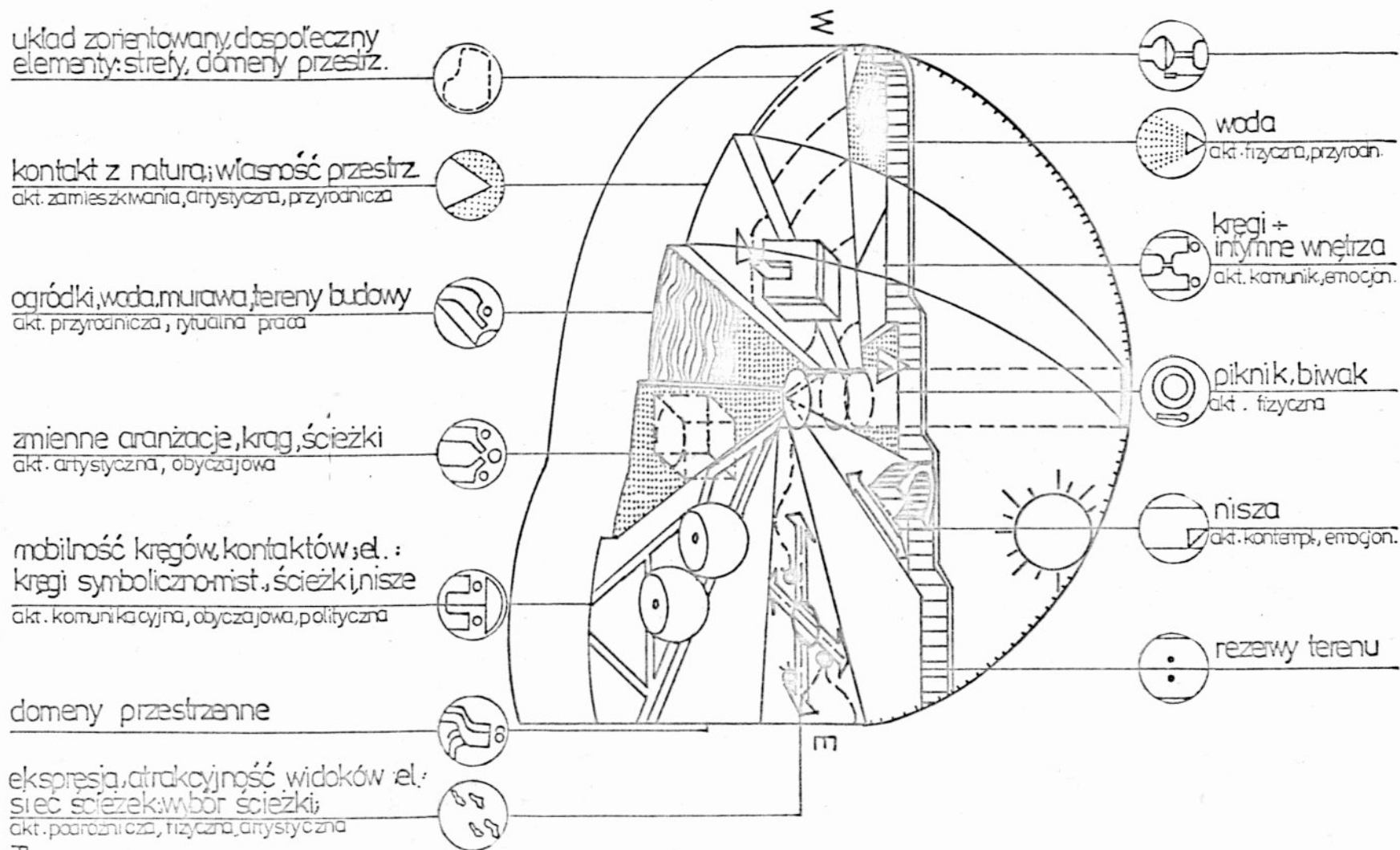
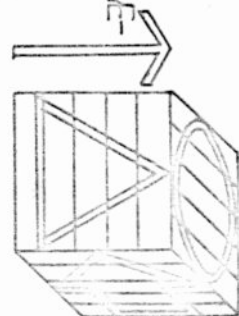
Obszar o promieniu RE (150,450m), liczbie mieszkańców od 2500 do 5000, odpowiadający częściowo dawnym małym założeniom miejskim lub obszarom rdzeniowym; jest jednostką zachowującą cechy sąsiedztwa, składa się z bloków powiązanych integralnie wspólnym programem infrastruktury społecznej i usług. Cechy: układ wydzielony, zmienny w czasie, zorientowany, czytelny, bezpieczny, posiadający dominanty przestrzenne; własność grupy terytorialnej zamieszkującej zespół mieszkaniowy.

Elementy infrastruktury społecznej skali terytorium, rdzenia i zespołu mieszkaniowego rys.71/:

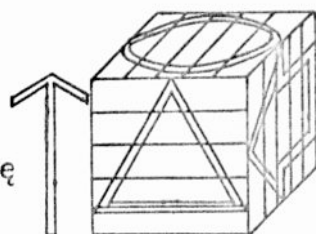

ELEMENTY PRZESTRZENI OTWARTEJ ZESPOŁU MIESZKANOWE-
GO I BLOKU MIESZK. UTRZYMUJĄCE STAŁE ZACHOWANIA
I GENERUJĄCE AKTYWNOŚĆ :

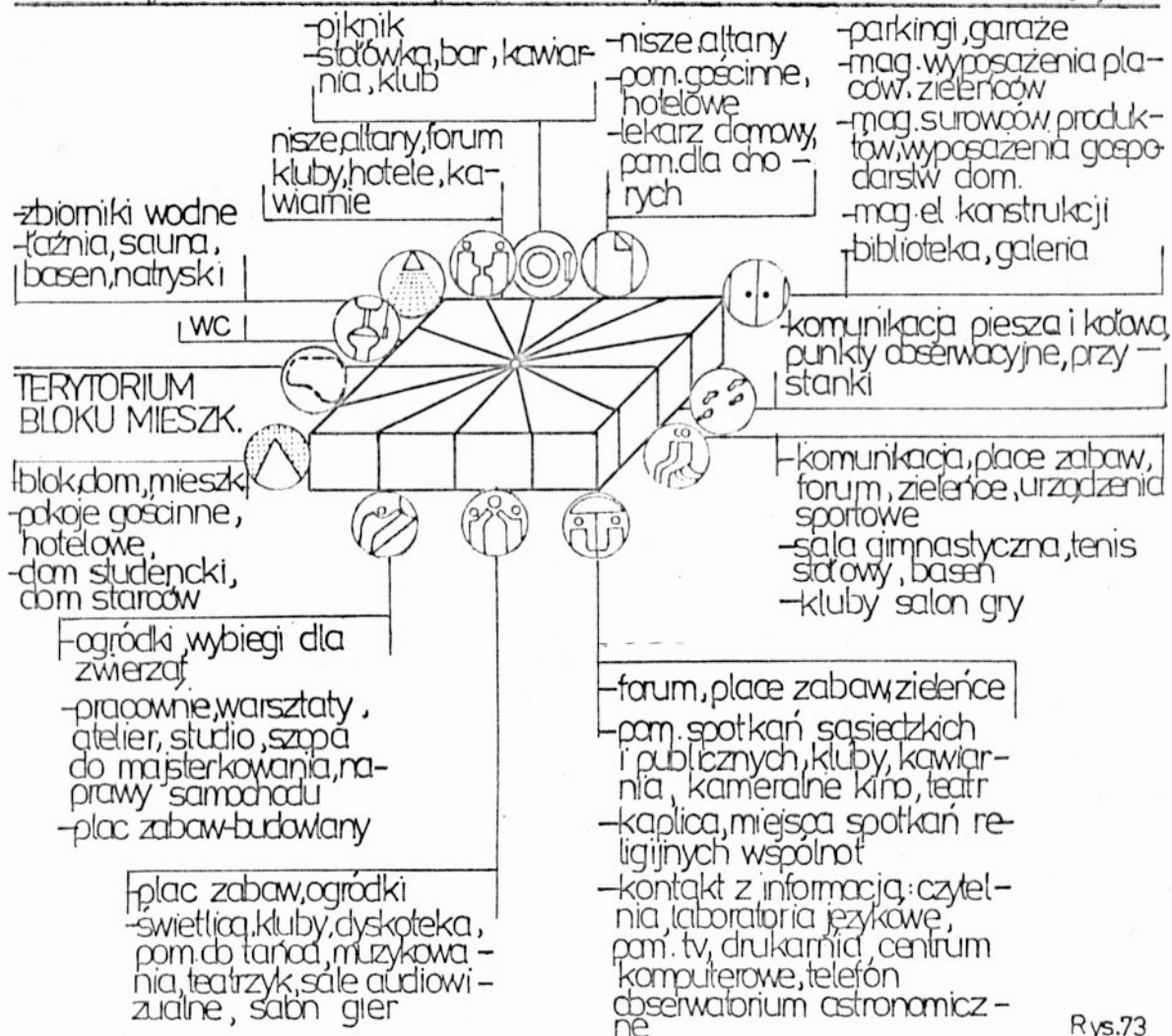

SKALA DOMU - SKALA BLOKU MIESZKALNEGO :

Obszar bloku, o promieniu $R(30,150m)$, dzieli się na dwa dystanse: dalszy i bliższy. Dystans dalszy o promieniu $R(90,150m)$, liczbie mieszkańców 500-1250, program infrastruktury społecznej powinien zawierać pełny zakres urządzeń, pozwalających na realizację wszystkich aktywności człowieka/kreacja, rekreacja, praca itp./. Dystans bliższy o promieniu $R(30,90m)$, liczbie mieszkańców 100-500, w obszarze tym każdy zna każdego z imienia, co sprzyja integracji społeczności zamieszkującej blok; program infrastruktury społecznej powinien więc zawierać wspólne przestrzenie aktywności dla wszystkich grup wiekowych i grup zainteresowań. Cechy: układ wydzielony, zorientowany, ograniczony, czytelny, o kształcie zgodnym z kodami przestrzennymi europejskiego kręgu kulturowego, umożliwiający dokonywanie zmian w układzie i programie; własność grupy zamieszkującej blok.

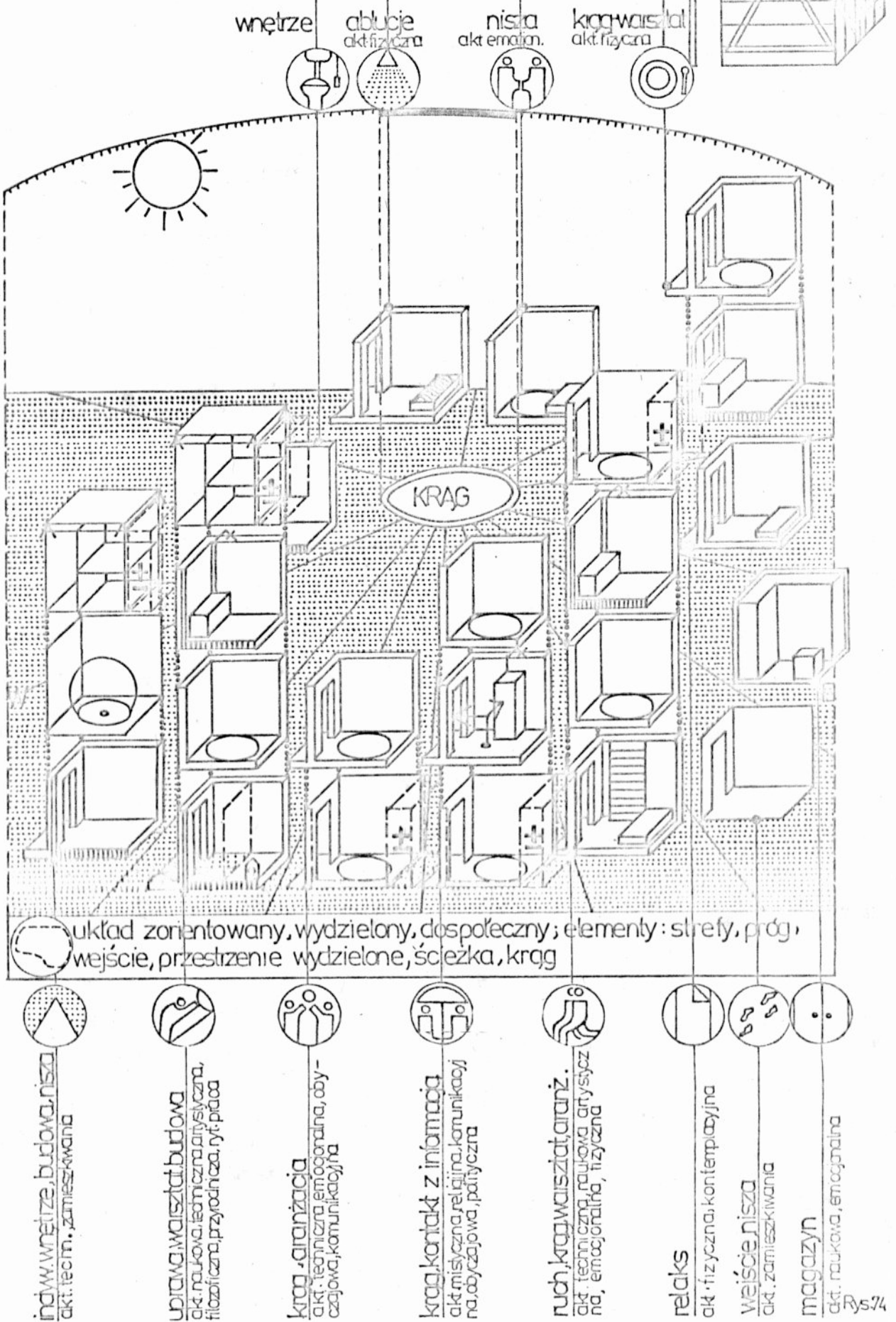

Elementy infrastruktury społecznej w skali bloku mieszk. /rys 73/:

Rys.73

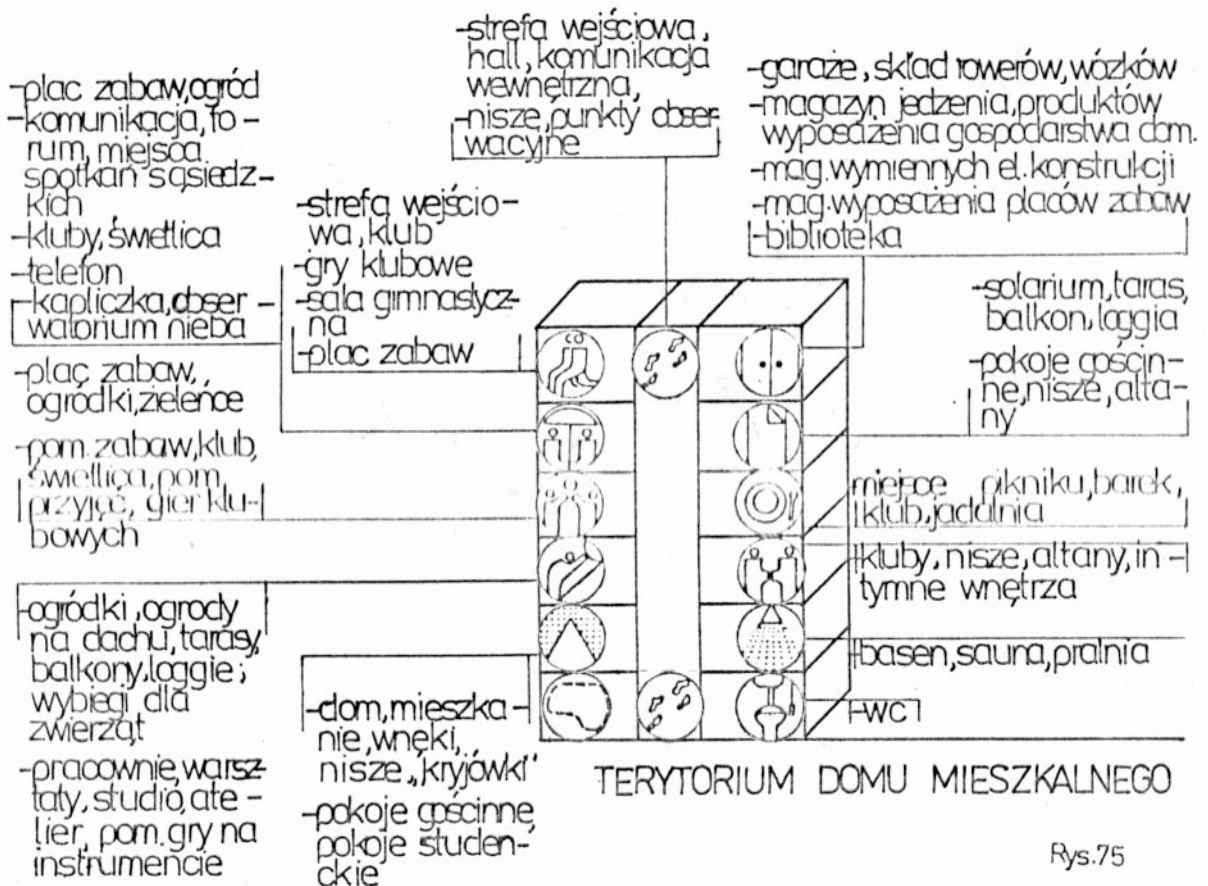
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA W SKALI BLOKU MIESZK. :

SKALA DOMU - SKALA DOMU MIESZKALNEGO :

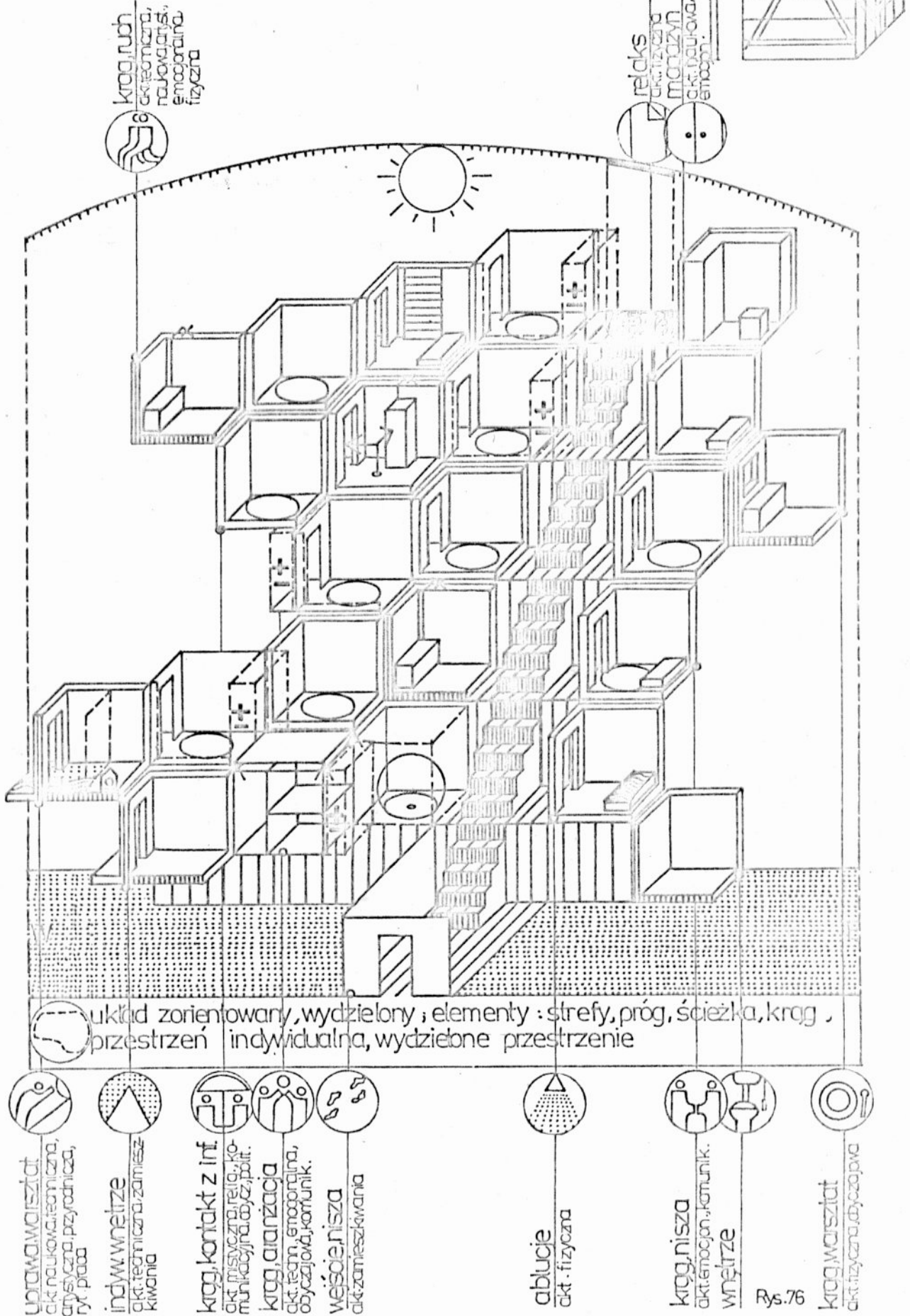
Obszar domu mieszkalnego o promieniu $R \leq 30m$, liczbie mieszkańców do 100, o patriarchalnym typie sąsiedztwa, w którym każdy zna każdego; powinien zapewniać realizację aktywności konkretnych mieszkańców, np. pomieszczenie gry na instrumencie dla muzyka, atelier dla malarza, warsztat dla konkretnego gospodarstwa domowego itp. Program domu mieszkalnego powinien być integralnie związany z programem mieszkania, niejako uzupełniając lub przejmując część jego funkcji ze względu na kolizję niektórych aktywności z rekreacyjną funkcją mieszkania, np. pokój zabaw dzieci, warsztat domowy itp. powinny być przeniesione z mieszkania do skali domu. Cechy: układ wydzielony, zorientowany, dający możliwość przekształceń, atrakcyjny, zgodny z kodami przestrzennymi europejskiego kręgu kulturowego.

Elementy infrastruktury społecznej w skali domu mieszkalnego, rys 75/:

Rys.75

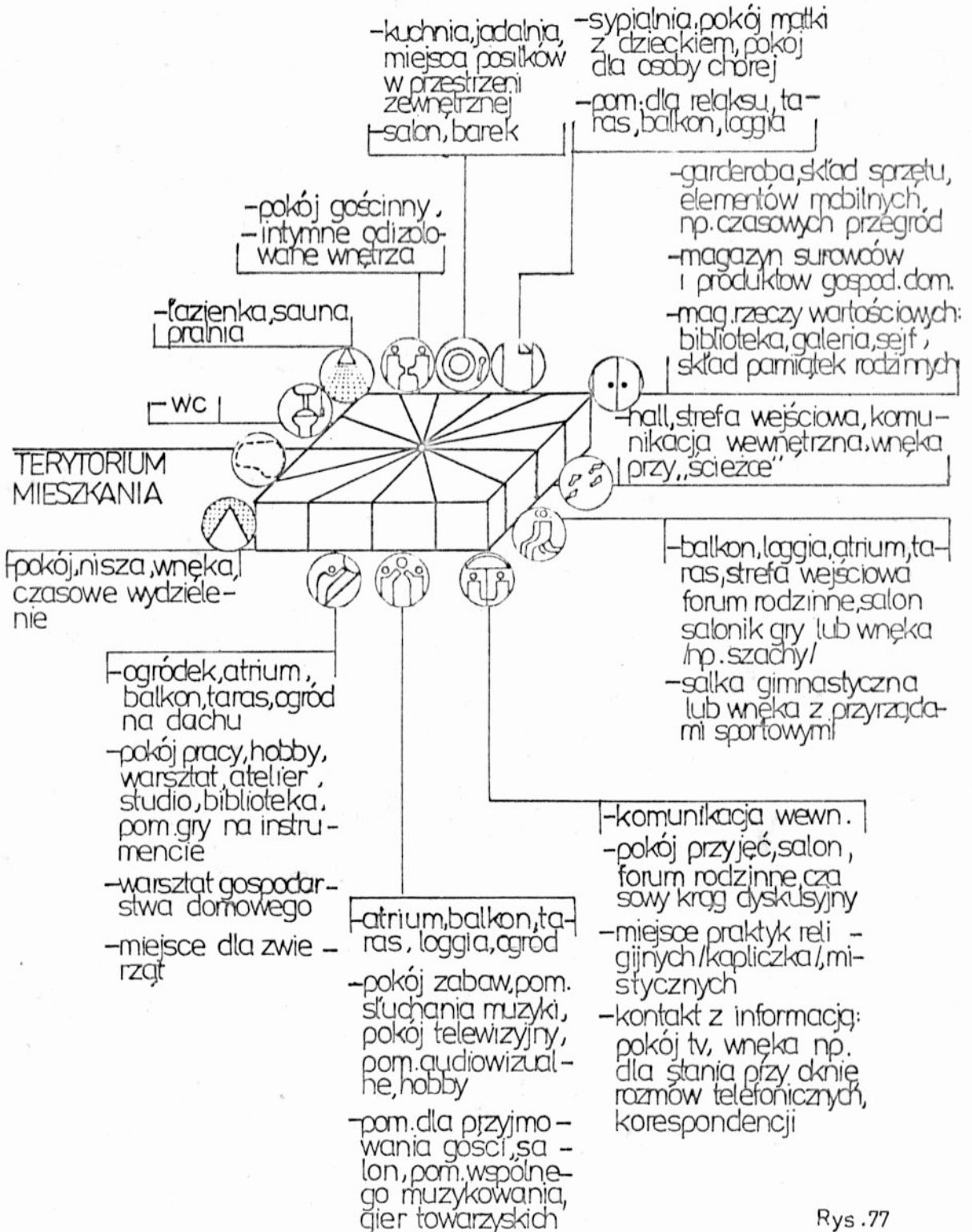
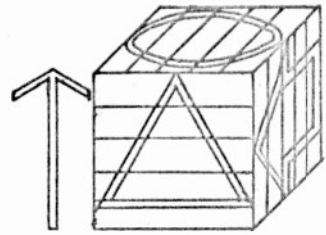
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA W SKALI DOMU MIESZK.:

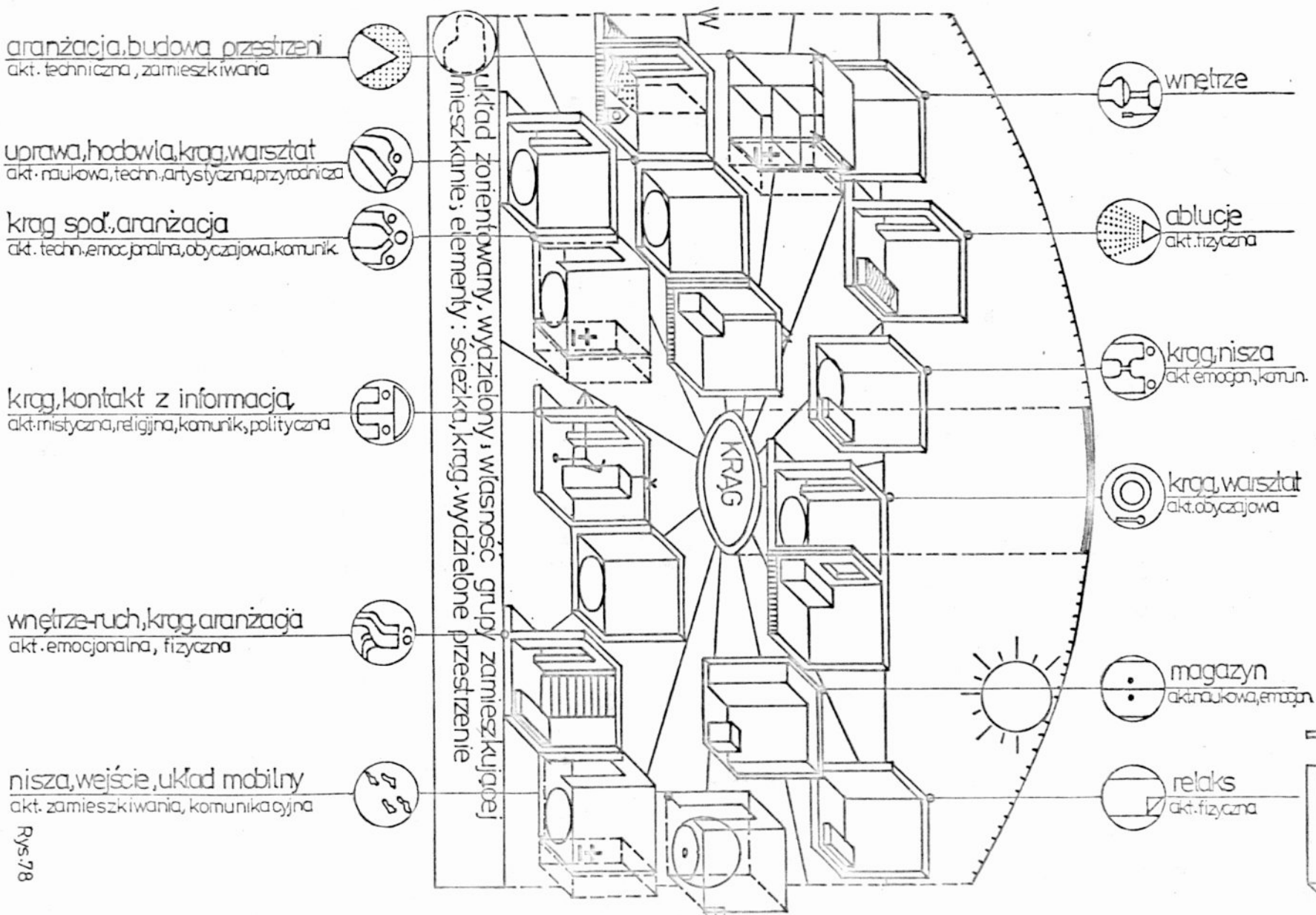
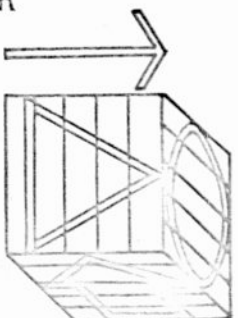
Rys. 76

SKALA DOMU - SKALA MIESZKANIA :

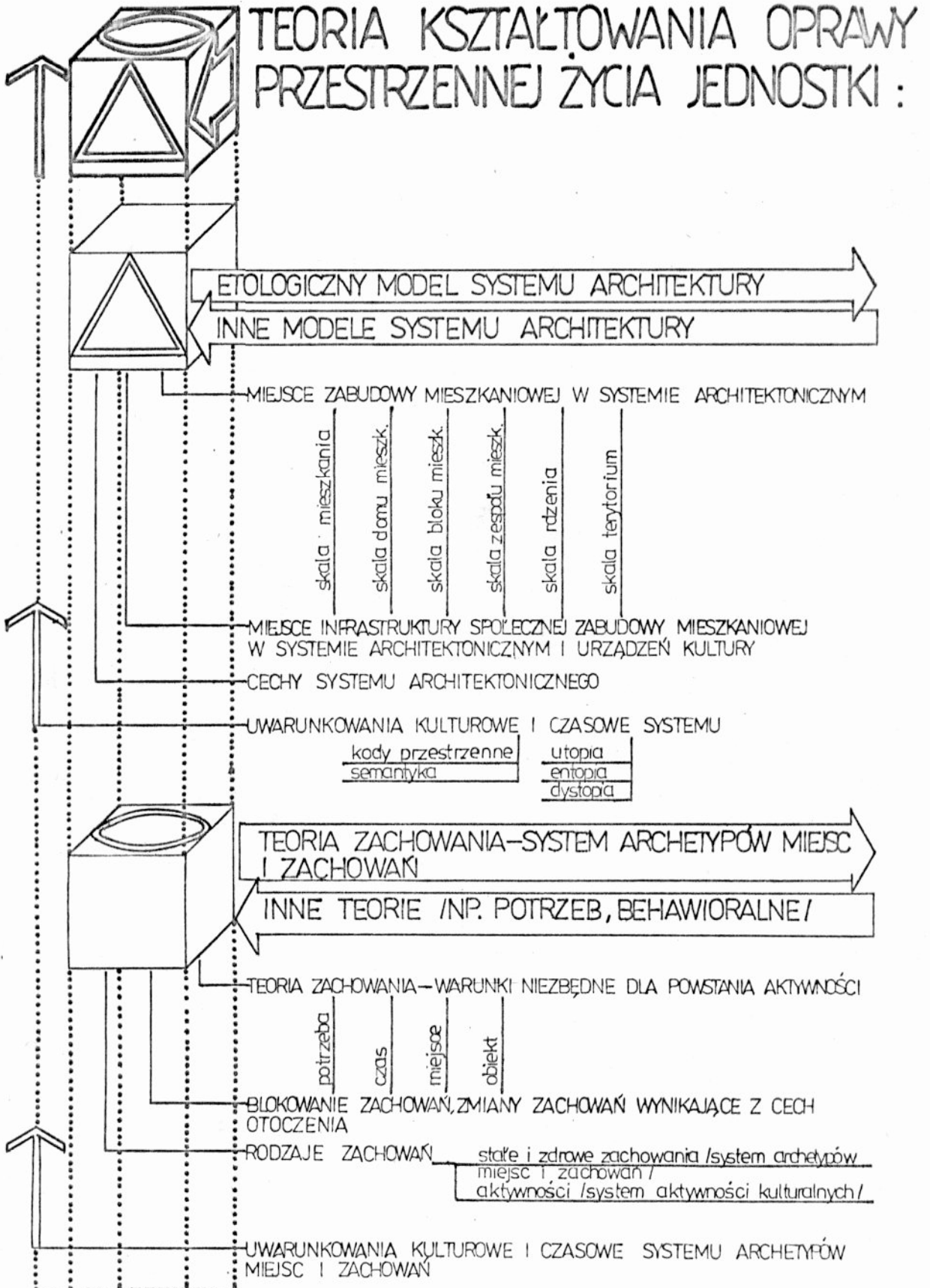
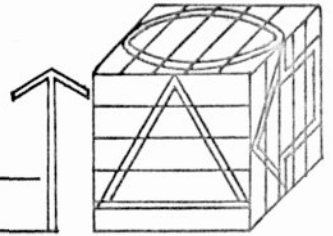
Obszar o promieniu do 15m, miejsce określonych aktywności człowieka. Cechy przestrzeni : intymność wnętrza stała, zmienne granice zewnętrzne, komunikacja wewnętrzna wydzielona, nienaruszalna własność przestrzeni. Elementy infrastruktury społecznej w skali mieszkania/rys.77/:

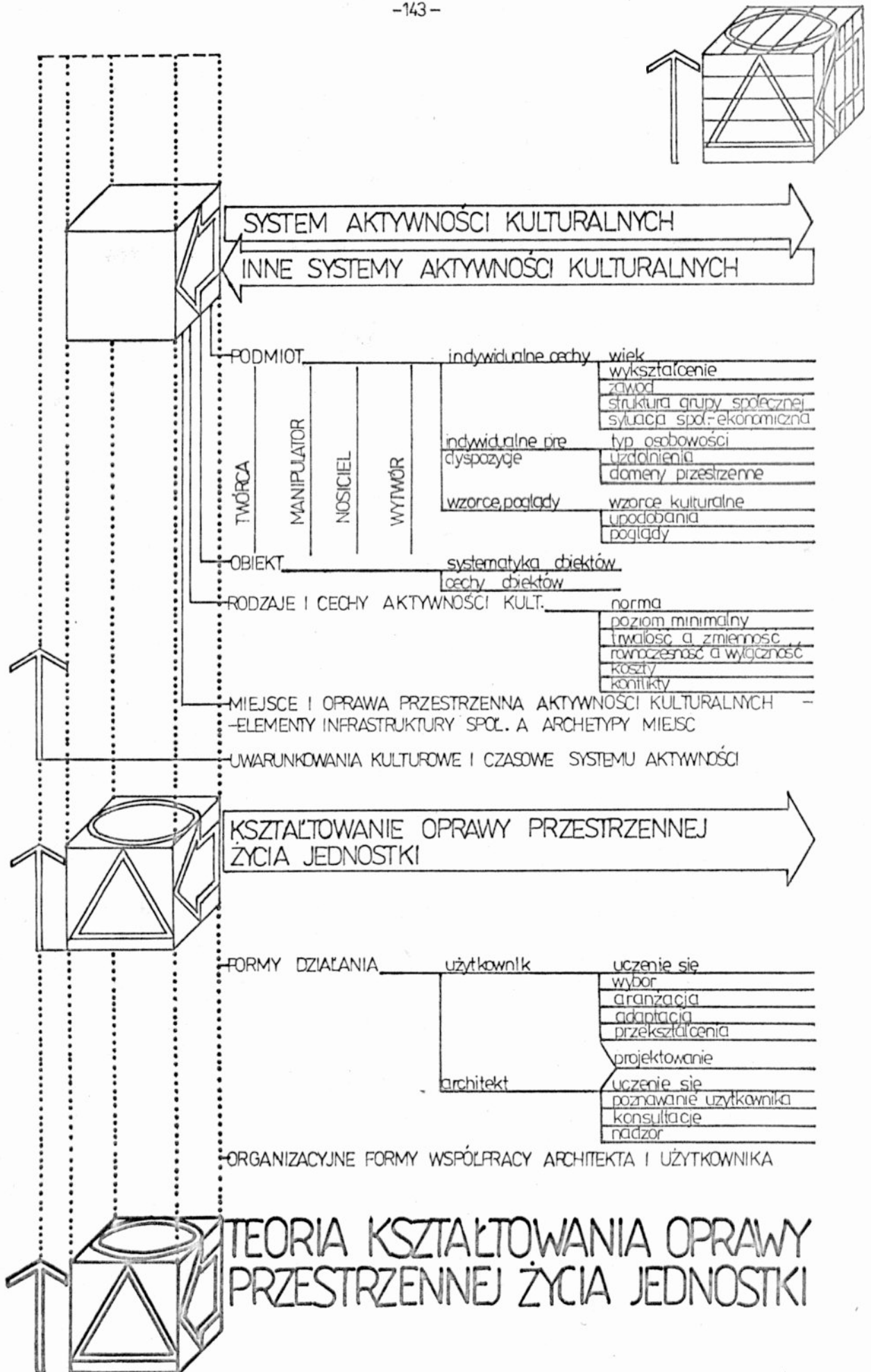

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA W SKALI MIESZKANIA :

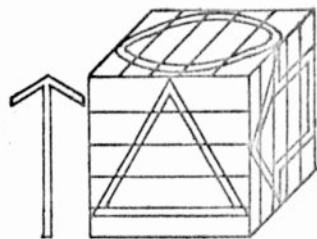

3.3. ZARYS TEORII KSZTAŁTOWANIA OPRAWY PRZESTRZENNEJ ŻYCIA JEDNOSTKI.

Podstawowe twierdzenia teorii kształtowania
oprawy przestrzennej życia jednostki:

1. Projektowanie infrastruktury społecznej zabudowy mieszkaniowej bez udziału mieszkańców wytwarza w nich postawę bierną, a więc szkodliwą z punktu widzenia zaspokojenia potrzeb samorealizacji jednostki i grupy społecznej, stąd pełny stan aktywności kulturalnej człowieka może być osiągnięty tylko dzięki uczestnictwu samych mieszkańców w tworzeniu programu i urządzaniu miejsc aktywności w zabudowie mieszkaniowej.
2. Piątym wymiarem architektury jest aktywność.
3. Zadaniem rozwiązań architektonicznych jest utrzymywanie stałych zachowań i generowanie aktywności.
4. Aktywność jednostki może powstać jedynie wtedy, gdy jednostka będąc pod wpływem potrzeby, pędu itp. ma dostęp do miejsca i obiektów tej aktywności w określonym dla niej czasie oraz gdy doświadcza dane miejsce jako nadające się dla aktywności i przygotowuje sama jej oprawę przestrzenną.
5. Brak dostępu, możliwości wyboru oraz przygotowania sobie miejsc aktywności prowadzi do ich blokowania, zanikania lub do powstawania zachowań nieprawidłowych.
6. W danym kręgu kulturowym istnieje powtarzalna zależność między akceptowanymi wymiarami siedliska ludzkiego, liczbą mieszkańców a dostępnością miejsc aktywności w otoczeniu i stopniem nasycenia go infrastrukturą społeczną.
7. O zabudowie mieszkaniowej można mówić jedynie w określonym kręgu kulturowym i czasie rozwoju.
8. Celem rozwiązań architektonicznych jest entropijność tych rozwiązań, czyli utrzymywanie stanu równowagi między aktywnościami, w konkretnej przestrzeni wraz z upływem czasu, a otoczeniem.

NIOWEJ

Na każdym poziomie systemu architektonicznego/terytorium, rdzenia, zespołu, bloku, domu i mieszkania/ powstał teoretyczny system idealny oprawy przestrzennej życia jednostki, o cechach systemu abstrakcyjnego^x, w którym elementami są archetypy miejsc i elementy infrastruktury społecznej, relacjami zaś - wyabstrahowane związki przyporządkowania elementów infrastruktury społecznej archetypom miejsc. Aby od tak sformułowanych systemów móc przejść do systemów konkretnych^{xx}, w których mamy do czynienia nie tylko ze strukturą systemu, ale także z procesami, "dynamicznymi zmianami energomaterii lub informacji" [45, 24], zachodzącymi w czasie, konieczne jest użycie środka umożliwiającego gromadzenie, jak i przetwarzanie tych informacji. Środkiem tym są modele systemowe.^{xxx} Modele te mają charakter poznawczy i metodologiczny, nie stanowią zbioru postulatów do postępowania; są układem wtórnym w stosunku do układu badanego, jakim jest oprawa przestrzenna życia jednostki. Modele dzięki swojej dostępności poznawczej służą pośredniemu poznaniu układu badanego, będąc zarazem modelami danej teorii. Zależność tę obrazuje schemat układu modelowanego i badanego opracowany na podstawie diagramu metody modelowej

T-teoria ogólna

The diagram shows a four-port network. On the left, there are two input ports labeled T and T' . On the right, there are two output ports labeled O' and O . A vertical dashed line separates the input side from the output side. Between the input and output ports, there are two internal components: M_t and M_o in the middle row, and L_t and L_o in the bottom row. Solid lines connect T to T' , T' to M_t , M_t to L_t , and L_t to the input terminal. Similarly, solid lines connect O' to M_o , M_o to L_o , and L_o to the output terminal. Dashed lines connect T' to M_t , M_t to M_o , M_o to O' , and O' to O .

0-układ badany: środowisko
mieszkańców /prawa przestrz./
0'-układ obiektów architektonicz-
nych

M₀ konceptualizacja; projekty architektoniczne

Rys.79

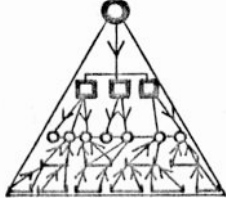
x-System abstrakcyjny: "...systemy, w których jednostkami są związki wyabstrahowane lub wybrane przez twórcę [teorii] /.../ pod kątem jego zainteresowań, poglądów teoretycznych", "grupoidy", "konfiguracja powiązań w zakresie jednego-wybranego przez obserwatora-rodzaju cech!" [45, 13]

xx-System konkretny: "...realne, nieprzypadkowe nagromadzenie energomaterii na pewnym obszarze czasoprzestrzeni fizycznej, połączonej w określony sposób we współdziałające, wzajemnie powiązane podsystemy lub składniki." [J.G.Miller w: 45 .18]

xxx-Modele systemowe: "...środek umożliwiający gromadzenie i przetwarzanie informacji." [B.Gross w: 134,15]

4.2. MODELOWANIE SYSTEMU ABSTRAKCYJNY A KONKRETNY.

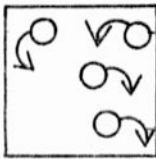
Przejście od poziomu systemu abstrakcyjnego do poziomu systemu konkretnego obrazuje schemat /analogiczny do metody idealnych wzorców G.Nadlera [w: 45 ,132-136]^p /rys.80/:

TEORETYCZNY SYSTEM IDEALNY	system abstrakcyjny
MODELE	koceptualizacja
TYPY PRZESTRZENNE	
SYSTEMY TECHNICZNE OSIĄGALNE	system konkretny
SYSTEMY OBECNE	Rys.80

Na poziomie systemu abstrakcyjnego da się określić strukturę systemu, na którą składają się: elementy, całość i funkcja asymilacji/kojarzenia/^x podporządkowane prawom cechującym system [83,44]. W abstrakcyjnym systemie oprawy życia jednostki na strukturę systemu składają się więc:

-całość: poszczególne przekroje systemu archit.

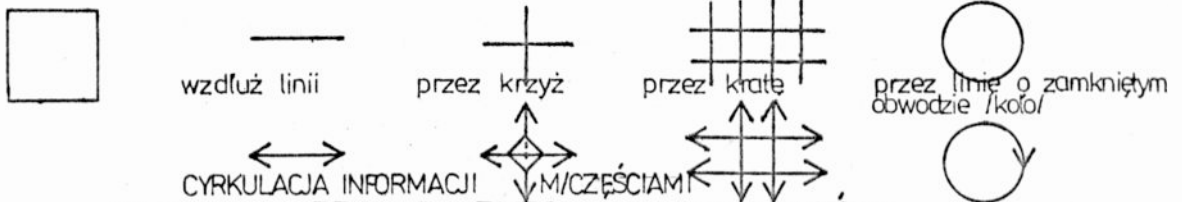
-elementy: archetypy miejsc, elementy infrastruktury społecznej

-funkcja asymilacji: przyporządkowanie archetypom miejsc elementów infrastruktury społecznej.

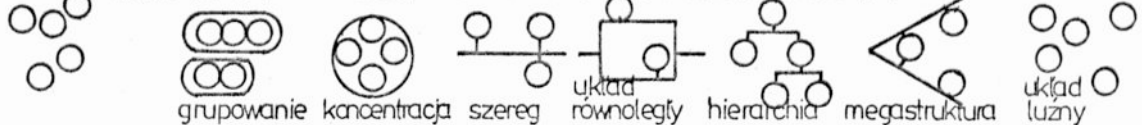
Przejście do systemów konkretnych jest możliwe dzięki poddaniu tej struktury procesowi zmian i przekształceń w czasie, tym samym modelowaniu. Przekształcenia struktury są przekształceniami jej części składowych. Przyjęto następujące procesy :

Przekształcenia struktury modelu abstrakcyjnego/rys.81/:

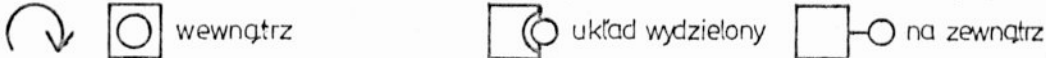
- CAŁOŚĆ-PROCES PODZIAŁU CAŁOŚCI:^{xx}

- ELEMENTY-PROCES GRUPOWANIA ELEMENTÓW:

- FUNKCJA ASYMILACJI-PROCES-ZMIANY POŁOŻENIA:

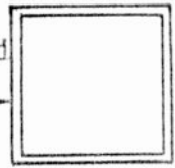
Rys.81

x-Funkcja asymilacji: "...jest tym co zawiązuje stosunki i ustala odpowiedzialność poszczególnych elementów w systemie." J.Piaget [w: 83,44].

xx-Por.B.Malisz-modele geometrii przestrzeni

[92,207-211]

Do przekształceń struktury posłuży metoda indukcji graficznej, polegająca na wyprowadzaniu związków między różnymi czynnikami na podstawie przedstawień graficznych stanów analizowanych [45, 148] PRZEKSZTAŁCENIA . Tabl.6

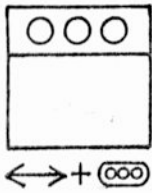
CAŁOŚĆ		ELEMENTY		FUNKCJA ASYMIL.		MODELE
PROCES	+elementy	PROCES	+całość	PROCES		
						 strefa
						 centrum
						 część
						 kontekst
						 środa
						 addycyjne
						 federacyjne
						 oaza
						 megastruktura
						 satelita

Porównanie utworzonych modeli z propozycjami innych autorów oraz z powstałymi już teoretycznymi modelami siedlisk ludzkich :

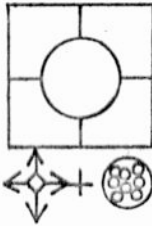
Tabl.7

modele wyróżnione w pracy	KUHLIG [31, 41]° systemy	PEALTHAUS i in. [3, 27]° [3, 45-53]° struktury	PERRY, DEAN, STEWART [20, 61]° [20, 60]° cyrkulacja informacji	grupowanie elementów	B. MALISZ [92, 183-201]° modele, układy
	—	—	—	—	 UKŁAD PASMOWY I FUNKCJONALNY
	 CENTRUM	—	 JEDNOŚĆ	 CENTRALIZACJA	 KONCENTRYCZNE UKŁAD KONCENTRYCZNY FRITSCHA, HOWARDA
	 CZĘŚĆ	—	 CZĘŚCI W CAŁOŚCI	 DOSTĘPNOŚĆ	 LINEARNE
	 SATELITIZMO	 SZTYWNA LOGIKA	—	 STÓG	 MATRYCA WEZIOWO-PASMOWE, WIELOZŁĄZKOWE
 BRANŻE	 HIERARCHIA	—	 KORYTARZ	 HIERARCHICZNE	—
 EL. ADDYTYWNE	—	 EL. ADDYTYWNE	—	—	 UKŁAD SEKCJOWY, RUSZT
 EL. FEDERACYJNE	—	—	—	 PĘTLA WEWN. I ZEWN.	—
 DOSTĘPNOŚĆ	—	—	 DOSTĘPNOŚĆ	—	—
 KORYTARZ	—	 PRZYSTOSOWANIE	 STRUKTURA OTWARTA	—	—
 SUBIEKTYWNA STRUKTURA	—	 TRANSCENDENTNA	—	 RADIALNE	 SATELITA-HOWARD/

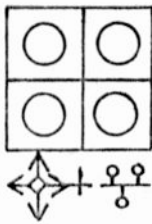
Ogólna charakterystyka modeli :

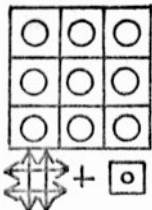
-STREFA : wydzielony obszar całości; każdemu obszarowi przypisana jest inna funkcja lub przeważa w nich zgrupowanie elementów o zbliżonej funkcji, decydującej o charakterze tej strefy; układ oparty na konfiguracji liniowej; prosta statyczna struktura wynikająca z podziału całości i skierowana na całość.

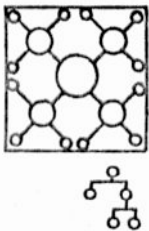
-CENTRUM : środkowa część całości; miejsce, w którym koncentrują się wszystkie elementy; prosta, statyczna struktura, całość niepodzielna zachowująca jedność, układ oparty na konfiguracji krzyża z koncentracją elementów w środku.

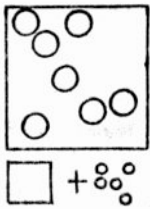
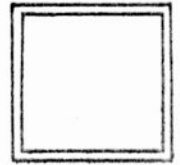
-CZĘŚĆ : wycinek całości powstały w wyniku podziału całości; struktura skierowana na całość; kompleksowa, statyczna struktura ze zmiennymi częściami; całość determinuje część; oferowanie ograniczonej dowolności w częściach; układ oparty na podziale całości i szeregowym zgrupowaniu elementów; dominującą rolę odgrywa dostępność elementów.

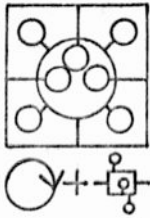
-KOMÓRKA : podstawowy, wyodrębniony element budowy struktury, jednocześnie morfologiczna jednostka zdolna do wykonywania samodzielnych czynności; określoność komórki w różnych zmianach struktury przy relatywności całości/składanie komórek z elementem we wnętrznym/ lub określoność całości, a nałożona na nią struktura sztywnej logiki/matrycy/ pozwala na wyodrębnienie komórki.

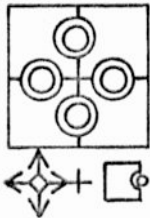
-FILIA : uszeregowany hierarchicznie układ elementów na zasadzie podporządkowania i wzajemnej zależności niższych elementów od wyższych; struktura hierarchiczna o dominującej roli kształtu dróg /przepływu informacji/ łączących elementy stojące wyżej i niżej w hierarchii.

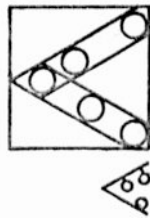
-ELEMENTY ADDYTYWNE : dodawanie elementów w strukturze; luźny, niezależny od siebie układ elementów; kompleksowa, statyczna struktura skierowana na całość.

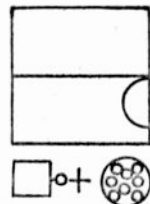
-ELEMENTY FEDERACYJNE : związek elementów między sobą utrzymany jest dzięki podłączeniu ich do wspólnego obiegu informacji, którą zapewnia konfiguracja pętli; elementy zachowują ograniczoną samodzielność; kompleksowa, statyczna struktura skierowana na całość.

-OAZA : układ wydzielony w strukturze z koncentracją w nim elementów; układ kontrastujący programowo z programem otoczenia; dostępność układu odgrywa do minującą rolę.

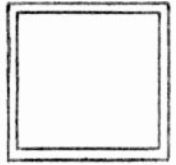

-MEGASTRUKTURA : struktura mająca zdolność przystosowania się, zewnętrzna w stosunku do całości; całość niepodzielna; sytuacyjne związki determinują części i całość nowej struktury /struktura otwarta/; relatywność całości, określoność części w różnych zmianach struktury; dowolność elementów w strukturze; dominująca rola kształtu dróg /przebiegu informacji/ łączących elementy w megastrukturze.

-SATELITA : koncentracja elementów poza całością; całość niepodzielna; struktura pozostająca w sferze wpływu lub zależności od innej struktury, nie działająca samodzielnie.

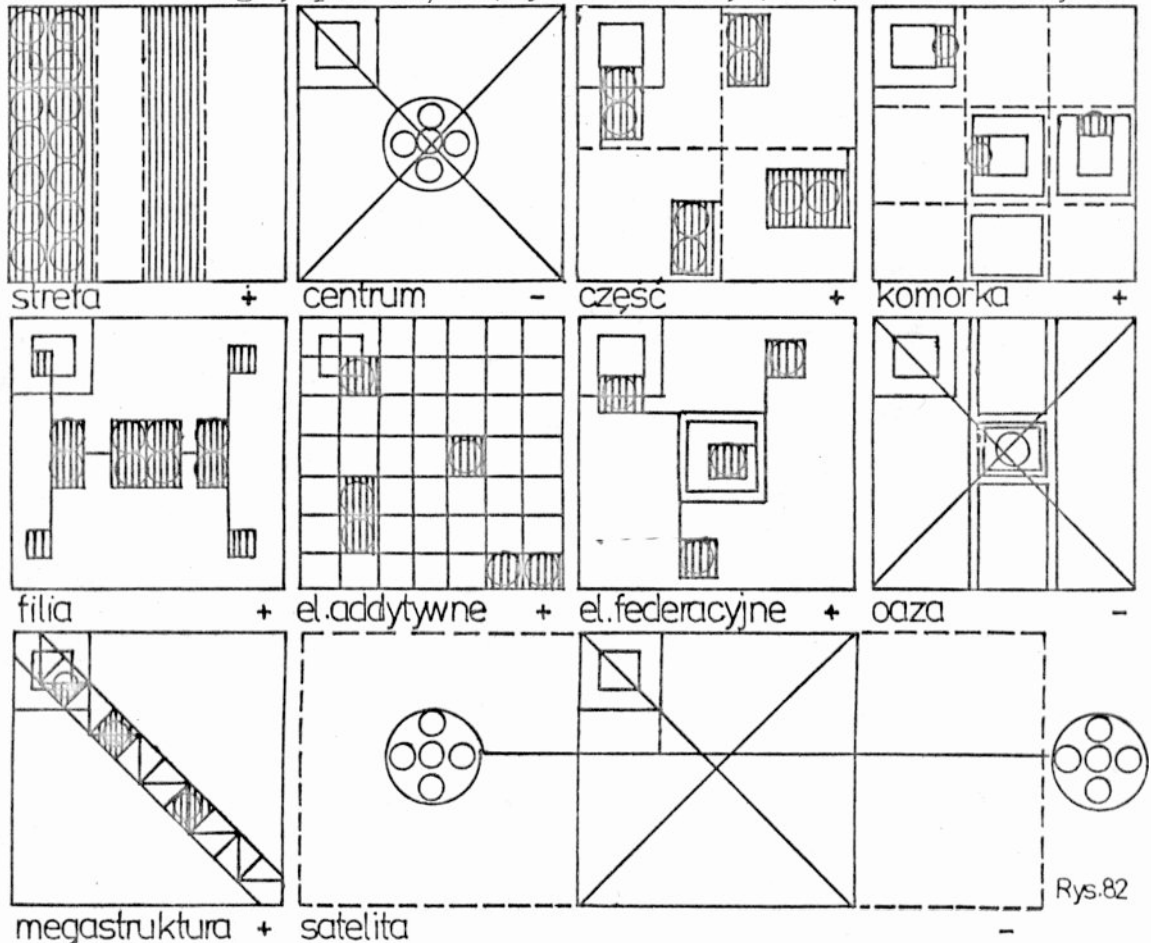
warianty wzajemnych relacji przestrzennych infrastruktury społ.i zabudowy mieszkaniowej w określonym układzie i typie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej /poziom konceptualizacji/

- cechy i ograniczenia przestrzenne: organizacja przestrzeni, w tym układ komunikacji, koordynacja modularna, rodzaje konstrukcji, uciążliwość funkcjonalno-przestrzenna, cechy formalno-przestrzenne; złożoność funkcjonalna i relatywna przestrzeni oraz możliwy udział użytkownika w kształtowaniu infrastruktury społecznej w określonym jej modelu /poziom systemów konkretnych/
- przykłady rozwiązań architektonicznych /poziom systemów technicznie osiągalnych i obecnych/.

4.3.1. MODELE I TYPY PRZESTRZENNE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ W SKALI BLOKU MIESZKALNEGO.

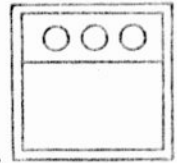
W zależności od przyjętego w skali zespołu mieszkaniowego modelu-skala bloku może być "obszarem martwym" albo stanowić integralną część programu infrastruktury społecznej zespołu mieszkaniowego, np.: Powiązanie programu infrastruktury społ.zespołu i bloku mieszk./rys.82/

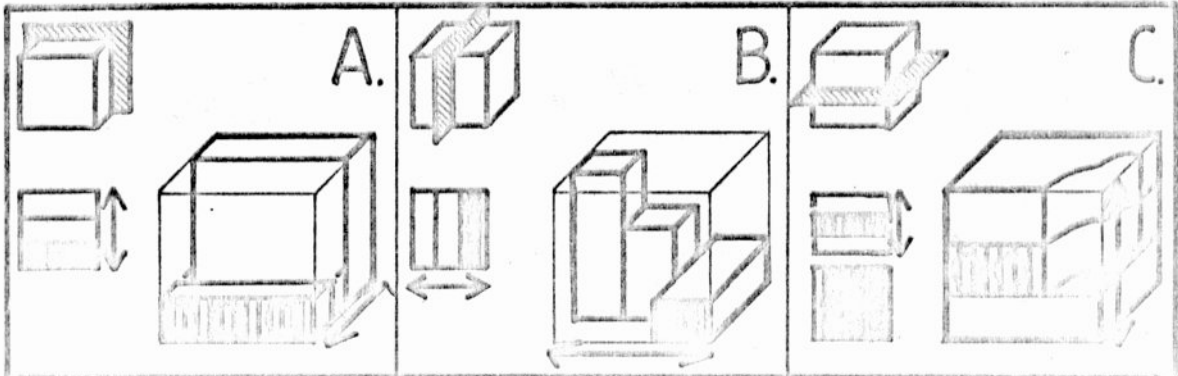
Rys.82

SKALA BLOKU - S T R E F A

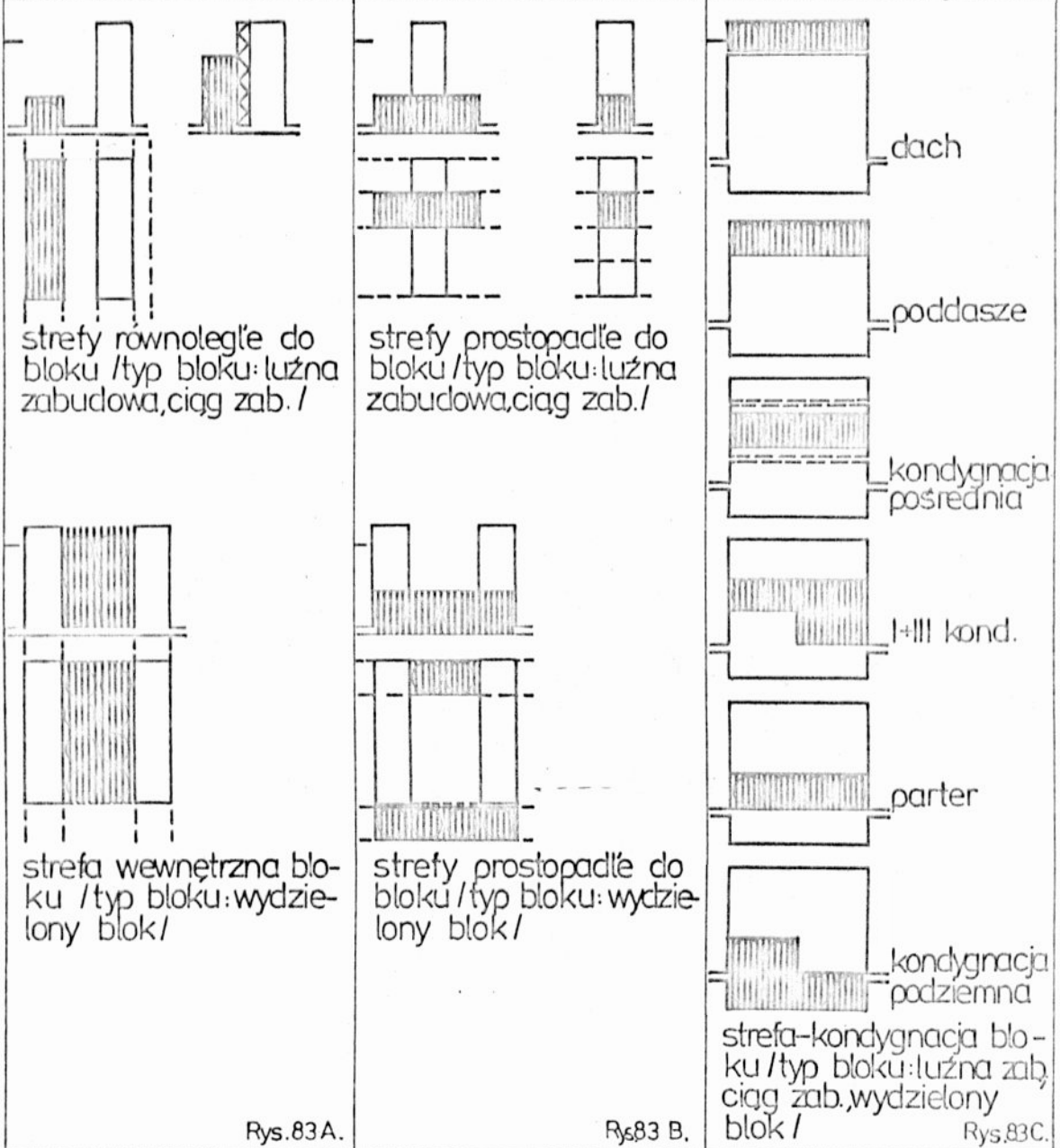
↔ konfiguracja liniowa, ∞ grupowanie elementów;
strefa-wydzielony obszar z całości.

T Y P Y P R Z E S T R Z E N N E

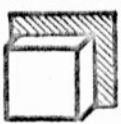
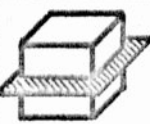
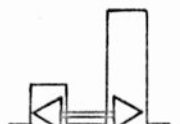
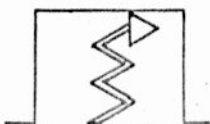
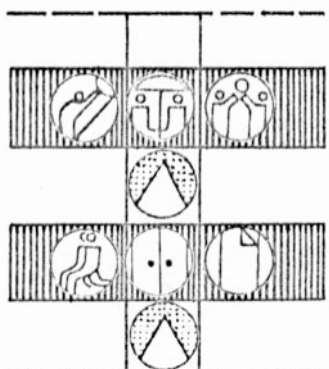
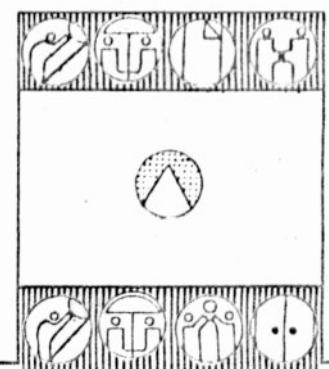
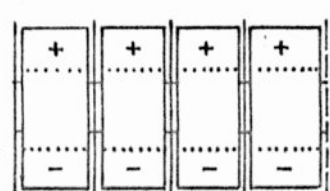
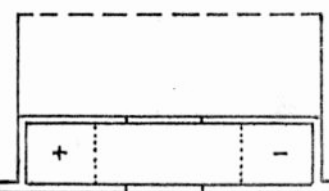

WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIA

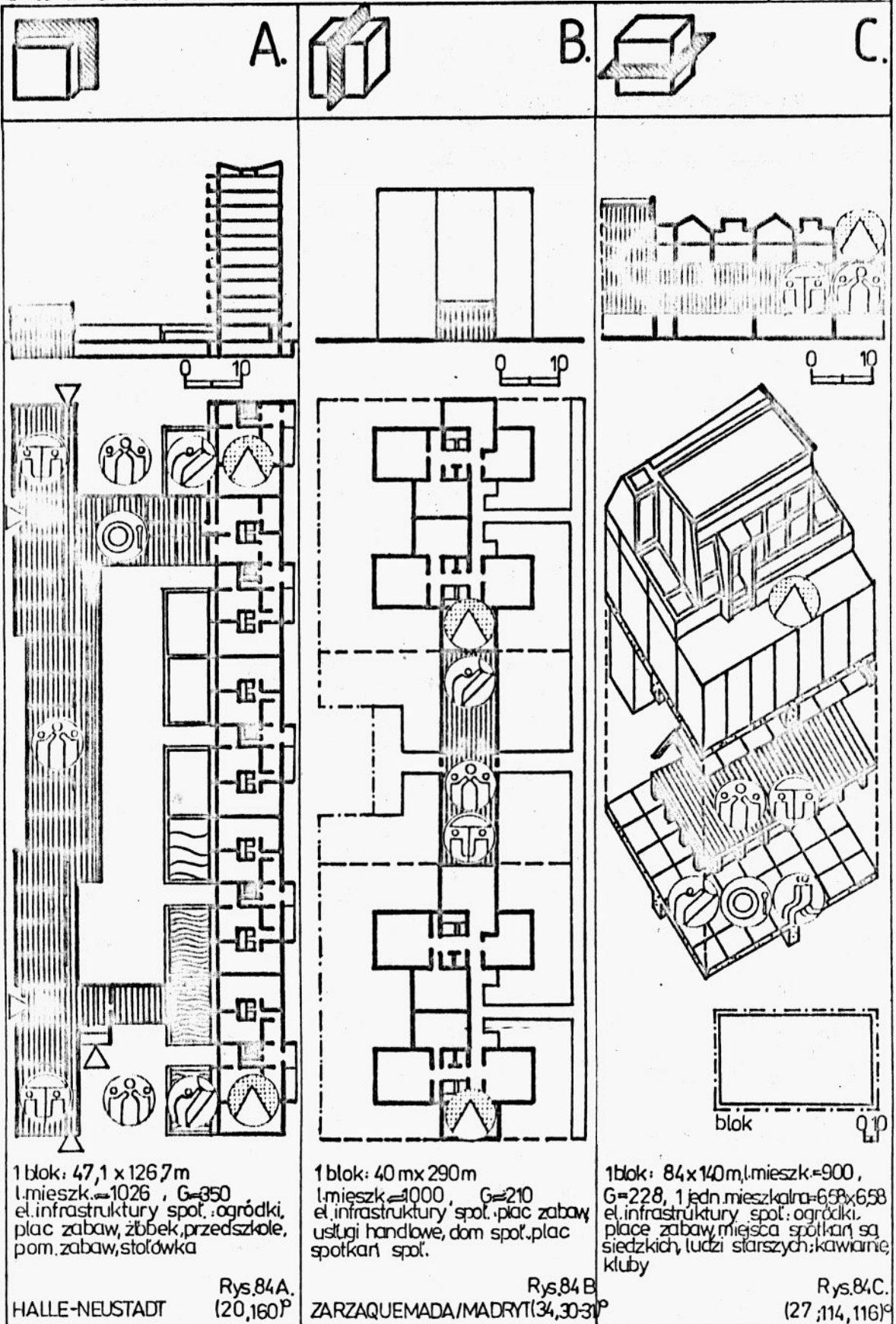
SKALA BLOKU - S T R E F A

C H A R A K T E R Y S T Y K A

	A.		B.		C.
ORGANIZACJA PRZESTRZENI					
komunikacja					
koordynacja modułowa	-strefy niezależne od siebie, brak konieczności koordynacji		-koordynacja modułowa		
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji, realizowane we wszystkich rodzajach konstrukcji				
uciążliwość funkcjonalna	-mała uciążliwość, oddzielenie strefy zab. mieszk. i infrastruktury społ. strefami pośrednimi				
forma	-przestrzenne wyodrębnienie, widoczność infrastruktury społ., jednolite lub kontrastowe potraktowanie stref				
ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI					
					
ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI					
					
A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K					
-Architekt: określa miejsce i wielkość strefy oraz jej przestrzenny kształt, podaje propozycje programu.					
-Użytkownik: określa powierzchniowe zapotrzebowanie, program, dokonuje zmian, aranżuje przestrzeń w trakcie eksploatacji.					

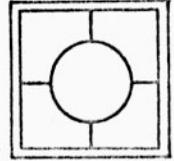
SKALA BLOKU- S T R E F A

P R Z Y K Ł A D Y

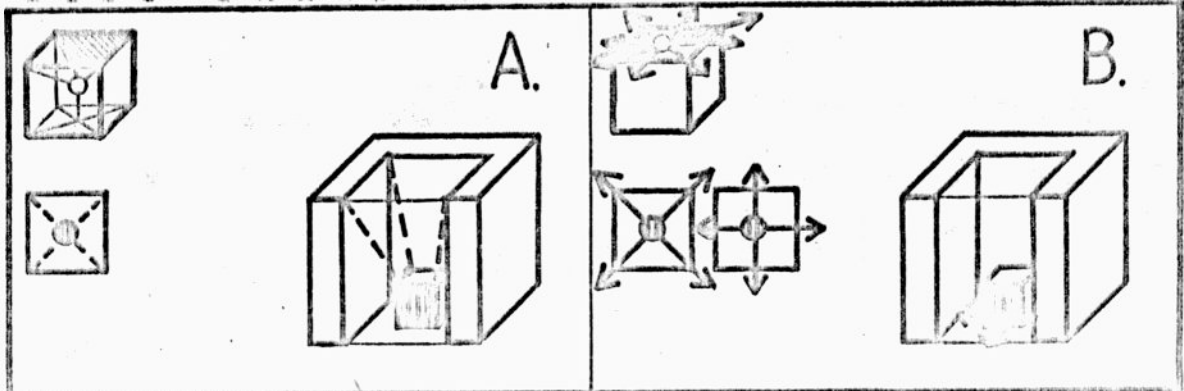

SKALA BLOKU - C E N T R U M

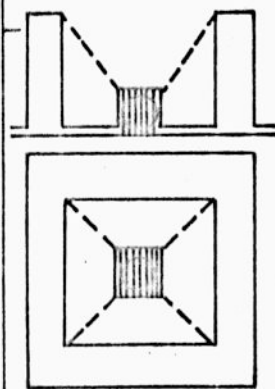
↔ konfiguracja krzyża, ⊗ koncentracja elementów;
centrum-środkowa część całości; całość niepodzielna.

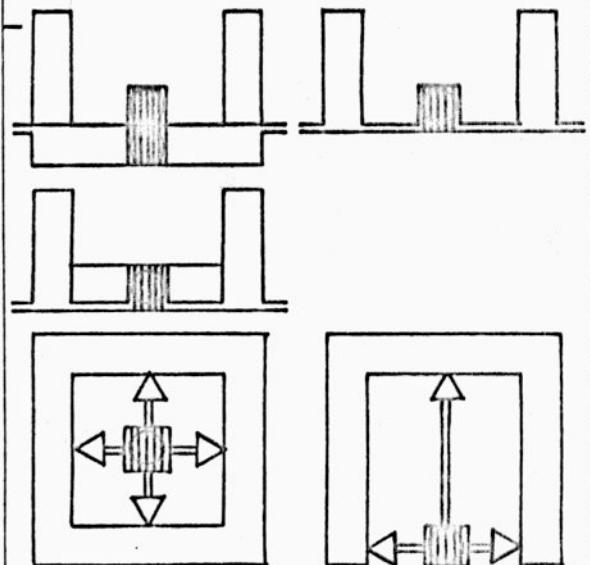
T Y P Y P R Z E S T R Z E N N E

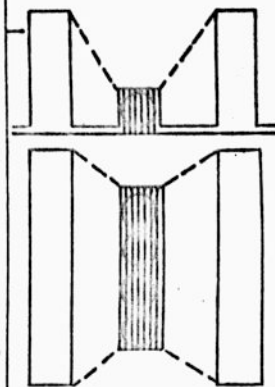
WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIEJSC

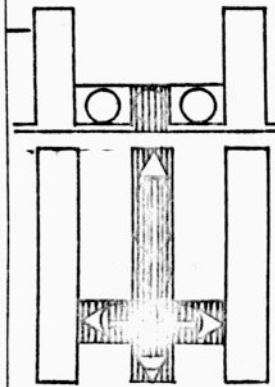
środkowa część całości wynikająca z ukształtowania bloku,
centrum-środek geometryczny bloku /typ bloku: wydzielony blok/

centrum-środkowa część konfiguracji krzyża /układu komunikacji /
/typ bloku: wydzielony blok/

centrum-środkowa część bloku-obszar
/typ bloku: wydzielony blok/

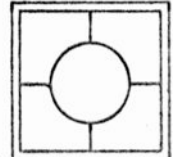

centrum-środkowa część konfiguracji krzyża-obszar
/typ bloku: wydzielony blok/

Rys.85A.

Rys.85B.

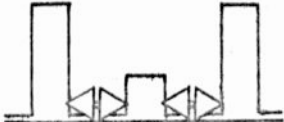
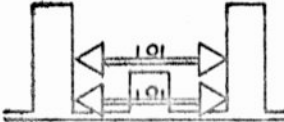
SKALA BLOKU - C E N T R U M

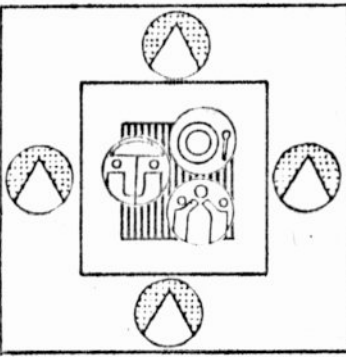
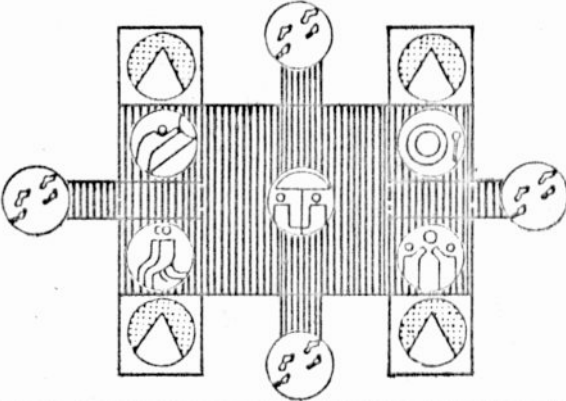
C H A R A K T E R Y S T Y K A

 A.	 B.
--	--

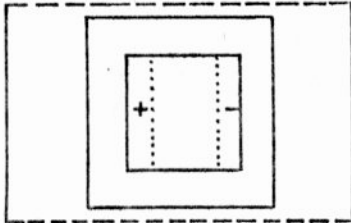
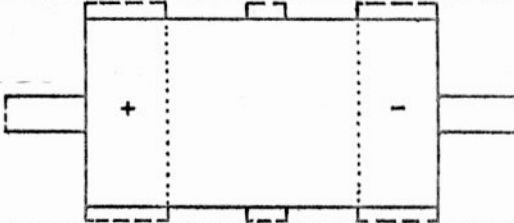
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja		
koordynacja modularna	-brak konieczności koordynacji modularnej ze względu na brak powiązania między zab.mieszkaniową a centrum	
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji, centrum najczęściej realizowane w konstrukcji szkieletowej	
uciążliwość funkcjonalna	-mała, oddzielenie od siebie zab.mieszk. i infrastruktury społecznej wolną przestrzenią	
forma	-przestrzenne wyodrębnienie, widoczność infrastruktury społ., harmonia lub kontrast z zab.mieszk.	

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

	
---	--

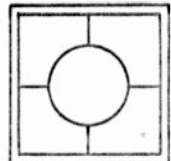
ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

	
---	--

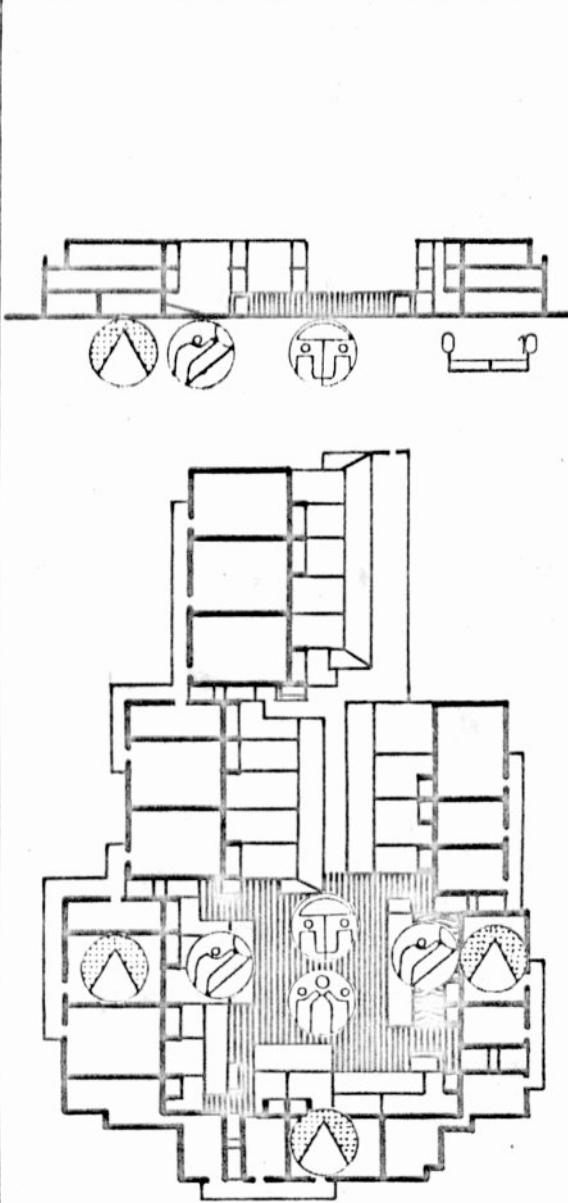
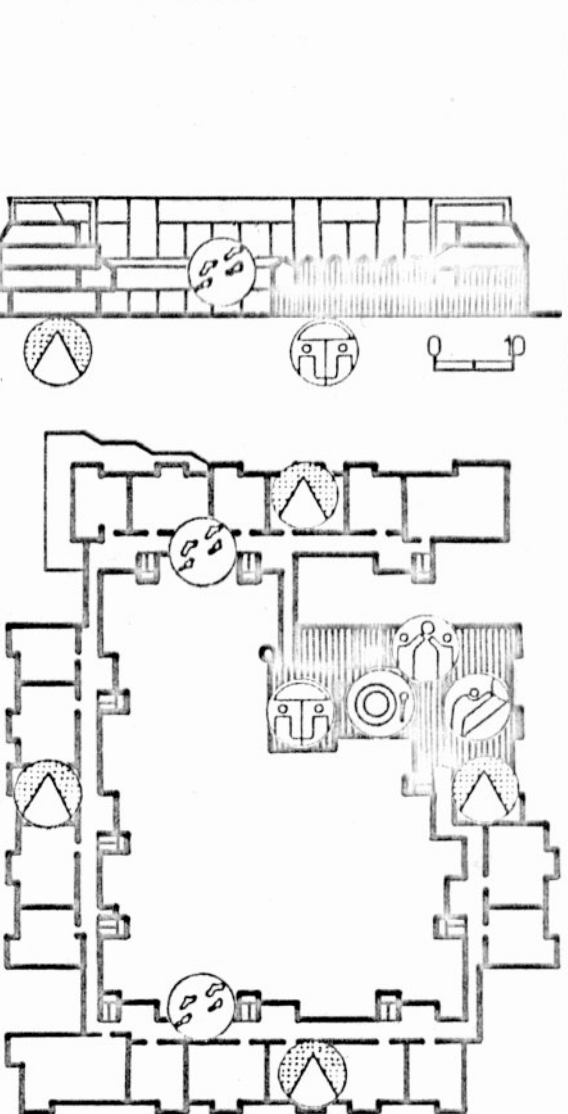
A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

-Architekt: określa miejsce i wielkość centrum, kształt przestrzenny, propozycje programu.
-Użytkownik: określa powierzchniowe zapotrzebowanie, program, dokonuje zmian w trakcie eksploatacji, adaptuje i aranżuje przestrzeń aktywności w centrum.

SKALA BLOKU - C E N T R U M

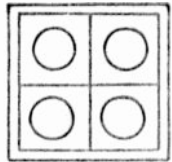

P R Z Y K Ł A D Y

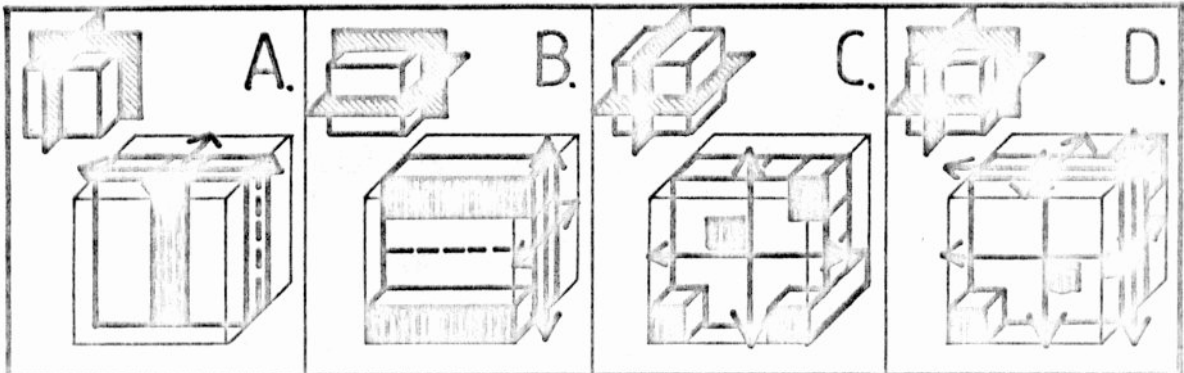
 A.	 B.
 1 blok: 70x100, l.mieszk≈180, G≈6 elementy infrastruktury społecznej: plac zabaw, teren zabaw robinsonowych, tenis stołowy, ogródki, szopa-warsztaty, atelier, skład, miejsce pracy; forum-miejsce spotkań sąsiedzkich BURGDORF Rys. 86A (3,53) P KÖGE	 1 blok: 80x100, l.mieszk≈200, G≈60 elementy infrastruktury społecznej: plac zabaw i spotkań społecznych, ogródki, przedszkole, pom. dla zabaw, forum, warsztaty /metalowy, szutkni czy/, kuchnia-barek Rys. 86B (4,502) P

SKALA BLOKU - C Z Ę Ś Ć

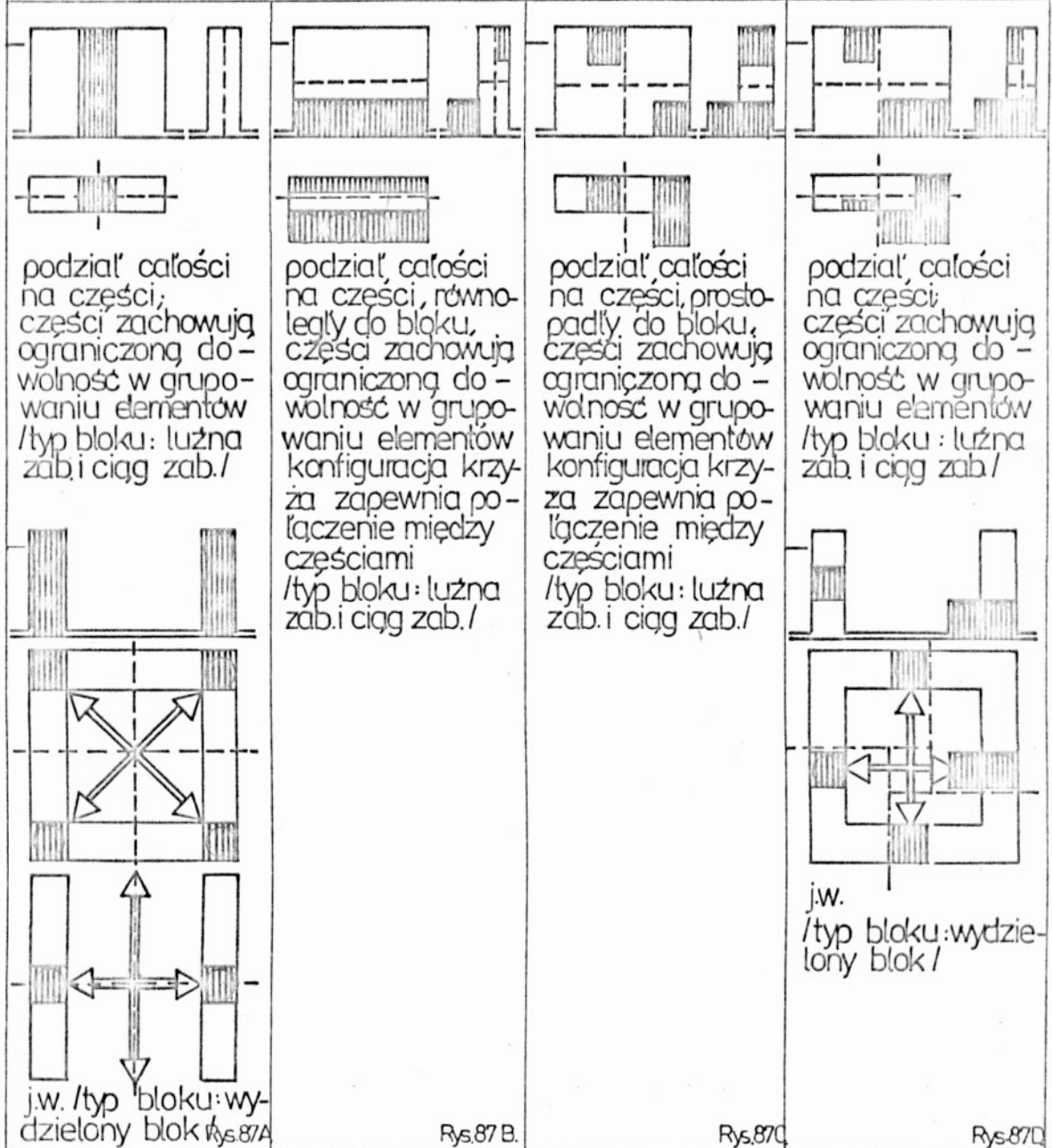
↔ konfiguracja krzyża, 2-2 szeregowo grupowanie el.,
część-wycinek całości; całość determinuje część .

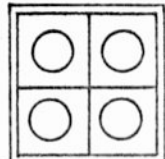
T Y P Y P R Z E S T R Z E N N E

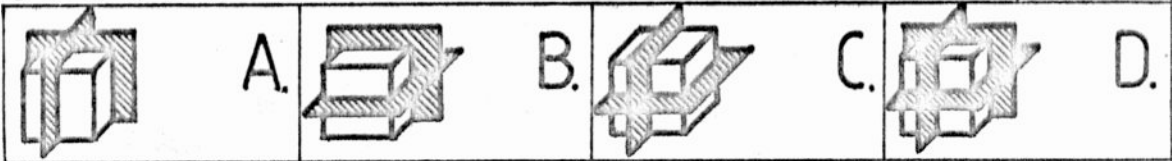
WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIEŚC.

SKALA BLOKU- C Z ę ś ć

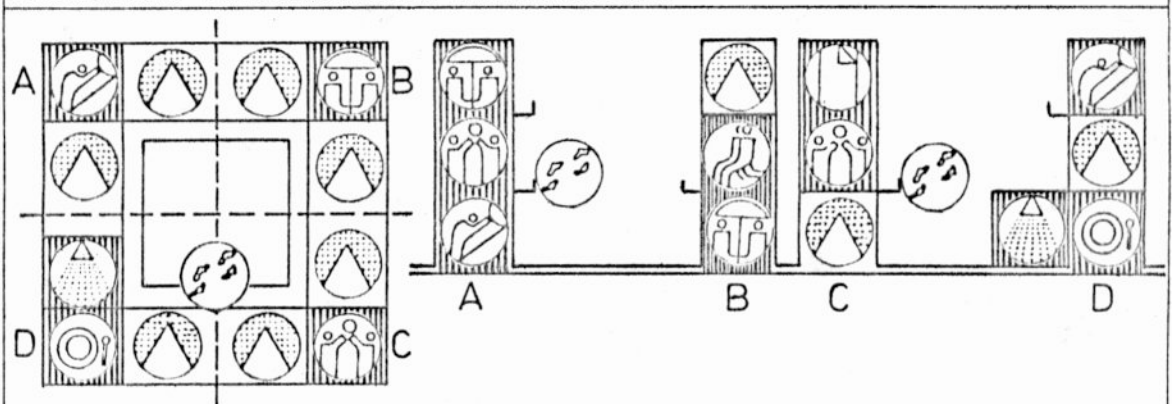
CHARAKTERYSTYKA

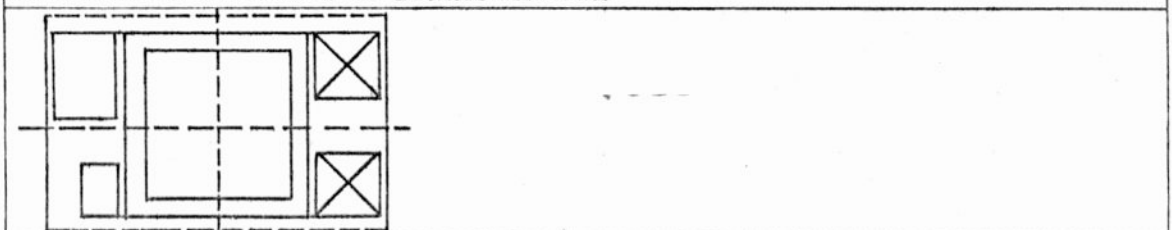
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja				
koordynacja modułowa	-koordynacja+brak	-koordynacja modułowa, wielokrotność modułów w przekroju pionowym i poziomym		
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji, realizowane we wszystkich rodzajach konstrukcji			
uciążliwość funkcjonalna	-duża, hałas wzdłuż komunikacji, przyleganie infrastruktury społ. do mieszkań; konieczność izolacji			
forma	-wyodrębnienie przestrzenne lub wtopienie infrastruktury społ. w zabudowę mieszkaniową			

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

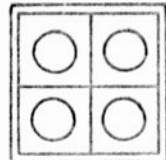
ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

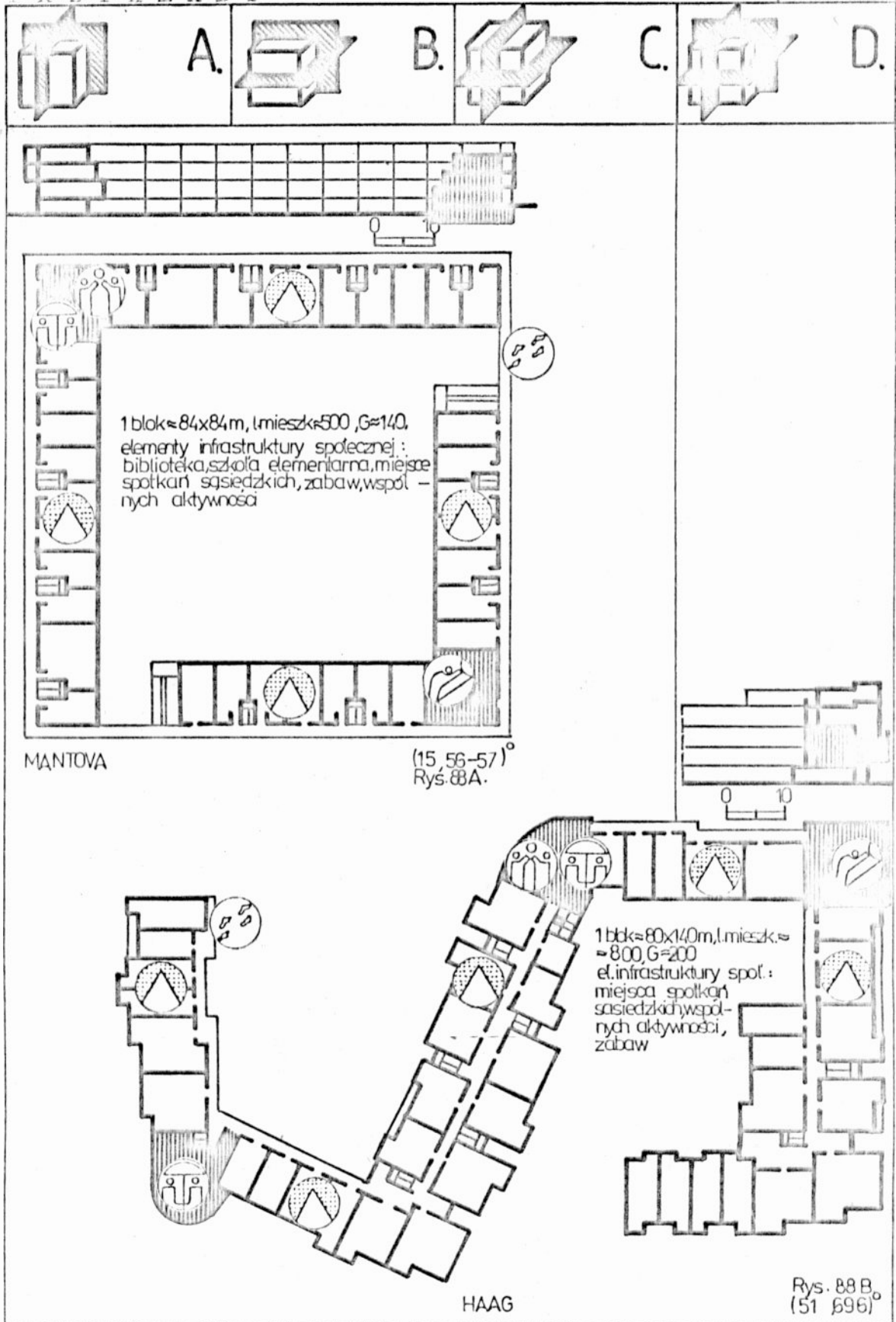
ARCHITEKT A UŻYTKOWNIK

- Architekt: miejsce i wielkość programu, określa kształt przestrzenny części, łączący je układ komunikacji, podział bloku na części, stopień podatności na zmiany.
- Użytkownik: określa zapotrzebowanie powierzchniowe, program /grupy zamieszkujące daną część/, aranżuje przestrzeń.

SKALA BLOKU - C Z Ę Ś Ć

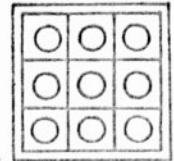

PRZYKŁADY

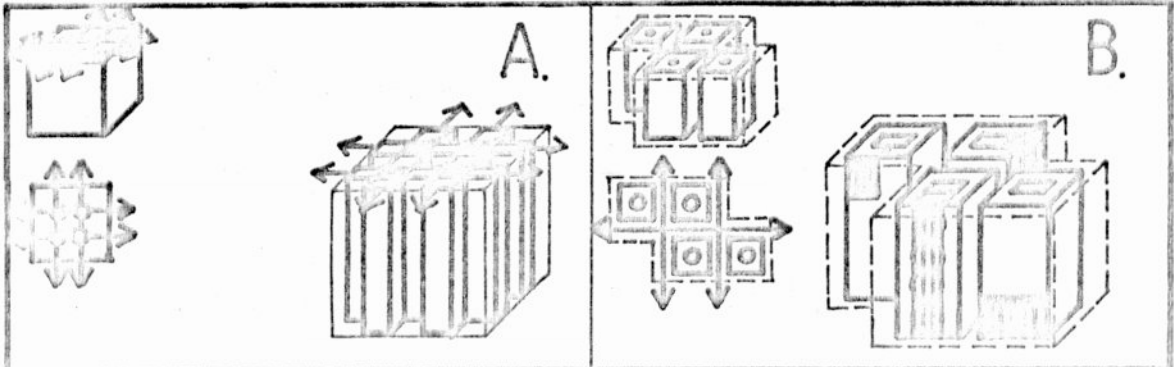

SKALA BLOKU - K O M Ó R K A

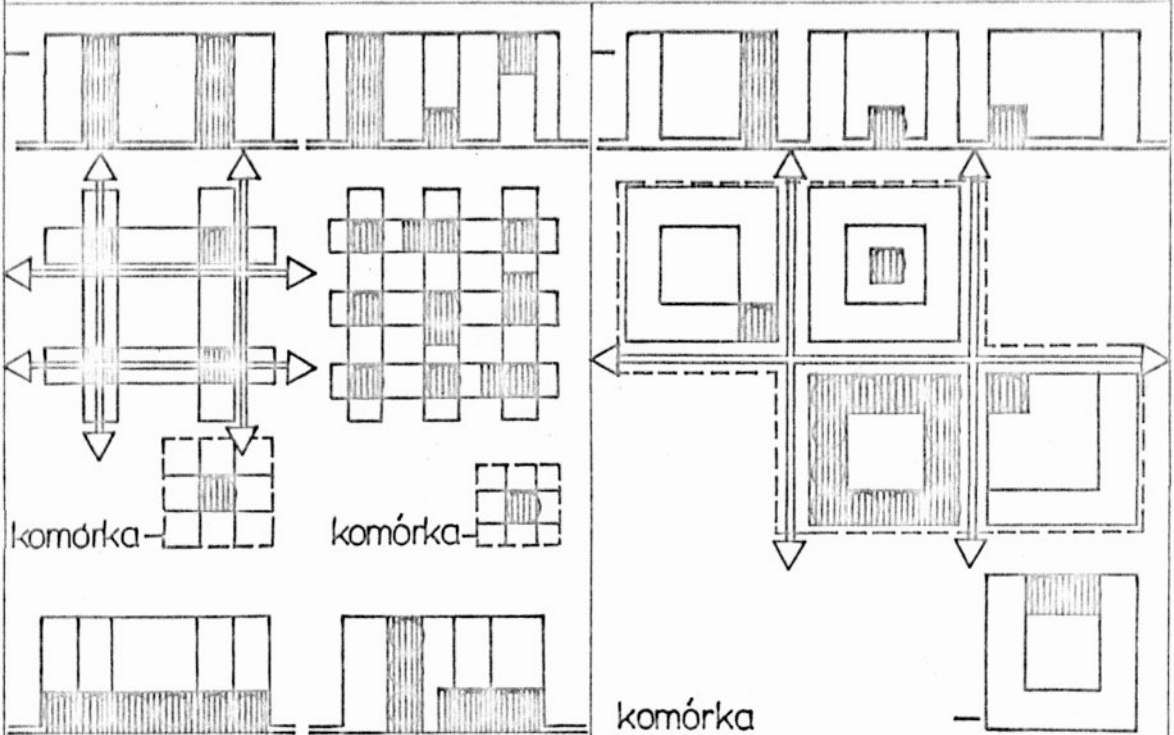
matryca 1 • elementy lub □ komórka z elementem wewnętrznym budująca całość.

T Y P Y P R Z E S T R Z E N N E

WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIEJSK.

komórka-

komórka-

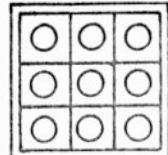
komórka

składanie całości bloku z samowystarczalnych komórek o jednokowym wzorze lub z komórek wyspecjalizowanych o różnych funkcjach, całość bloku-relatywna

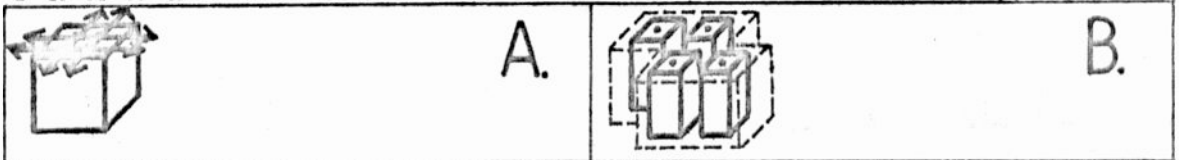
komórki:

komórka- stanowi fragment "struktury sztywnej logiki" nałożonej na całość; jest zdolna do wykonywania samodzielnych czynności /typ bloku: wydzielony blok, ciąg zab./ Rys. 89A.

SKALA BLOKU - K O M Ó R K A

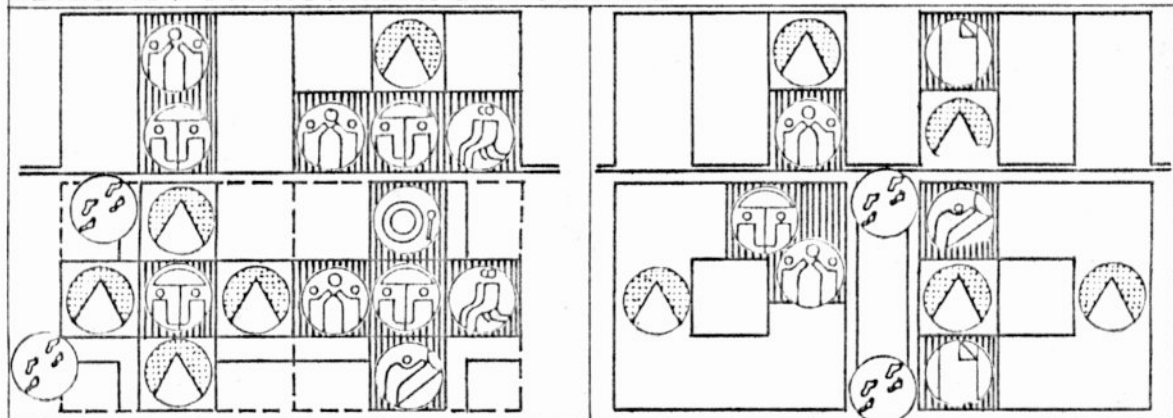
C H A R A K T E R Y S T Y K A

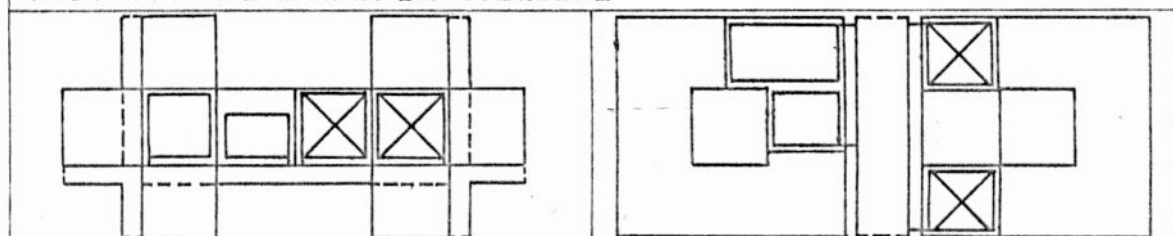
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja		
koordynacja modułowa	-koordynacja modułowa	-koordynacja modułowa lub brak/np.dla komórki z centrum/
konstrukcja	-preferowana konstrukcja szkieletowa/węzły/	-brak preferencji, wszystkie rodzaje konstrukcji
uciążliwość funkcjonalna	-mała, zab.mieszk.ma kontakt z zielenią	-zależy od położenia infrastruktury społ.w komórce
forma	-powtarzalność, monotonia	-monotonia/powtarzanie jednej komórki/lub różnorodność

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

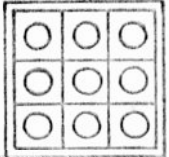

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

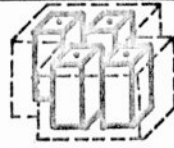
- Architekt: określa wielkość grupy użytkowników, standardową wielkość powierzchniową i programową jednostki lub programy dla konkretnych grup; system połączeń i zestawiania komórek.
- Użytkownik: tworzenie się grup wg własnych preferencji, współdział w projektowaniu/w drugim wariancie współpracy/.

SKALA BLOKU - KOMÓRKA

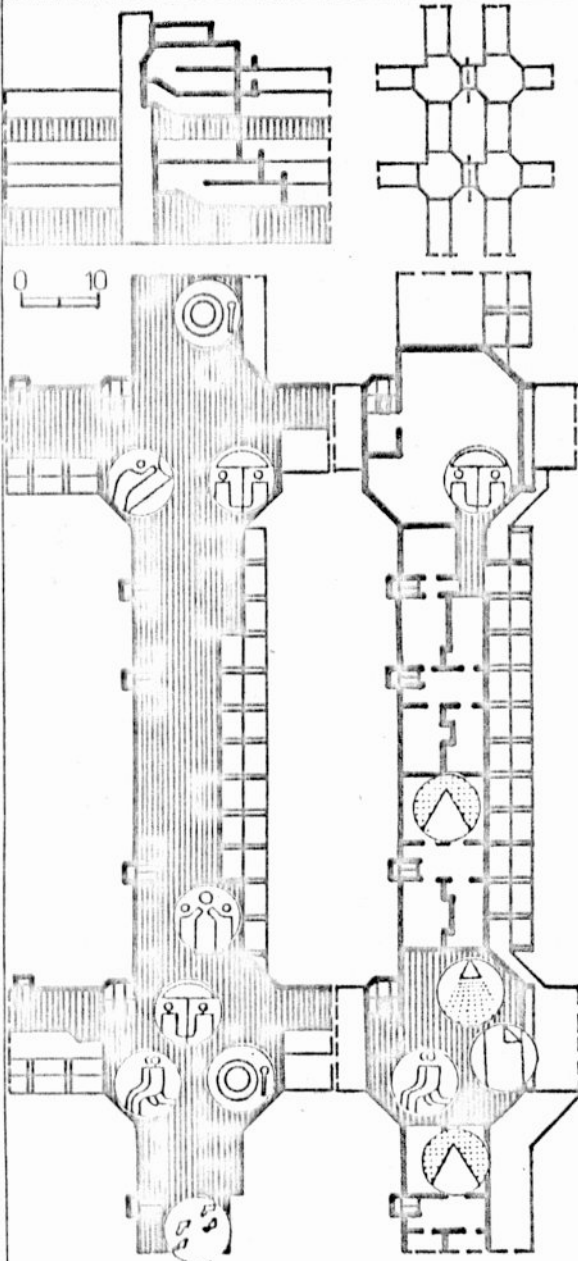
PRZYKŁADY

A.

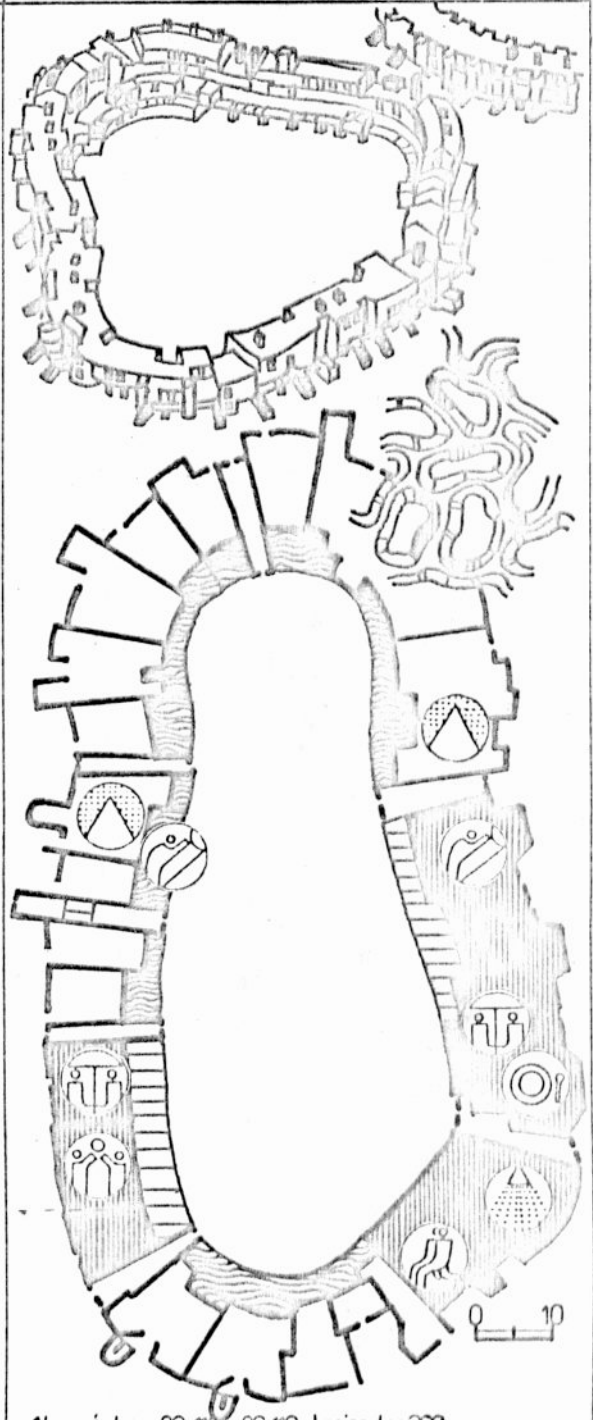

B.

1komórka: 80x80m
elementy infrastruktury społecznej: ogródek, plac zabaw, pom. spotkań sąsiedzkich, zabaw, biblioteka, klub młodzieżowy, warsztaty, hobby, bar, kafe, restauracja; przedszkole, dom studencki i kluby, mieszkania dla starszych ludzi i kluby; sala gimnastyczna, sauna; pom. dla chorych

Rys. 90A
(35155)

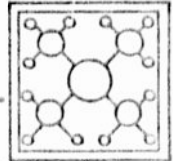

1komórka: 80x110x 80x110, 1miesz. ≈ 300,
el. infrastruktury społ.: plac zabaw, ogródek, hobby, warsztaty, tenis stołowy, sauna, bar, kafe, lekarz domowy, pom. spotkań sąsiedzkich

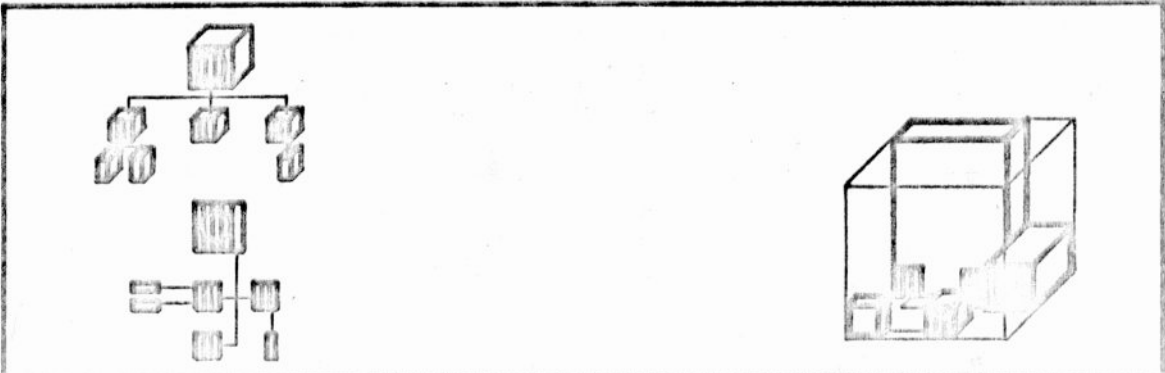
Rys. 90B.
(9,26-28)

SKALA BLOKU - F I L I A

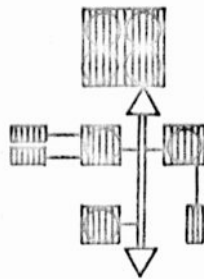
hierarchiczny układ elementów; struktura hierarchiczna; dominująca rola kształtu dróg.

TYPY PRZESTRZENNE

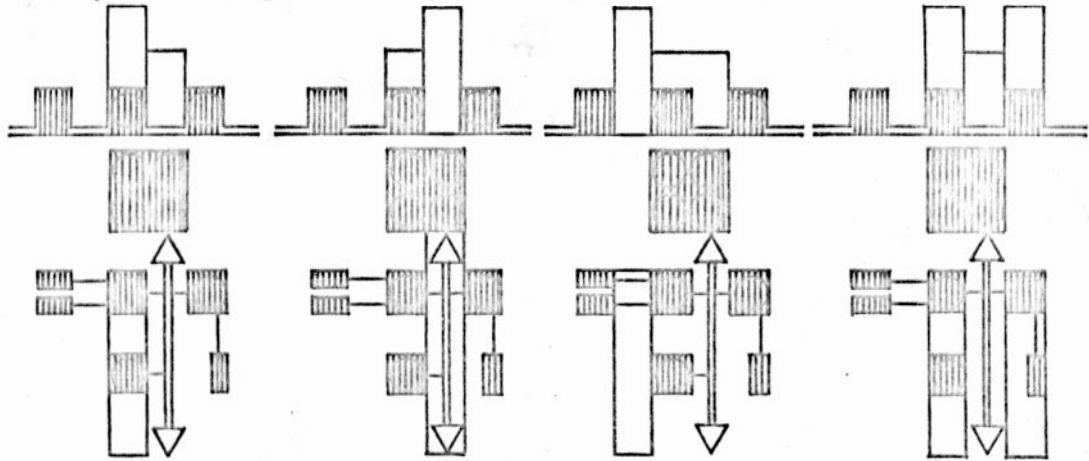

VARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. PRZESTRZENNE

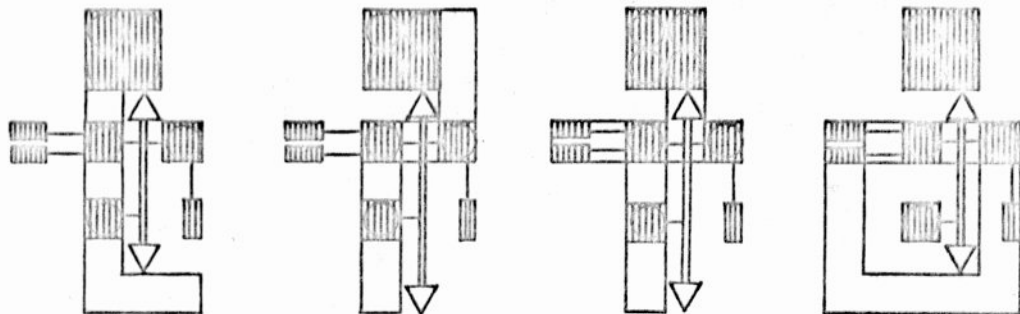

- rozłożenie elementów w przestrzeni na podstawie: hierarchicznego układu elementów, ich cech, koniecznej dostępności, wielkości promieni obsługi

warianty zabudowy, zachowujące dany rozkład elementów w przestrzeni:

/luźna zabudowa/

/ciąg zabudowy/

/wydzielony blok /

Rys. 91

komunikacja			
-------------	---	---	--

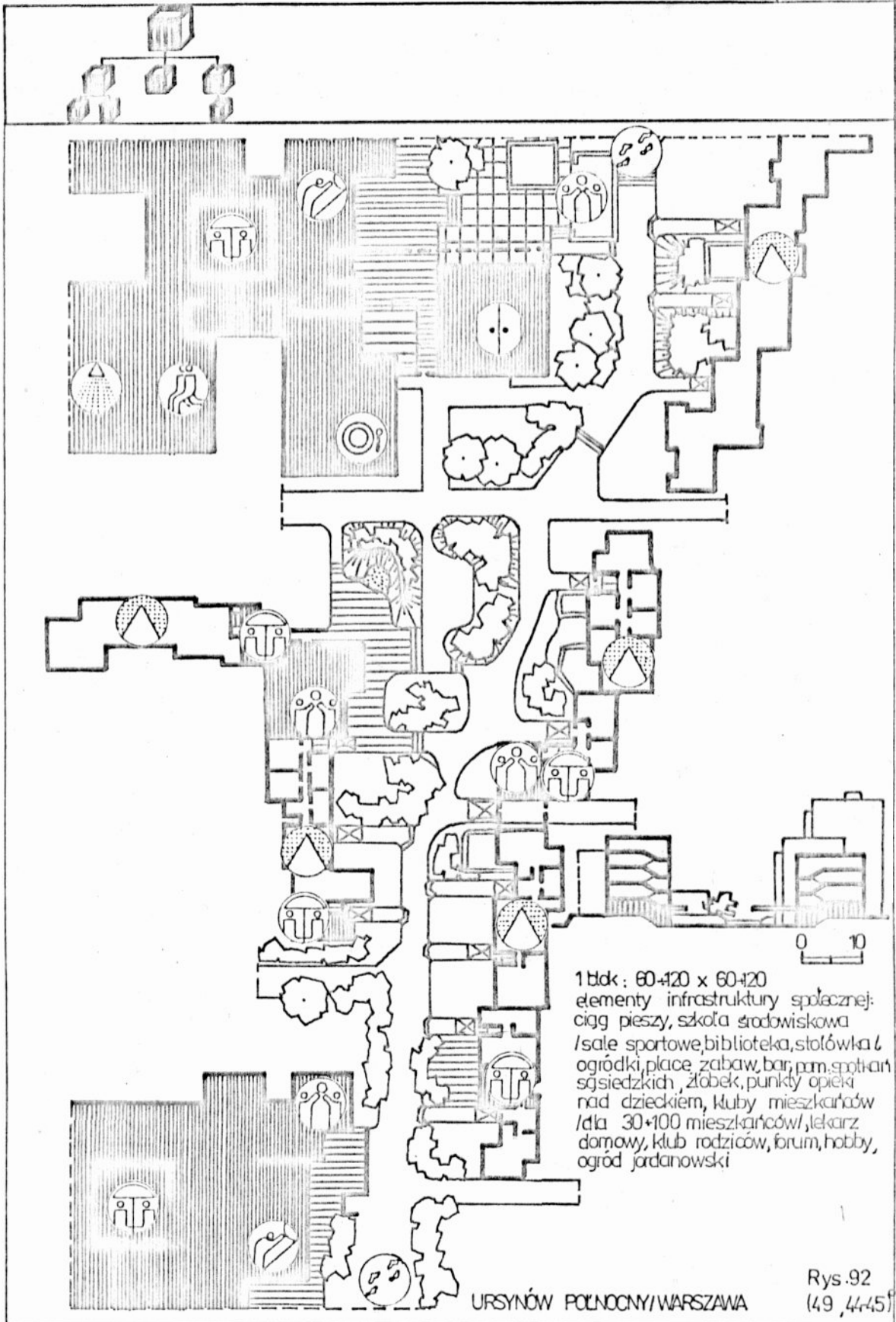
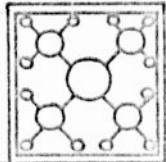
konstrukcja	- brak specjalnych preferencji, realizowana we wszystkich rodzajach konstrukcji
-------------	---

forma	-czytelność połączeń, układu komunikacji, wyodrębnienie przestrzenne, zab. mieszk. tłem dla infrastruktury społ.
-------	--

- Architekt: określa program,wielkość powierzchni,hierarchię urządzeń kultury,kształt dróg,promienie obsługi,kształt zab. mieszk.i jej relację do infrastruktury społ.
- Użytkownik: ma ograniczoną możliwość ingerencji,cały system pracuje niezależnie od użytkownika.

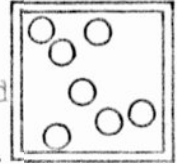
SKALA BLOKU - F I L I A

PRZYKŁADY

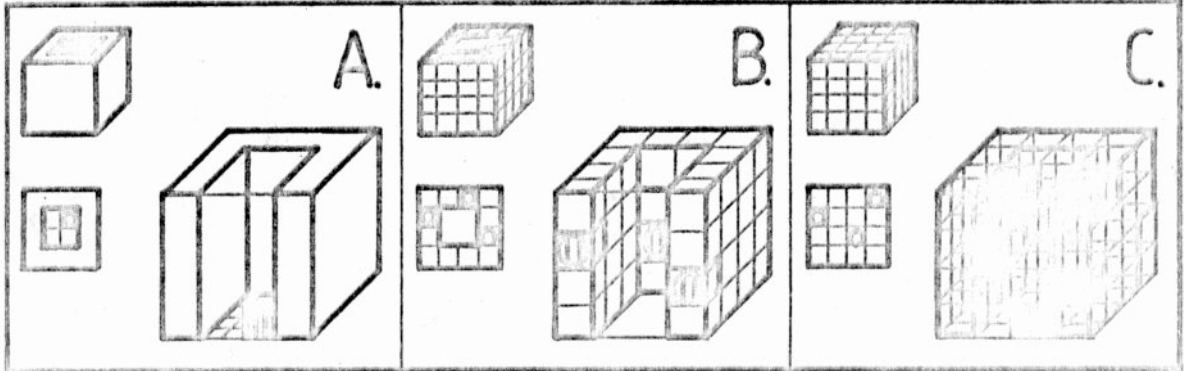

SKALA BLOKU- ELEMENTY ADDYTYWNE

□ całość, ∞ luźny układ elementów ; dowolny rozkład elementów w całości /dodawanie i odejmowanie el./.

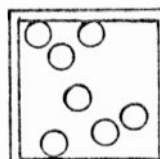
TYPY PRZESTRZENNE

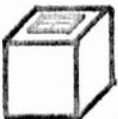
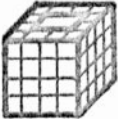
WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIĘDZY

elementy addytywne rozmieszczone w przestrzeni otwartej bloku /typ bloku: luźna zab., ciąg zabudowy/	elementy addytywne /przestrzenno-funkcjonalne elementy wnętrza, elewacji, dachu/ rozmieszczone w strukturze przestrzeni zamkniętej /typ bloku: luźna zab., ciąg zabudowy/	elementy addytywne rozmieszczone w strukturze organizującej przestrzeń otwartą i zamkniętą bloku /typ bloku: luźna zab., ciąg zabudowy/
j.w. /typ bloku: wydzielony blok/ Rys.93A.	j.w. /typ bloku: wydzielony blok/ Rys.93B.	j.w. /typ bloku: wydzielony blok/ Rys.93C.

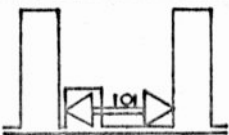
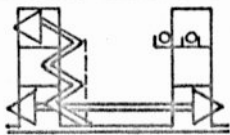
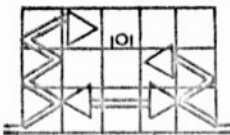
SKALA BLOKU- ELEMENTY ADDYTYWNE

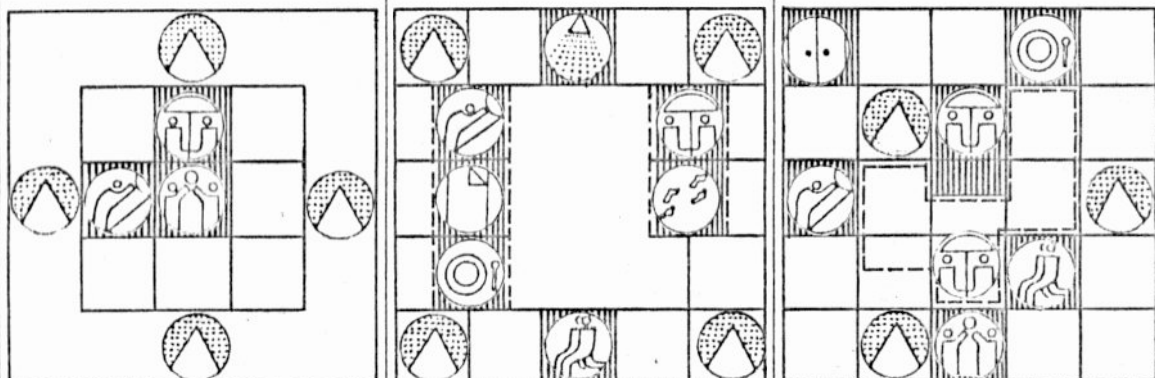
CHARAKTERYSTYKA

	A.		B.		C.
---	----	---	----	--	----

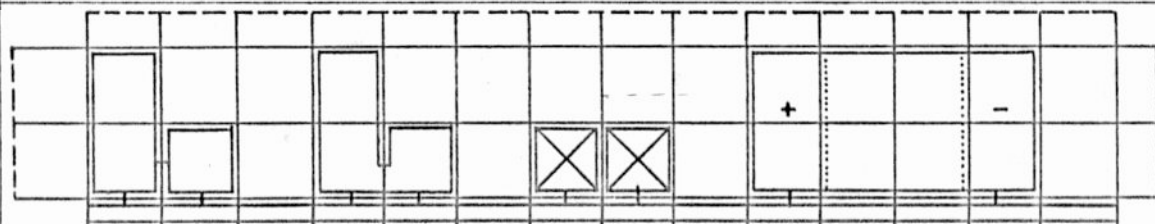
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja			
koordynacja modularna	brak konieczności	koordynacja modularna	reżim modułowy
konstrukcja	brak preferencji	we wszystkich rodzajach konstrukcji	konstrukcja szkieletowa
uciążliwość funkcjonalna	mała, oddzielenie od siebie funkcji	duża, przemieszanie funkcji	duża, przemieszanie funkcji
forma	brak czytelności układu komunikacji, rozłożenia infrastruktury; bogate, zmienne środowisko		

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

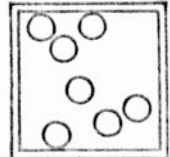
ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

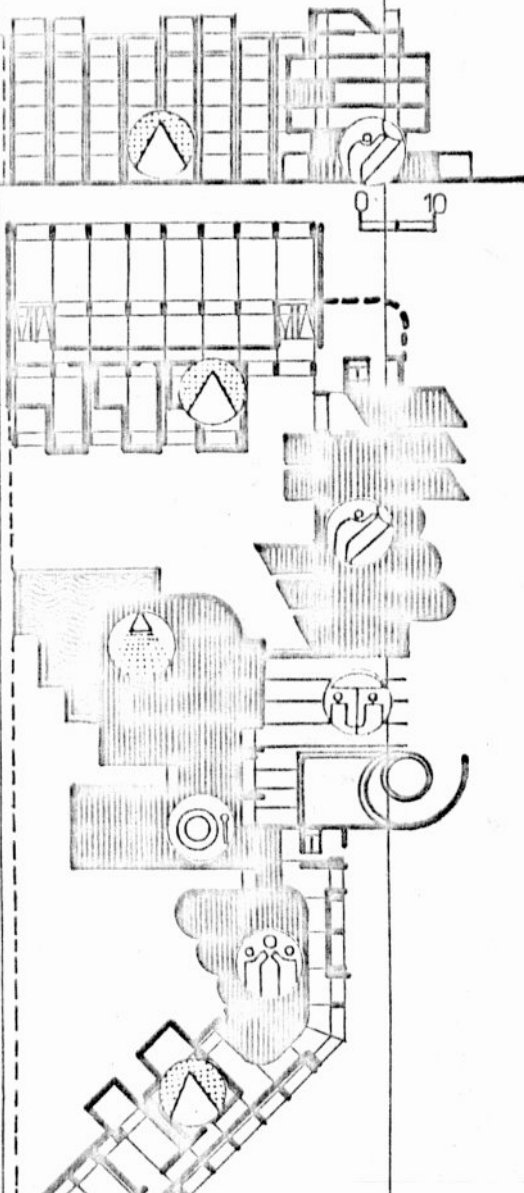
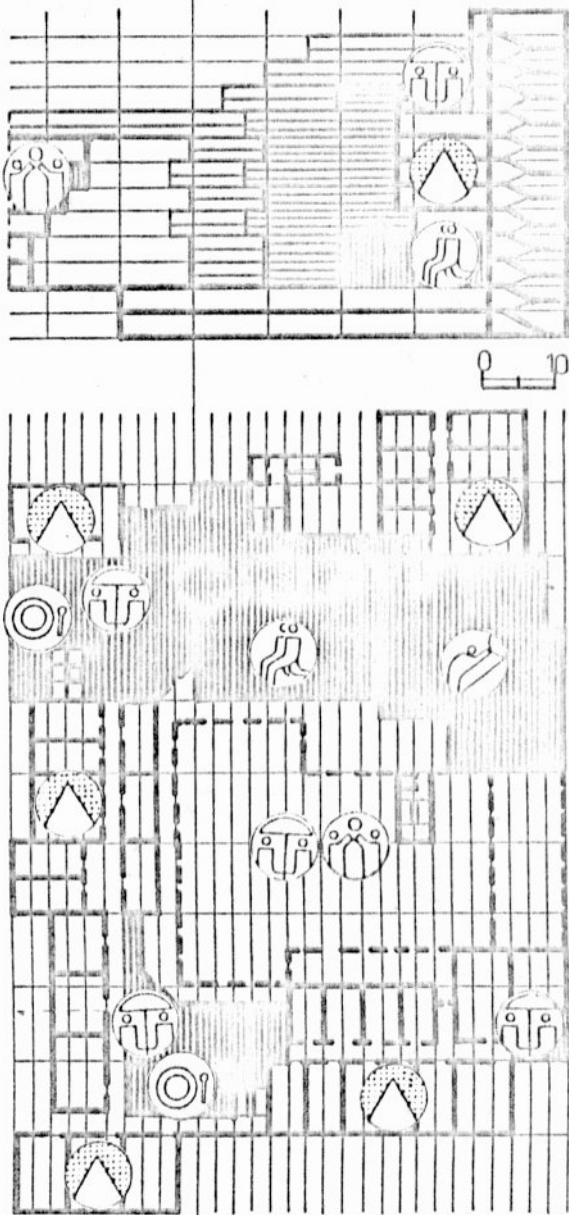
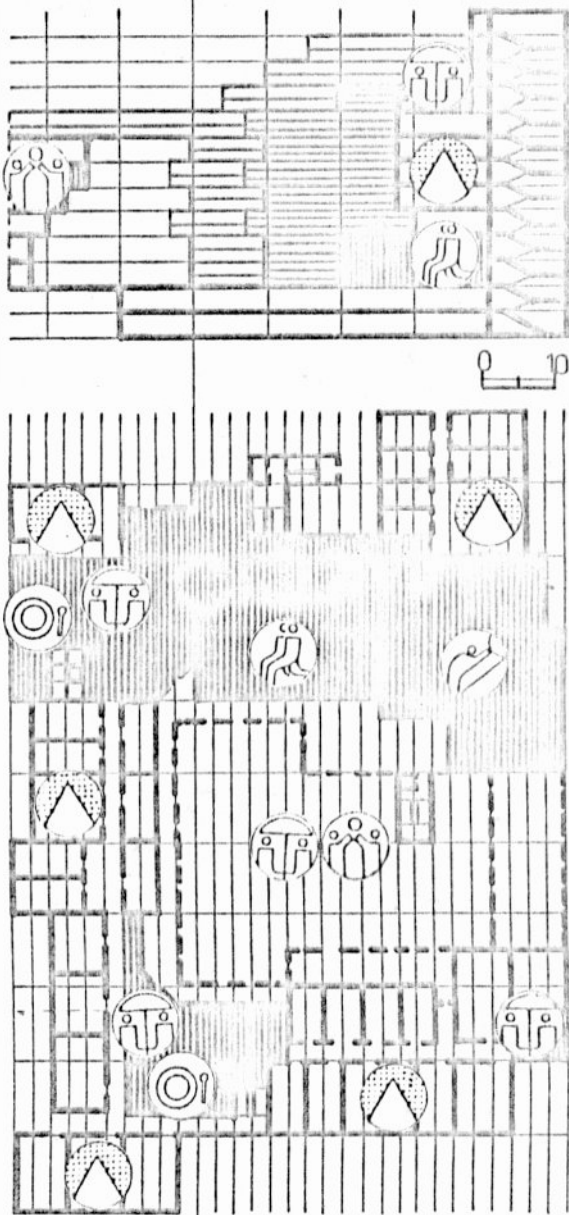
ARCHITEKT A UŻYTKOWNIK

- Architekt: projekt struktury otwartej, określa jej chłonność programową, warianty rozwiązań, możliwości rozwoju .
- Użytkownik: określa program, uczestniczy w projektowaniu, aranżowaniu i adaptacji miejsc aktywności.

SKALA BLOKU- ELEMENTY ADDYTYWNE

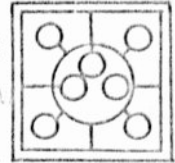

PRZYKŁADY

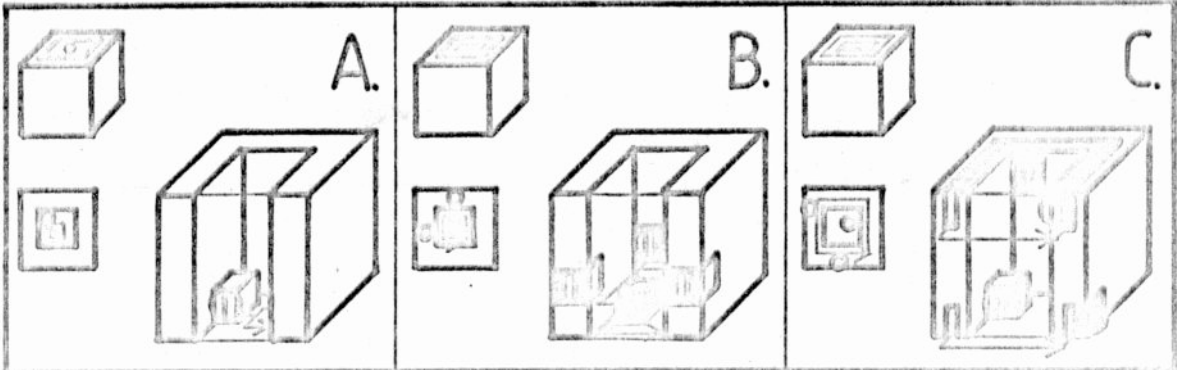
	A.	B.
 1 blok: 120x150, el. infrastruktury społ.: ogródk, plac i pom. zabaw, miejsca spotkań, basen, sauna, bar, stolówka, biblioteka, kluby DUDELSACK / FREIBURG	 1 blok : 80x120m, l. mieszk. ≈ 800-1000 el. infrastruktury społ.: mieszkania dla studentów, starszych ludzi, sala gimnastyczna, hobby, warsztaty, garn-carstwo, stolarstwo, fotograficzny, dyskoteka, forum, teatr na wolnym powietrzu, plac zabaw Rys. 94A. (50,35)°	 Rys. 94B (15,232)°

SKALA BLOKU-ELEMENTY FEDERACYJNE

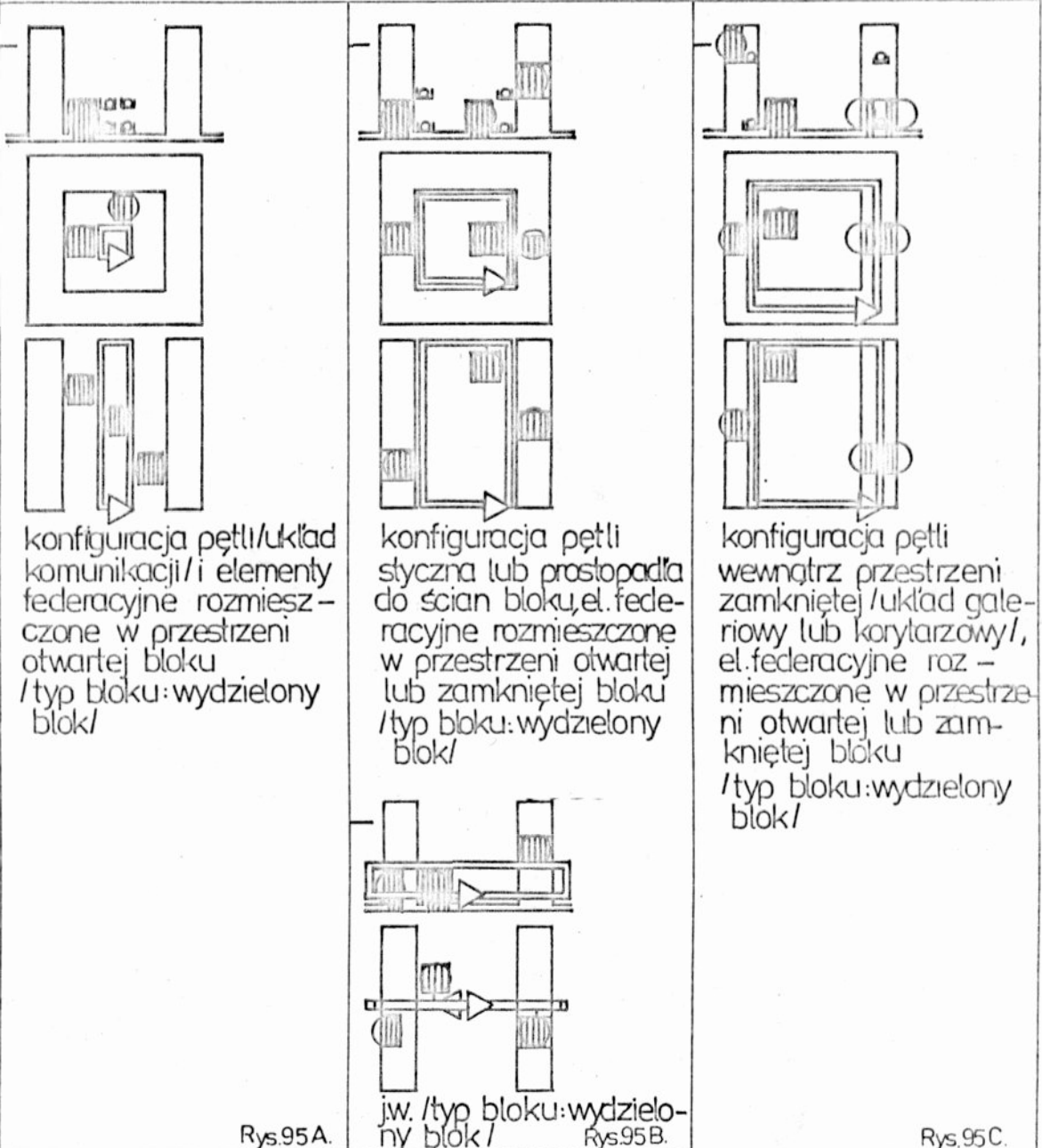
konfiguracja pętli, - równoległy układ elementów

TYPY PRZESTRZENNE

WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIEJ.

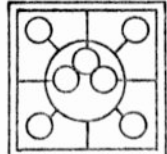

Rys.95A.

Rys.95B.

Rys.95C.

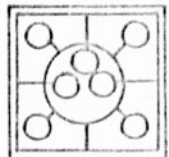
SKALA BLOKU-ELEMENTY FEDERACYJNE

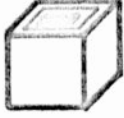
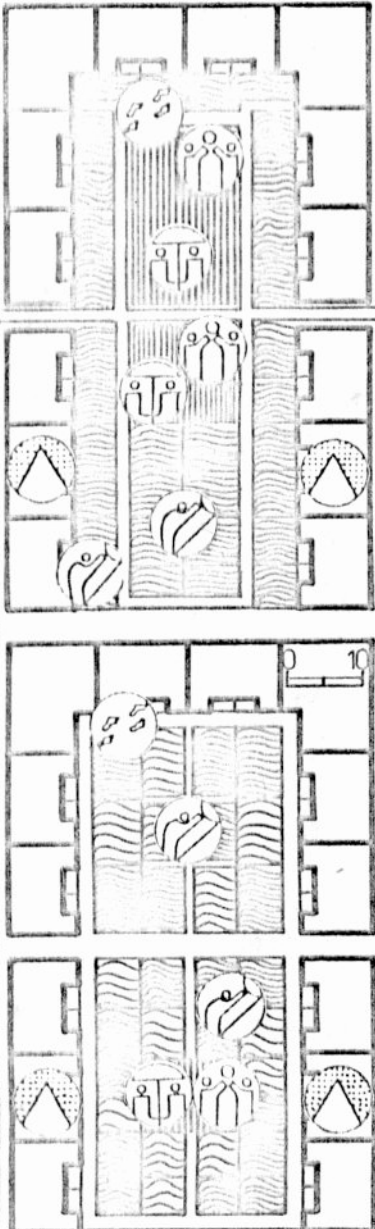
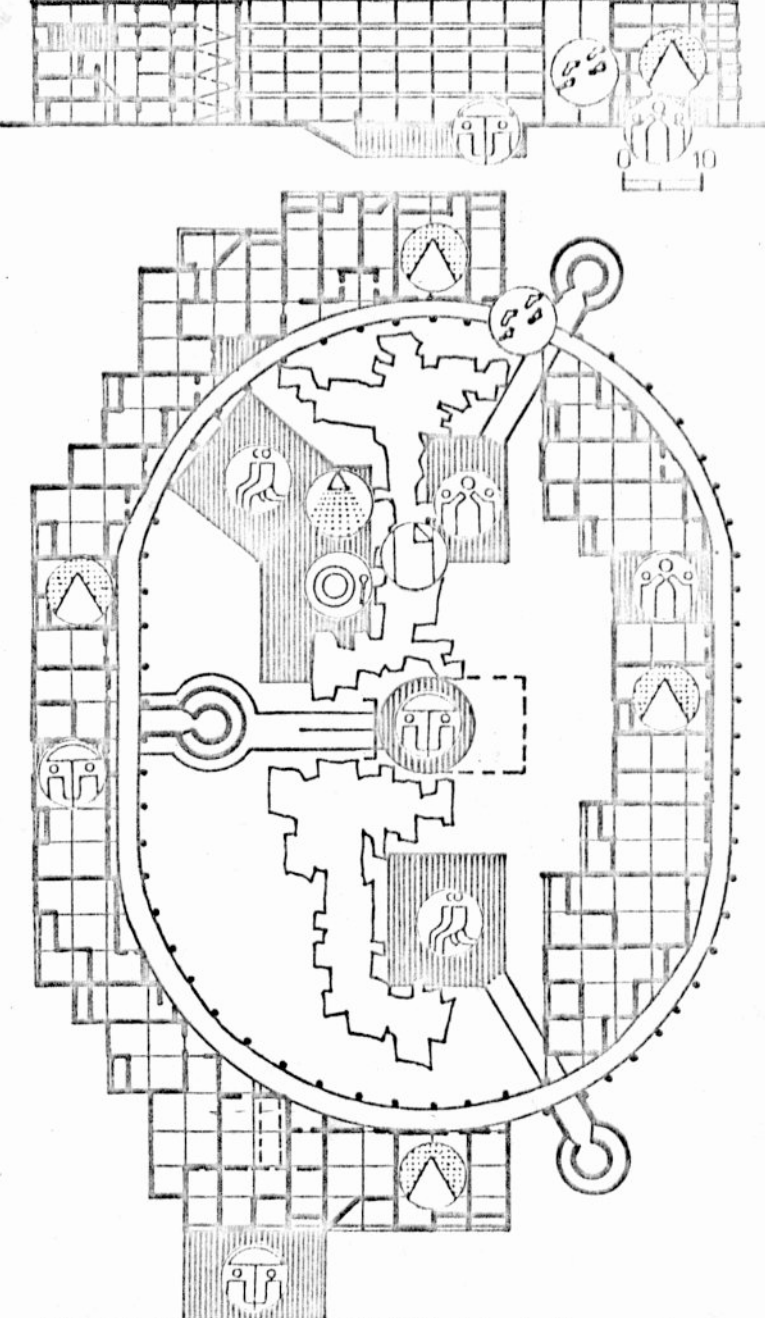
CHARAKTERYSTYKA

	A.	B.	C.
ORGANIZACJA PRZESTRZENI			
komunikacja			
koordynacja modularna	-brak konieczności	-koordynacja modularna /dla urządzeń w zab.mieszk./lub brak /dla pozostałych	
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji, we wszystkich rodzajach konstrukcji		
uciążliwość funkcjonalna	-mała, wydzielone urządzenia	-zmniejszona przez fakt, że pętla nie pokrywa się z komunikacją budynku	
forma	-wyodrębnienie zab.mieszkaniowa	-przestrzenne, widoczność, czytelność dróg, tłem dla infrastruktury społ.	
ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA			
ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA			
ARCHITEKT A UŻYTKOWNIK			
-Architekt:propozycje programowe,projekt układu obiektów, kształtu pętli,określenie miejsc el.infrastruktury społ. , rezerw przestrzennych;dążenie do komplementarności programu. -Użytkownik:propozycje programowe,wprowadzanie nowych urządzeń,adaptacja i aranżacja miejsc aktywności.			

SKALA BLOKU- ELEMENTY FEDERACYJNE

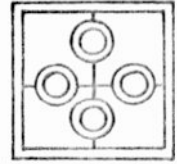

PRZYKŁADY

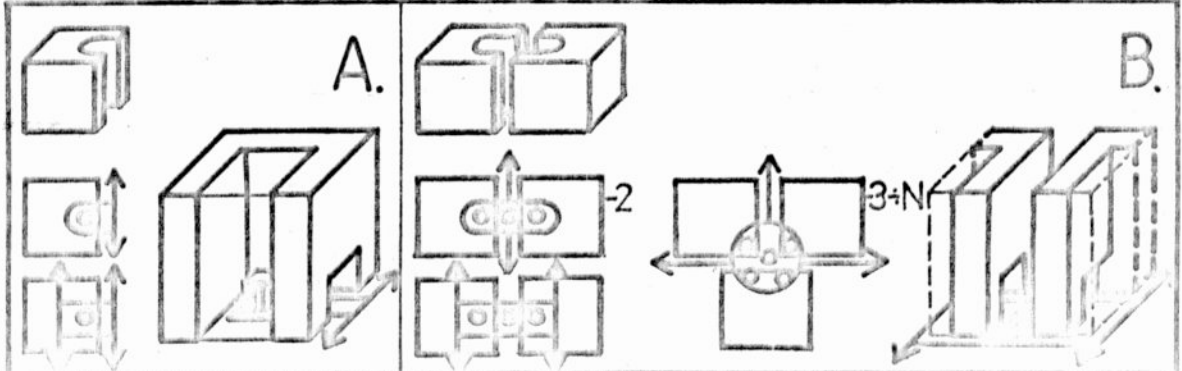
 A.	 B.	 C.
 el. infrastruktury społ.: ogródki, plac zabaw, miejsca spotkań sąsiedzkich i rekreacji Rys. 96A. (38, 291, 303)^p	 1 blok ≈ 100x150 m, l. mieszk. ≈ 300+500 el. infrastruktury społ.: ogródki, park, szkoła, boiska, place zabaw, kluby, miejsca spotkań sąsiedzkich, kameralne kino Rys. 96B (6, 4)^p	

SKALA BLOKU - O A Z A

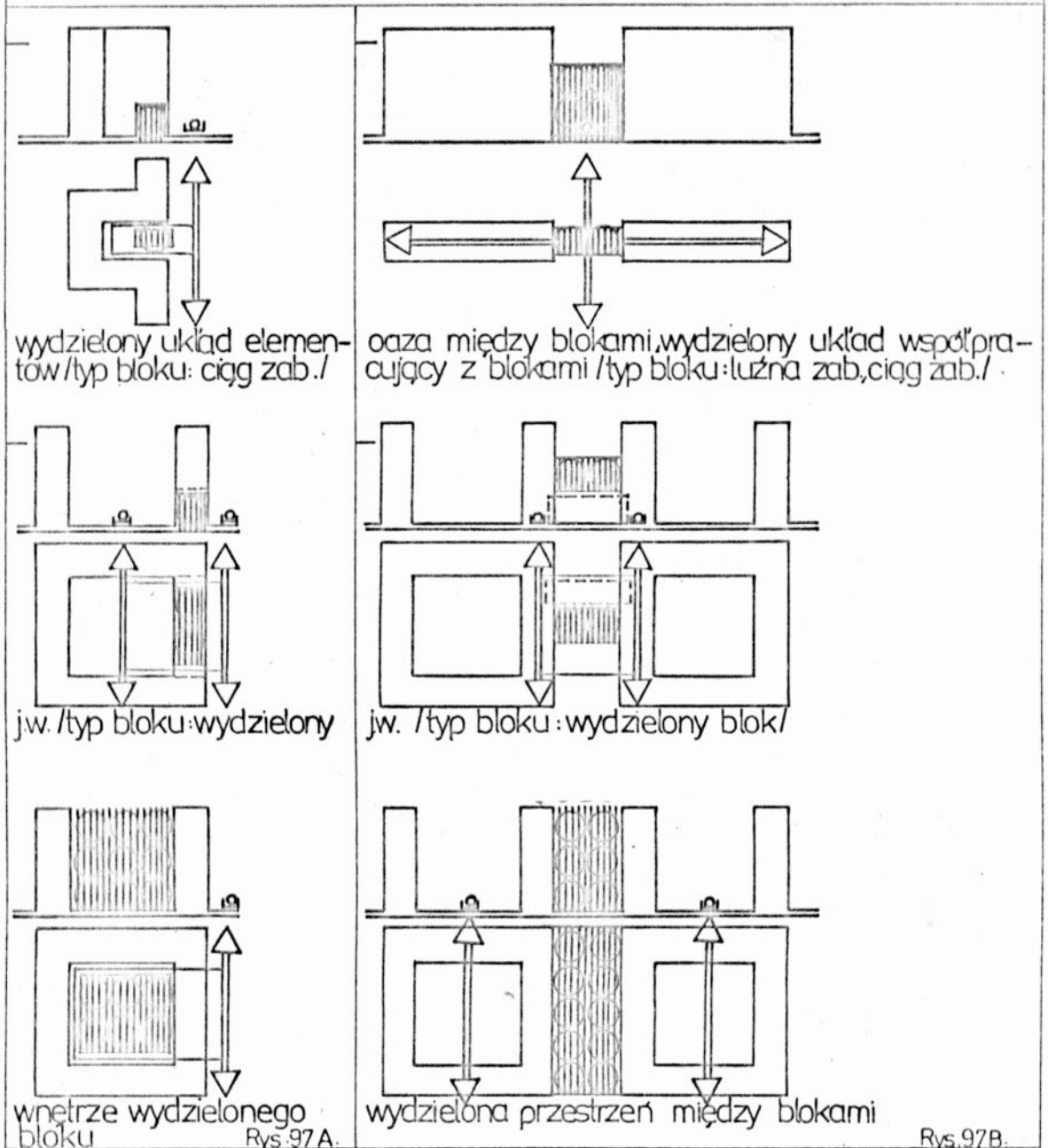
⬞ konfiguracja krzyża, □ wydzielony układ elementów z całości.

TYPY PRZESTRZENNE

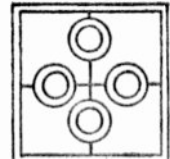
WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPÓŁ. I ZAB. II

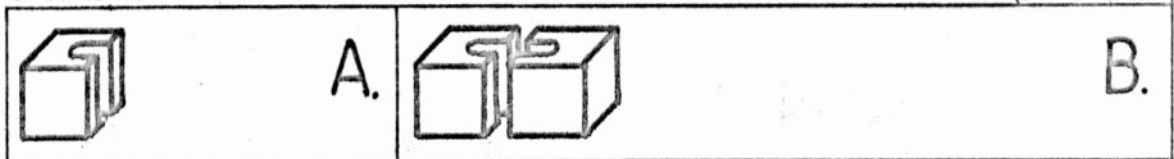
Rys. 97A.

Rys. 97B.

SKALA BLOKU- O A Z A

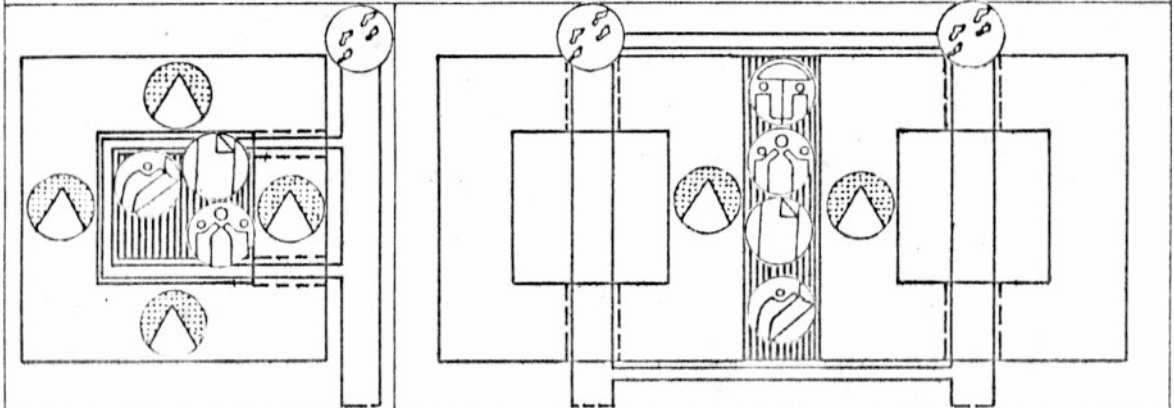
C H A R A K T E R Y S T Y K A

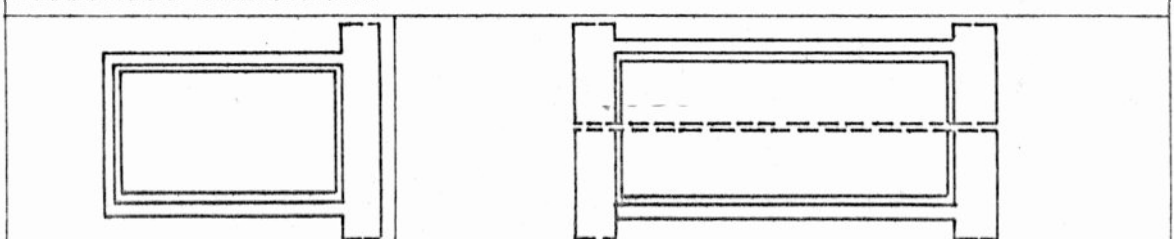
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja			
koordynacja modułowa	-brak konieczności koordynacji, dla skonstrastowania zab. mieszk. i infrastruktury społ. może być zaniechana		
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji, oaza często realizowana w konstrukcji szkieletowej		
uciążliwość funkcjonalna	-mała, wydzielenie funkcjonalne oraz <u>odgaśnięcie</u> infrastruktury społ. od ścieżki chroni zab. mieszkaniową		
forma	-wyodrębnienie przestrzenne, widoczność, czytelność układu, kontrast infrastruktury społ. i zab. mieszk.		

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA

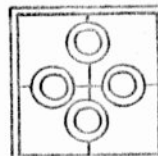
ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA

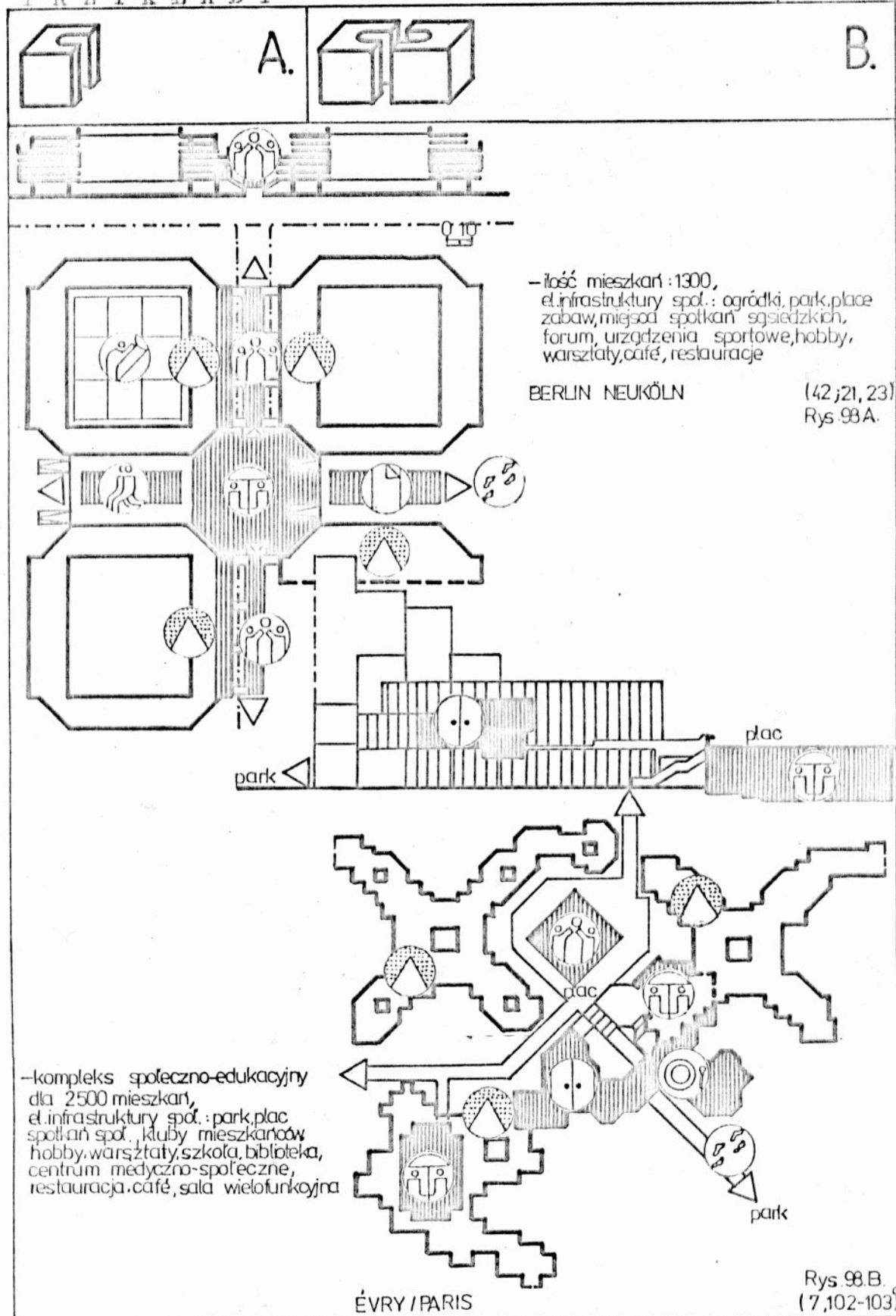
A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

-Architekt: projekt zabudowy mieszkaniowej z wydzielonym w niej układem, propozycje programowe.
-Użytkownik: program, aranżacja i adaptacja przestrzeni oazy w trakcie eksploatacji.

SKALA BLOKU - O A Z A

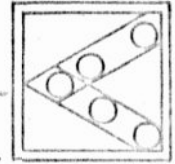

PRZYKŁADY

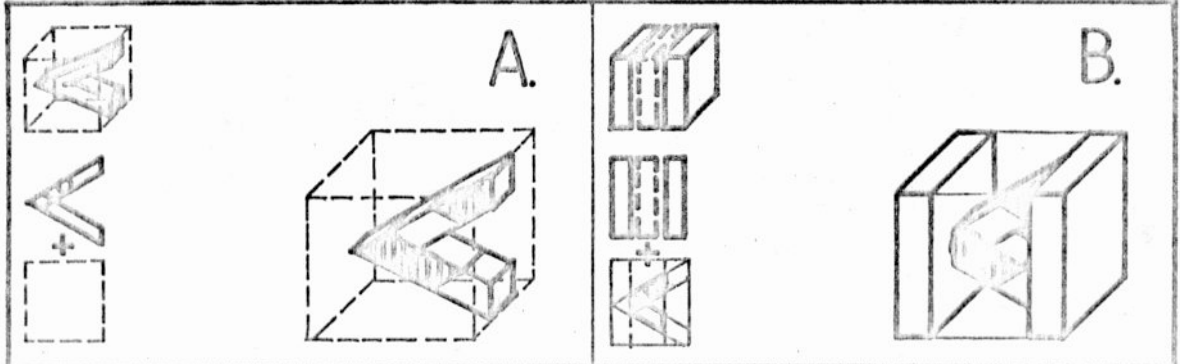

SKALA BLOKU - MEGASTRUKTURA

□ całość, układ elementów zorganizowany przez me-
gastrukturę; sytuacyjne związki determinują kształt.

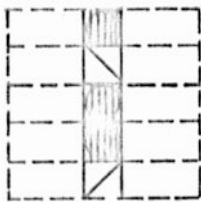
TYPY PRZESTRZENNE

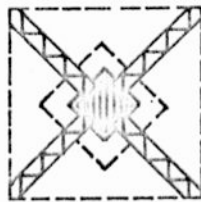
WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPÓŁ. I ZAP. MIEJSC

- megastruktura posiadająca cechy określonego modelu /np. strefy/, organizująca przestrzeń; zawiera w sobie zbiór elementów i określony system ich połączeń; całość-relatywna

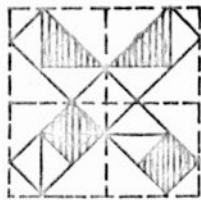
- megastruktura zewnętrzna w stosunku do całości; sytuacyjne związki determinują jej kształt i rodzaj; stanowi uzupełnienie „martwych pól” w istniejącej tkance architektonicznej

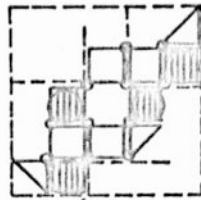
strefa

centrum

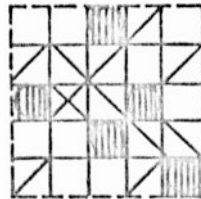
część

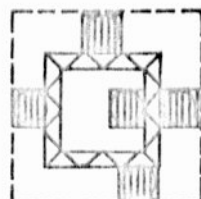
komórka

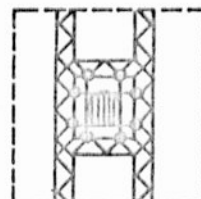
filia

el.addytywne

el.federacyjne

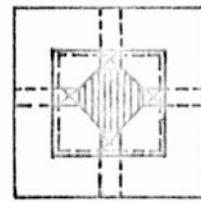

oaza

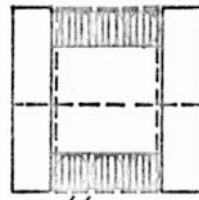
Rys. 99A.

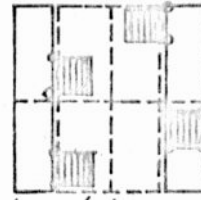
strefa

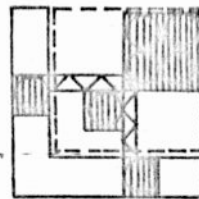
centrum

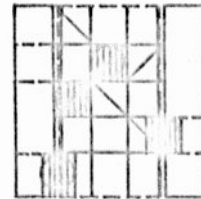
część

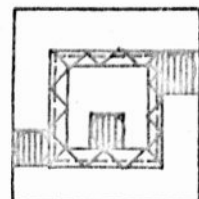
komórka

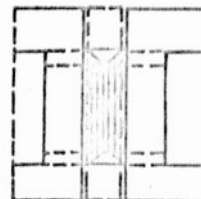
filia

el.addytywne

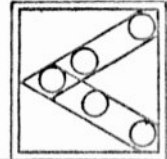
el.federacyjne

oaza

Rys. 99B.

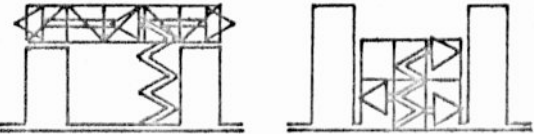
SKALA BLOKU- M E G A S T R U K T U R A

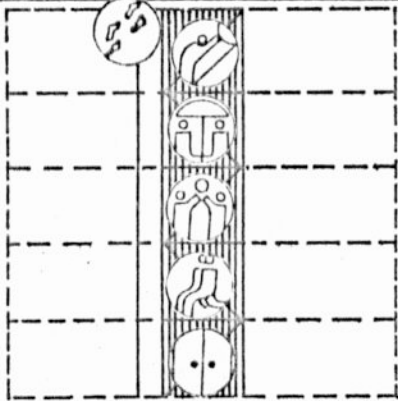
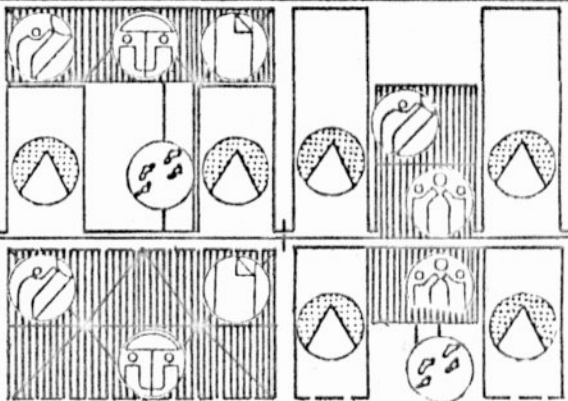
C H A R A K T E R Y S T Y K A

 A.	 B.
--	--

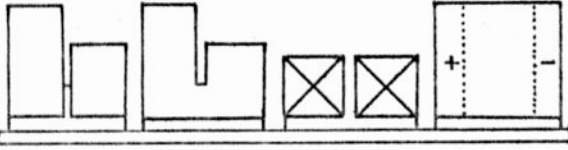
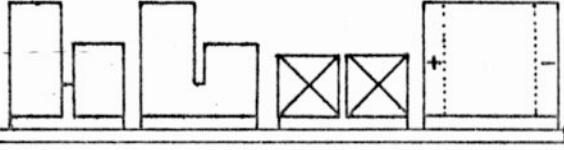
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja		
koordynacja modułami	-brak konieczności koordynacji; struktura pracująca niezależnie od istniejącej zab. mieszkaniowej	
konstrukcja	-preferowana konstrukcja szkieletowa /struktura zawierająca elementy infrastruktury społ./	
uciążliwość funkcjonalna	-mała, układ wydzielony /odrębna komunikacja i ustrój konstrukcyjny/	
forma	-wyodrębnienie przestrzenne, widoczność, czytelność, kontrast infrastruktury społ. i zab. mieszk.	

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCYJNALNA

	
---	--

ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA

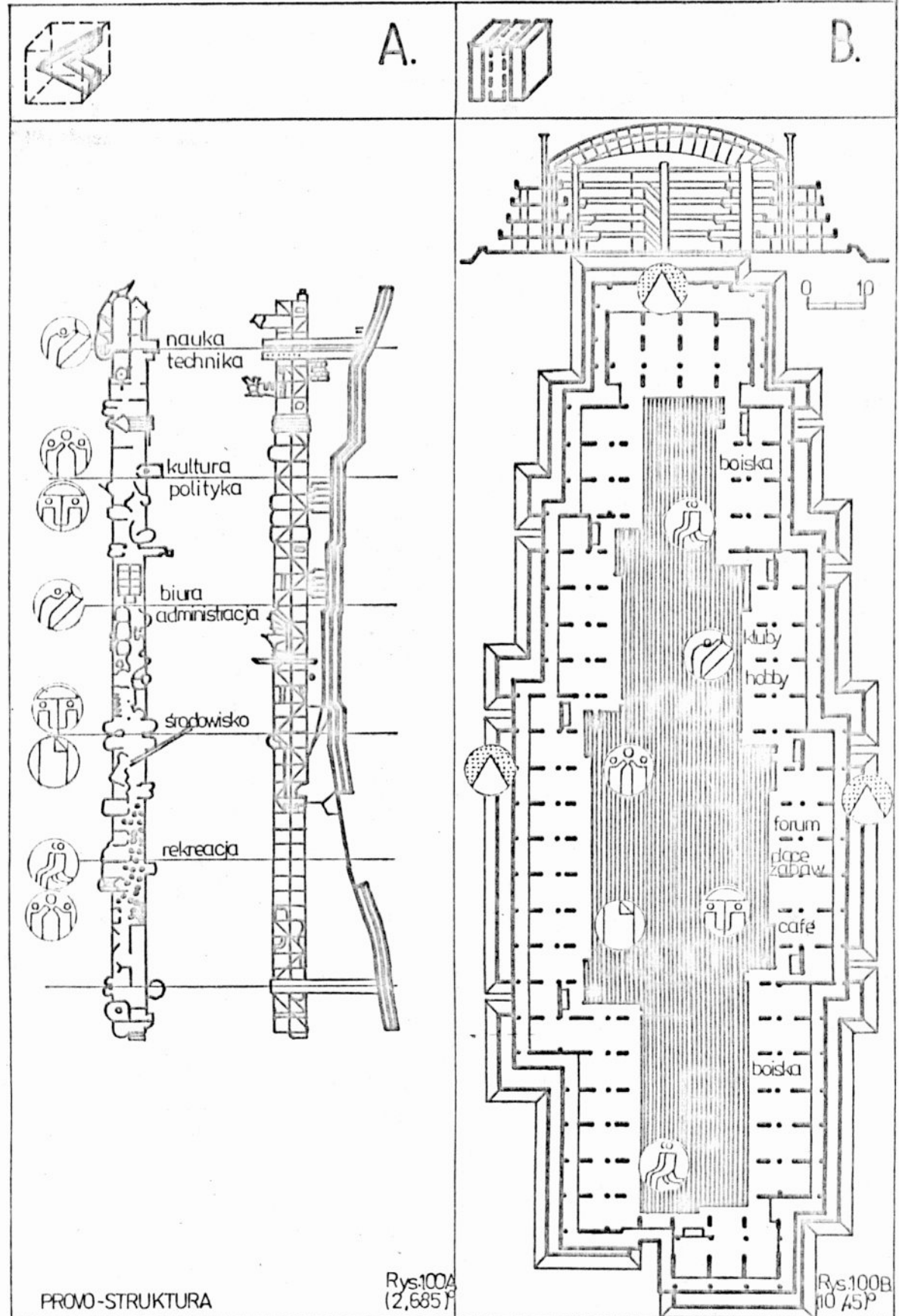
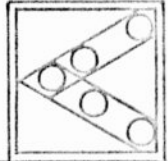
	
---	--

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

- Architekt: badanie istniejącej tkanki architektonicznej, bilans potrzeb, projekt megastruktury i możliwości wprowadzenia jej do bloku.
- Użytkownik: program; adaptacja, aranżacja i budowa oprawy przestrzennej aktywności.

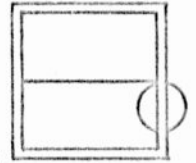
SKALA BLOKU - MEGASTRUKTURA

PRZYKŁADY

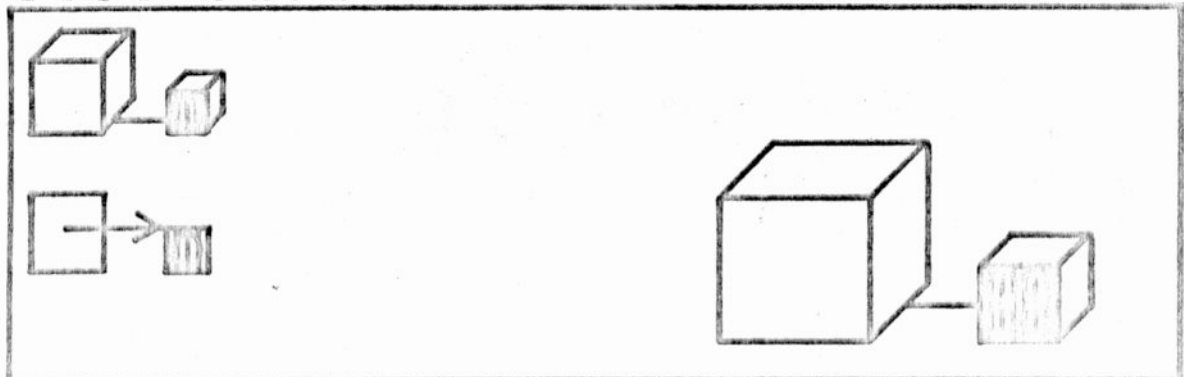

SKALA BLOKU - S A T E L I T A

□ - całość, ● - koncentracja elementów poza całością;
satelita pozostaje w sferze wpływów całości.

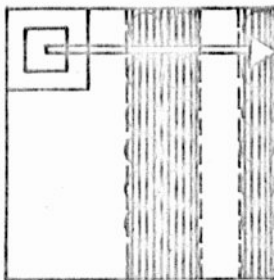

T Y P Y P R Z E S T R Z E N N E

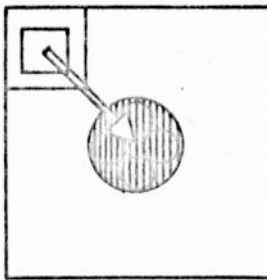

VARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIESZ.

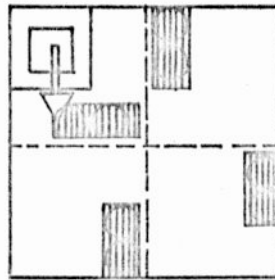
-satelita - koncentracja elementów poza całością bloku, w obrębie zespołu mieszkaniowego, rdzenia, terytorium lub poza nim, o cechach określonego modelu /np. strefy, centrum/:

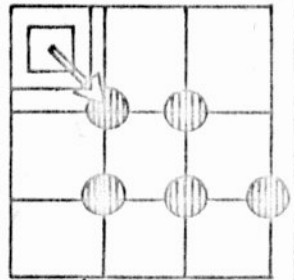
strefa

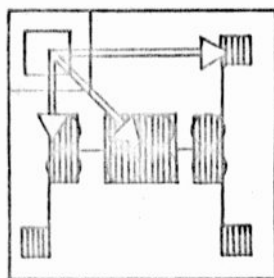
centrum

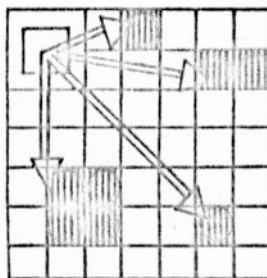
część

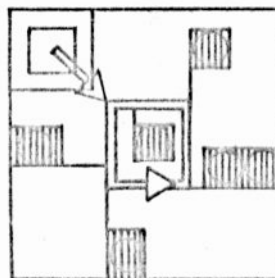
komórka

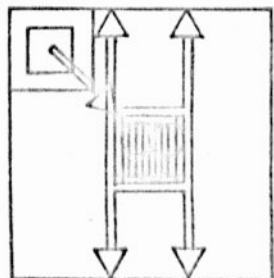
filia

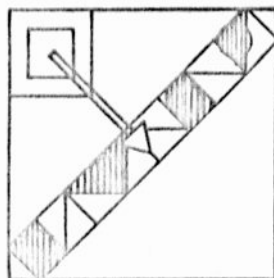
el.addytywne

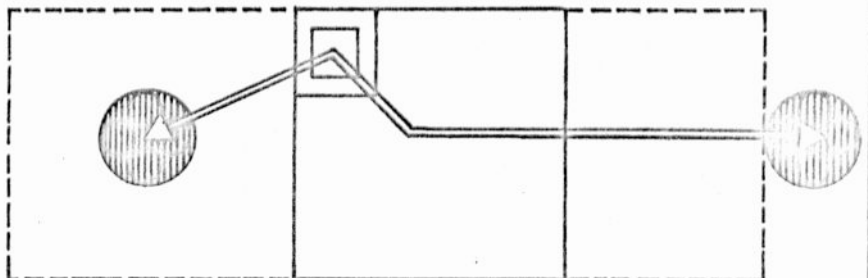
el.federacyjne

oaza

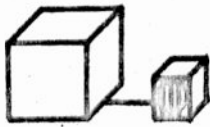
megastruktura

satelita

SKALA BLOKU - S A T E L I T A

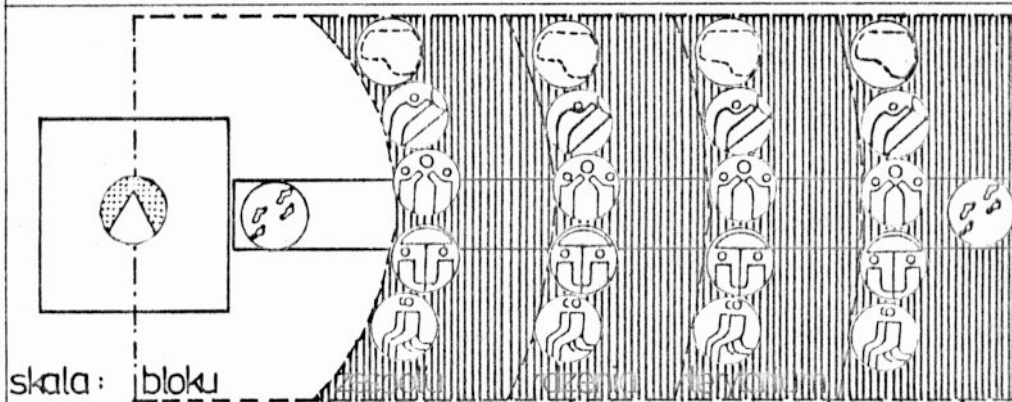
C H A R A K T E R Y S T Y K A

ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja	
koordynacja modułowa	—
konstrukcja	—
wrażliwość funkcjonalna	—
forma	-ujednolicenie strefy mieszkalnej/bloku/w sferze emocjonalno-estetycznej na skutek braku infrastruktury

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA

ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA

—

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

- Architekt: projekt zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury społecznej w skali rdzenia i terytorium.
- Użytkownik: brak wpływu na program infrastruktury społecznej, anonimowość użytkownika.

SKALA BLOKU - WNIOSKI :

W trakcie procesu projektowego, w zależności od przyjętego modelu, istnieje konieczność określenia wzajemnej relacji między infrastrukturą społeczną a zabudową mieszkaniową, ze szczególnym uwzględnieniem:

- przestrzennego kształtu zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury społ./strefa, centrum, część, komórka, filia, el. federacyjne, oaza/
- przestrzennego kształtu infrastruktury społ./filia, el. federacyjne, megastruktura, satelita/
- projektu struktury otwartej zab. mieszk./el. addytywne/ oraz infrastruktury społ./megastruktura/
- kontrastowania zab. mieszk. i infrastruktury społ./oaza, megastruktura, satelita/
- kształtu i przebiegu komunikacji/centrum, część, komórka, filia, el. federacyjne, oaza/.

Wielkość programu infrastruktury społ. zdeterminowana jest:

- wielkością części/strefa, centrum, część, oaza/
- miejszem części w strukturze/część, filia, el. federacyjne, oaza, megastruktura/
- komplementarnym programem całości/filia, el. federacyjne, megastruktura/
- wielkością grupy użytkowników/część, komórka/

- chłonnością i pojemnością programową zab. mieszk./el. addytywne/

Zmienność programu zależna jest od stopnia złożoności relatywnej i rodzaju konstrukcji zab. mieszk. i infrastruktury społ.

Rozmieszczenie infrastruktury społ. w zabudowie mieszkaniowej, własność i dostępność tych urządzeń może przybierać różne formy:

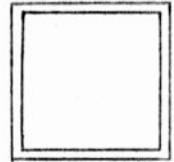
- infrastruktura społ. wspólna dla mieszkańców bloku/strefa, centrum/
- infrastruktura społ. wspólna dla określonych grup zamieszkujących części bloku/część, komórka/
- częściowa zależność między położeniem mieszkania a położeniem urządzeń w zab. mieszk./część, komórka, el. addytywne, mega-/
- brak zależności/strefa, centrum, filia, el. fed., oaza, mega-, sat./
- dowolność położenia /el. addytywne/
- położenie urządzeń uwarunkowane kształtem i położeniem komunikacji w zab. mieszk./filia, el. federacyjne/.

Zestawienie cech organizacji przestrzennej i złożoności relatywnej modeli w skali bloku mieszkalnego:

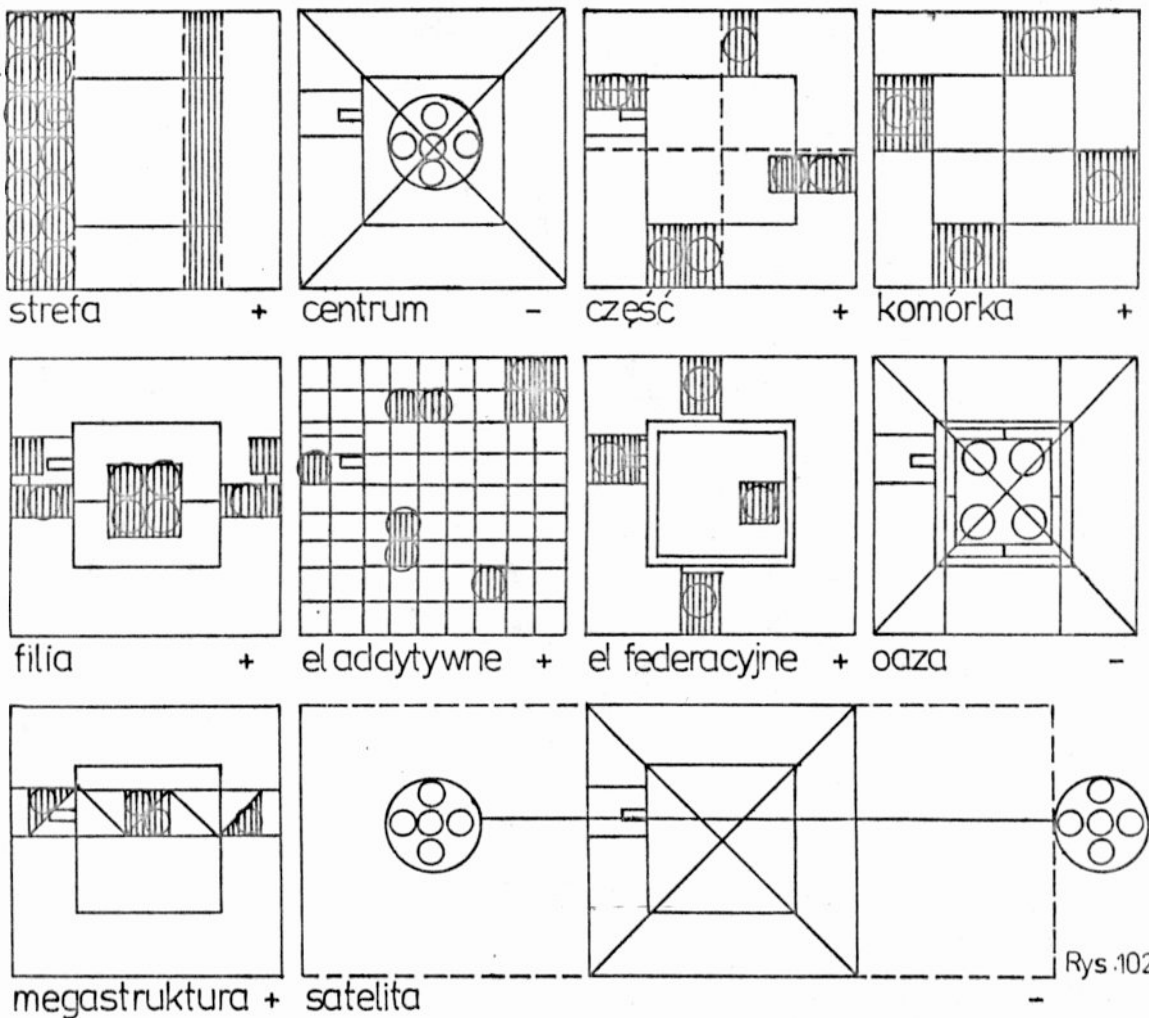
Tabl.8

MODELE										
CECHY										
KOMUNIKACJA :										
POZIOMA	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PIONOWA	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-
MIESZANA	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-
POZA ZABUDOWĄ,	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+
W ZABUDOWIE	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-
POZA I W ZABUDOWIE	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-
KOORDYNACJA MOD:										
KOORDYNACJA MODULARNA	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-
REŻIM MODUŁOWY	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-
DOWOLNOŚĆ MODUŁÓW	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+
ZMIANA MODUŁÓW W CZĘŚCI	-	-	+	+	+	-	+	+	+	-
KONTRAST MODUŁOWY	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-
KONSTRUKCJA :										
WE WSZYSTKICH RODZAJACH	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PREFEROWANA-K.SZKIELET:	-	+	-	+	-	+	-	+	+	+
UCIAŻLIWOŚĆ FUNK- CJONALNO-PRZESTRZ.										
EL. ZMNIĘJSZAJĄCE :										
- wolna przestrzeń	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+
- strefa pośrednia	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-
- wydzielenie komunikacji	+	+	-	-	+	-	+	-	+	+
- brak koncentracji elemen- tów, rozproszenie el., hierar- chizacji	-	-	-	+	+	+	+	-	+	-
EL. ZWIĘKSZAJĄCE :										
- hałas wzdłuż komunikacji	-	-	+	-	-	+	-	+	+	-
- przyleganie do mieszkań	-	-	+	+	+	+	+	-	+	-
CECHY FORMALNO- -PRZESTRZENNE										
WYODRĘBNIE NIE, WIDOCZNOŚĆ	+	+	-	-	+	-	+	+	+	+
CZYTELNOŚĆ	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+
BRĄK CZYTELNOŚCI	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
DOWOLNOŚĆ KSZTAŁTU UK	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+
KONTRAST	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-
ZAB. MIESZK. TIEM DLA UK	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-
RÓŻNORODNOŚĆ	-	-	+	+	-	+	-	-	+	-
MONOTONIA	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+
ZIŁOŻONOŚĆ RELATYW- NA PRZESTRZENI :										
USTALONY PLAN	-	-	+	+	+	+	+	-	+	-
PŁYNNE WARUNKI	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-
NEUTRALNE POTRZEBY	-	-	+	+	-	+	+	-	+	-
WBMNĘTRZNA I	+	+	-	-	-	+	+	+	+	-
ZEWN. ZMIENNOŚĆ	+	+	-	-	+	+	-	-	+	-

4.3.2. MODELE I TYPY PRZESTRZENNE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ W SKALI DOMU MIESZKALNEGO.

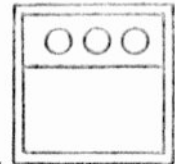

Powiązanie programu infrastruktury społecznej zabudowy mieszkaniowej w skali bloku z programem infrastruktury społ. w skali domu mieszkalnego przedstawia się następująco/rys.102/:

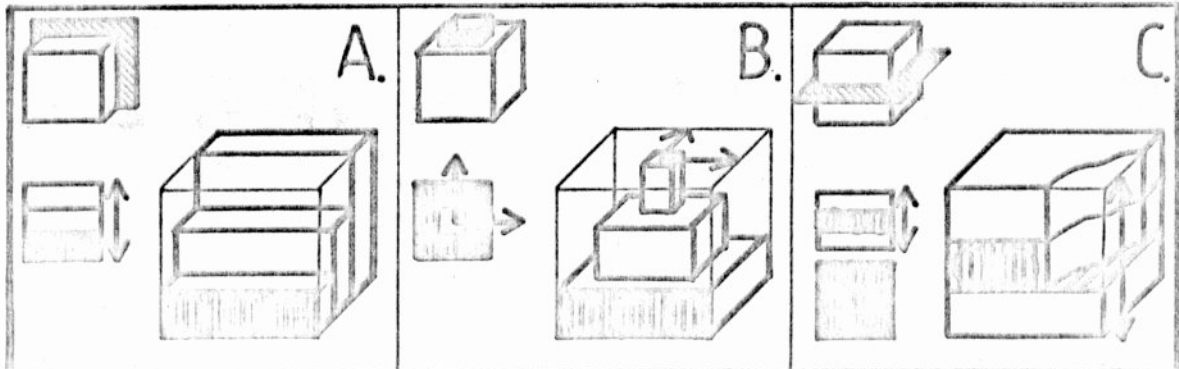

SKALA DOMU - S T R E F A

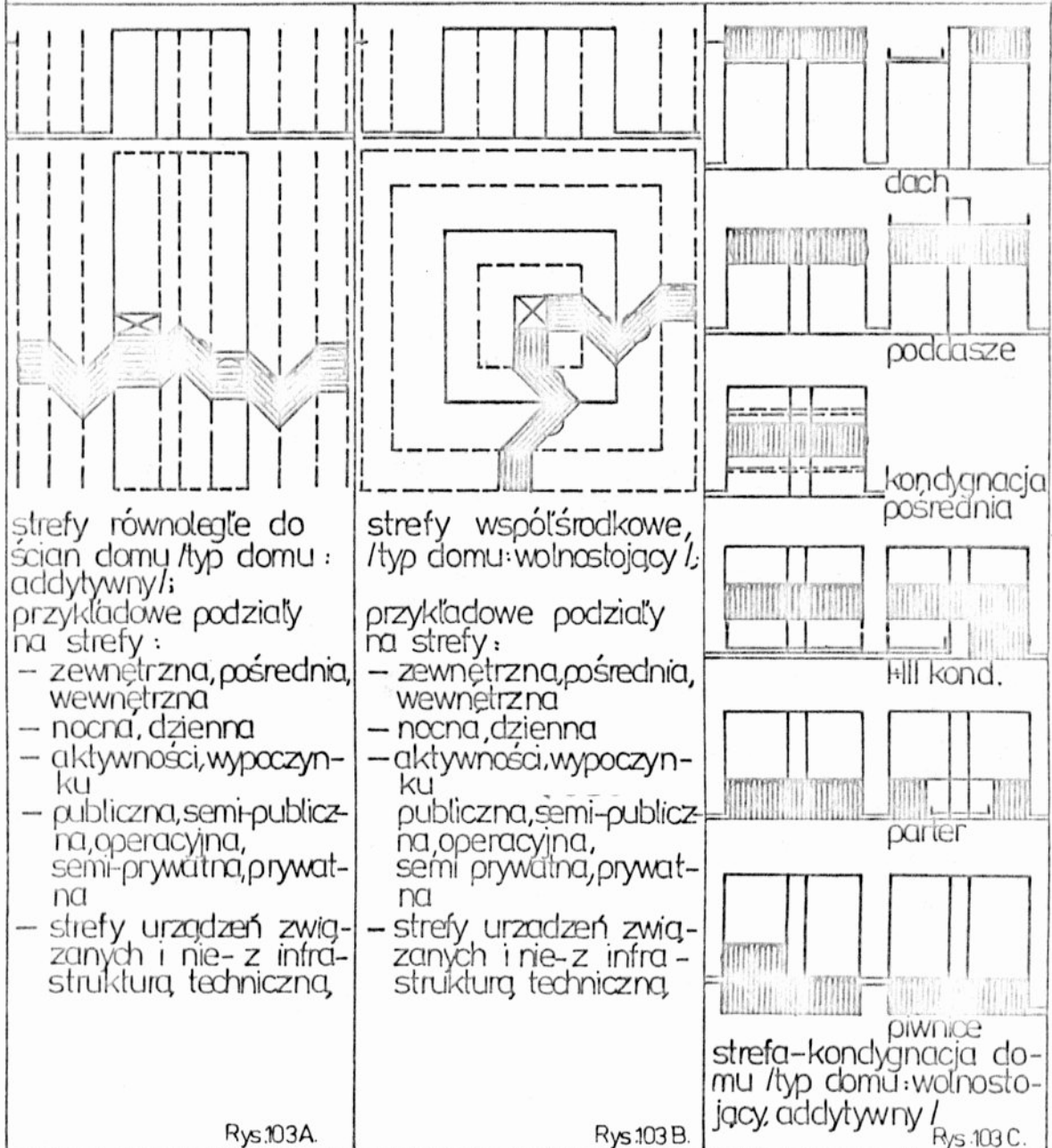
↔ konfiguracja liniowa, ⊙ grupowanie elementów;
strefa- wydzielony obszar z całości .

T Y P Y P R Z E S T R Z E N N E

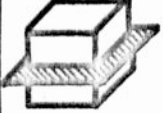

WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIESZ.

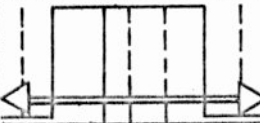
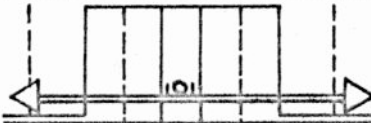
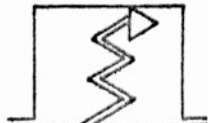

SKALA DOMU - S T R E F A

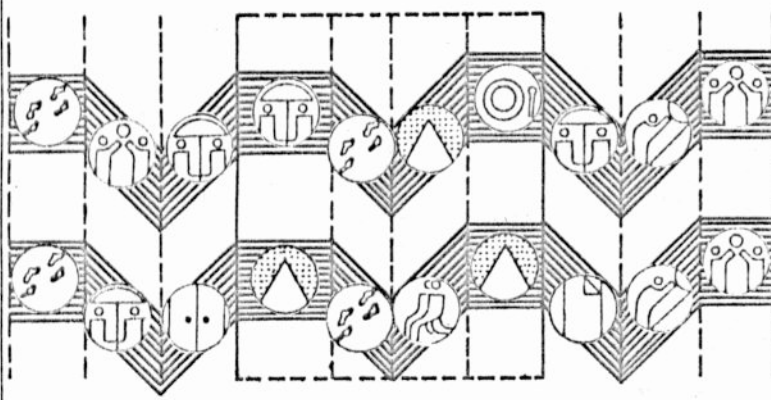
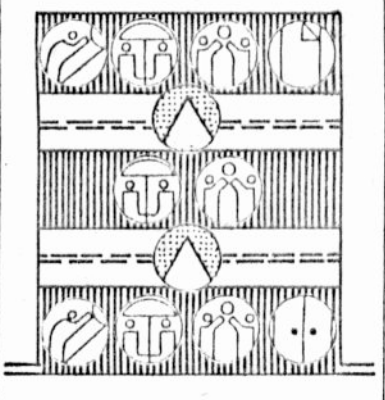
C H A R A K T E R Y S T Y K A

	A.		B.		C.
---	----	---	----	--	----

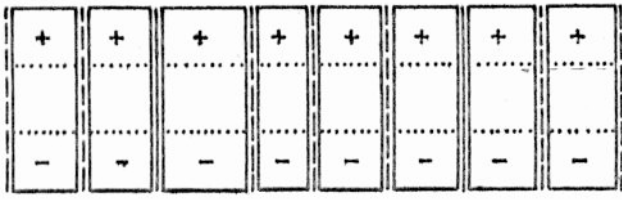
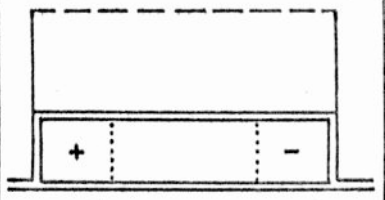
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja			
koordynacja modułowa	-koordynacja modułowa lub brak /dla stref niezależnych od siebie/		
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji, realizowane we wszystkich rodzajach parter-k.szkieleto		
uciążliwość funkcjonalna	-mała, oddzielenie stref uciążliwych strefami pośrednimi; wydzielenie kondygnacji z el. infrastruktury społ.		
forma	-strefy wynikające z ukształtowania i lokalizacji domu		
	-wyodrębnienie, wi - doczność, czytelność		

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

	
---	--

ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

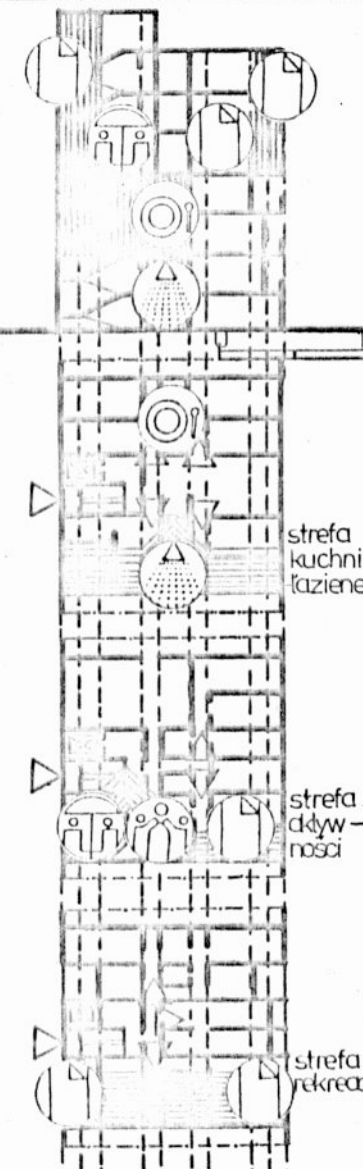
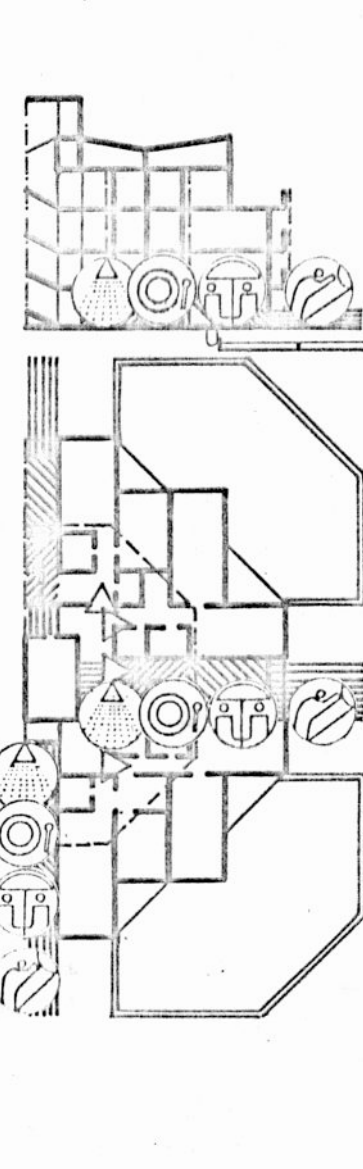
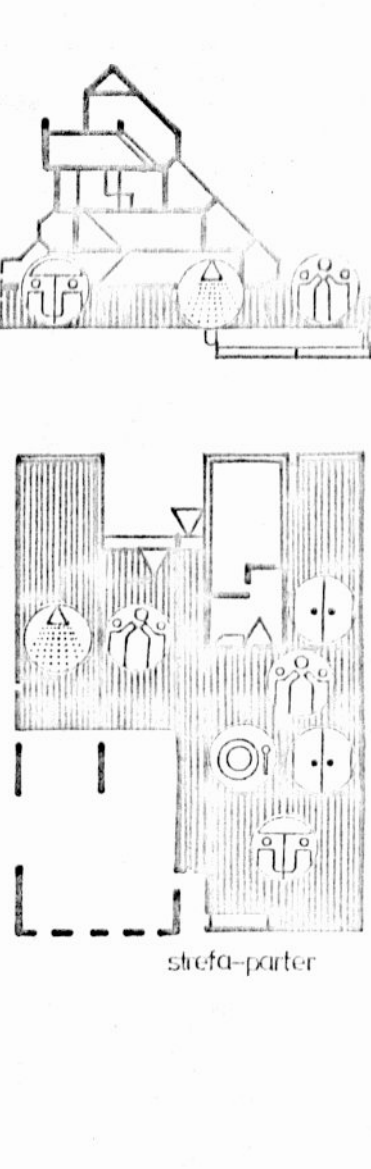
	
---	--

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

- Architekt: określa wielkość, miejsce, kształt przestrzenny strefy i propozycje programowe.
- Użytkownik: określa program, powierzchniowe zapotrzebowanie, adaptuje i aranżuje przestrzeń aktywności w strefie.

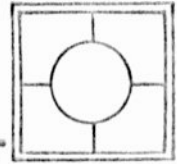
SKALA DOMU - S T R E F A

PRZYKŁADY

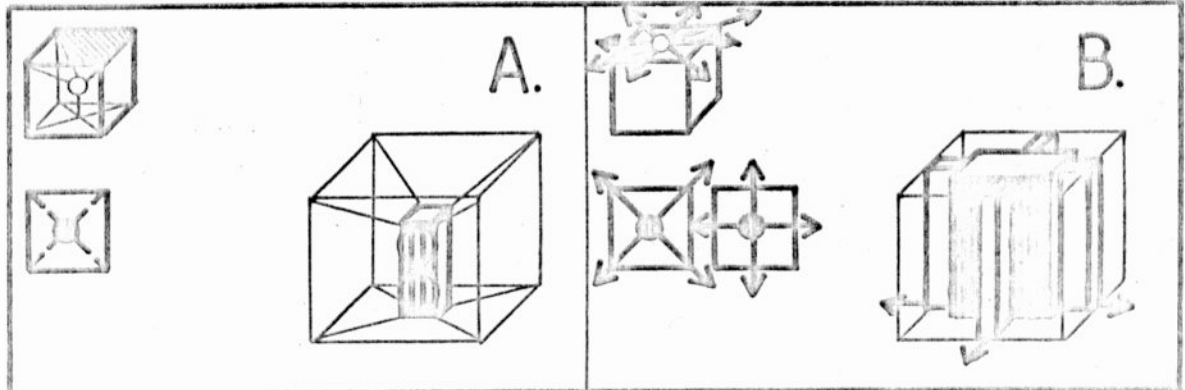
 A.	 B.	 C.
 strefa kuchni-lazienek strefa aktyw-nosci strefa rekreacji		 strefa-parter
system stref grupy SAR – elementy infrastruktury społecznej: wspólne kuchnie, pom. spotkań są- siedzkich i spot., jadalnia, pom. zabaw dzieci, pokój pracy, skład rzeczy, tarasy, balkony, loggie Rys.104.A. HAMBURG (45,60,61° 137,34°	1 dom ≈ 40x40 m, l.mieszk. ≈ 100, G=28, l.kond.=4 el.infrastruktury społ., ogródki, ta- rasy, balkony, pom. spotkań społ., pom. i taras zabaw dzieci, sala – rium, sauna, p.gimnastyczny, tenis stołowy, warsztat, pralnia Rys.104.B. (52,309°	1 dom ≈ 24x32 m, l.mieszk.=50 G=10, l.kond.=6 el.infrastruktury społ.: miejsce zabaw dzieci, spotkań społ., sauna, ogródki, tarasy, pom.wielo funkcyjne, magazyn, garaże Rys.104.C STUTTGART (44,23°

SKALA DOMU - C E N T R U M

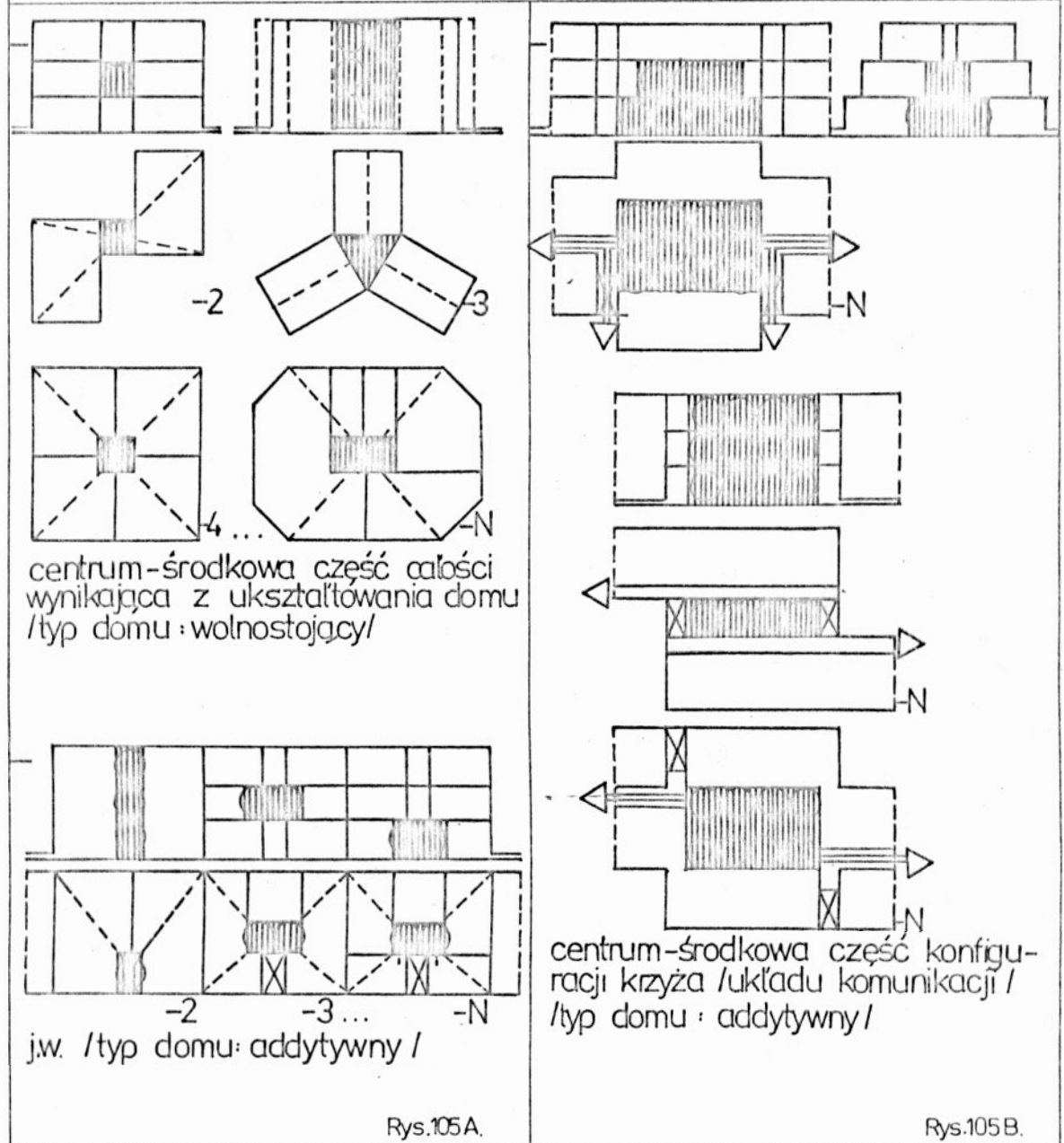
↔ konfiguracja krzyża, ⊕ koncentracja elementów ;
centrum-środkowa część całości; całość niepodzielna.

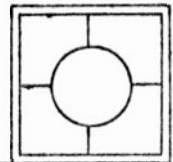
T Y P Y P R Z E S T R Z E N N E

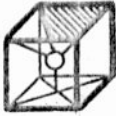
V A R I A N T Y W Z A J E M N Y C H R E L A C J I I N F R A S T R U K T U R Y S P O Ł . I Z A B . M I E S K

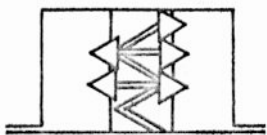
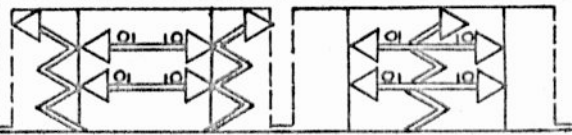
SKALA DOMU - C E N T R U M

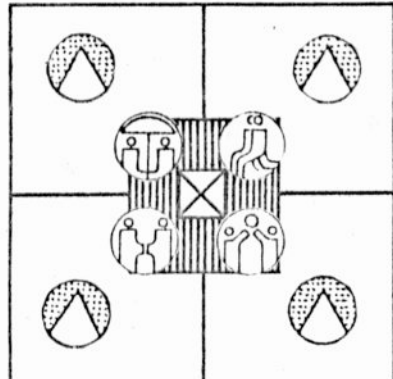
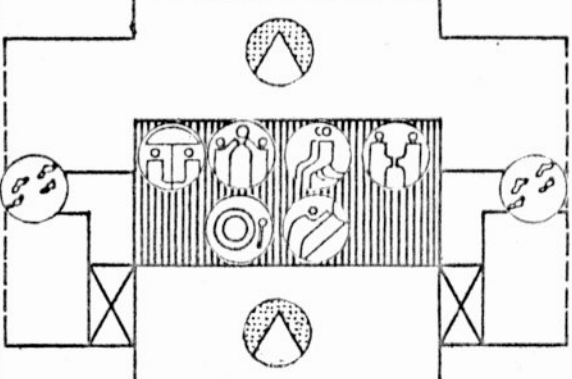
C H A R A K T E R Y S T Y K A

	A. B.
---	--

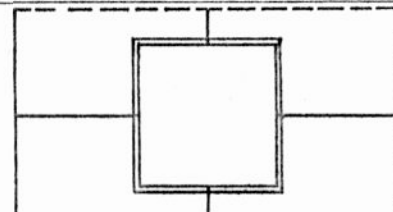
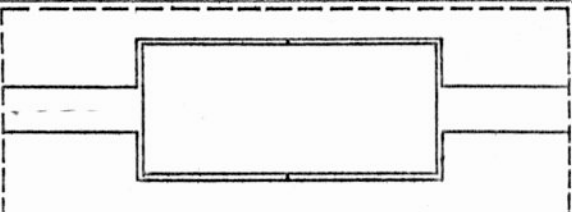
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja		
koordynacja modułowa	-koordynacja modułowa lub brak/przy rozsunięciu na dowolną odległość wynikającą z programu-B/	
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji, możliwość zastosowania różnej konstrukcji dla centrum i mieszkań	
uciążliwość funkcjonalna	-duża-dla mieszkań przylegających do centrum, malejąca wraz z oddalaniem się od centrum/hałas wzdłuż komunikacji	
forma	-kontrastowe lub jednolite potraktowanie centrum i pozostałej części; centrum widoczne lub nie- w elewacji	

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

	
---	--

ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

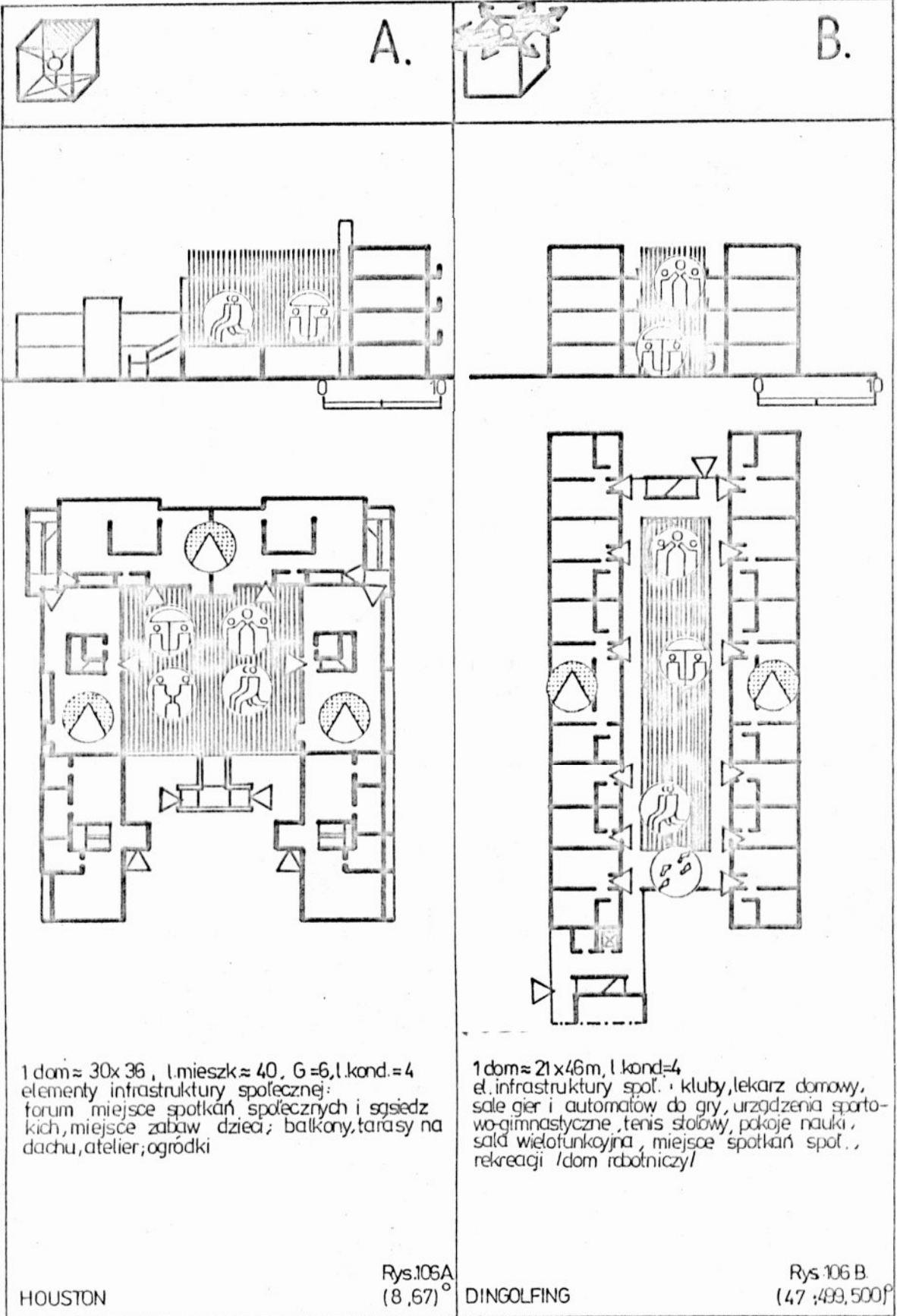
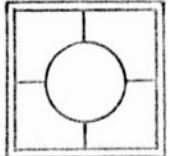
	
---	--

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

- Architekt: określa wielkość, kształt przestrzenny centrum i propozycje programowe.
- Użytkownik: określa program i powierzchniowe zapotrzebowanie, aranżuje i adaptuje przestrzeń aktywności w centrum w trakcie eksploatacji.

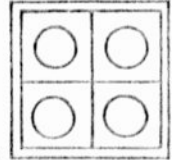
SKALA DOMU - C E N T R U M

PRZYKŁADY

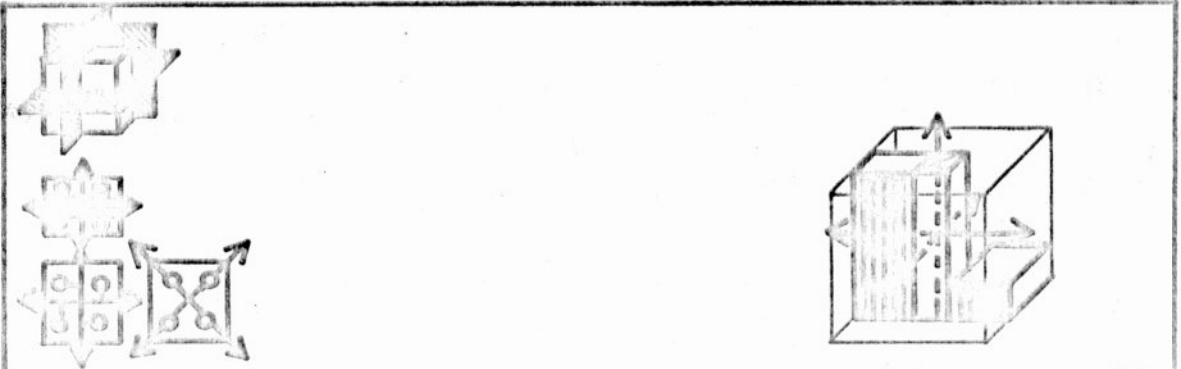

SKALA DOMU - C Z Ę Ś Ć

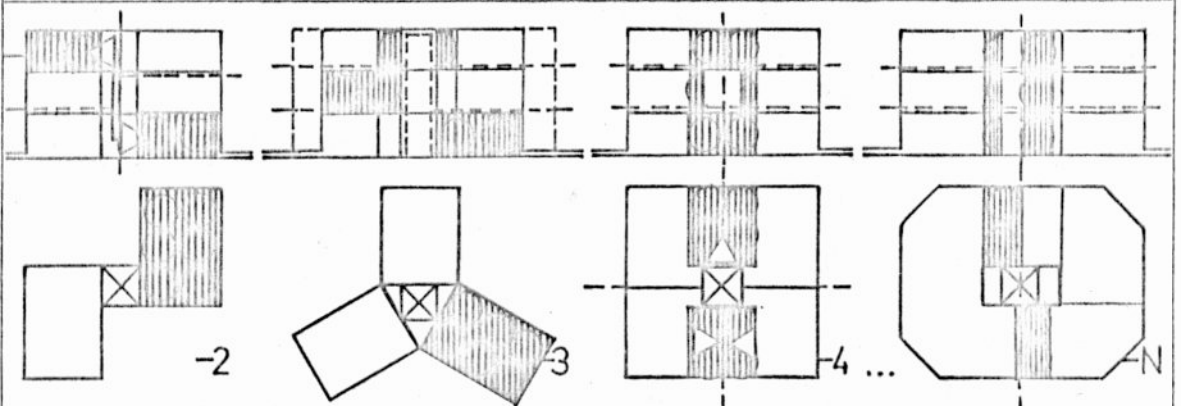
↔ konfiguracja krzyża, 2,2 szeregowo grupowanie el.,
część-wycinek całości; całość determinuje część .

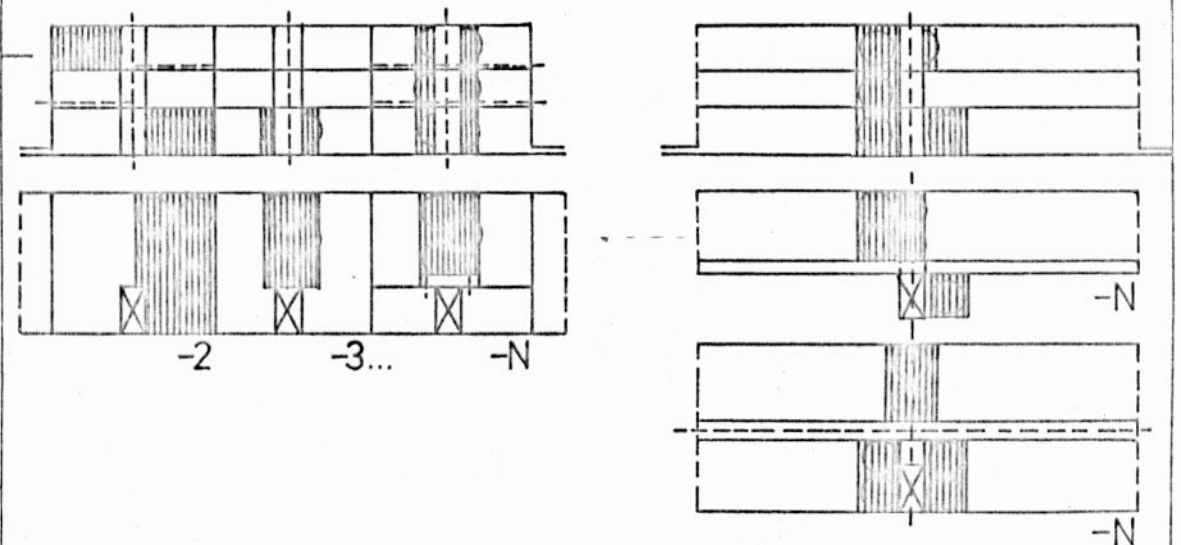
T Y P Y P R Z E S T R Z E N N E

WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIEJSC

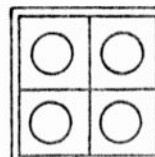

podział całości na części; konfiguracja krzyża /układ komunikacji pionowej i poziomej/ zapewnia połączenie między częściami; części zachowują ograniczoną dowolność w grupowaniu elementów
/typ domu: wolnostojący/

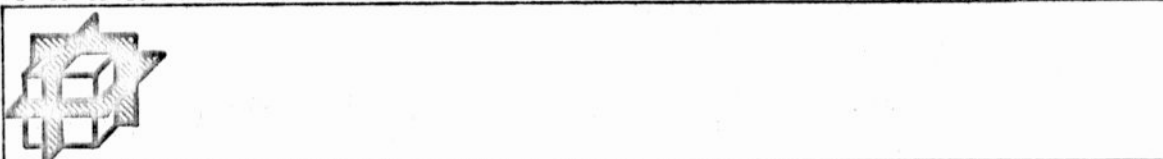

jw. /typ domu: addytywny/

SKALA DOMU - C Z Ę Ś Ć

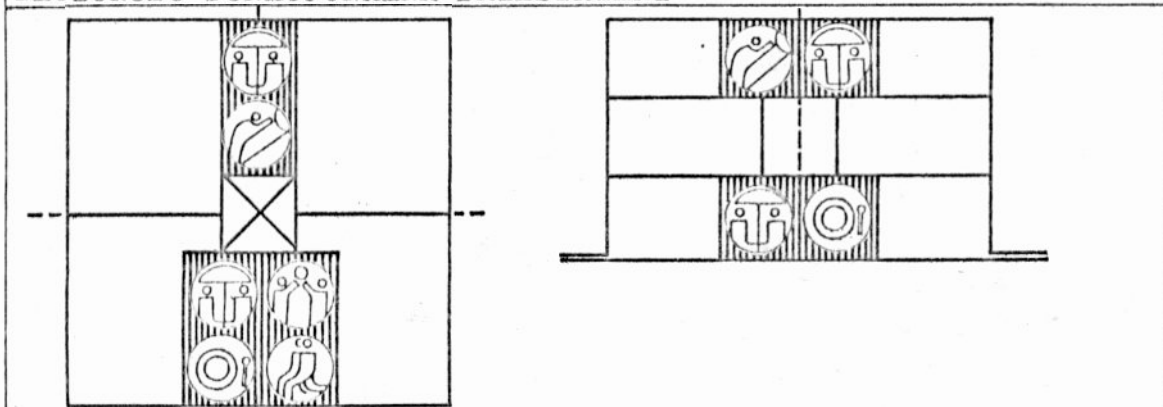
C H A R A K T E R Y S T Y K A

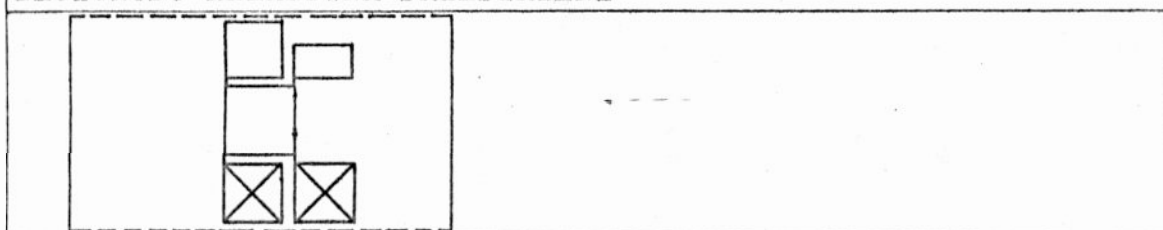
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja	
koordynacja modułowa	-koordynacja modułowa, wielokrotność modułów w prze - kroju poziomym i pionowym
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji, realizowane we wszyst - kich rodzajach konstrukcji
wciążliwość funkcjonalna	-duża; hałas wzdłuż komunikacji, przyleganie infrastruktury społ. do mieszkań; konieczność izolacji
forma	-wyodrębnienie przestrzenne lub wtopienie infrastruktury społ. w zabudowę mieszkaniową

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

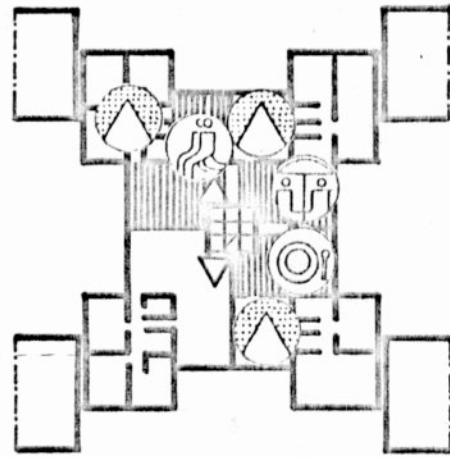
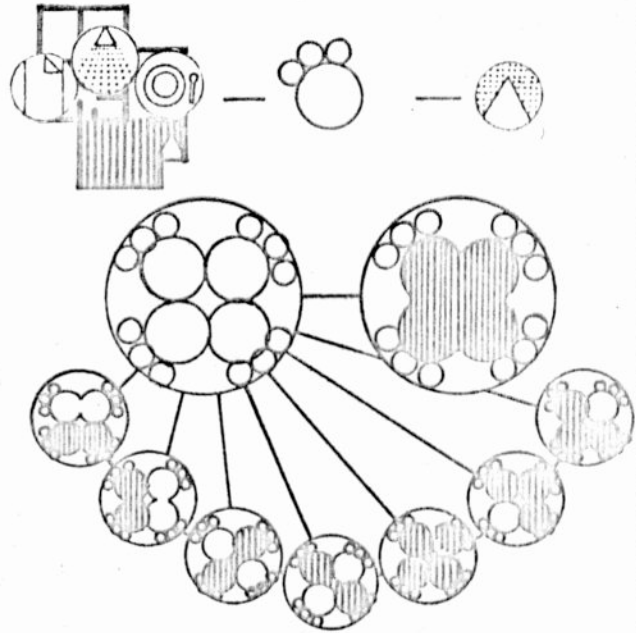
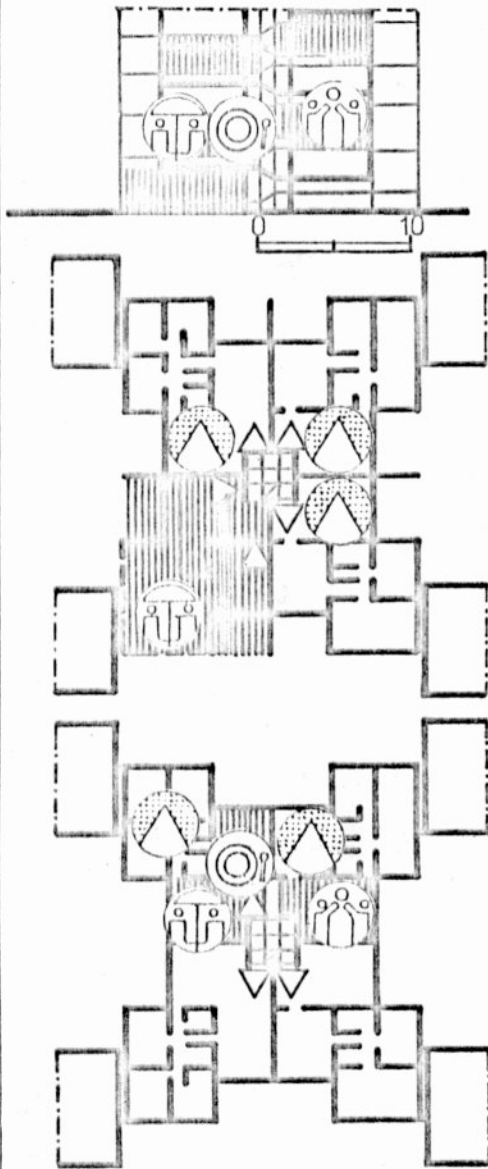
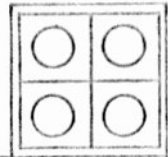

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

- Architekt: miejsce i wielkość programu, podział domu na części, określa kształt przestrzenny, układ komunikacji łączący części, stopień podatności na zmiany /varianty/.
- Użytkownik: określa program, zapotrzebowanie powierzchniowe /grupa zamieszkująca daną część/, aranżuje przestrzeń.

SKALA DOMU - CZĘŚĆ

PRZYKŁADY

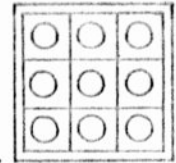
1 dom $\approx 20 \times 24$ m,
 „wspólnoty mieszkaniowe”; rozwiązania umożliwiające różne warianty połączeń stref kilku
 mieszkańców w jedną część przeznaczoną, w skali domu mieszkalnego, do wspólnego użytkowania,
 np. w zakresie gospodarstwa domowego, opieki nad dziećmi, życia towarzyskiego; przy równo-
 czesnym utrzymaniu bogatego programu prywatnych obszarów rodzinnych i indywidualnych
 i możliwości zmiany funkcji w częściach, i ponownym włączeniu ich do przestrzeni
 mieszkalnych

DARMSTADT

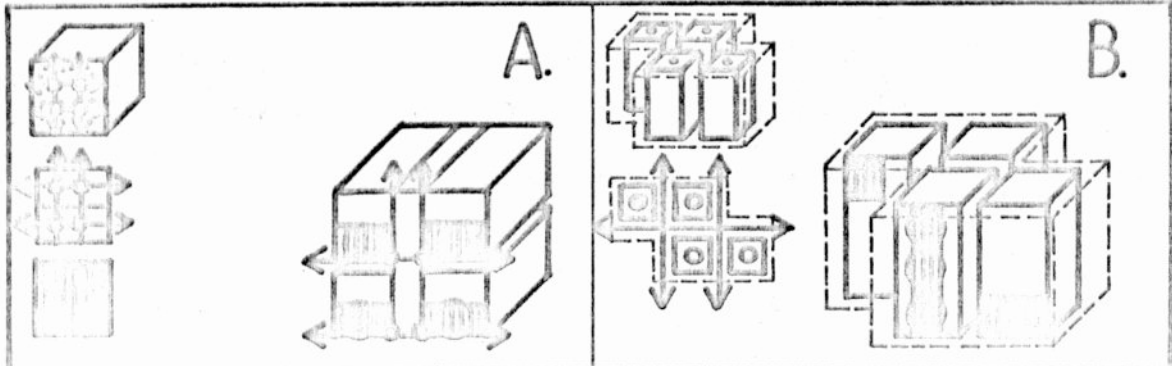
Rys. 108
 (11,39)°

SPALA DONU - K O M Ó R K A

matryca i elementy lub komórka z elementem wewnętrznym budująca całość.

T Y P Y P R Z E S T R Z E N N E

W A R I A N T Y W Z A J E M N Y C H R E L A C J I I N F R A S T R U K T U R Y S I O Ł . I Z A S . I . I . . .

komórka: n-kondygnacji mieszkaniowych + kondygnacja z el. infrastruktury społecznej /wariant/

-2 ... -3 ... -N

komórka - stanowią fragment „struktury sztywnej logiki” nałożonej na całość; jest zdolna do wykonywania samodzielnych czynności /typ domu: wolnostojący, addytywny/

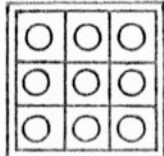
-1 -1 -1 -2

komórka - dom mieszkalny składany z samowystarczalnych komórek dla 1÷2 rodzin o jednakowym wzorze lub z komórek adresowanych konkretnym użytkownikom, o różnej zawartości elementów infrastruktury społecznej /typ domu: addytywny/

Rys.109 A.

Rys.109 B.

SKALA DOMU - K O M Ó R K A

C H A R A K T E R Y S T Y K A

	A.		B.
--	----	--	----

ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja		
koordynacja modularna	-częściowa koordynacja modularna	-koordynacja modularna lub brak
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji, najczęściej stosowana konstrukcja szkieletowa	-brak specjalnych preferencji, najczęściej stosowana konstrukcja szkieletowa
uciążliwość funkcjonalna	-mała, dzięki wydzieleniu kondygnacji	-zależy od położenia infrastruktury społ. w komórce
forma	-powtarzalność, monotonia	-monotonia/przy powtarzaniu jednej komórki / różnorodność

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

--	--

ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

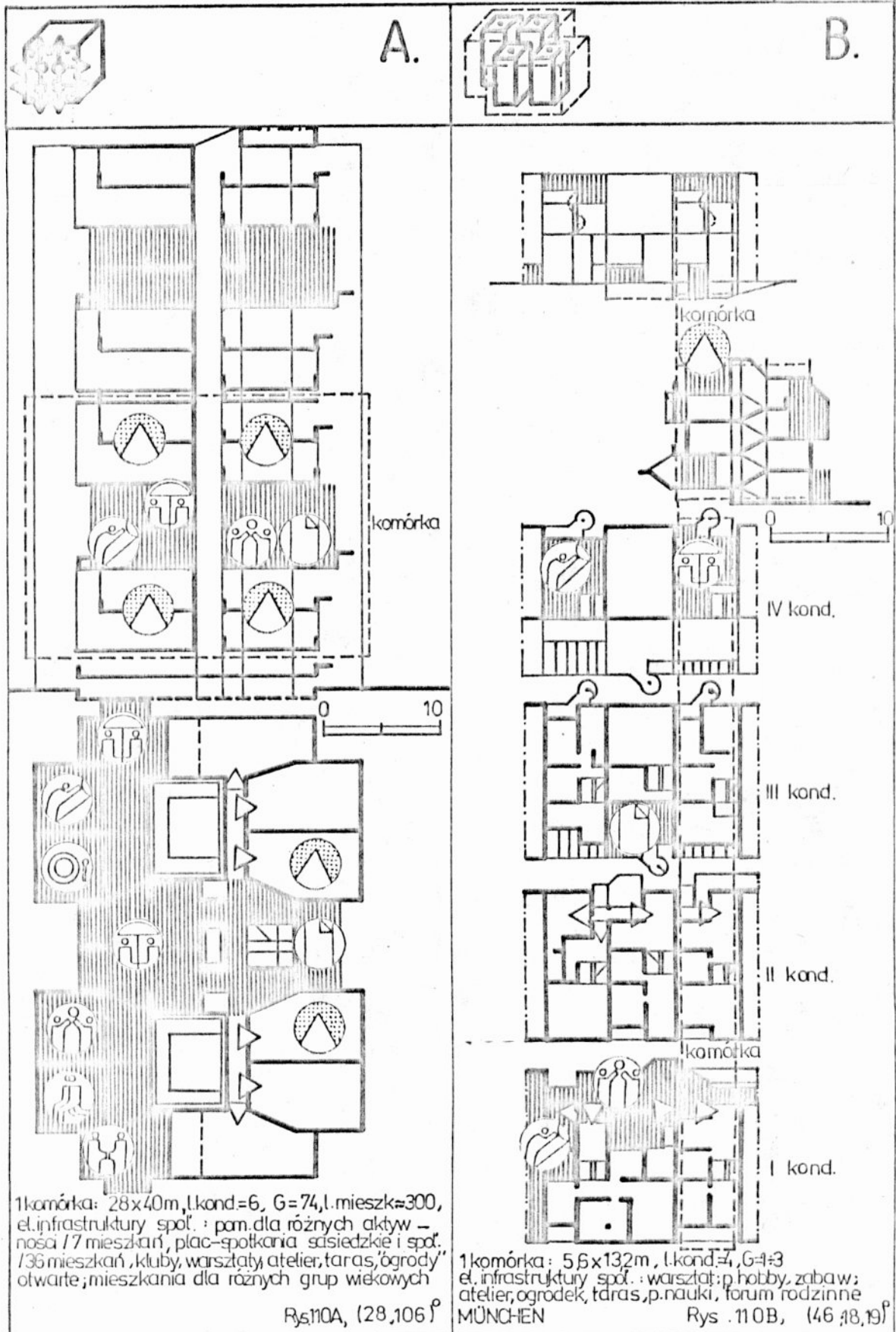
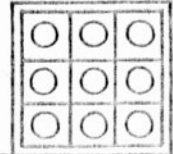
--	--

A R C H I T E K T U Ż Y T K O W N I K

- Architekt: określa wielkość grupy użytkowników, standardową wielkość powierzchniową i programową jednostki lub programy dla konkretnych grup; system połączeń i zestawiania komórek.
- Użytkownik: tworzenie się grup wg własnych preferencji, współudział w projektowaniu /w drugim wariancie współpracy/.

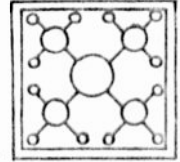
SKALA DOMU - KOMÓRKA

PRZYKŁADY

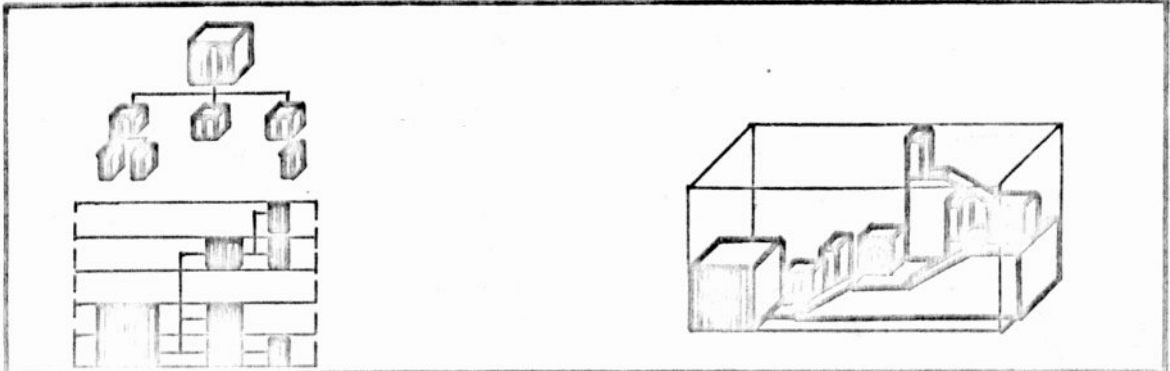

SKALA DOMU - F I L I A

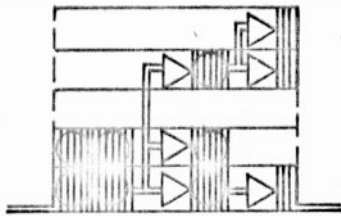
hierarchiczny układ elementów; struktura hierarchiczna ; dominująca rola kształtu dróg.

TYPY PRZESTRZENNE

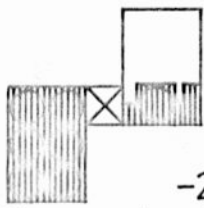
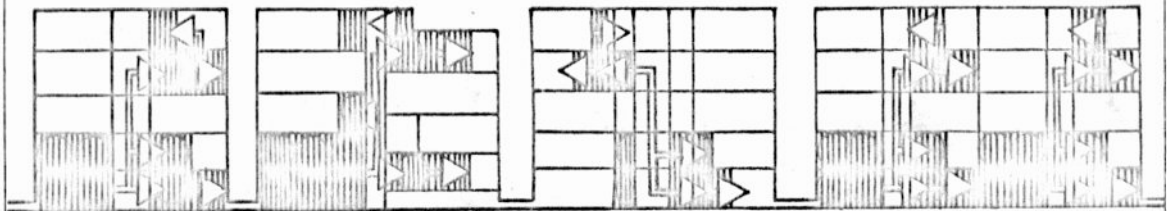

WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIESZK.

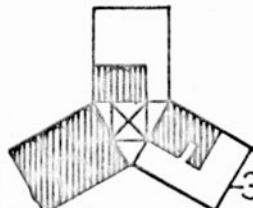
- rozłożenie elementów w przestrzeni na podstawie : hierarchicznego układu elementów, ich cech, koniecznej dostępności

warianty domów mieszk., zachowujące dany rozkład elementów :

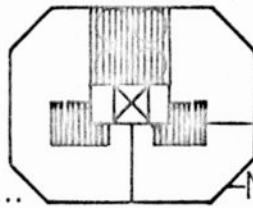

-2

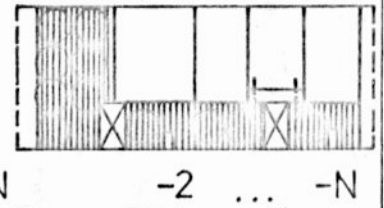
/dom wolnostojący/

-3...

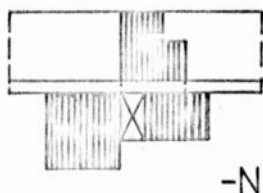
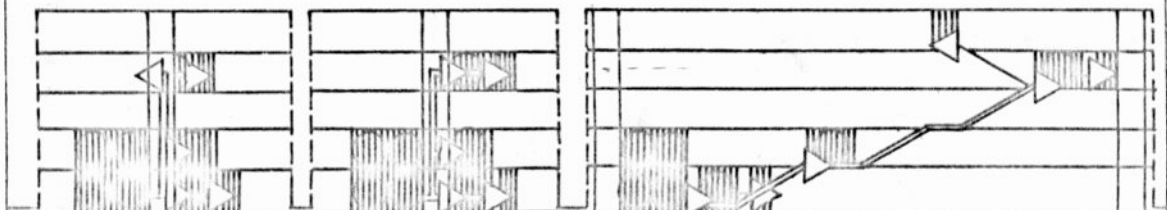

-N

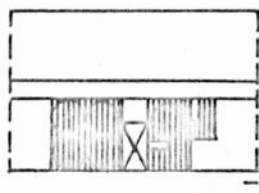
-2 ... -N

/dom addytywny/

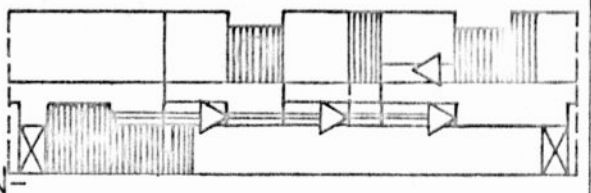

-N

/dom addytywny/

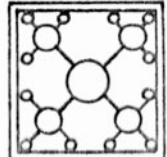

-N

Rys .111

SKALA DOMU - F I L I A

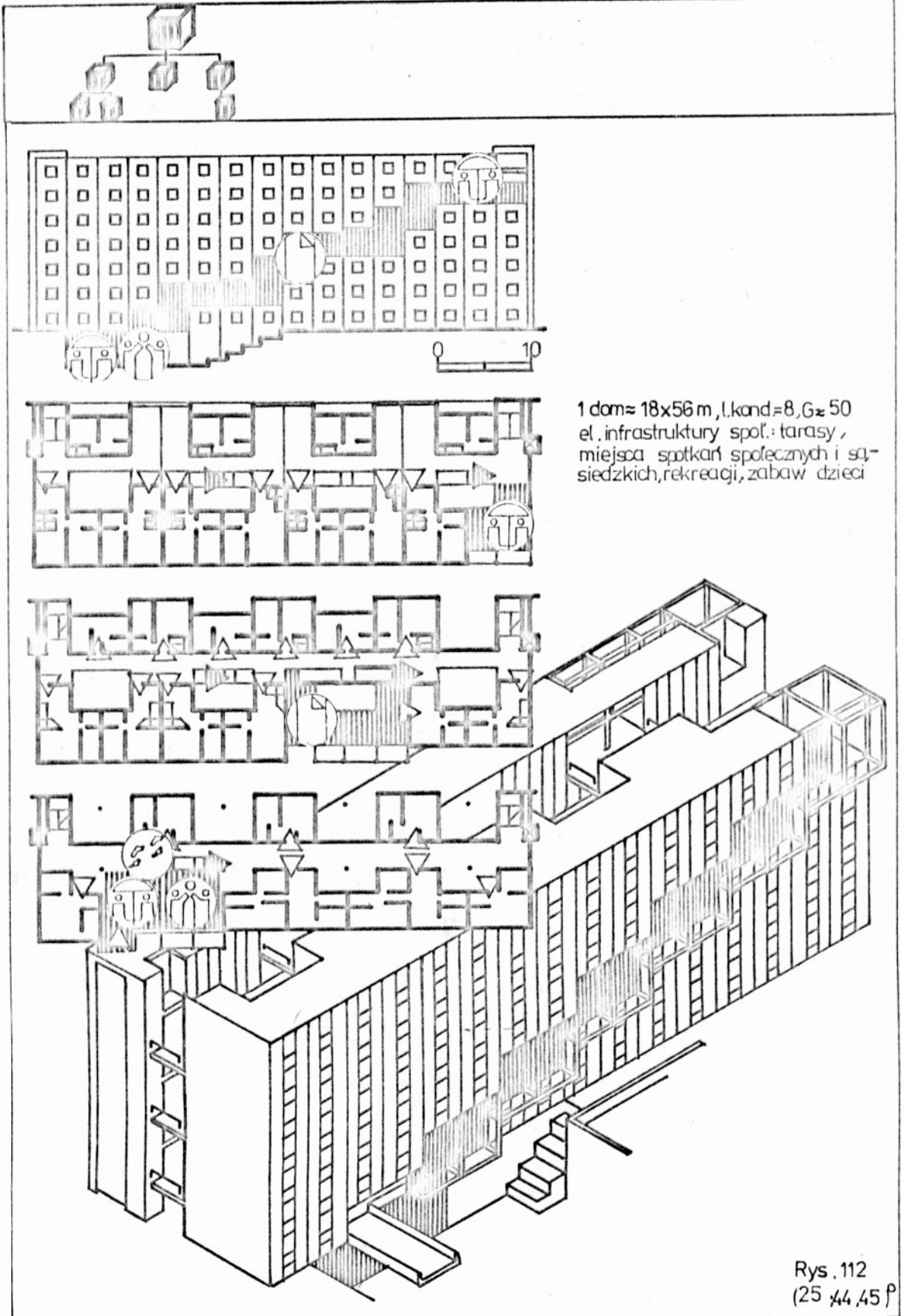

C H A R A K T E R Y S T Y K A

ORGANIZACJA PRZESTRZENI	
komunikacja	
koordynacja modułowa	-koordynacja modułowa, wielokrotność modułów
konstrukcja	-brak preferencji; konstrukcja szkieletowa przy wprowadzeniu wydzielonej komunikacji łączącej elementy
uciążliwość funkcjonalna	-duża; konieczność izolacji mieszkań od przylegających el. infrastruktury społ.
forma	-czytelność połączeń, układu komunikacji, wyodrębnienie przestrzenne, zab. mieszk. tłem dla infrastruktury społ.
ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI	
ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI	
A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K	
-Architekt: określa program, wielkość powierzchni, hierarchię elementów i konieczny stopień ich dostępności, kształt dróg, kształt domu i jego relację do infrastruktury społ.	
-Użytkownik: posiada ograniczoną możliwość ingerencji; cały system elementów i ich powiązań pracuje niezależnie od niego.	

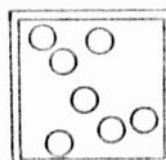
SKALA DOMU - F I L I A

P R Z Y K Ł A D Y

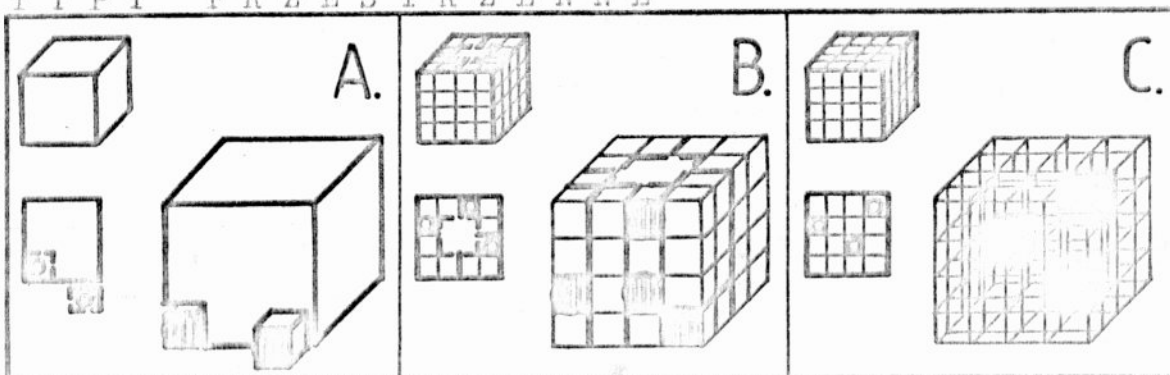

SKŁAD DOMU-ELEMENTY ADDYTYWNE

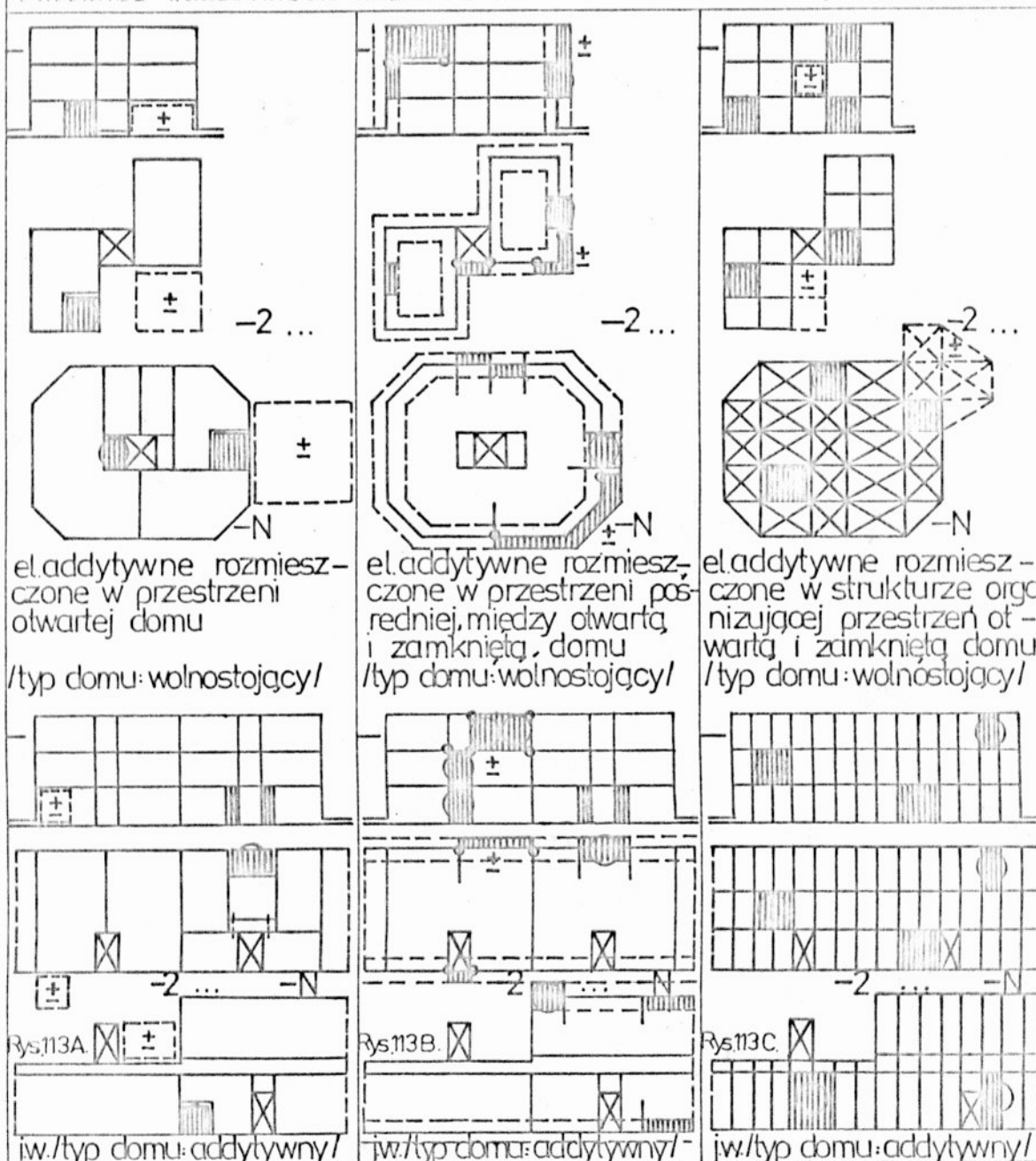
□ całość, ⊕ luźny układ elementów; dowolny rozkład elementów w całości/dodawanie i odejmowanie el./

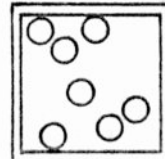
TYPY PRZESTRZENNE

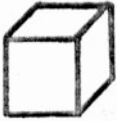
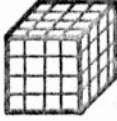
WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIEJSC

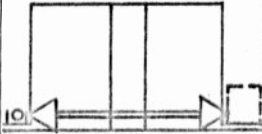
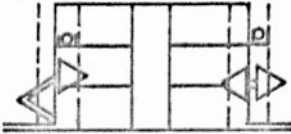
SKALA DOMU - ELEMENTY ADDYTYWNE

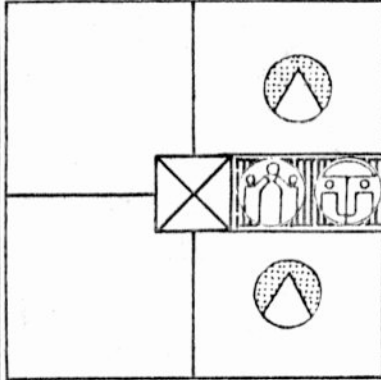
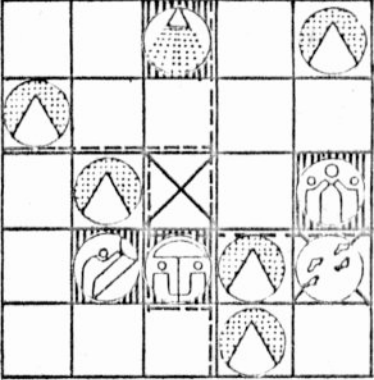
CHARAKTERYSTYKA

	A.		B.		C.
---	----	---	----	--	----

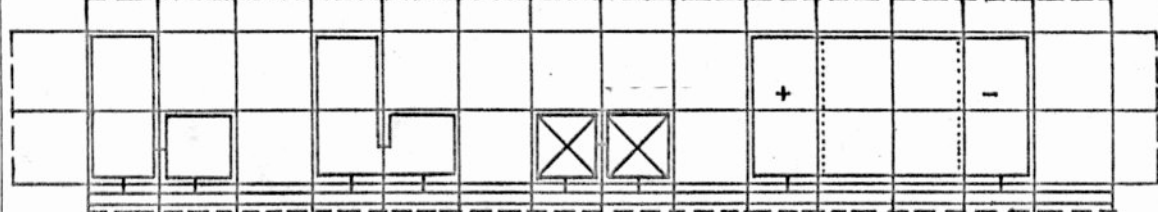
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja			
koordynacja modularna	-koordynacja modularna	-częściowa koordynacja modularna	-reżim modułowy
konstrukcja	-preferowana konstrukcja szkieletowa	-konstrukcja szkieletowa	-konstrukcja szkieletowa
uciążliwość funkcjonalna	-duża,przemieszczenie funkcji;konieczność izolacji mieszkań przylegających do infrastruktury społ.		
forma	-brak czytelności układu komunikacji,rozłożenia infrastruktury społ.; bogate,zmienne środowisko		

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

		
---	---	--

ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

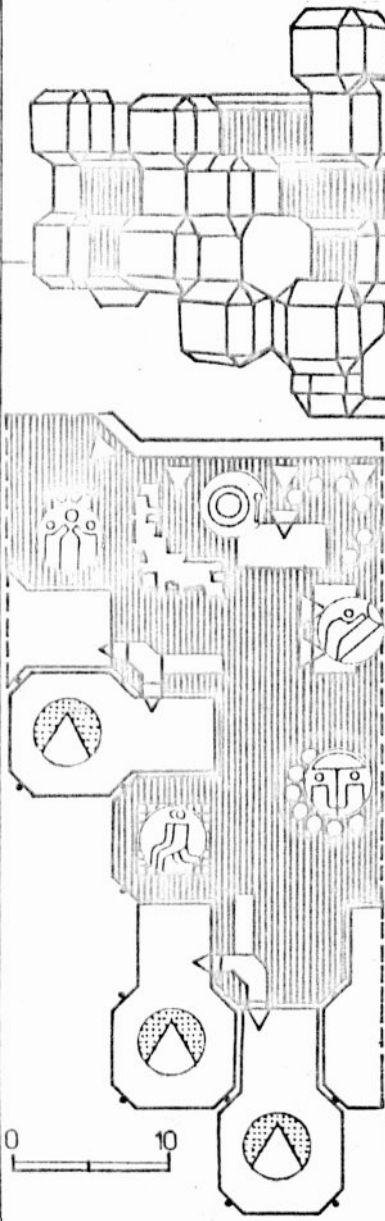
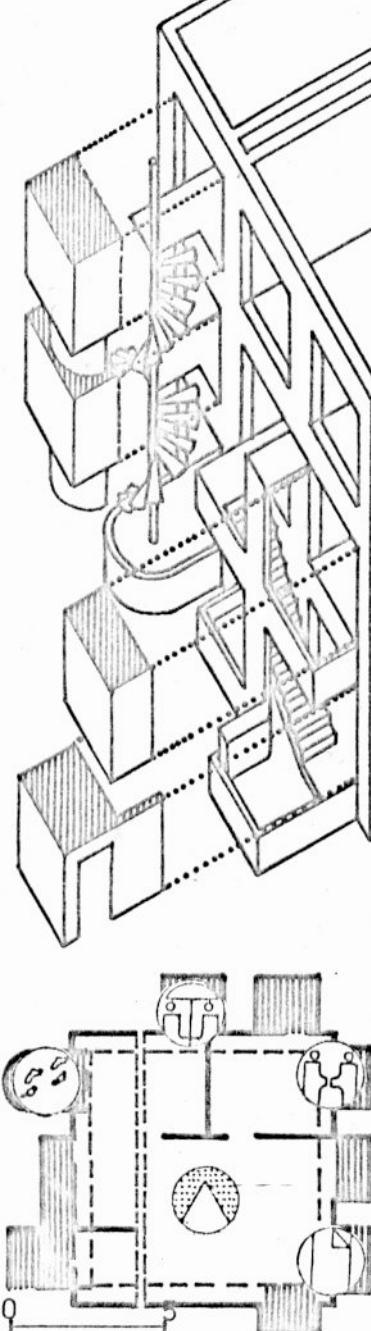
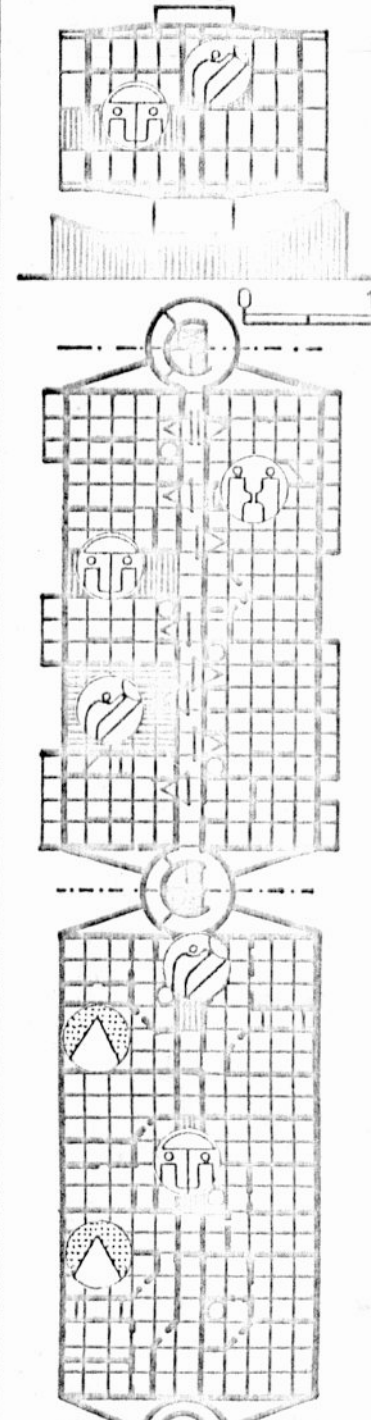

--

ARCHITEKT A UŻYTKOWNIK

- Architekt:projekt struktury otwartej;określa jej chłonność programową,warianty rozwiązań,możliwości rozwoju.
- Użytkownik: określa program,uczestniczy w projektowaniu, aranżowaniu i adaptacji miejsc aktywności.

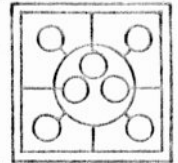
SKALA DOMU- ELEMENTY ADDYTYWNE

PRZYKŁADY

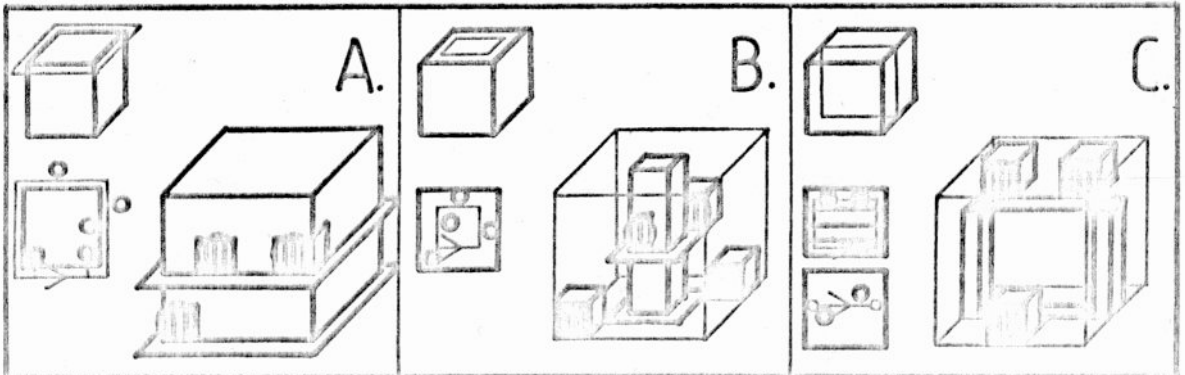
 A.	 B.	 C.
 całość-relatywna; mieszkania /samodzielne 3-kondygnacyjne komórki / rozmieszczone na drzewach płyty; el.infrastruktury społ./addytywne/ dowolnie rozmieszczone na płycie /kubiki, el.przestrzenne,małej architektury, zieleni itp./ Rys.114A. (26,61)°	 el.infrastruktury społ./addytywne/ rozmieszczone w strefie pośredniej, związane z podziałem wewnętrznym przestrzeni; elementy funkcjonalne /nisza-prac, wypoczynek, spotkanie itp./ HIRATSUKA Rys.114B (30,22)°	 1 dom ≈ 20x30m, 1 mieszkanie ≈ 80 el.infrastruktury społ.: kabiny gry na instrumencie, pracownia /kuchnia, pom. spotkań, zabaw Rys.114C (112,468)°

SKALA DOMU-ELEMENTY FEDERACYJNE

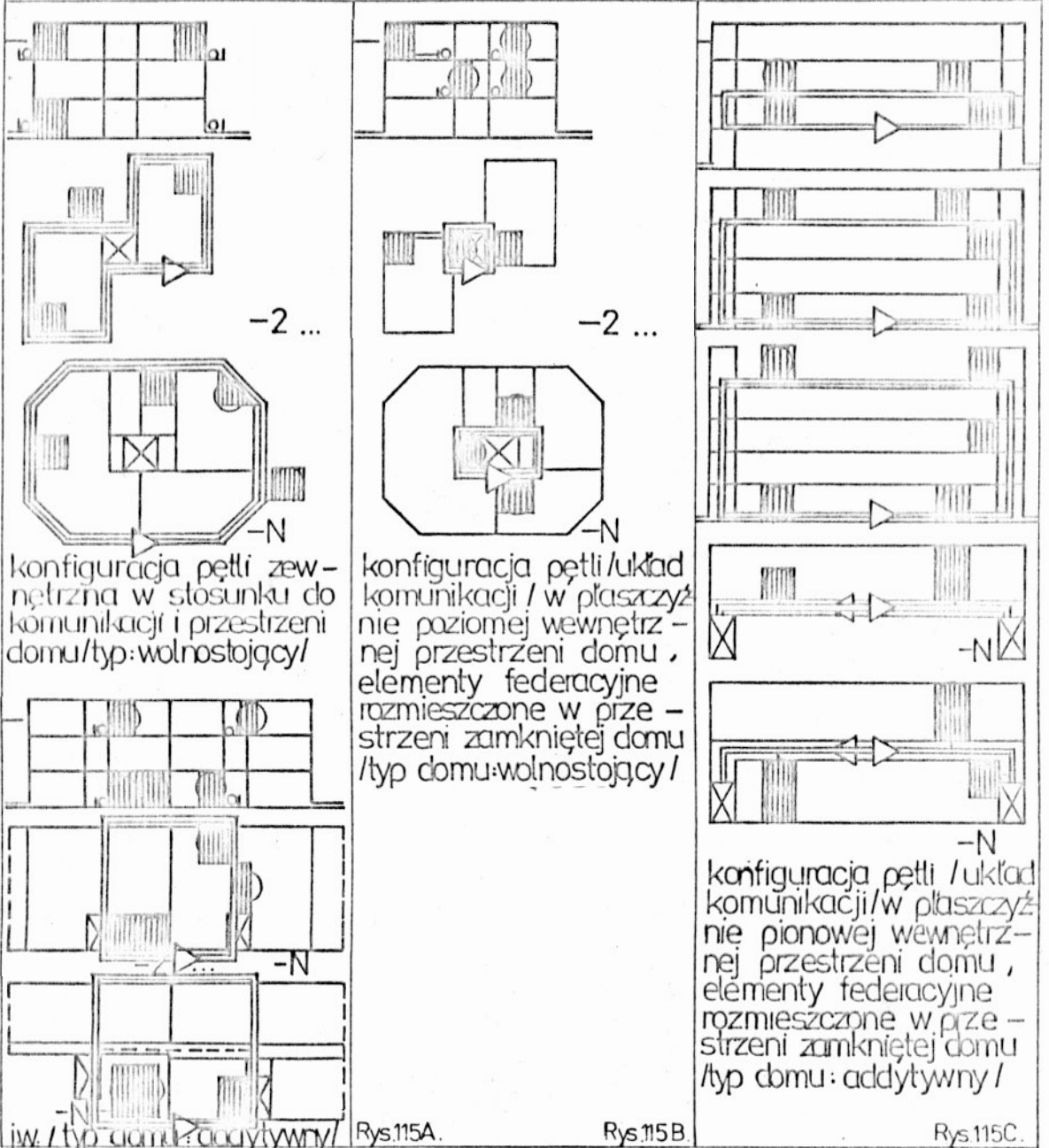
konfiguracja pętli, równoległy układ elementów

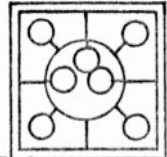
TYPY PRZESTRZENNE

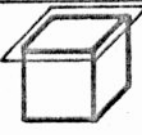
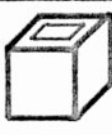
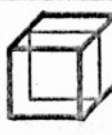
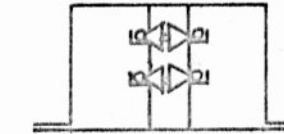
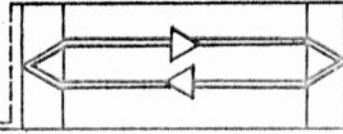
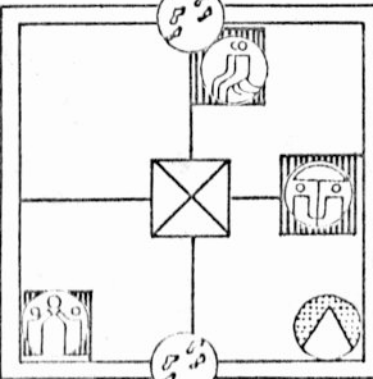
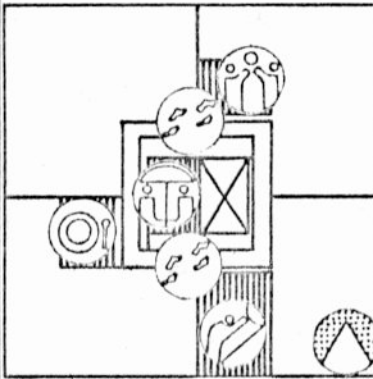
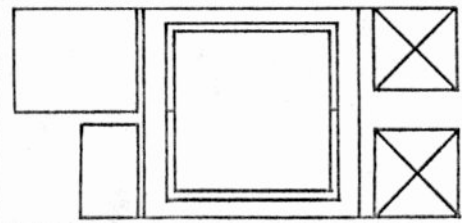
WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIEJSZ.

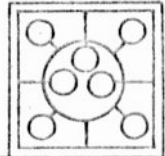
SKALA DOMU-ELEMENTY FEDERACYJNE

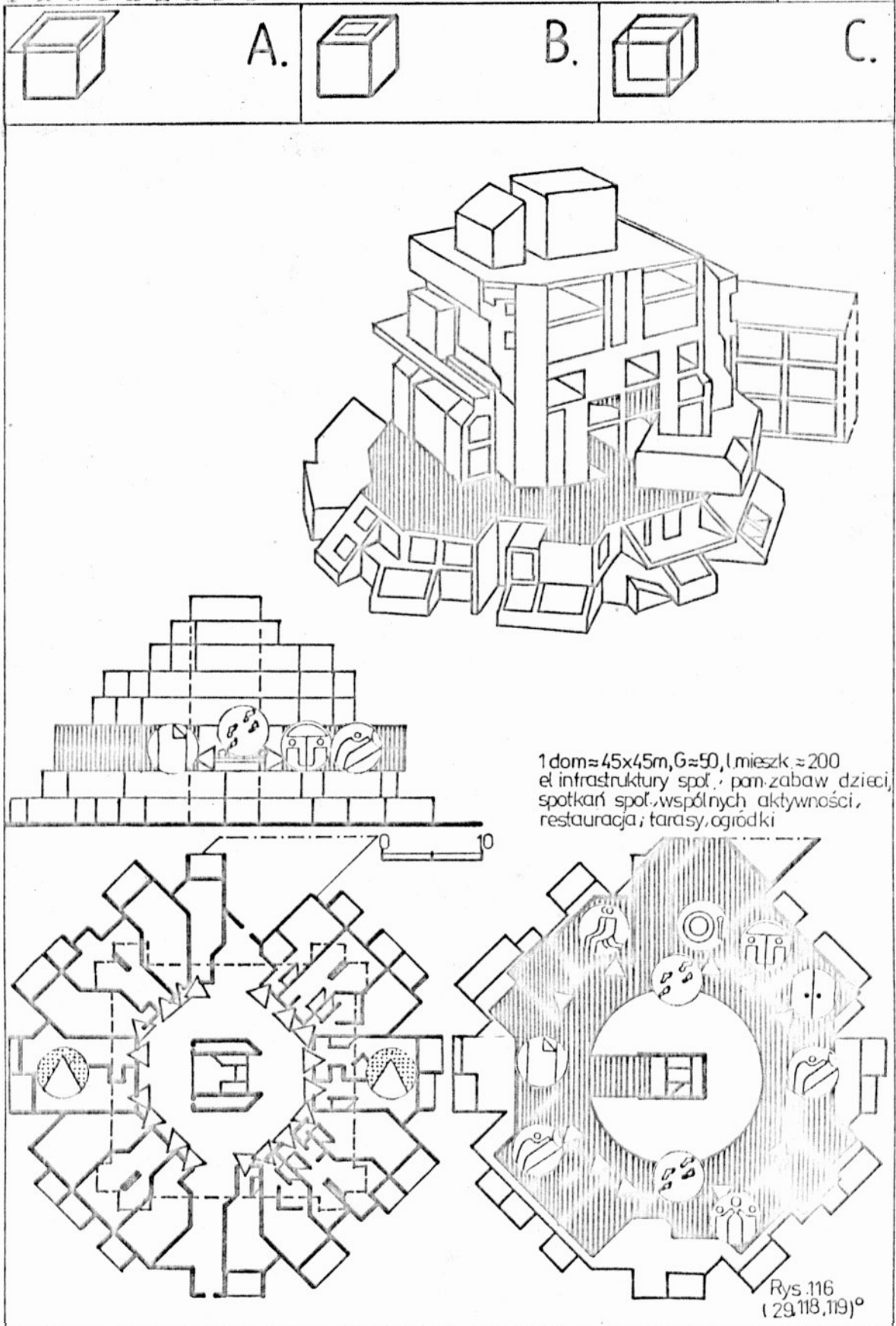
CHARAKTERYSTYKA

 A.	 B.	 C.
ORGANIZACJA PRZESTRZENI		
komunikacja		
koordynacja modularna	-koordynacja modularna-dla urządzeń rozmieszczonych wewnątrz domu	lub brak- dla pozostałych/poza domem/
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji, we wszystkich rodzajach konstrukcji	
uciążliwość funkcjonalna	-średnia; wydzielenie odrębnego układu komunikacyjnego /pętli/zmniejsza uciążliwość el. infrastruktury	
forma	-wyodrębnienie przestrzenne, widoczność, czytelność dróg, zab. mieszk. tłem dla infrastruktury społ.	
ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI		
		
ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI		
		
ARCHITEKT A UŻYTKOWNIK		
-Architekt: propozycje programowe, projekt układu elementów, kształtu pętli, określenie miejsc el. infrastruktury społ., rezerw przestrzennych; dążenie do komplementarności programu. -Użytkownik: propozycje programowe, wprowadzanie nowych elementów, adaptacja i aranżacja miejsc aktywności.		

SKALA DOMU-ELEMENTY FEDERACYJNE

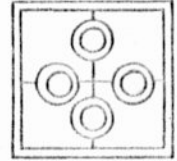

PRZYKŁADY

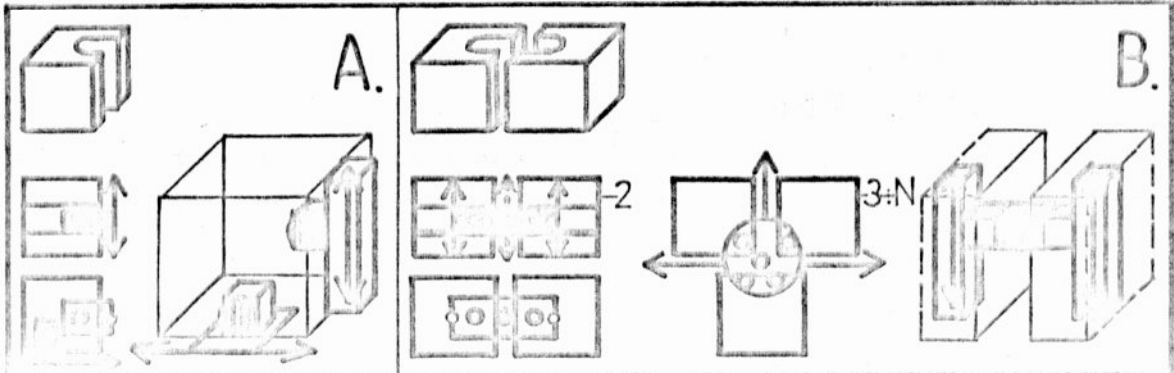

SKALA DOMU - O A Z A

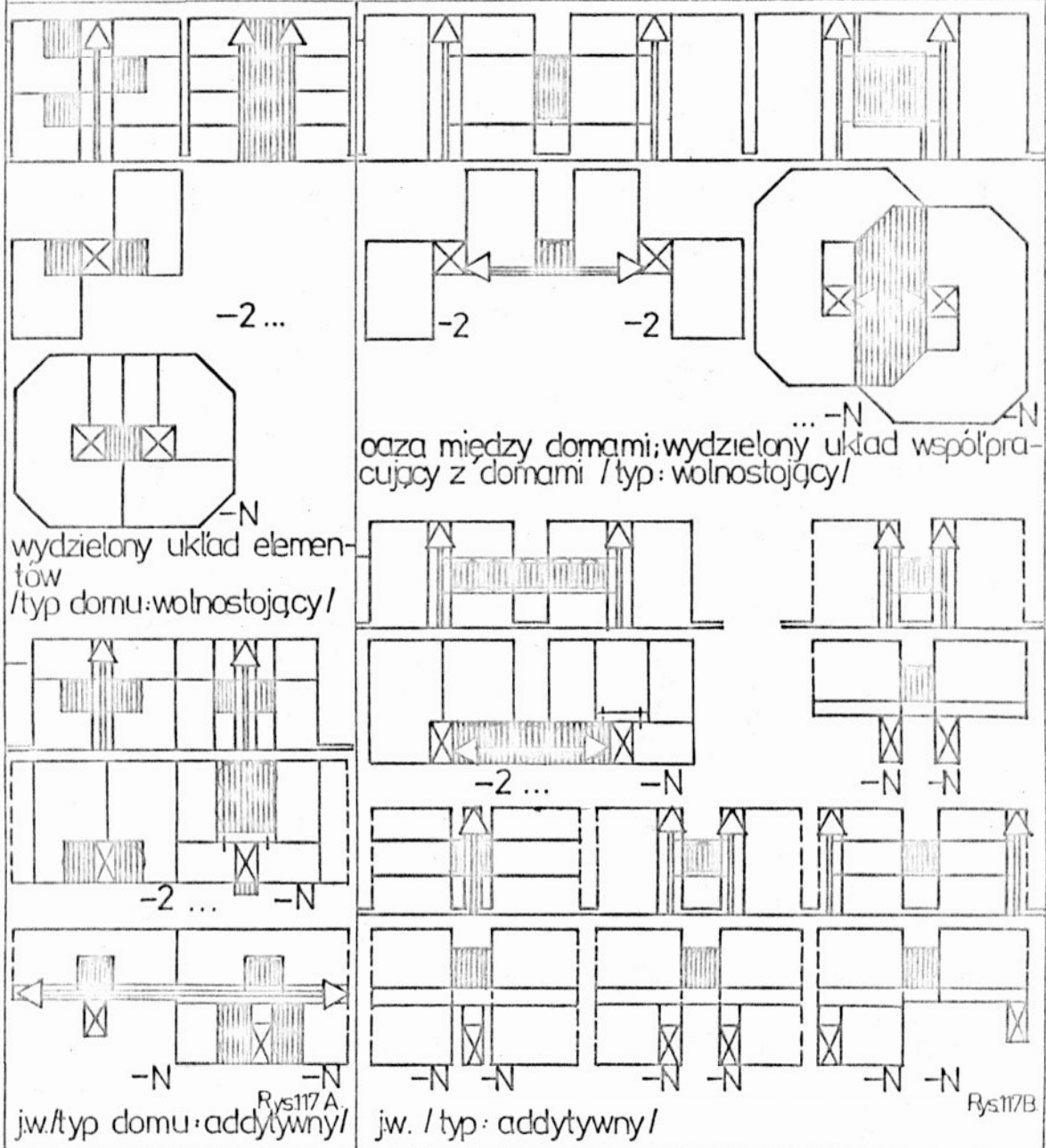
konfiguracja krzyża, wydzielony układ elementów z całości.

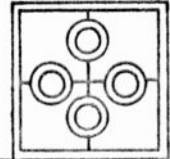
TYPY PRZESTRZENNE

WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPÓŁ. I ZAB. M. M.

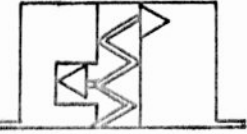
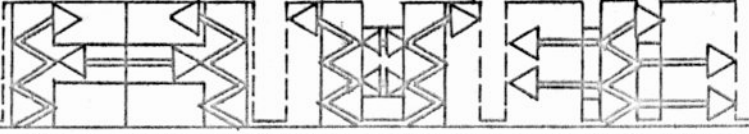
SKALA DOMU - O A Z A

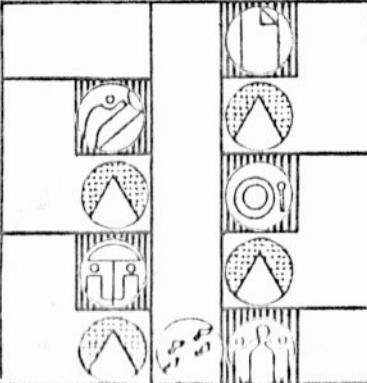
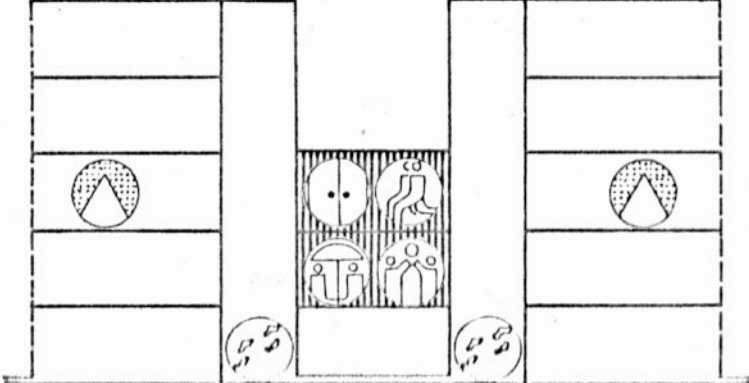
CHARAKTERYSTYKA

	A.		B.
---	----	---	----

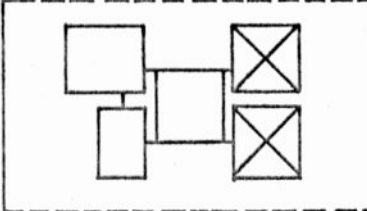
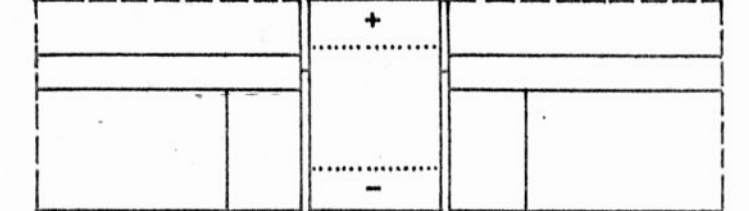
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja		
koordynacja modularna	-koordynacja modularna	-brak konieczności koordynacji, może być celowo zaniechana dla kontrastu części
konstrukcja	-brak specjalnych preferencji; często realizowana w konstrukcji szkieletowej	
wrażliwość funkcjonalna	-mała, wydzielenie funkcjonalne oraz odsunięcie od komunikacji infrastruktury społ., chroni zab. mieszk.	
forma	-wyodrębnienie przestrzenne, widoczność, czytelność układu, kontrast infrastruktury społ. i zab. mieszk.	

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

	
---	--

ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

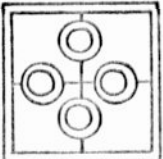
	
---	--

ARCHITEKT A UŻYTKOWNIK

-Architekt: projekt domu mieszk. z wydzielonym w nim układem lub zespołu domów z wydzielonym układem; propozycje programowe.
-Użytkownik: program; aranżacja i adaptacja przestrzeni oazy w trakcie eksploatacji.

SKALA DOMU - O A Z A

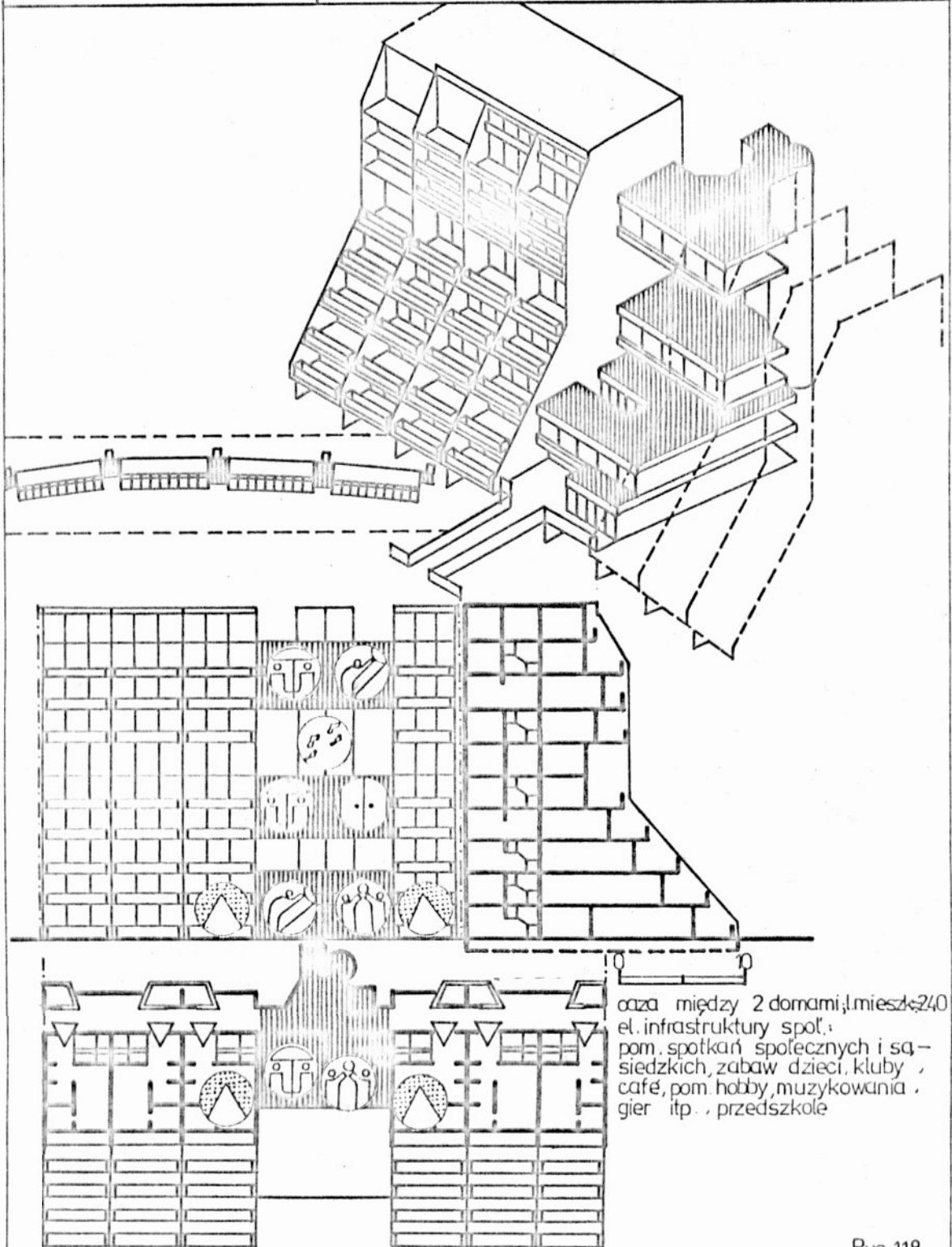
PRZYKŁADY

A.

B.

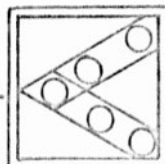

oaza między 2 domami; 1 mieszkanie
el. infrastruktury społ.;
pom. spotkań społecznych i są-
siedzkich, zabaw dzieci, kluby,
café, pom. hobby, muzykowania,
gier itp., przedszkole

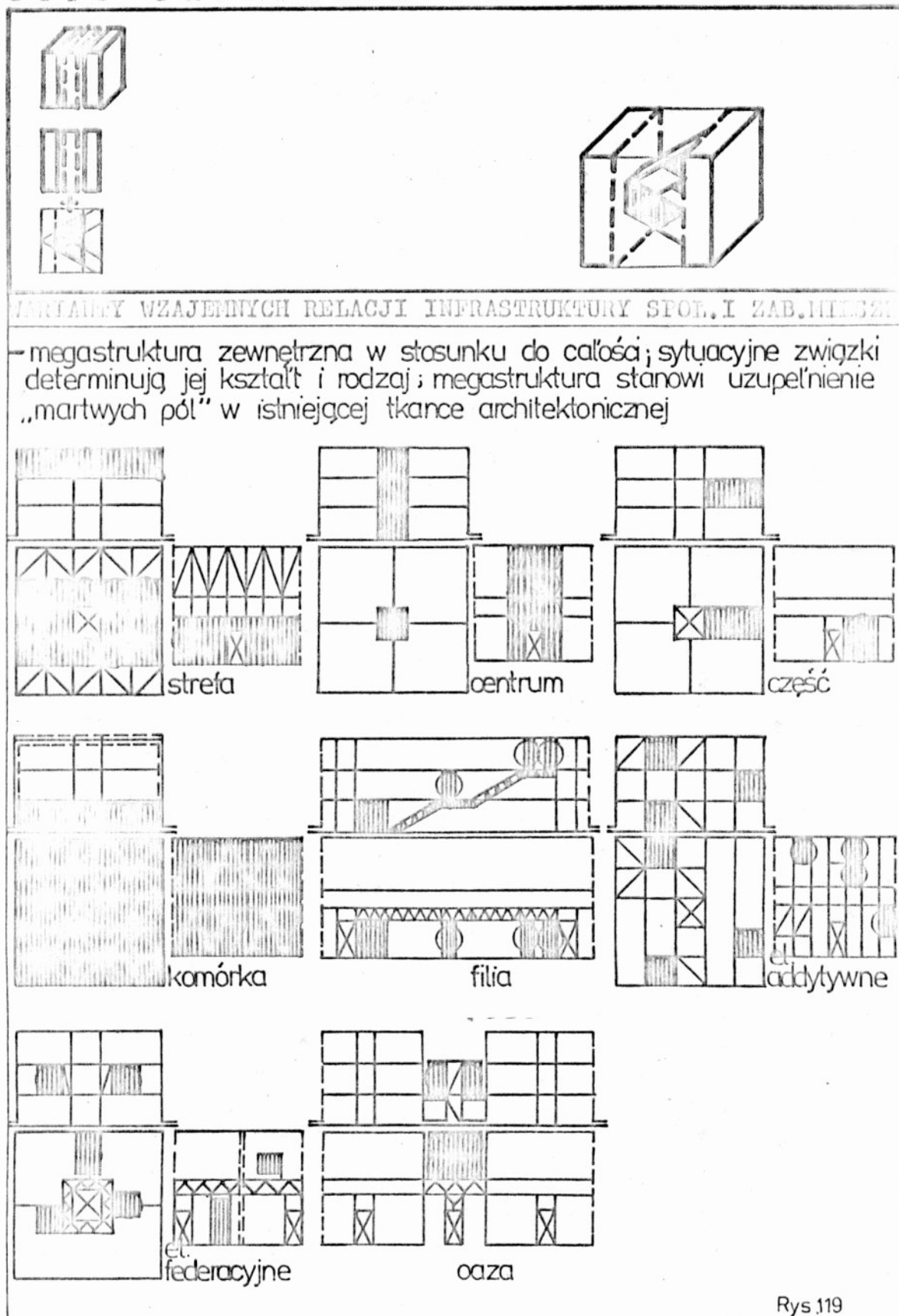
Rys. 118
GREFSENÅSEN/OSLO (22, 75 P (23, 128 P

SKALA DOMU - MEGASTRUKTURA

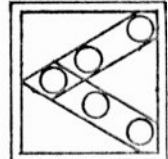
□ całość, ◊ układ elementów zorganizowany przez me-
gastrukturę; sytuacyjne związki determinują kształt.

TYPY PRZESTRZENNE

SKALA DOMU - M E G A S T R U K T U R A

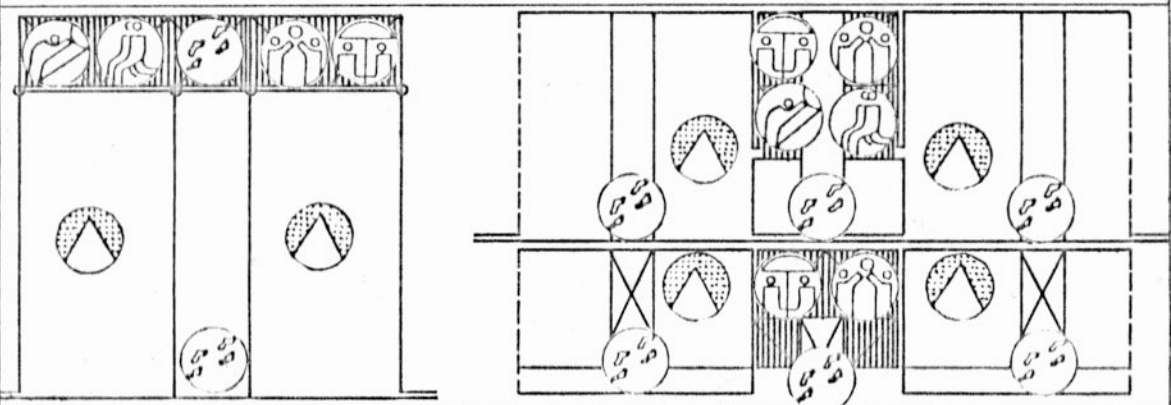
C H A R A K T E R Y S T Y K A

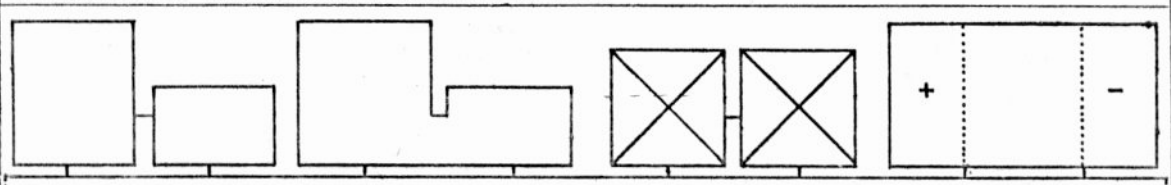
ORGANIZACJA PRZESTRZENI

komunikacja	
koordynacja modulama	-brak konieczności koordynacji; struktura pracująca niezależnie od konstrukcji domu mieszk.
konstrukcja	-preferowana konstrukcja szkieletowa/struktura zawierająca elementy infrastruktury społ./
uciążliwość funkcjonalna	-mała, układ wydzielony /odrębna komunikacja i ustrój konstrukcyjny/
forma	-wyodrębnienie przestrzenne, widoczność, czytelność; kontrast infrastruktury społ. i zab. mieszk.

ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI

ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI

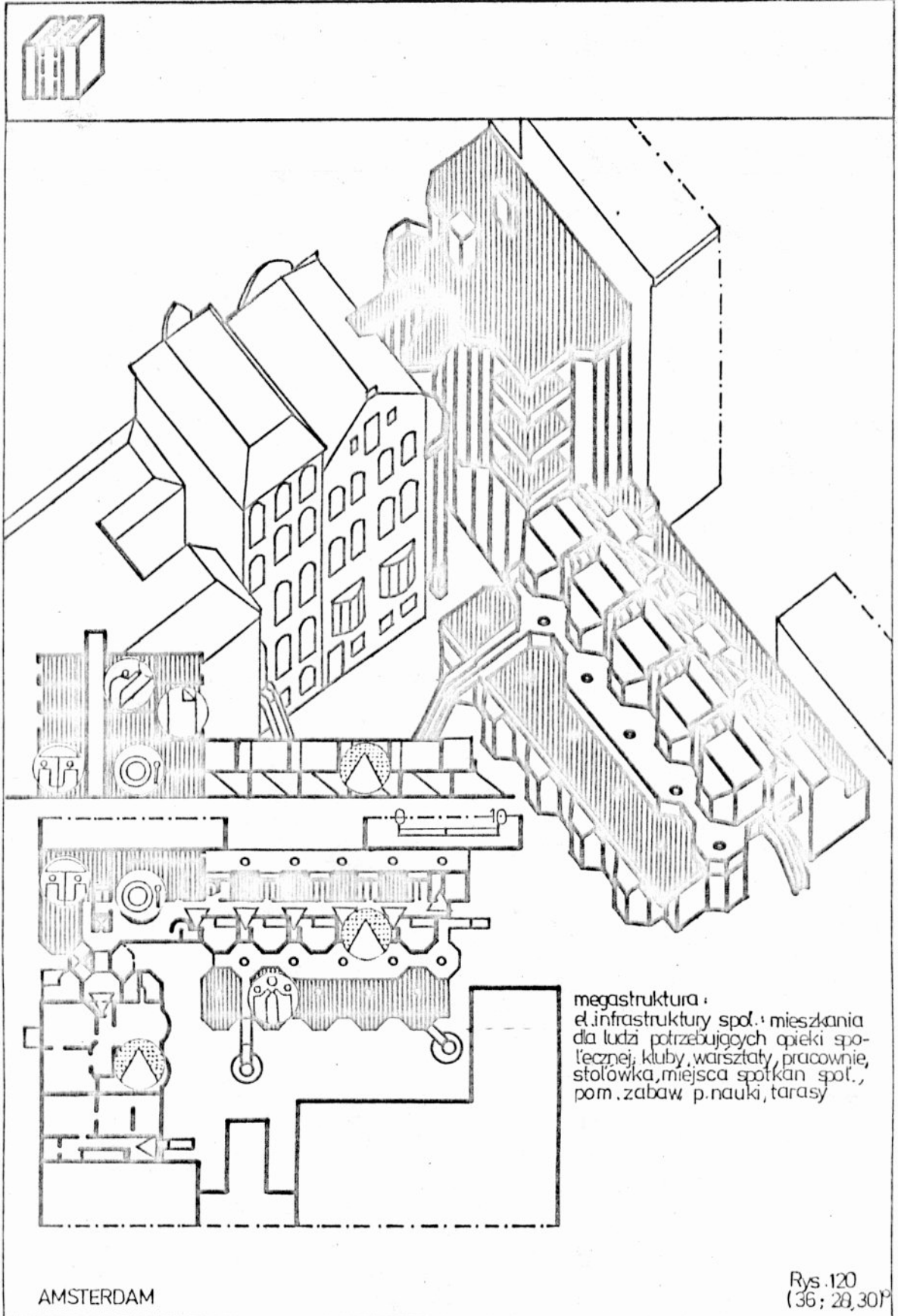

A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K

- Architekt: badanie istniejącej tkanki architektonicznej, bilans potrzeb, projekt megastruktury i możliwości wprowadzenia jej do domu mieszk.
- Użytkownik: program; adaptacja, aranżacja i budowa oprawy przestrzennej aktywności.

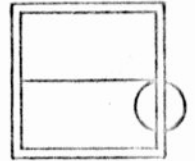
SKALA DOMU - MEGASTRUKTURA

PRZYKŁADY

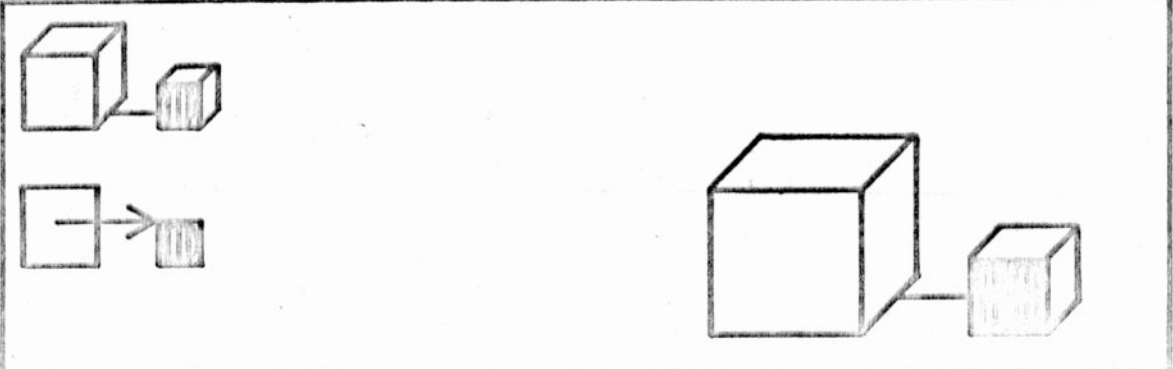

SKALA DOMU - S A T E L I T A

□ całość, ⊗ koncentracja elementów poza całością;
satelita pozostaje w sferze wpływów całości.

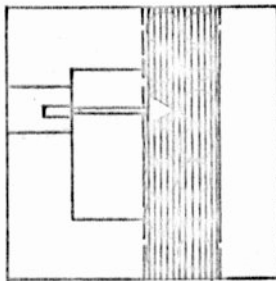

T Y P Y P R Z E S T R Z E N N E

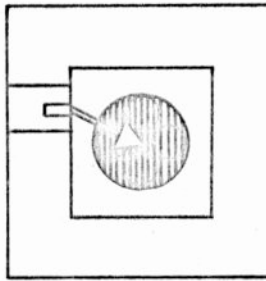

WARIANTY WZAJEMNYCH RELACJI INFRASTRUKTURY SPOŁ. I ZAB. MIESZK.

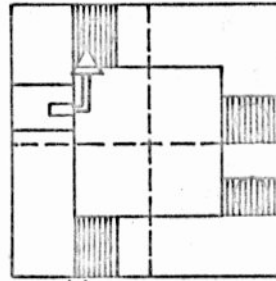
-satelita - koncentracja elementów poza domem, w obrębie bloku, zespołu mieszkaniowego, rdzenia terytorium lub poza nim, o cechach określonego modelu (np. strefy, centrum):

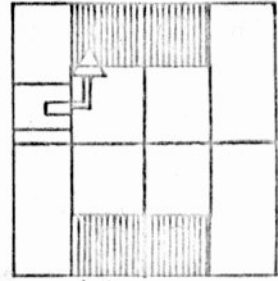
strefa

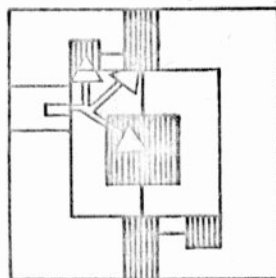
centrum

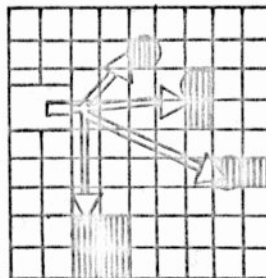
część

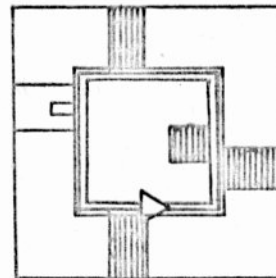
komórka

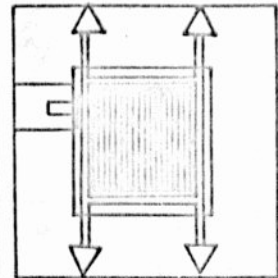
filia

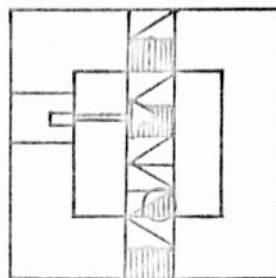
el. addytywne

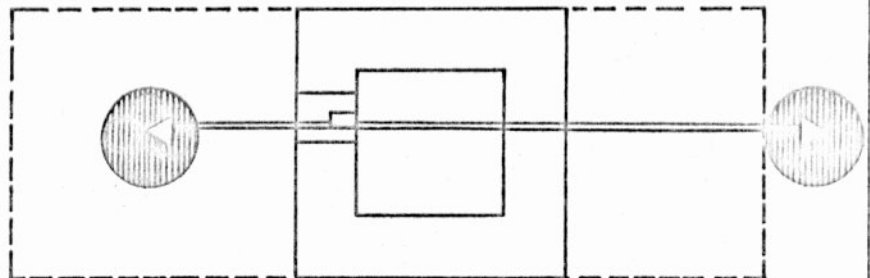
el. federacyjne

oaza

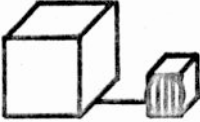
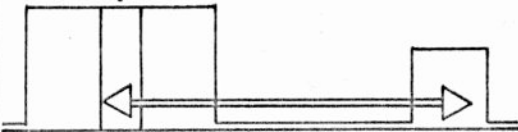
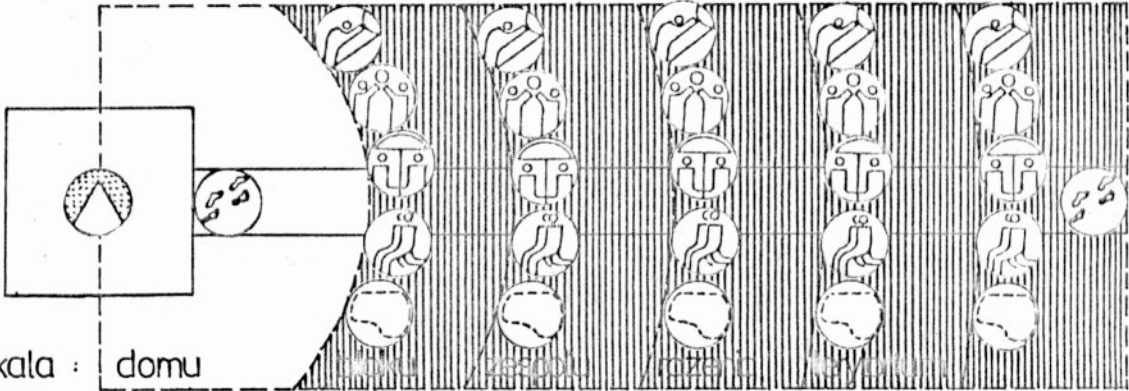
megastruktura

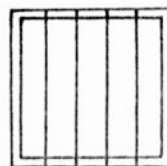
satelita

SKALA DOMU - S A T E L I T A

C H A R A K T E R Y S T Y K A

	
ORGANIZACJA PRZESTRZENI	
komunikacja	
koordynacja modułów	—
konstrukcja	—
uciążliwość funkcjonalna	—
forma	-ujednolicenie strefy mieszkalnej/domu/ w sferze emocjonalno-estetycznej na skutek braku infrastruktury
ZŁOŻONOŚĆ FUNKCJONALNA PRZESTRZENI	
skala : domu	
ZŁOŻONOŚĆ RELATYWNA PRZESTRZENI	
—	
A R C H I T E K T A U Ż Y T K O W N I K	
-Architekt: projekt zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury społecznej w skali bloku,zespołu mieszk.,rdzenia,terytorium.	
-Użytkownik:im większa skala architektoniczna tym maleje wpływ użytkownika na projektowanie infrastruktury społ. /anonimowość użytkownika/.	

SKALA DOMU - WNIOSKI

W trakcie procesu projektowego, w zależności od przyjętego modelu, istnieje konieczność określenia wzajemnej relacji między zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem:

- podziału całości na części i wyodrębnienia części/strefa, centrum, część, komórka, oaza/
- zestawienia całości z części/komórka/
- przestrzennego kształtu infrastruktury społecznej/filia, el.federacyjne, oaza, megastruktura, satelita/
- projektu struktury otwartej zab.mieszk./el.addytywne/
- kontrastowania zab.mieszk.i infrastruktury/oaza, megastruktura/
- kształtu i przebiegu komunikacji/centrum, część, komórka, filia, el.federacyjne, oaza, megastruktura/.

Wielkość programu infrastruktury społ. determinuje:

- wielkość części/strefa, centrum, część, oaza/
- miejsce części w strukturze/część, filia, el.federacyjne, oaza, megastruktura/
- komplementarny program całości/filia, el.federacyjne, mega-/
- wielkość grupy użytkowników/część, komórka/
- chłonność i pojemność programowa zab.mieszk./el.addytywny/.

Zmienność programu zależna jest od stopnia złożoności relatywnej, rodzaju konstrukcji zab.mieszkaniowej. Rozmieszczenie infrastruktury społ. w zab.mieszk., własność i dostępność tych urządzeń może przybierać różne formy:

- powtarzalność dyspozycji przestrzennej dla wszystkich kondygnacji/strefa, centrum/
- podział na kondygnacje mieszkalne i kondygnacje z infrastrukturą społ. /strefa, komórka/
- podział na kondygnacje mieszkalne i kondygnacje o funkcji mieszanej /centrum, część, komórka/
- dowolność wpisania infrastruktury społ. w zab.mieszk./filia, el.addytywne, el.federacyjne, megastruktura/
- zależność położenia infrastruktury społ. od układu komunikacji/filia, el.federacyjne/
- położenie infrastruktury społ. ma wpływ na dyspozycję przestrzenną mieszkania /strefa/.

Zestawienie cech organizacji przestrzennej i złożoności relatywnej modeli w skali domu mieszkalnego:

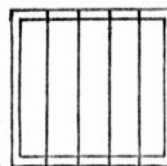
Tabl.10

MODELE										
CECHY										
KOMUNIKACJA :										
POZIOMA	+	-	-	-	-	+	+	+	+	+
PIONOWA	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-
MIESZANA	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-
KOORDYNACJA MOD. :										
KOORDYNACJA MODULARNA	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
REŻIM MODULOWY	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-
DOWOLNOŚĆ MODUŁÓW	+	+	-	-	-	-	-	+	+	+
ZMIANA MODUŁÓW W CZĘŚCI	+	+	+	+	-	-	-	+	+	-
KONTRAST MODUŁOWY	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-
UCIAŻLIWOŚĆ FUNK- CJONALNO-PRZESTRZ.										
EL. ZMNIJSZAJĄCE :										
- wolna przestrzeń	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
- strefa pośrednia	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
- wydzielenie funkcji-przestrz.	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+
- wydzielenie kondygnacji	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
- wydzielenie komunikacji dla UK	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-
- oddzielenie konstrukcją, nośną	+	-	-	+	-	-	-	+	+	-
- brak koncentracji elementów, rozproszenie, hierarchizacja el.	-	-	-	+	+	+	+	-	+	-
EL. ZWIĘKSZAJĄCE :										
- hałas wzdłuż komunikacji	-	+	+	+	-	+	-	+	-	-
- przyleganie do mieszkań	-	+	+	+	+	+	+	-	+	-
KONSTRUKCJA :										
WE WSZYSTKICH RODZAJACH	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PREFEROWANA-K.SZKIELETOWA	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+
CECHY FORMALNO- PRZESTRZENNE										
WYODRĘBNIE NIE, WIDOCZNOŚĆ	+	-	-	-	+	-	+	+	+	+
CZYTELNOŚĆ	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+
KONTRAST INFRASTRUKTURY SPOL. I ZAB. MIESZK.	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-
ZABUDOWA TIEM DLA UK	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-
RÓŻNORODNOŚĆ	-	-	+	+	-	+	-	-	+	-
MONOTONIA	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+
ZIŁOŻONOŚĆ RELATYW- NA PRZESTRZENI :										
USTALONY PLAN	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-
PLYNNE WARUNKI	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-
NEUTRALNE POTRZEBY	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-
WEWN. ZMIENNOŚĆ	+	+	-	+	-	+	+	+	+	-
ZEWN. ZMIENNOŚĆ	+	-	-	+	-	+	-	+	+	-

Tabl. 11

[illegible]

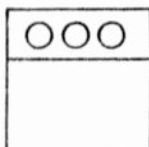
4.4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MODELI INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ.

Z przedstawienia modeli infrastruktury społecznej zabudowy mieszkaniowej w poszczególnych skalach architektonicznych/bloku i domu mieszkalnego/, wyróżnienia typów przestrzennych popartych przykładami realizacji, jak i z zestawienia cech modeli wynika, że:

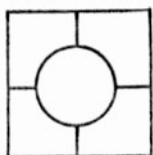
- uszeregowanie modeli może się odbywać wyłącznie ze względu na pewną wybraną cechę, bądź grupę cech
- nie można jednoznacznie stwierdzić, czy dany model jest lepszy od drugiego, można jedynie wskazać ze względu na jakie cechy funkcjonuje on lepiej
- w rzeczywistości architektonicznej rozwiązania najczęściej charakteryzują się cechami kilku modeli, czyli mamy do czynienia z modelami mieszanymi.

Ogólna charakterystyka modeli infrastruktury społecznej zabudowy mieszkaniowej:

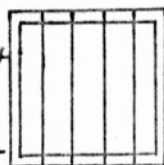

-STREFA : najczęściej występujący model infrastruktury społ.zab.mieszk.; model sprzyjający rozwijaniu wszelkich aktywności, zwłaszcza zaś związanych z miejscem pracy i spania; model umożliwiający zmiany programowo-przestrzenne w trakcie eksploatacji, udział użytkownika w projektowaniu i aranżacji miejsc aktywności; model charakteryzujący się małą uciążliwością funkcjonalną.

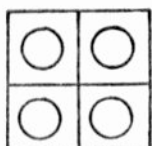
Cechy: równoległy układ części/stref/, komunikacja pozioma lub pionowa, w przypadku niezależnego funkcjonowania stref brak konieczności modularnej koordynacji zab.mieszk.i strefy infrastruktury społ., czytelny układ organizacji przestrzeni, widoczność i wyodrębnienie przestrzenne, wielkość programu zdefiniowana jest przez wielkość strefy, infrastruktura społeczna wspólna dla mieszkańców bloku, domu lub kondygnacji; w skali bloku nie występuje powiązanie między położeniem mieszkania a położeniem infrastruktury społ.; w skali domu podział na strefy ma wpływ na dyspozycję przestrzenną mieszkania, podział powtarzany jest dla wszystkich kondygnacji lub występuje podział na kond.mieszkalne i kond.z infrastrukturą społ.

-CENTRUM: model sprzyjający rozwijaniu aktywności związanych z miejscem zabawy, spotkania, konkurencji; model sprzyjający i umożliwiający zmiany programowo-przestrzenne w trakcie eksploatacji, udział użytkownika w projektowaniu i aranżacji miejsc aktywności, charakteryzujący się małą/blok/ lub dużą/dom/ uciążliwością funkcjonalną.

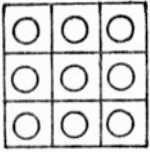
Cechy: centralny układ infrastruktury społ. w całości, koncentracja urządzeń w centrum, komunikacja pozioma/blok/ lub mieszana/dom/, układ komunikacji wyodrębniony, mający wpływ na miejsce i kształt centrum w zab. mieszk., w przypadku niezależnego funkcjonowania centrum brak konieczności koordynacji modularnej centrum i pozostałej części zabudowy; czytelny układ organizacji przestrzennej, widoczność i wyodrębnienie infrastruktury; model wymaga określenia przestrzennego kształtu zab. mieszk. i infrastruktury społ., wielkość programu zdeterminowana jest przez wielkość centrum; infrastruktura społ. wspólna dla mieszkańców bloku, domu lub kondygnacji, brak jest zależności między położeniem mieszkania a infrastrukturą; w skali domu mieszkalnego model przeważa w typie domów wolnostojących i charakteryzuje się powtarzalnością dyspozycji przestrzennej dla wszystkich kondygnacji lub podziałem na kondygnacje mieszkalne i kondygnacje o funkcji mieszanej.

-CZĘŚĆ: model sprzyjający rozwijaniu aktywności związanych z miejscem zabawy, spotkania, spania, jedzenia; model umożliwiający ograniczone zmiany programowo-przestrzenne w trakcie eksploatacji; udział użytkownika/poszczególnych grup zamieszkujących części domu/ odbywa się przy dużej w tym roli architekta; model charakteryzujący się dużą uciążliwością funkcjonalną.

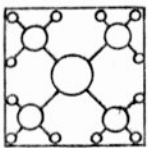
Cechy: części wynikają z podziału całości, poszczególne części oprócz elementów infrastruktury społ.-podstawowych-mogą grupować inne elementy decydujące o specyfice tych części i związane z indywidualnymi życzeniami mieszkańców części; komunikacja mieszana, układ wyodrębniony, łączący wszystkie części w całość, koordynacja modularna; model wymaga określenia przestrzennego kształtu zab. mieszk. i infrastruktury społ.; wielkość programu zdeterminowana przez wielkość części, miejsce

części w strukturze i wielkość grupy użytkowników; infrastruktura społ.wspólna dla mieszkańców części bloku lub domu, związana z położeniem mieszkania.

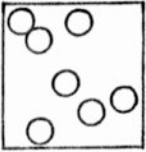
-KOMÓRKA : model sprzyjający rozwijaniu aktywności związanych z miejscem zabawy, spotkania, magazynowania, spania; brak możliwości dokonywania zasadniczych zmian przestrzennych/częściowo programowych/w trakcie eksploatacji; program powstający wyłącznie przy współpracy konkretnego użytkownika z architektem; model charakteryzujący się średnią uciążliwością funkcjonalną.

Cechy: grupa konkretnych użytkowników, o określonej liczebności, zamieszkująca standardową jednostkę mieszkalną wraz z całą potrzebną tej grupie infrastrukturą społeczną; komunikacja mieszana łącząca wszystkie komórki w całość/przy pewnej relatywności całości/; koordynacja modułarna; różnorodność organizacji przestrzennej lub monotonia przy powtarzaniu komórki o jednym wzorze; model wymaga określenia kształtu przestrzennego zab.mieszk.i infrastruktury społ.; wielkość programu zdefiniowana przez wielkość i cechy grupy zamieszkującej komórkę; istnieje zależność między położeniem mieszkania a położeniem infrastruktury społ.; w skali domu-model przeważa w typie domów addytywnych i charakteryzuje się podziałem na kondygnacje mieszkalne i kondygnacje o funkcji mieszanej.

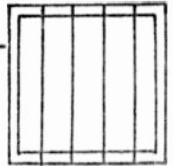

-FILIA : model sprzyjający rozwijaniu aktywności związanych z miejscem pracy, ścieżki, jedzenia; brak możliwości dokonywania zmian programowo-przestrzennych w trakcie eksploatacji; program i aranżacje miejsc aktywności zależą od koncepcji architekta, przy minimalnym udziale użytkownika; model charakteryzujący się średnią uciążliwością funkcjonalną.

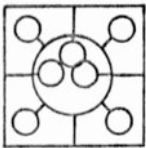
Cechy: hierarchizacja el.infrastruktury społ., czego odzwierciedleniem jest kształt dróg i dostępność z nich elementów; nadrzędność problemów komunikacji, komunikacja pozioma/blok/ i mieszana/dom/; koordynacja modułarna dla urządzeń wpisanych w zab.mieszk.i brak konieczności koordynacji-poza nią; czytelność organizacji przestrzennej, widoczność elementów infrastruktury, zab.mieszk.tłem dla infrastruktury społ.; model wymaga określenia kształtu przestrzennego infrastruktury, wielkość programu zdefiniowana przez wielkość całego programu.

-ELEMENTY ADDYTYWNE: model sprzyjający rozwojowi wszelkich aktywności, umożliwiający zmiany programowo-przestrzenne w trakcie eksploatacji, udział użytkownika w projektowaniu, budowaniu i aranżacji miejsc aktywności; model charakteryzujący się dużą uciążliwością funkcjonalną.

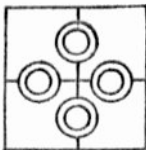

Cechy: otwarta struktura mieszkaniowa umożliwiająca dowolną organizację przestrzeni, jak i grupowanie dowolne elementów infrastruktury społ.; komunikacja mieszana, sama w sobie może stanowić el. addytywny; reżim modułowy; brak czytelności organizacji przestrzeni, zapewnia różnorodność i zmienność środowiska; model wymaga określenia przestrzennego kształtu struktury otwartej oraz jej chłonności programowej, bez określania rodzaju elementów; dowolność położenia infrastruktury społ. w zabudowie mieszkaniowej.

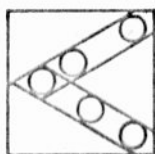
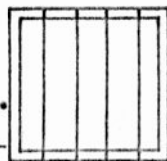
-ELEMENTY FEDERACYJNE: model sprzyjający rozwijaniu aktywności związanych z miejscem pracy, zabawy, konkurencji, ścieżki; model umożliwiający zmiany programowo-przestrzenne w trakcie eksploatacji, udział użytkownika w projektowaniu i aranżacji miejsc aktywności przy równoczesnej dużej roli w tym architekta; model charakteryzujący się średnią uciążliwością.

Cechy: grupowanie el. infrastruktury wewnątrz i na zewnątrz pętli układu komunikacyjnego, komunikacja pozioma lub mieszana, nadrzędność komunikacji; koordynacja modułarna dla el. wpisanych w zab. mieszk. i dowolność modułów-poza nią; czytelność organizacji przestrzeni, widoczność el. infrastruktury, zabudowa mieszk. tłem dla infrastruktury społ.; model wymaga określenia przestrzennego kształtu infrastruktury społ., program zdefiniowany przez program całości; dowolność położenia elementów w zab. mieszk., natomiast zależność ich położenia od kształtu pętli.

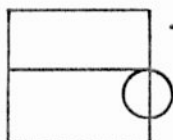
-OAZA: model sprzyjający realizacji aktywności związanych z miejscem pracy, zabawy, spotkania, spania; model umożliwiający zmiany programowo-przestrzenne w trakcie eksploatacji, udział użytkownika w projektowaniu i aranżacji miejsc aktywności, przy dużej w tym roli architekta; model charakteryzujący się małą uciążliwością funkcjonalną.

Cechy: wyodrębniona przestrzeń z zab.mieszk. lub przestrzeń łącząca kilka bloków, domów ,grupująca el. infrastruktury społ.;komunikacja pozioma lub mieszana współpracująca z układem komunikacji zab.mieszk.;dowolność modułów lub częściowa koordynacja modułarna,kontrastowanie modułów;czytelność organizacji przestrzeni,widoczność i wyodrębnienie elementów;model wymaga określenia przestrzennego kształtu zab.mieszk.i infrastruktury społ.;program zdeterminowany przez wielkość oazy.

-MEGASTRUKTURA : model sprzyjający rozwijaniu wszelkich aktywności;model odnoszący się do zastanej, określonej rzeczywistości architektonicznej/w postaci projektu lub realizacji/,jako środek rewaloryzacji środowiska mieszkalnego,dający możliwość zmian programowo-przestrzennych w trakcie eksploatacji przy istotnym udziale użytkowników w projektowaniu, budowaniu i aranżacji miejsc aktywności.

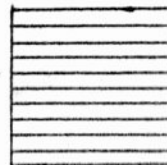
Cechy:działanie w określonej rzeczywistości architektonicznej,wprowadzenie el.infrastruktury społ.w "martwe pola"zabudowy mieszk.;komunikacja mieszana;dowolność modułów do ich kontrastu z modułami zab.mieszk.,struktura pracująca niezależnie od zab.mieszk.;model wymaga określenia przestrzennego kształtu el.infrastruktury społ.;program zdeterminowany przez program całości,potrzeby użytkowników,miejsce i wielkość "martwych pól" w zab.mieszk..

-SATELITA : model sprzyjający rozwijaniu wszelkich aktywności,dający ograniczone możliwości zmian programowo-przestrzennych w trakcie eksploatacji;program i aranżacja miejsc aktywności zależne wyłącznie od koncepcji architekta;model o małej uciążliwości funkcjonalnej.

Cechy:koncentracja el.infrastruktury poza blokiem czy domem, komunikacja pozioma,dowolność modułów,wyodrębnienie przestrzenne;model wymaga określenia przestrzennego kształtu infrastruktury społ.;program zdeterminowany przez program całości.

5. WNIOSKI

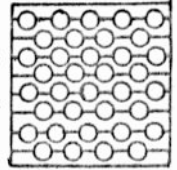
Teoria kształtowania oprawy przestrzennej życia jednostki oraz model abstrakcyjny i modele konkretne tej oprawy stanowią układ wtórny w stosunku do istniejącej rzeczywistości architektonicznej/układu badanego/. Teoria i modele są "filtrami" umożliwiającymi pośrednie poznanie rzeczywistości oraz pozwalają, posługując się określonym językiem opisującym je, przenieść uzyskaną wiedzę na układ badany, z zastrzeżeniem, że nie stanowią dla niego zbioru postulatów.

Takie odwzorowanie teorii i modeli na układ badany wymaga jeszcze przejścia z poziomu układu badanego /patrz:schemat układu modelowanego i badanego/ na poziom konceptualizacji tego układu, jakim są projekty architektoniczne, posługujące się językiem analogicznym do języka modeli i teorii, a więc opisem i rysunkiem.

Na podstawie wybranego projektu architektonicznego zabudowy mieszkaniowej zostanie sprawdzona przydatność teorii i modeli oprawy przestrzennej życia jednostki do wyjaśniania i wzbogacania rzeczywistości architektonicznej o te elementy, które niesie ze sobą wiedza powstała przy konstruowaniu tej teorii. Ponadto zostanie podjęta próba odpowiedzi na pytanie postawione na wstępie pracy, lecz nie tyle :czy można...,ale:

Jak można uniknąć sytuacji, w której jednostka będzie biegała wobec własnego otoczenia; sytuacji, w której będzie brak miejsca dla aktywności jednostki, twórczej działalności architekta i wyobraźni ?

5.1. ANALIZA WYBRANEGO PROJEKTU ARCHITEKTONICZNEGO
POD KĄTEM TEORII I MODELI OPRAWY PRZESTRZENNEJ
ŻYCIA JEDNOSTKI.

1. DANE O PROJEKCIE:

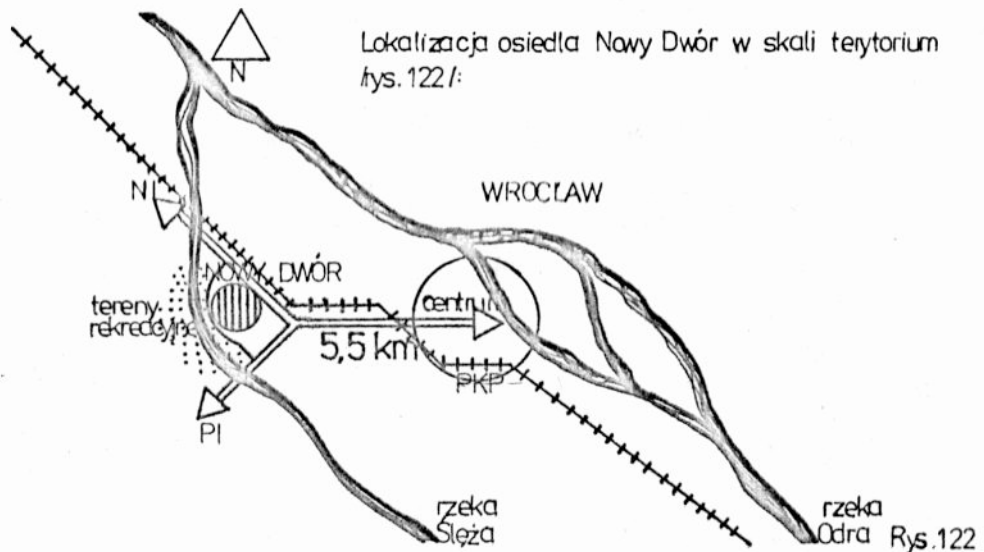
Projekt : Osiedle Nowy Dwór we Wrocławiu
Architekci : W.Hryniewicz, W.Jarząbek, A.Jurkowski
Pracownia, biuro: Inwestprojekt-Wrocław
Rok : 1974
Publikowane w : "Architektura" 1974, nr 11-12, s. 445-449 (24, 445-449)

2. CZAS KULTUROWY I CZAS ROZWOJU:

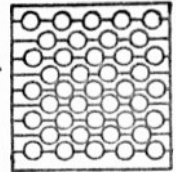
Krąg kulturowy : środkowo-europejski
Krąg narodowy : Polska
Region : Dolny Śląsk
Jednostka urbanistyczna: osiedle
Budowa w tkance starej : -
Budowa tkanki nowej : nowe osiedle, miasto Wrocław
Czas : -projekt : 1974, II poł. XX wieku
-realizacja : 1975-1978

3. WYDZIELENIE OBSZARÓW :

SKALA TERYTORIUM:

4. INWENTARYZACJA ELEMENTÓW DECYDUJĄCYCH O ENTOPIJ - NOSCI ROZWIĄZANIA:

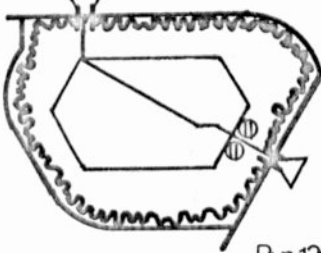

A. ROZMIARY OBSZARÓW - ILOŚĆ MIESZKAŃCÓW :

-Rdzeń	: R=700m, l.mieszk.w starej zab. -	3700
	l.mieszk.w nowej zab. -	19600
	liczba mieszkańców	- 23300
-Zespół mieszk.:	R=250m, l.mieszkańców /ZM IV/ -	4500
-Blok mieszk.	: R= 90m, l.mieszkańców	-1500+2000
-Dom mieszk.	: R=10+24, l.mieszkańców -	60+100, 100+ 200
-Mieszkania	: R= 8m, l.mieszkańców	- 4 /2+6/

B. ELEMENTY PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO WYDZIELENIA PRZESTRZENNEGO, ESTETYCZNEGO I FUNKCJONALNEGO OBSZARÓW ORAZ DO ZRÓŻNICOWA- NIA TYCH ZAŁOŻEŃ W POSZCZEGÓLNYCH SKALACH ARCHITEKTONICZ - NYCH /rys124/:

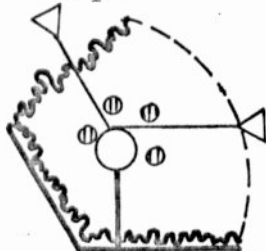
-Rdzeń

Rys.124A.

- obszar zamknięty i wydzielony przez
obrzeźnie prowadzone arterie PI, NI, NIII
- ~~~~~obrzeźna zieleni okalająca obszar
- ⊗-czytelność wejść-wyjść
- ⊙-dominanty przestrzenne przy ośrodku usłu-
gowym/punktowce 16-kondygnacyjne/

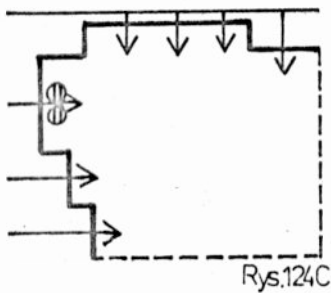
-Zespół mieszk. ZM IV-częściowe wyodrębnienie przestrzenne

Rys.124B.

- ~~~~~przez ściany zieleni izolacyjnej i re -
kreacyjnej
- brak wyraźnych granic między sąsiadują-
cymi zespołami, które stanowią swoje li-
niowe przedłużenie
- ⊗-wejścia-wyjścia związane z osią zespołu
/ciągami pieszym obudowanym blokami/
- ⊙-dominanty przestrzenne-budynki spiętrza-
ne w kierunku ośrodka usługowego UI, poło-
żonego centralnie przy ciągu pieszym,
od 4 do 8 i 11 kondygnacji
- zespoły mieszkaniowe oparte są na iden-
tycznej zasadzie kompozycji: ciąg pie-
szy i plac centralny zespołu, mają też
zbliżone programy usług i infrastruktu-
ry społecznej.

-Blok mieszk.

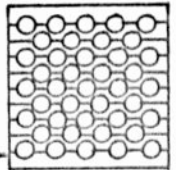
== -częściowe wyodrębnienie bloku

/zielen izolacyjna, kształt ciągu pieszego i uskoki w linii zabudowy prowadzące do utworzenia wnętrza/

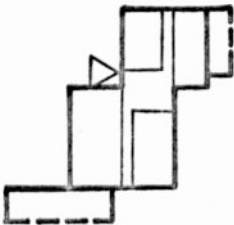
→ -brak wejść-wyjść, są jedynie wejścia do poszczególnych domów

⊙ -dominanta przestrzenna, budynek spiętrzony jest w kierunku ośrodka usługowego, najwyższy punkt - 11 kondygnacji

-brak istotnego różnicowania bloków między sobą w warstwie estetycznej i programowej, różnice występują jedynie w wielkościach i kształcie wnętrz blokowych.

-Dom mieszk.

└ -wyodrębnienie domu uzyskiwane uskokami w rzucie poziomym i przekroju pionowym

-różnicowanie szerokości domów przez stosowanie różnych sekcji; częściowe różnicowanie w szacie zewnętrznej/np. balkony/

▷ -brak różnicowania w strefie wejściowej /w projekcie przyjęto jedynie założenie o indywidualnym projektowaniu detalu/

-brak różnicowania programowego, jedynie w budynkach wysokich blisko ośrodka usługowego w parterach przewidziano drobne usługi/kioski/

Rys.124D

-Mieszkanie

-różnorodność wariantów funkcjonalnych dla tej samej kategorii mieszkań, różnicowanie w dyspozycji przestrzennej i pow.

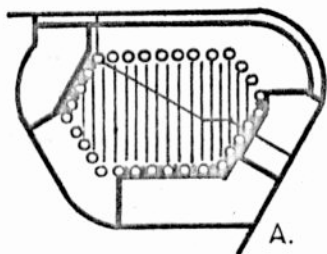
Rys.124E

C.ELEMENTY UTRZYMUJĄCE SKALĘ CZŁOWIEKA :

- Elementy sprzyjające życiu człowieka i utrzymujące jego skalę - rozległe tereny zieleni
- Elementy niesprzyjające życiu człowieka, naruszające jego skalę - utrata kontaktu z terenem dla budynków przekraczających 4+5 kondygnacji; brak użycia naturalnych materiałów /technologia W70-prefabrykacja/.

D. ELEMENTY LOGIKI UKŁADU PRZESTRZENNEGO /rys 125/:

-Rdzeń

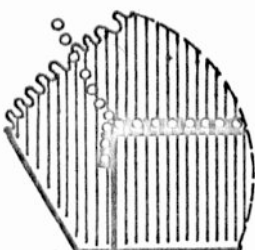
ooo -czytelność głównego ciągu pies-
szego, ciąg podkreślony kolory-
styką/ciemnoczerwone pasy kierujące/, po-
nadto budynki najwyższe znajdują się
w bezpośredniej bliskości, a ich wysokość
opada wraz z oddalaniem się od ciągu

oo, — -oddzielenie ruchu pieszego od kołowego

oooo oprócz odcinków pieszo-jezdnych

||||| -ruchy wewnątrz pętli wyłącznie piesze

-Zespół mieszk.

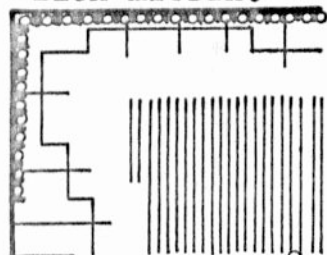

ooo -czytelny układ ulicy pieszej obudowanej
blokami

— -główne natężenie ruchu kołowego, na
obrzeżach zespołu, nie koliduje z ruchem
pieszym

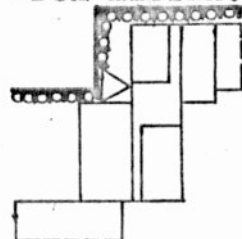
B. ooo -główny ciąg pieszy na pewnym odcinku ma
character ciągu pieszo-jezdnego, co obni-
ża jego wartość i przyczynia się do je-
go uciążliwości.

-Blok mieszk.

ooo -czytelny układ podziału bloku na część
publiczną/od strony ciągu pieszego/
||||| i prywatną/od wnętrza blokowego/

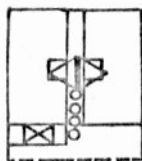
-Dom mieszk.

-czytelny układ wejścia do domu od stro-
ny ciągu pieszego

-proste układy sekcji, krótkie ciągi, prze-
waga układów klatkowych

-Mieszkanie

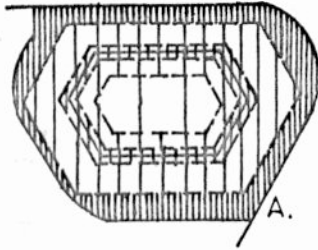

-proste układy sekcji, czytelny układ
wejścia do mieszkania.

E.
Rys. 125

E. STREFOWANIE /rys.126/:

-Rdzeń

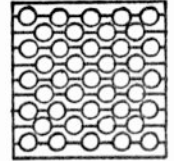
||||| -strefa o dużej uciążliwości

/komunikacja, parkingi, dostawa/

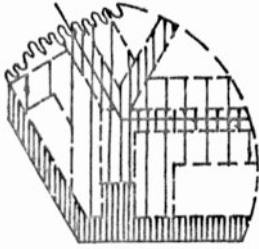
|||| -strefa o średniej uciążliwości -strefa ciągu pieszego i usług

||| -strefa pośrednia -mieszkaniowa

| | -strefa o małej uciążliwości -rekreacyjna

-Zespół mieszk.

||||| -komunikacja, parkingi, garaże, dostawa -

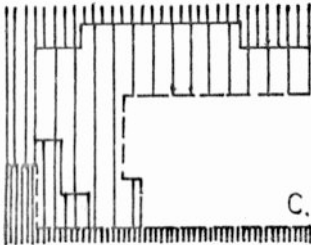
strefa o dużej uciążliwości

|||| -ciąg pieszy obudowany usługami -strefa o średniej uciążliwości

||| -strefa mieszkaniowa -pośrednia

| | -strefa rekreacyjna

-Blok mieszk.

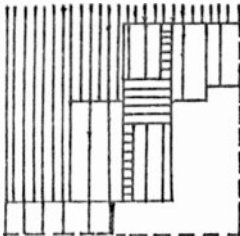
||||| -komunikacja, parkingi, dostawa -strefa o dużej uciążliwości

|||| -ciąg pieszy, strefa publiczna -strefa o średniej uciążliwości

||| -strefa mieszkaniowa -pośrednia

| | -strefa rekreacyjna, strefa prywatna

-Dom mieszk.

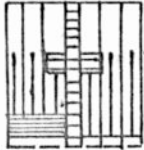

||||| -strefa spotkań -strefa publiczna

|||| -strefa mieszkaniowa -strefa operacyjna

| | -strefa rekreacyjna -strefa prywatna

-Mieszkanie

||||| -strefa reprezentacyjna -strefa publiczna

|||| -strefa dzienna - operacyjna

| | -strefa nocna -strefa prywatna.

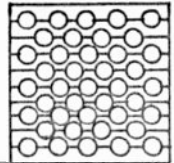
Rys.126

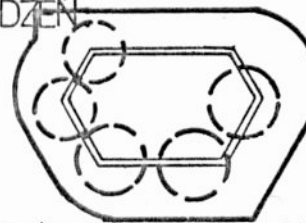
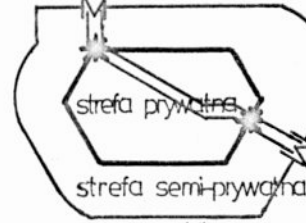
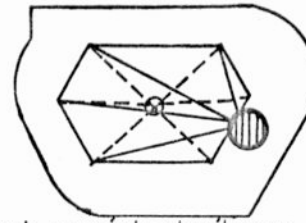
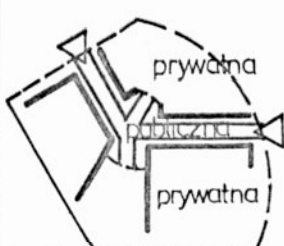
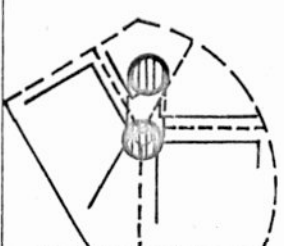
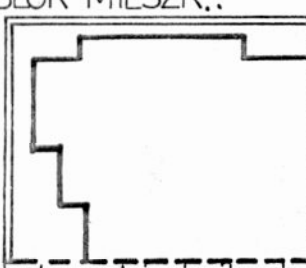
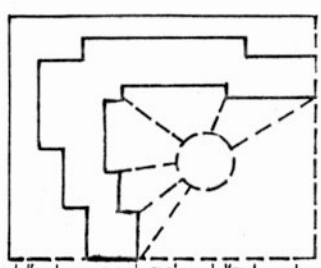
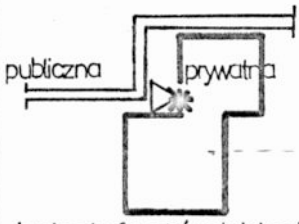
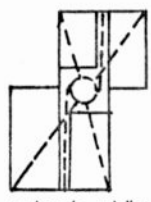
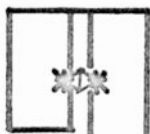
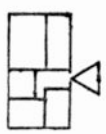
F. STOPIEŃ OTWARTOŚCI STRUKTURY :

W projekcie autorzy posługują się konkretnymi kubaturami określonych elementów programowych, stąd szanse rozwinięć i zmian struktury w trakcie eksploatacji są małe i dotyczą tylko obiektów stojących na wolnych terenach rekreacyjnych /wewnątrz pętli ciągu pieszego/, zmiany takie odbywałyby się jednak kosztem terenów zielonych, będących ważnym elementem rozwiązania.

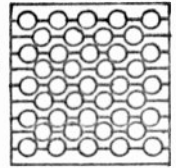
G.ELEMENTY NAWIAZUJĄCE DO KODÓW PRZESTRZENNYCH
DANEGO KRĘGU KULTUROWEGO /EUROPEJSKIEGO KRĘGU
KULTUROWEGO/ :

Tabl.12

 OKREŚLONE GRANICE WYDZIELONE KOMUNIKACJA I WŁASNE PRZESTRZ. JEDN.	 STREFA PRYWATNA PRÓG STREFA SEMI-PRYWATNA	 UKŁAD DOSPOŁECZNY
RDZEN + określone granice zewn., wydzielona komunikacja - brak określonych granic dla przestrzeni grup mieszk.	+ strefa prywatna strefa semi-prywatna strefa publiczna	 - brak wyraźnie określonego centrum; centrum handlowe położone na obwodzie, a nie na przecięciu dróg
ZESPÓŁ MIESZK.: + wydzielona komunikacja - brak wyraźnie określonych granic zewn. i przestrzeni grup	 prywatna publiczna prywatna - brak wyraźnie określonych granic, progów, wejść-wyjść	 + układ dospołeczny
BLOK MIESZK.: - brak wyraźnie określonych granic, wydzielonych przestrzeni wewn.	 strefa publiczna strefa prywatna - brak otwarcia, brak progów, stref pośrednich	 - układ o cechach układu dospołecznego, jednakże w potencjalnym centrum brak el. programowych
DOM MIESZK.: + określone granice zewn., wydzielona komunikacja i wewn. przestrzeń	 publiczna prywatna - brak strefy pośredniej, próg domu pokrywa się z progiem budynku	 - układ o cechach układu dospołecznego, jednakże w potencjalnym centrum brak elementów programowych
MIESZKANIE: + określone granice zewn., wydzielona komunikacja i wewn. przestrzeń	 - brak strefy pośredniej, próg skali mieszk. pokrywa się z progiem mieszkania	 -

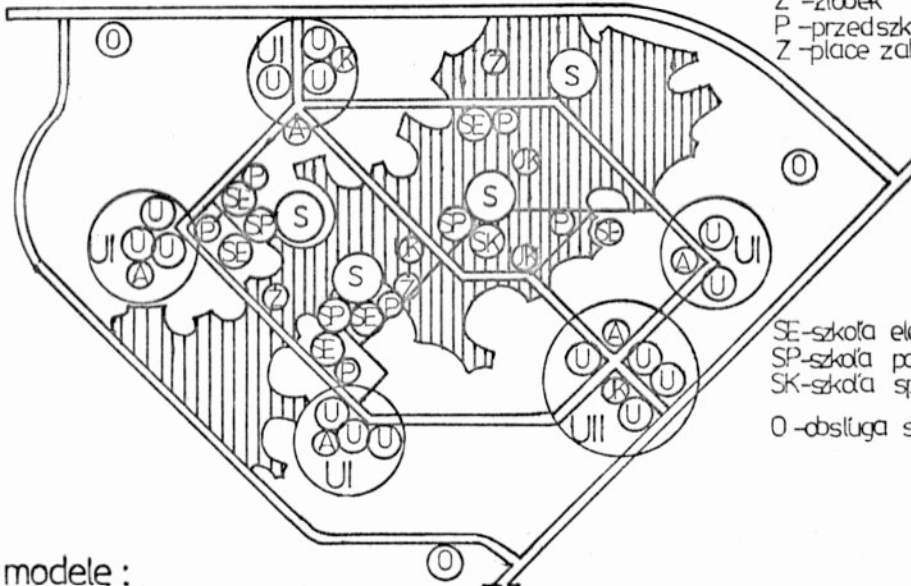
5. INWENTARYZACJA OBIEKTÓW INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ
ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ- ROZPOZNANIE MODELI rys.127/:

LEGENDA :

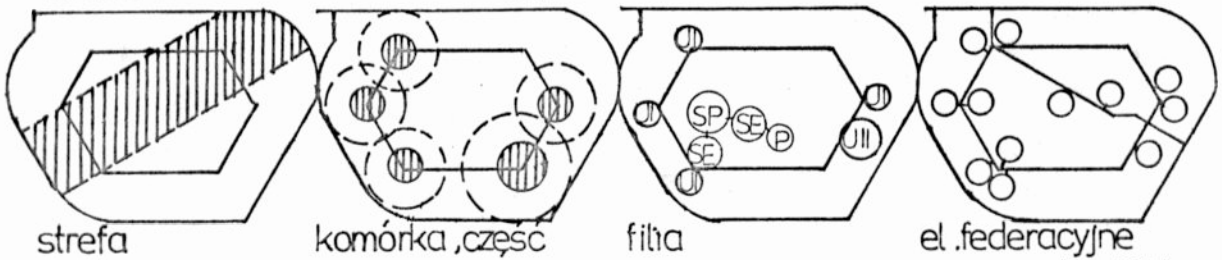
- S -urządzenia sportowe
- U -usługi handlowe,gastronomiczne, rzemieślnicze
- UK-urządzenia kultury
- A -administracja
- Ż -żłobek
- P -przedszkole
- Z -plac zabaw

SKALA RDZENIA:

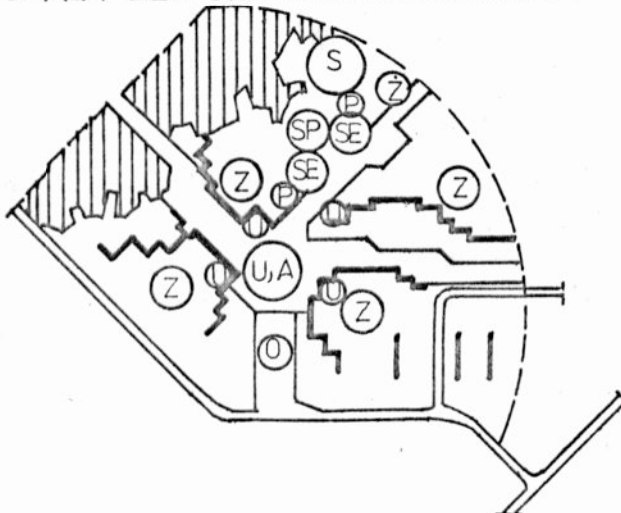
- SE-szkola element ma
- SP-szkola podstawowa
- SK-szkola specjalizacji kierunkowej
- O -obsługa samochodów, garaże

modele :

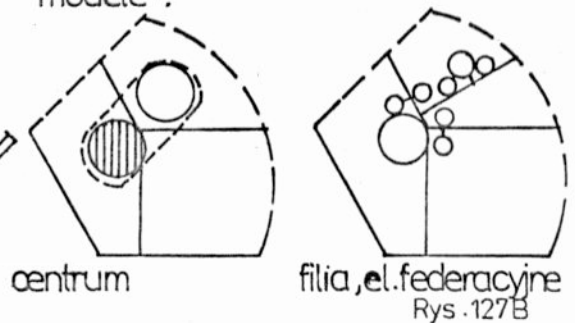

Rys.127 A

SKALA ZESPOŁU MIESZKANIOWEGO:

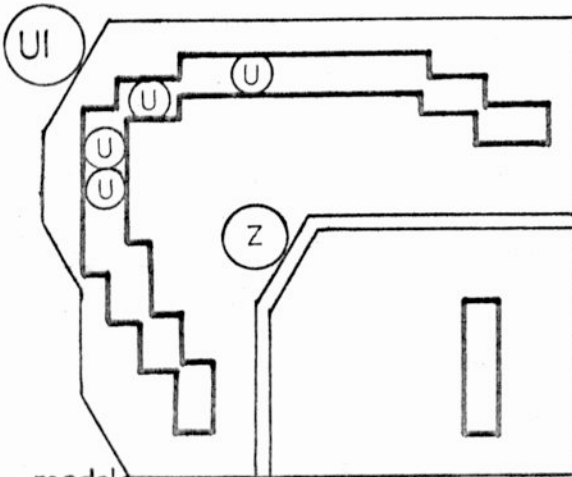
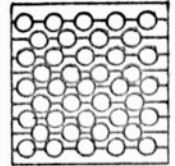

modele :

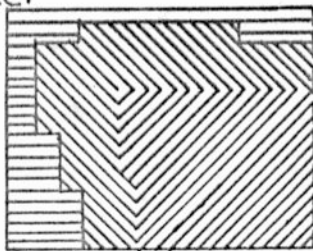

Rys.127 B

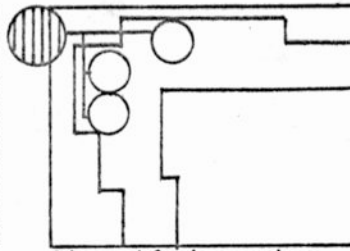
SKALA BLOKU MIESZKALNEGO :

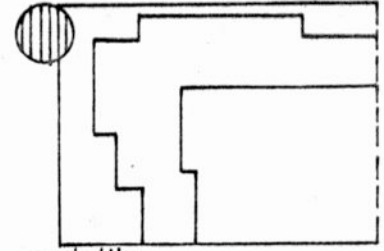
modele:

strefa

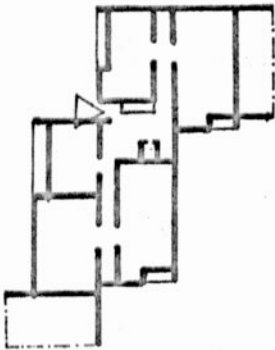
filia, el.federacyjne

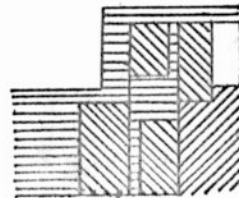
satelita

Rys.127C

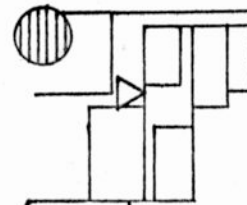
SKALA DOMU MIESZKALNEGO :

modele :

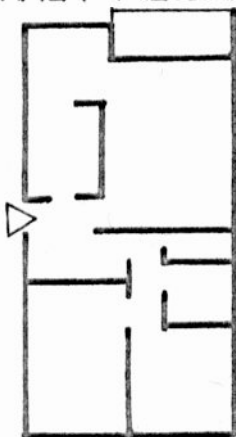
strefa

satelita

Rys.127D

SKALA MIESZKANIA :

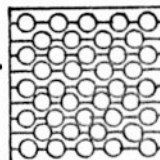
modele:

strefa

Rys.127E

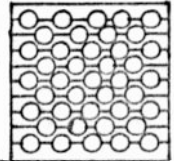
6. DOSTĘPNOŚĆ ARCHETYPÓW MIEJSC W POSZCZEGÓLNYCH
SKALACH ARCHITEKTONICZNYCH :

Tabl. 13

Archetypy miejsc	Rdzeń	Zespół	Blok	Dom	Mieszko.
 granice	+	+-	+-	+	+
 -posterunki teryt.	+	+	+-	-	-
 -elementarna ochrona	+	+	-	-	+
 -zbieranie	-	-	-	-	-
 -robienie/praca	+	+-	-	-	-
 -budowa	+	-	-	-	-
 -kreacja	+	+	+	-	-
 -komunikowanie się	+	+	+	-	+
 -edukacja	+	+	-	-	-
 -medytacje	-	-	-	-	-
 -konkurencja	+	+	-	-	-
 -obwód	+	+-	+-	+	+
 -kontrola społeczna	+	+	+-	+-	+-
 -gromadzenie	+	+	-	+-	-
 -regeneracja	+	+	+	+-	+-
 -narodziny-śmierć	+	-	-	-	-
 -jedzenie	+	+	-	-	+
 -komunikowanie się	+	+	-	-	+-
 -zachowania afektacyjne	+	+	+-	+-	+-
 -mycie się	+	+	-	-	+
 -ablucje	-	-	-	-	-
 -wydzielanie	+	+	-	-	+

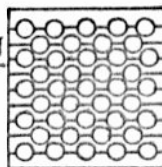
7.DOSTĘPNOŚĆ ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ
W POSZCZEGÓLNYCH SKALACH ARCHITEKTONICZNYCH :

Tabl.14

El.infrastruktury społ.	Rdzeń	Zespół	Blok	Dom	Mieszko.
-warsztat pracy /akt.techniczna,ryt.praca/	+	+-	-	-	-
-warsztat pracy /akt.artystyczna/	+	+-	-	-	-
-krąg społ.-warsztat /akt.fizyczna/	+	+	-	-	+
-krąg społeczny /akt.naukowa,komunikacyjna, emocjonalna,polityczna/	+	+	+-	-	-
-krąg społeczny /akt.obyczajowa,komunika- cyjna/	+	+	+	-	+-
-krąg społ.-symboliczny /akt.mistyczna,religijna/	-	-	-	-	-
-aranżacja przestrzeni /akt.techn.,fizyczna itd./	+-	-	-	-	-
-ogródki,hodowla /akt.przyrodnicza/	-	-	-	-	-
-wnętrze-kontakt z inform. /akt.komunikacyjna/	+	+-	-	-	-
-magazyn rzeczy /akt.emocjonalna,podróżni- cza/	+	+-	-	+	-
-wnętrze-relaks /akt.fizyczna/	+	+	+	+	+-
-nisza /akt.kontemplacyjna,emo- cjonalna/	+	+	-	-	+-
-wnętrze-ruch /akt.fizyczna/	-	+-	-	-	-
-wnętrze-ablucje /akt.fizyczna/	-	-	-	-	-

8. STOPIEŃ UCZESTNICTWA UŻYTKOWNIKÓW W PROJEKTOWANIU

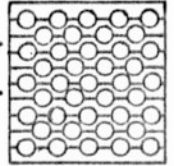
I URZĄDZANIU MIEJSC AKTYWNOŚCI :

- Ilość architektów projektujących : 3
- Ilość mieszkańców : 23300
- Ilość użytych technologii : 1 /W70/
- Rozróżnienie grup użytkowników wg :
 - struktury wiekowej, zawodowej : brak
 - typów rodzin, ich sytuacji społ.- : brak
 - ekonomicznej, wzorców kult. :
 - typów osobowości, preferencji : brak
- Organizacyjne formy współpracy : brak
- Możliwości wyboru wariantów przez użytł.: typów mieszkań
- Nadzór architekta w trakcie eksploatacji: brak .

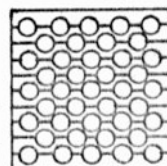
9. PORÓWNANIE PROJEKTU ARCHITEKTONICZNEGO Z ABSTRAKCYJNYM MODELEM OPRAWY PRZESTRZENNEJ ŻYCIA JEDNOSTKI W POSZCZEGÓLNYCH SKALACH ARCHITEKTONICZNYCH :

- Rdzeń : pod względem rozmiarów, wydzielenia obszaru, czytelności układu, strefowania, nasycenia zielenią oraz liczby mieszkańców rozwiązanie jest zgodne z wymaganiami teorii.
- Różnice, na niekorzyść rozwiązania architektonicznego, dotyczą:
- niejednoznacznego określenia centrum w sferze programowej i przestrzennej
 - niekompletności programu infrastruktury społ., przewagi usług handlowych i oświatowych nad urządzeniami o charakterze kreacyjnym ; większość urządzeń infrastruktury społ. związana wyłącznie z placówkami oświatowymi, co nawet przy koncepcji szkoły środowiskowej ogranicza ich dostępność /m.in. z przyczyn ergonomicznych-wymiary mebli szkolnych/;
 - braku przestrzennych odpowiedników miejsc: pracy/ogródki/, spotkań /medytacja-domu kultu, forum/
 - braku architektonicznych odpowiedników el. infrastruktury społ. typu: krąg symboliczno-mistyczny, krąg społeczny, przestrzenie czasowych aranżacji
 - naruszania skali człowieka przez stosowanie budynków wysokich od 8-16 kondygnacji.
- Stąd wynikają propozycje elementów wzbogacających projekt:
- nadanie rdzeniowi cech "małego miasteczka" przez wzbogacenie programu

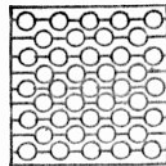
- elementy wzbogacające program powinny działać niezależnie od działających placówek oświaty; przykłady: ogródki jako wydzielone części zespołów lub jako obrzeżny pas otaczający obszar rdzenia; dom kultu - położenie i rodzaj w uzgodnieniu z mieszkańcami; przestrzenie czasowych aranżacji - np. na ciągach pieszych; inne propozycje mieszkańców/teatr, muzeum, warsztaty itp./
- możliwości wprowadzenia nowych elementów daje ich obecny układ federacyjny, który pozwala na wprowadzenie nowych urządzeń w miejsce rezerw przestrzennych i podłączenie ich do pętli, nie narusza to przyjętej koncepcji.
- Zespół mieszkaniowy: pod względem rozmiarów, czytelności układu, nasycenia zielenią oraz liczby mieszkańców rozwiązanie jest zgodne z wymaganiami teorii.
- Różnice, na niekorzyść rozwiązania architektonicznego, dotyczą:
 - niejednoznacznego określenia granic zespołu mieszkaniowego
 - małego zróżnicowania programowo-estetycznego między zespołami mieszkaniowymi
 - występowania uciążliwości funkcjonalnej na odcinku ciągu pieszo-jezdnego i na zetknięciu się strefy parkingów ze strefą mieszkaniową
 - braku w programie infrastruktury społ. urządzeń działających niezależnie od szkoły, np. typu: atelier, warsztaty, kluby, biblioteka itp.; program obejmuje wyłącznie usługi podstawowe oraz oświatowe
 - braku przestrzennych odpowiedników miejsc: pracy/ogródki/, spotkania/medytacja-domy kultu/, spania/narodziny i śmierć-klinika/ ablucji /basen/
 - braku przestrzennych odpowiedników el. infrastruktury społ. typu: krąg symboliczno-mistyczny, przestrzenie czasowych aranżacji, warsztaty.
- Stąd wynikają propozycje elementów wzbogacających projekt:
 - wydzielenie obszaru zespołu elementami małej architektury
 - w uzgodnieniu z mieszkańcami danego zespołu nasycenie ośrodka usługowego lub ciągu pieszego elementami odróżniającymi dany zespół od innych
 - oddzielenie zielenią stref: parkingów i mieszkaniowej; zamiana mieszkań na parterze, będących najbliższym parkingów, na inną funkcję

- wzbogacenie programu infrastruktury społ.o takie elementy, jak: ogródki-ogrzeża zespołu lub wydzielona część wewnątrz blokowych, dom kultu-w uzgodnieniu z mieszkańcami, kliniki, kluby, atelier-jako uzupełnienia tkanki mieszkalnej
- wprowadzenie nowych elementów jest ograniczone przez układ z centrum, możliwości takie tkwią w wykorzystaniu cech układu filii lub el.federacyjnych, czyli obudowując ciąg pieszy, tam gdzie istnieją rezerwy przestrzenne lub jako megastrukturę wprowadzić na partery niektórych bud.mieszk.
- Blok mieszkalny: pod względem czytelności układu, nasycenia zielenią rozwiązanie jest zgodne z wymaganiami teorii. Różnice, na niekorzyść rozwiązania architektonicznego, dotyczą:
 - liczby mieszkańców-chociaż rozmiary obszaru mieszczą się w przedziale promienia entopijnego bloku, to liczba mieszkańców 2-krotnie przewyższa liczbę pożądaną, przy równoczesnym braku infrastruktury społecznej
 - częściowe wyodrębnienie bloku, brak wejść-wyjść
 - małe zróżnicowanie programowo-estetyczne bloków między sobą
 - zestknięcia się strefy parkingów ze strefą mieszkaniową, strefy komunikacji ze strefą rekreacyjną wewnątrz bloku
 - braku takich elementów infrastruktury społ., jak: atelier, pracownie, kluby mieszkańców, warsztaty, szopa do majsterkowania, urządzenia sportowe itp.
 - braku przestrzennych odpowiedników miejsc: schronienia /ochrona elementarna-nisze, zadaszenia/, pracy/ogródki/, spotkania/edukacja-pom.nauki, świetlica//medytacja-domowy wspólnot religijnych/, konkurencji/urządzenia sportowe/, magazynowania/biblioteka, mag.wyposażenia itp., el.mobilnych placów zabaw/, spania/pokój chorego, pokój matki z dzieckiem, lekarz domowy/, jedzenia/komunikowanie się-kluby, kawiarenka/ablucji/basen, sauna/, wydzielania/wc/
 - braku przestrzennych odpowiedników el. infrastruktury społ. typu: krąg symboliczno-mistyczny, kręgi społeczne:sąsiedzką, rodzinne, warsztaty pracy, magazyn informacji i wyposażenia, wewnątrz dla ruchu, relaksu, przestrzenie czasowych aranżacji
 - braku różnorodności form, użycia naturalnych materiałów w zabudowie i ciągu pieszym, przylegającym do bloku

-naruszenia skali człowieka w budynkach wysokich od 8-16 kondygnacji.

Stąd wynikają propozycje elementów wzbogacających projekt:

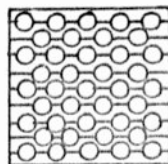
- wydzielenie obszaru bloku elementami małej architektury
- nasycenie wnętrza blokowego lub parteru bloku elementami odróżniającymi dany blok od innych
- oddzielenie strefy wnętrza blokowego od strefy komunikacji zielenią izolacyjną, zamiana mieszkań przylegających do parkingów na inną funkcję
- wzbogacenie programu infrastruktury społ.o takie elementy, jak: elementy schronienia/altanki, zadaszenia/ wewnątrz bloku i przy ciągu pieszym; ogródki wewnątrz bloku lub na jego obrzeżach; kluby, urządzenia sportowe i pozostałe elementy uzgodnione z mieszkańcami w parterach, piwnicach lub wnętrzu blokowym
- wprowadzenie nowych elementów możliwe jest w postaci rozwoju układu jako strefy/partery budynków/, jako centrum/wnętrze blokowe/lub w postaci megastruktury.

Dom mieszkalny: pod względem rozmiarów/tylko bud.do 5 kondygnacji/, liczby mieszkańców, wydzielenia, czytelności układu, strefowania, kontaktu z zielenią rozwiązanie jest zgodne z wymaganiami teorii.

Różnice, na niekorzyść rozwiązania architektonicznego, dotyczą:

- braku zróżnicowania estetycznego między domami
- braku zróżnicowania domów w strefie wejściowej
- braku strefy semi-publicznej, semi-prywatnej i prywatnej wraz z elementami programowymi/np. zespół siedzisk/
- braku przestrzennych odpowiedników miejsc: pracy/ogródki/, /pracownie, warsztaty/, zabawy/pom.dla zabaw dzieci, pokój przyjeść/, spotkania/dla komunikowania się-klub, nisza, pokój nauki, salka telewizyjna; dla medytacji-kapliczka/, konkurencji /salka gimnastyczna, gry klubowe/, magazynowania, spania/dla cyklu narodziny-śmierć: pokój chorego, pokój matki z dzieckiem/, jedzenia/barek/, ablucji/sauna, natryski/, wydzielenia
- pustki programowej domu, braku architektonicznych odpowiedników elementów infrastruktury społ. typu: domeny dzieci, dorosłych starszych i odpowiadające im kręgi spotkań społecznych, forum, krąg symboliczno-mistyczny, magazyn wyposażenia

i informacji, wnętrza architektoniczne dla ruchu, relaksu, czasowych aranżacji

- braku użycia naturalnych materiałów
- naruszenia skali człowieka w budynkach wysokich od 8 do 16 kondygnacji/ utrata kontaktu z terenem/.

Stąd wynikają propozycje elementów wzbogacających projekt:

- wysunięcie stref wejściowych przed klatkę schodową, urządzenie jej elementami małej architektury
- zróżnicowanie wystroju domu/np. elementy balkonowe, loggie/
- wzbogacenie programu o brakujące elementy, np. otwarcia części mieszkań na parterze na ogródki, adaptacja piwnicy na klub, stworzenie przy klatce schodowej kręgu sąsiedzkiego w postaci grupy siedzisk; wzbogacenie programu w uzgodnieniu z mieszkańcami w postaci strefy lub części domu /np. adaptując jedno z mieszkań/.

Mieszkanie: pod względem wydzielenia, różnorodności wariantów, czytelności układu, strefowania, rozwiązanie spełnia wymagania teorii.

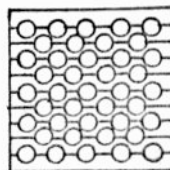
Różnice, na niekorzyść rozwiązania architektonicznego, dotyczą:

- rozmiarów mieszkania, dla określonej liczby mieszkańców zbyt małe
- braku strefy semi-prywatnej - oprócz wariantu z korytarzem dla dwóch mieszkań
- pustki programowej; braku architektonicznych odpowiedników miejsc: pracy/ogródki//warsztat, atelier, pracownia/, spotkania/dla komunikowania się-forum, pokój telewizyjny/, konkurencji/salon gry, salka ćwiczeń/, magazynowania/zbiór rzeczy wartościowych, biblioteka/, spania/dla cyklu narodziny-śmierć: zmienne czasowe aranżacje wewnątrz/
- braku architektonicznych odpowiedników elementów infrastruktury społecznej, typu: forum, krąg symboliczno-mistyczny, warsztat pracy, przestrzenie czasowych aranżacji, wnętrza dla ruchu, relaksu
- braku użycia naturalnych materiałów
- naruszenia skali człowieka dla mieszkań usytuowanych powyżej piątej kondygnacji, gdzie występuje utrata kontaktu z terenem.

Stąd wynikają propozycje elementów wzbogacających projekt:

- wydzielenie strefy semi-prywatnej przez zamknięcie korytarza

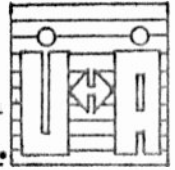
z przeznaczeniem do użytkowania tylko dla dwóch mieszkań lub przez zastosowanie przesłon
-realizacja programu infrastruktury mieszkania w skali domu /poprzez szukanie rezerw przestrzennych/.

10. UWAGI OGÓLNE :

Cały obszar dla ponad 20 tys. mieszkańców został zaprojektowany przez 3 architektów w jednej technologii, przy jednolitej zasadzie zabudowy, wystroju zewnętrznym, bez znajomości potrzeb przyszłych użytkowników. Z punktu widzenia teorii kształtowania oprawy przestrzennej życia jednostki jest to błędne i szkodliwe. Wydzielone zespoły mieszkaniowe powinny były być projektowane przez odrębne grupy architektów, którzy zachowując ogólne dyspozycje projektu, a więc kształt działki i jego połączenia z pozostałym obszarem, projektowaliby zindywidualizowane zespoły mieszkaniowe o różnym programie, wystroju, o różnej formie, przy użyciu różnych technologii dla 2500-5000 mieszkańców. Natomiast bloki mieszkaniowe w danym zespole mieszkaniowym powinni projektować poszczególni architekci z grupy projektującej zespół, konsultując się z przyszłymi użytkownikami. Ponieważ projekt jest już zrealizowany należałoby obecnie ponownie wprowadzić grupy architektów celem dokonania zmian postulowanych przez użytkowników. Natomiast w przyszłości konieczny byłby stały nadzór pracowni architektonicznej nad życiem tego osiedla.

5.2. ROLA ARCHITEKTA I UŻYTKOWNIKA W PROJEKTOWANIU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ.

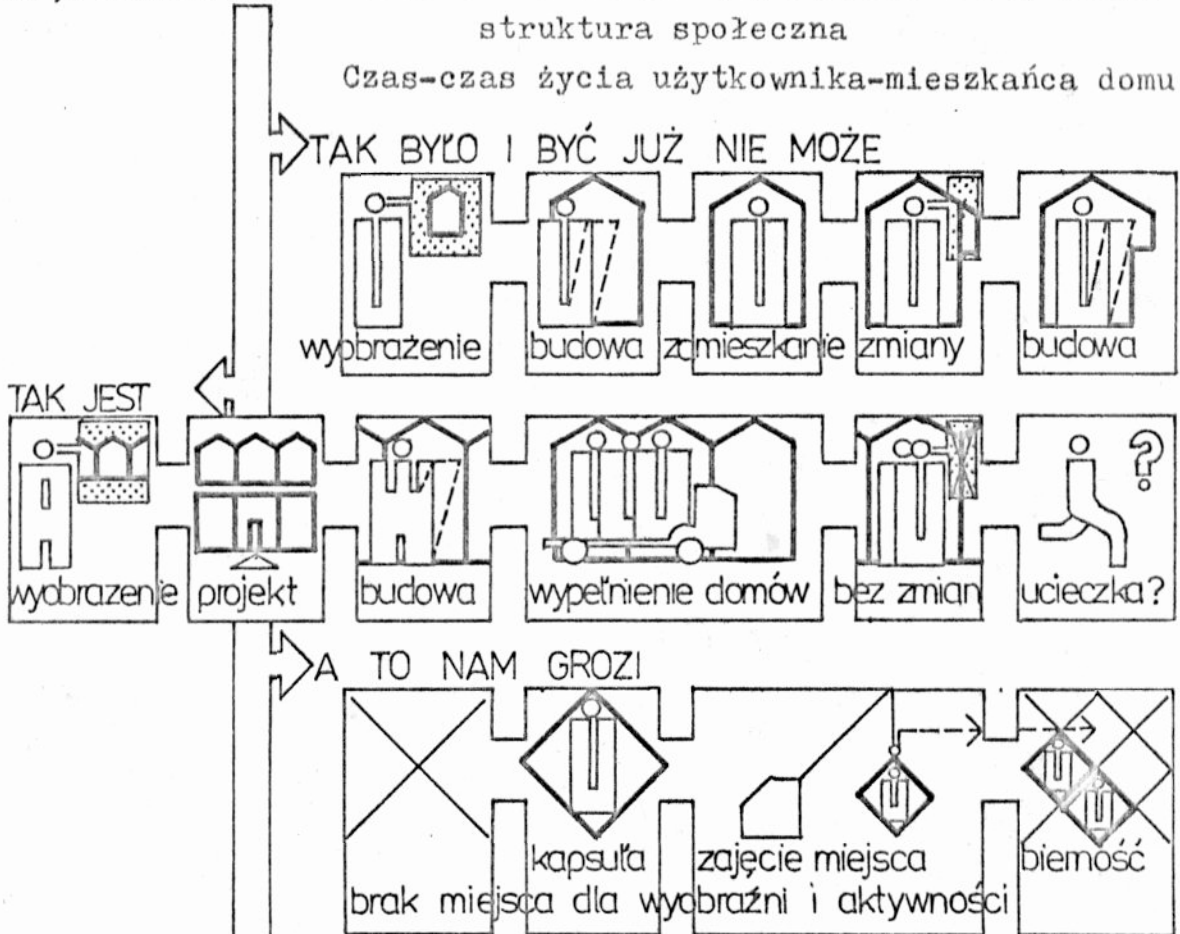

KSZTAŁTOWANIE OPRAWY PRZESTRZENNEJ ŻYCIA JEDNOSTKI :

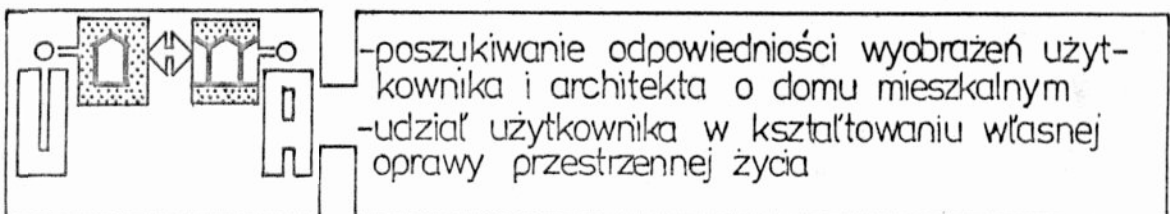
Osoby: Użytkownik , Architekt,
Wykonawca , Ekspert

CIĄG ZDARZEŃ :

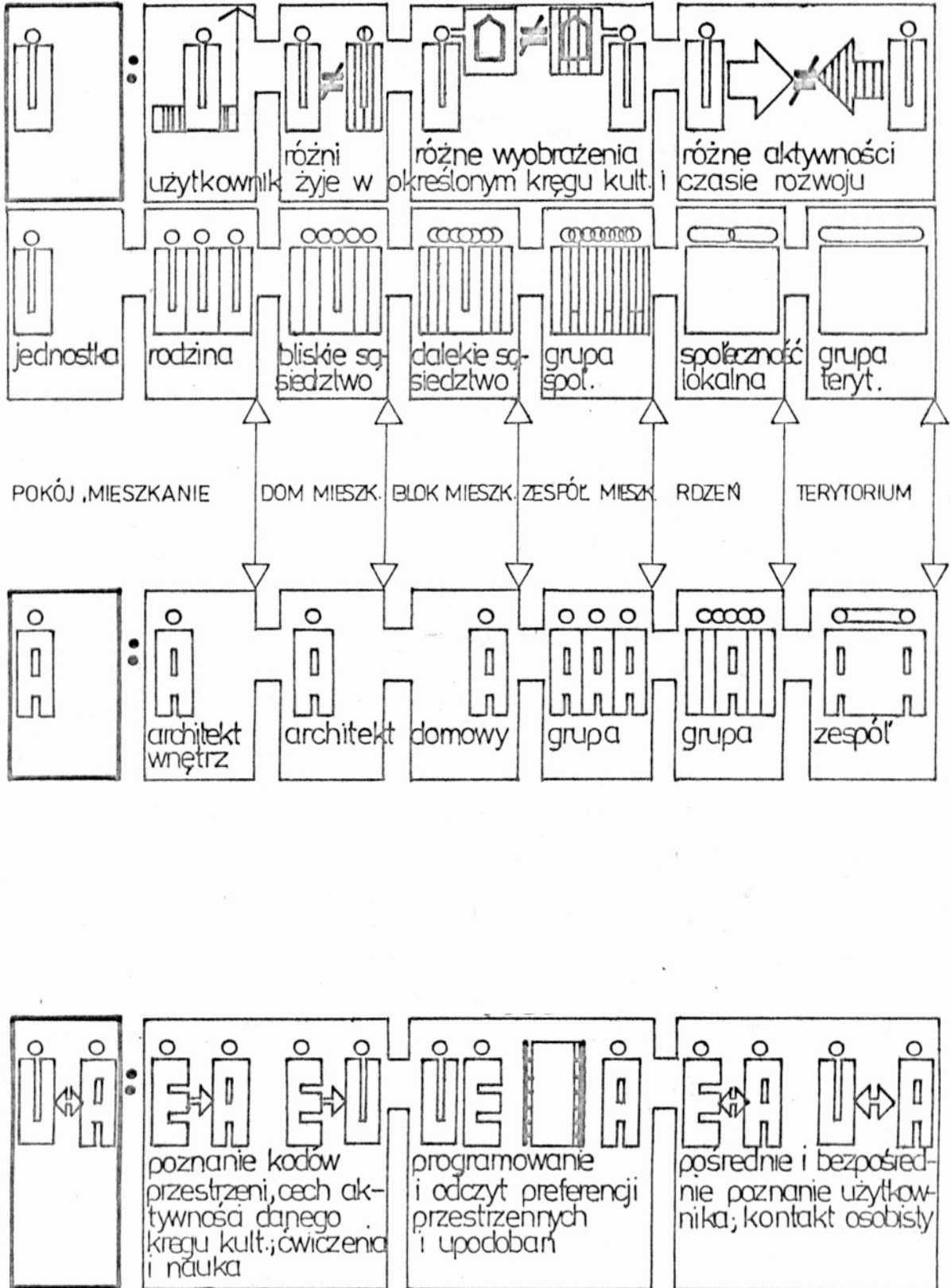
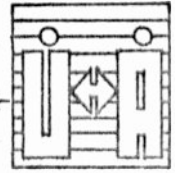
Miejsce- zabudowa mieszkaniowa i jej infrastruktura społeczna
Czas-czas życia użytkownika-mieszkańca domu

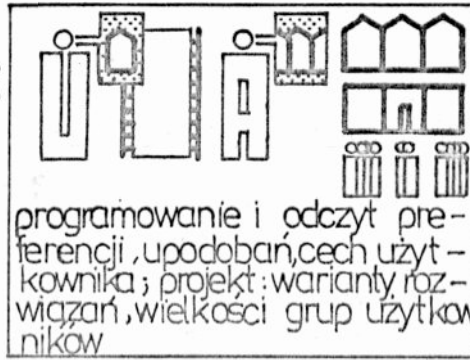
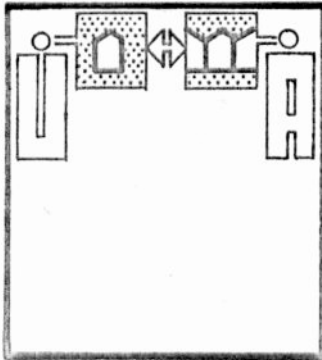
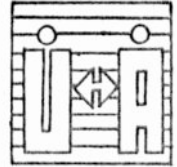

JAK MOŻNA TEGO UNIKNĄĆ ?

Udział użytkownika w kształtowaniu własnej oprawy przestrzennej życia- wnioski płynące z teorii kształtowania oprawy przestrzennej życia jednostki:

programowanie i odczyt preferencji, upodobań, cech użytkownika; projekt: warianty rozwiązań, wielkości grup użytkowników

grupowanie się użytkowników wg własnych preferencji

spotkania w grupach, tłumaczenie zasad projektu

wybór wariantu; modyfikacje, zmiany wg indywidualnych życzeń

projekt

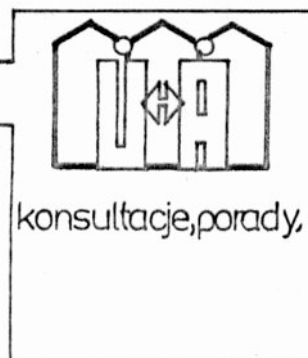
budowa

aranżacja, adaptacja miejsc aktywności

zamieszkanie

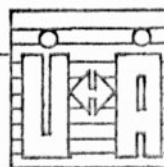

konsultacje, porady,

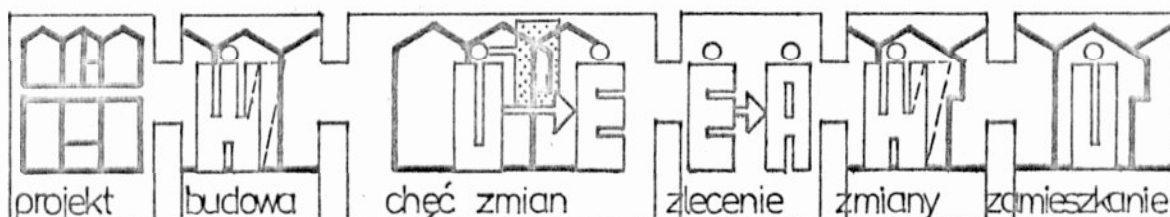
architekt domowy: stały nadzór nad zdrowym funkcjonowaniem przestrzeni

Organizacyjne formy współpracy architekta z użytkownikiem- przykłady :

1. ADWOKAT - PARTYCYPACJA POŚREDNIA :

[40, 139-141]

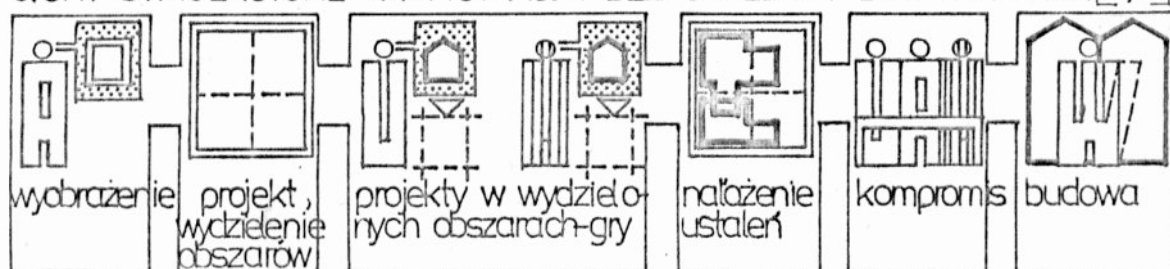
2. FORMY OTWARTE - PARTYCYPACJA BEZPOŚREDNIA JEDNOSTRONNA :

[40, 141]

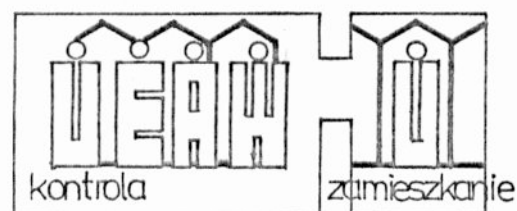
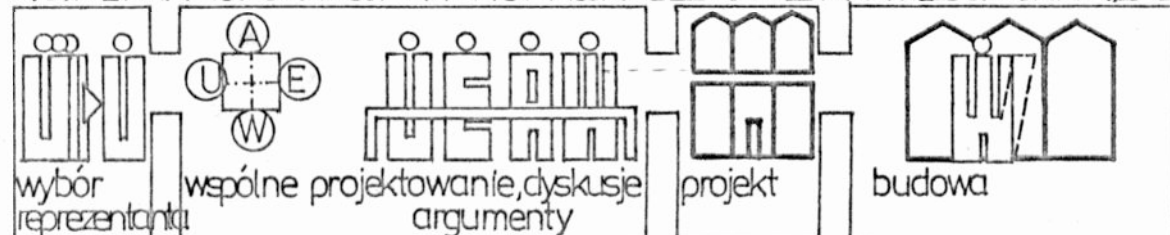
3. GRY SYMULACYJNE - PARTYCYPACJA BEZPOŚREDNIA DWUSTRONNA :

[40, 145]

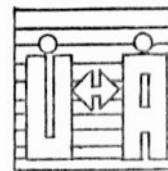

4. SYMETRIA IGNORANCJI - PARTYCYPACJA BEZPOŚREDNIA WIELOSTRONNA :

[40, 143]

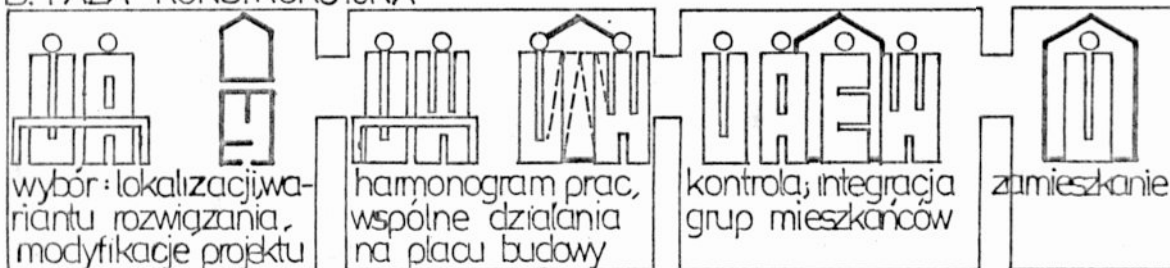
5. SYSTEM „SELF-HELP”: [10, 163-164]

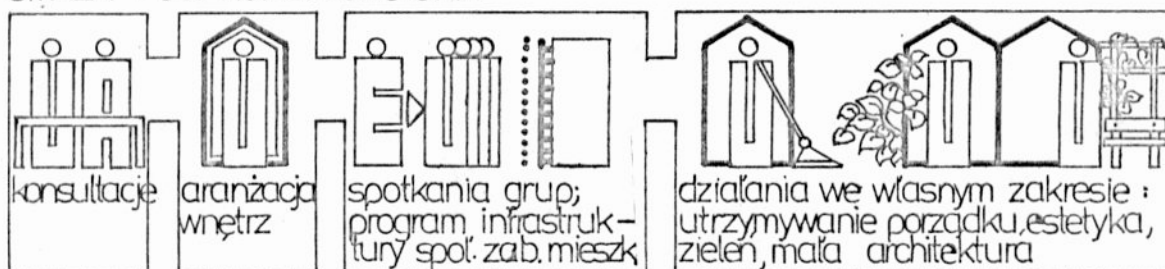
A. FAZA PRE-KONSTRUKCYJNA

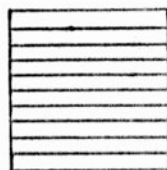

B. FAZA KONSTRUKCYJNA

C. FAZA POST-KONSTRUKCYJNA

Na zakończenie należy stwierdzić, że przedstawiony w pracy tok rozumowania, jak i myśl przewodnia zawarta w tezie pracy, pozostają w zgodności z prawami człowieka do władania własną przestrzenią mieszkalną " Karty Mieszkalnictwa UIA"; praw mówiących o tym, że:

"1.2. Wszelkie jestestwo człowiecze ma prawo dowolności wyboru swego osiedlenia i swego sposobu zamieszkiwania w ramach ekonomicznej, społecznej i kulturowej rzeczywistości swego środowiska.

1.3. Wrodzone człowiekowi twórcze możliwości dają mu niezaprzeczalne prawo do swobodnego samookreślenia w kształtowaniu własnej oprawy przestrzennej życia bez odnoszenia się do jakiegokolwiek obowiązującego wzorca i do możliwie najbardziej bezpośredniego udziału we wszystkich decyzjach dotyczących ogólnie pojętych ram życia."

/Karta Mieszkalnictwa UIA,
Kazimierz Dolny, 1976 /

[9, 2]

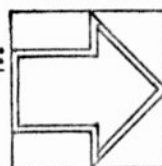
Z A Ł A C Z N I K I

1. Tablice do rozdziału 2.4.1. Konstruowanie systemu aktywności kulturalnych.
2. Tablica porównawcza systemów aktywności kulturalnych wyróżnionych przez różnych autorów.

-BIBLIOGRAFIA .

-BIBLIOGRAFIA DO PRZYKŁADÓW ROZWIĄZAŃ ARCHITEKTONICZNYCH.

Załącznik nr 1:

TABLICE DO ROZDZIAŁU : 2.4.1.KONSTRUOWANIE SYSTEMU
AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH.

Tabl.15

AKT PIERWOTNY - TWORZENIE - PODMIOT TWÓRCA :

Kategorie ontologiczne	Elementy bytu ^x	Nowe byty
		
W S Z E C H Ś W I A T		
1.osoba rzecz	-	-percepcja
2.treść	-Kosmos	-nauka, technika
3.stosunki	-materia, przestrzeń, czas	-nauka
4.stan	-siły materialne, energia	-podróże w przestrzeni, filozofia, religia
5.cechy	-czasoprzestrzeń, galaktyki, obiekty pozagalakt.	-astrologia, horoskopy
6.zdarzenia	-firmament niebieski	-sztuka
7.pustka informacyjna nieznane	-układ, kompozycja	-sztuka, nauka
	-ruch, tworzenie, "śmierć ciał niebieskich"	-science-fiction
	-pustka informacyjna	-religia, życie pozagrobowe
		-ufologia-życia innych cywilizacji-medytacje
Z I E M I A		
1.osoba rzecz	-	-percepcja, poznanie
2.treść	-planeta	-nauka, technika
3.stosunki	-materia, przestrzeń, czas	-nauka, technika
4.stan	-siły materialne, energia	-podróże w przestrzeni, filozofia, religia
5.cechy	-czasoprzestrzeń, krainy geograficzne	-zamieszkiwanie
6.zdarzenia	-powierzchnia ziemi	-sztuka
7.nieznane	-krajobraz	-nauka, technika
	-magnetosfera, strefy klimatyczne	-sztuka
	-kompozycja, barwy, forma	-technika, nauka, religia
	-żywioły, siły przyrody	-religia, codzienny rytuał
	-zjawiska dnia i nocy , zjawiska pór roku	-religia-życie pozagrobowe, rytuał, obyczaje, medytacje, marzenia
	-pustka informacyjna	
Ś W I A T N I E O Ż Y W I O N Y		
1.osoba rzecz	-	-percepcja, poznanie
2.treść	-zasoby, surowce	-nauka, technika
3.stosunki	-pierwiastki, metale, niemetale, związki chemiczne, kryształy	-nauka
4.stan	-prawa chemiczne, fizyczne	-tworzenie w materiale- sztuka, technika/narzędzia/, religia/symbole/
5.cechy	-materia, powierzchnia	-sztuka
6.zdarzenia	-forma, barwa, faktura	-nauka, technika
7.nieznane	-rozpad pierwiastków promieniotwórczych	-medytacje, marzenia
	-pustka informacyjna	

Ś W I A T O Ż Y W I O N Y		
1.osoba rzecz	-zespoły organizmów	-percepcja,poznanie,emo-
2.treść	-	cje
3.stosunki	-pierwiastki,związki or-	-nauka,technika
4.stan	-przemiana materii,prawa	-nauka,technika
5.cechy	biologiczne,rozmnażanie	-sztuka
6.zdarzenia	-materia,powierzchnia	-religia,filozofia,sztu-
7.nieznane	-życie	ka,uczucia,nauka,techni-
		ka
	-forma,barwa,faktura,za-	-sztuka
	pach,dźwięk	
	-ruch mechaniczny,ewolu-	-nauka,technika
	cja biologiczna,reakcje	
	syntezy i rozpadu	
	-pustka informacyjna	-religia,medytacje
Ś W I A T R O S L I N		
1.osoba rzecz	-zespoły organizmów roś-	-percepcja,poznanie,emo-
2.treść	linnych	cje
3.stosunki	-	
4.stan	-związki organiczne,sole	-nauka,technika
5.cechy	mineralne,ciężka zieleni	
6.zdarzenia	-przemiana materii,foto-,	-nauka,technika
7.nieznane	chemosynteza,rozmnażanie	
	-materia,powierzchnia	-poznanie imaginacyjne
		/użytki/,sztuka,sztuka
	-życie	kulinarna/pokarm/,ubiór
		-religia,filozofia,sztu-
		ka,rytuał,obyczaje,nau-
		ka,uprawa-praca,uczucia
	-forma,barwa,faktura,za-	-sztuka
	pach	
	-ruch mechaniczny,obieg	-sztuka,nauka,technika,
	materii i energii,proce-	filozofia
	syntezy i rozpadu i ewo-	
	lucja biologiczna	
	-pustka informacyjna	-religia,medytacje
Ś W I A T Z W I E R Z A T		
1.osoba rzecz	-zespoły organizmów zwie-	-percepcja,poznanie,emo-
2.treść	rzących	cje
3.stosunki	-	
4.stan	-pierwiastki,związki or-	-nauka,technika
5.cechy	ganiczne	
6.zdarzenia	-przemiana materii,system	-nauka,technika
7.nieznane	nerwowy,rozmnażanie	
	-materia,powierzchnia	-sztuka,sztuka kulinarna
		/pokarm/,sztuka ubioru
	-życie	-religia,filozofia,nauka
		technika,rytuał,emocje,
		hodowla-praca
	-forma,barwa,faktura,za-	-sztuka,uczucia
	pach,dźwięk,roznieście	-zamieszkiwanie
	nie w przestrzeni	
	-ruch,obieg materii i e-	-nauka,technika
	nergii,procesy rozpadu i	
	syntezy,ewolucja biolog.	
	-pustka informacyjna	-religia,medytacje

Ś W I A T L U D Z I - C Z Ł O W I E K		
1.osoba	-organizm człowieka	-percepcja,poznanie,emo- cje
rzecz	-	
2.treść	-związki organiczne	-nauka,technika
3.stosunki	-przemiana materii,system nerwowy	-nauka,technika
	-życie,rozmnażanie	-nauka,filozofia,religia
	-abstrakcyjne myślenie	-nauka,technika,filozofia religia,sztuka,mistyka kontemplacja,poznanie
4.stan	-materia,powierzchnia	-sztuka kulinarna,ubioru
	-życie,emocje,abstrakcyj- ne myślenie	-nauka,technika,filozofia religia,praca itd.
5.cechy	-forma,barwa,faktura,za- pach,dźwięk,ruch	-kultura fizyczna,sztuka sztuka ubioru,kultura uczuć,erotyka
6.zdarzenia	-ruch-przemieszczanie się	-podróże w przestrzeni
	-ewolucja biologiczna	-nauka,technika
	-ewolucja kulturalna	-sztuka,obyczaje,rytuał
	-obieg materii i energii	-nauka,technika
	-historia życia	-religia,filozofia
7.nieznane	-pustka informacyjna	-psychotronika,medytacje marzenia
Ś W I A T L U D Z I - S P O Ł E C Z E Ń S T W O		
1.osoba	-zbiorowości,grupy społ.	-percepcja,poznanie,emo- cje
rzecz	-	
2.treść	-organizmy ludzkie,grupy społeczne,struktury	-nauka
3.stosunki	-procesy społeczne,stosun- ki społ.,podział pracy, rozmnażanie	-nauka,praca,instytucje społ.,osobowości społ. uczucia
4.stan	-grupa,struktura	-komunikowanie,praca
	-rozmieszczenie	-zamieszkiwanie
	-życie,emocje,abstrakcyj- ne myślenie	-religia,filozofia,nauka technika,sztuka,ideały, systemy wartości itd.
5.cechy	-zbiór,kompozycja	-sztuka
	-ruch	-podróże w przestrzeni
	-wspólne terytorium	-zamieszkiwanie
6.zdarzenia	-ruch-przemieszczanie się	-podróże w przestrzeni
	-współdziałanie,konflikty ruchy społeczne	-zaangażowanie politycz- ne,organizowanie,polity- ka
	-ewolucja kulturalna historia	-nakazy moralno-religij- ne,praca,rytuał,obyczaj- e,religia,nauka
7.nieznane	-pustka informacyjna	-refleksja,medytacje

x- Elementy bytu zostały określone na podstawie "Małej En -
cyklopedii Przyrodniczej" /"Mała Encyklopedia Przyrodnicza!"
Praca zbiorowa pod red.K.Maślankiewicza,Biblioteka Problemów,
PWN,Warszawa 1962;wyd.II./

Powstałe w akcie tworzenia /komunikowania się podmiotu z przedmiotami/ nowe byty:

- +percepcja
- poznanie
- nauka
- technika
- mistyka /astrologia,magia,ufologia,horoskopy/
- religia /nakazy moralno-religijne/
- sztuka
- filozofia
- kontemplacja /marzenia,medytacje,refleksja/
- uczucia /emocje,erotyka/
- rekreacja-regeneracja /sztuka kulinarna,kultura fizyczna/
- podróże w przestrzeni /przemieszczanie się/
- zamieszkiwanie
- uprawa-hodowla
- praca jako rytuał-współpraca
- obyczaje /rytuał,sztuka ubioru/
- interakcje społeczne /komunikowanie się,współdziałanie/
- polityka /organizowanie,zaangażowanie polityczne/

Tabl.16

A K T W T Ó R N Y- PODLEGANIE, PRZYSWAJANIE, PRZETWARZANIE ^x

Kategorie ontologiczne	Elementy bytu		NOSICIEL	MANIPULATOR
PERCEPCJA	[WEP ^{xx} ,t.10,s.722-"spostrzeżenie"]			
1.osoba rzecz	-			
2.treść	-percepcja			
3.stosunki	-wrażenia zmysłowe,zorganizowane dzięki procesom myślenia i doświadczenia	-wyobrażenie		-obserwacja
4.stan	-odzwierciedlenie świata przez człowieka			
5.cechy	-narządy zmysłowe,bodźce,wrażenia zmysłowe			
6.zdarzenia	-wybór,rozpoznanie,sensowne ujęcie			
7.nieznane	-zaburzenia zmysłowe,złudzenia,halucynacje			
POZNANIE	[WEP,t.9,s.360-"poznanie"]			
1.osoba rzecz	-			
2.treść	-poznanie			
	-akty poznawcze/czynności/			-myślenie
	-poznawcze rezultaty/systemy zdań orzekających o przedmiotach/	-światopogląd		
3.stosunki	-nadawanie wartości logicznej,sprawdzanie wiadomości			-myślenie
4.stan	-podmiot,przedmiot,akt			
5.cechy	-logiczna wartość/0-1/			
6.zdarzenia	-wrażenia,uczenie się	-system symboli i kodów		-uczenie nauczanie
7.nieznane	-zapamiętywanie			
	-pustka informacyjna			

NAUKA [WEP, t.7, s.643-654-"nauka"]			
1.osoba rzecz	-		
2.treść	-nauka -system twierdzeń i hipotez, zasób wiedzy o przyrodzie, ogół czynności badawczych	-światopogląd wiedza, inspiracja	-eksperymentowanie, nauka uczenie, nauczanie, zabawa
3.stosunki	-logiczne uporządkowanie twierdzeń w systemy naukowe		-interpretacja prognozowanie, diagnoza
4.stan	-postępowanie badawcze, język ścisły, twierdzenia	-system symboli i kodów	-myślenie, projektowanie
5.cechy	-stopień prawdopodobieństwa twierdzeń, niesprzeczność wewnętrzna, twórczy charakter rezultatów		-interpretacja myślenie
6.zdarzenia	-tworzenie		
7.nieznane	-pustka informacyjna		-science fiction
TECHNIKA [WEP, t.11, s.432-439, "technika"]			
1.osoba rzecz	-		
2.treść	-technika -opanowanie przyrody, aparatura badawcza, projektowanie	-wiedza, inspiracja	-myślenie, eksperymentowanie, przekaz
3.stosunki	-normy techniczne	-system symboli i kodów	-użytkowanie, obsługa
4.stan	-twory techniki, środki i procesy pracy/automatyzacja, wynalazki/		-konserwacja, technika, uczenie, nauczanie
5.cechy	-sposoby użytkowania, normatywność		-zabawa, projektowanie, interpretacja
6.zdarzenia	-wytwarzanie, przetwarzanie i odbieranie informacji		
7.nieznane	-pustka informacyjna		
M I S T Y K A [WEP, t.7, s.365, "mistyka"]			
1.osoba rzecz	-		
2.treść	-mistyka -wpływ "sił" na człowieka, ich związek z życiem	-inspiracja, światopogląd wiara, uczucia, mistyczne przeżycia	-nauczanie, uczenie, interpretacja, rytuał, przekaz, myślenie, kontemplacja, zabawa, mistyka
3.stosunki	-oddziaływania		
4.stan	-podmiot, siły		
5.cechy	-nadprzyrodzoność, pozamaterialność	-system symboli i kodów	
6.zdarzenia	-przeżycia, oddziaływania		
7.nieznane	-pustka informacyjna		
RELIGIA [WEP, t.9, s.765-767, "religia"]			
1.osoba rzecz	-		
2.treść	-religia -stosunek człowieka do Sacrum	-wiara, system symboli i kodów	-interpretacja nauczanie, uczenie, rytuał
3.stosunki	-oddziaływania		

4.stan	-przedmiot kultu, podmiot, wiara, czynności religijne, doktryna, organizacja	-mistyczne przeżycia, inspiracja, poglądy, uczucia, mity, światopogląd	-wychowywanie, kontemplacja, przekaz
5.cechy	-subiektywność		
6.zdarzenia	-przeżycia, czynności, akty		
7.nieznane	-pustka informacyjna		
SZTUKA [WEP, t.11, s.251-252 -"sztuka"]			
1.osoba rzecz	-		
2.treść	-sztuka	-wyobrażenie, odbiór, uczucia, mistyczne przeżycia, poznanie imaginacyjne, zmysłowe, inspiracja, światopogląd, system symboli i kodów	-projektowanie sztuki, interpretacja, naukowe uczenie, wychowywanie, zabawa, refleksja, kontemplacja, rytuał, przekaz, eksperymentowanie, myślenie, obserwacja
3.stosunki	-stosunek człowieka do świata, twórczość artystyczna		
4.stan	-odzwierciedlenie podmiot, przedmiot, akt wytwór		
5.cechy	-ekspresja, wartości estetyczne/piękno-brzydota/		
6.zdarzenia	-tworzenie		
7.nieznane	-pustka informacyjna		
FILOZOFIA [WEP, t.3, s.664-"filozofia"]			
1.osoba rzecz	-		
2.treść	-filozofia	-wiedza, światopogląd, uczucia, system symboli i kodów, inspiracja, poznanie imaginacyjne, dyskursywne	-przekaz, filozofia, projektowanie, wychowywanie, naukowe uczenie, interpretacja, obserwacja, kontemplacja, myślenie
3.stosunki	-istota i struktura bytu, sens życia, poglądy na świat, źródła poznania, zasady wartościowania		
4.stan	-system poznawczy podmiot, przedmiot, akt wytwór		
5.cechy	-logika, subiektywność		
6.zdarzenia	-myślenie, spostrzeganie		
7.nieznane	-pustka informacyjna		
KONTEMPLACJA [WEP, t.6, s.6-"kontemplacja"]			
1.osoba rzecz	-		
2.treść	-kontemplacja	-poznanie imaginacyjne, uczucia, mistyczne przeżycia, światopogląd, inspiracja	-myślenie, obserwacja, projektowanie, refleksja
3.stosunki	-najwyższy rodzaj poznania, intelektualna postawa wobec rzeczywistości		
4.stan	-bierne przeżywanie sytuacji bez gotowości do czynnej ingerencji		
5.cechy	-podmiot, przedmiot, akt subiektywność, bierność		
6.zdarzenia	-rozmyślanie, medytacje		
7.nieznane	-rozpamiętywanie		
	-pustka informacyjna		

UCZUCIA [WEP, t. 11, s. 774 - "uczucie"]			
1. osoba	-		
2. treść	- uczucia	- uczucia, mistyczne przeżycia, system symboli i kodów, inspiracja	- wychowywanie, nauczanie, uczenie, interpretacja, przekaz, obserwacja, rytuał, kontemplacja
3. stosunki	- specyficzne wewnętrzne napięcie na skali: przyjemność-przykrość		
4. stan	- trwały stosunek wobec osób, przedmiotów, idei, poglądów		
5. cechy	- podmiot, przedmiot, akt		
6. zdarzenia	- subiektywność, emocjonalność		
7. nieznane	- działania w formie aprobaty lub dezaprobaty		
	- pustka informacyjna		
REKREACJA-REGENERACJA [WEP, t. 9, s. 745, 760 - "rekreacja"]			
1. osoba	-		
2. treść	- rekreacja-regeneracja	- smak, gust, system symboli i kodów, inspiracja, uczucia	- trening, zabawa, nauczanie, uczenie, wychowywanie, eksperymentowanie
3. stosunki	- sprawność i dobre funkcjonowanie organizmu		
4. stan	- aktywny stosunek wobec własnego organizmu		
5. cechy	- organizm, jego funkcjonowanie, czynności		
6. zdarzenia	- indywidualne zróżnicowanie		
7. nieznane	- ćwiczenie sprawności		
	- pustka informacyjna		
PODROŻE W PRZESTRZENI [WEP, t. 12, s. 203 - "wędrowka"]			
1. osoba	-		
2. treść	- podróż w przestrzeni	- inspiracja, wiedza, światopogląd, odbiór uczucia, wyobrażenie	- interpretacja, obserwacja, przekaz, trening, zabawa
3. stosunki	- przestrzenne przemieszczanie się jednostek lub grup społ.		
4. stan	- ruch		
5. cechy	- otoczenie, podmiot, środek podróży i cel		
6. zdarzenia	- zmienność doświadczeń		
7. nieznane	- magazynowanie informacji, przemieszczanie się		
	- pustka informacyjna		
ZAMIESZKIWANIE [Słownik Języka Polskiego ^{xxx} t. 10, s. 628 - "zamieszkać"]			
1. osoba	-		
2. treść	- zamieszkiwanie	- odbiór, wyobrażenie, inspiracja, uczucia, mistyczne przeżycia, system przestrzennych symboli, gust, poznanie zmysłowe	- użytkowanie, projektowanie, nauczanie, uczenie, wychowywanie, eksperymentowanie, obserwacja, kontemplacja, rytuał
3. stosunki	- przejęcie na własność przestrzeni, przebywanie w niej		
4. stan	- własność, więzi społ.		
5. cechy	- architektura, urbanistyka, stosunki społ.		
6. zdarzenia	- kompozycja, forma, indywidualne zróżnicowanie		
7. nieznane	- aktywności, przebywanie		
	- pustka informacyjna		

UPRAWA-HODOWLA [WEP, t.11, s.828-"uprawa", t.4, s.707-"hodowla"]				
1.osoba	-			
rzecz	-uprawa-hodowla	-mistyczne	-użytkowanie,	
2.treść	-stopień opanowania przyrody	przeżycia, światopogląd	eksperymentowanie, trening	
3.stosunki	-ujarzmienie, ingerencja w prawa przyrody	uczucia, poznanie zmysłowe, inspiracja, mity	nauczanie, uczenie, rytuał	
4.stan	-podmiot, przedmiot, akt		zabawa, refleksja, kontemplacja, obserwacja, prognozy	
5.cechy	-aktywność, użyteczność			
6.zdarzenia	-uprawianie, hodowanie			
7.nieznane	-pustka informacyjna			
PRACA JAKO RYTUAŁ [Słownik Języka Polskiego, t.6, s.1398-1400]				
1.osoba	-			
rzecz	-praca jako rytuał			
2.treść	-twórcze powtarzanie czynności, celowa działalność dla wytworzenia dóbr	-wiedza, światopogląd, inspiracja, mistyczne przeżycia	-wychowywanie, nauczanie, uczenie, projektowanie, organizacja, zarządzanie, przekaz, użytkowanie, rytuał, zabawa	
3.stosunki	-przystosowanie dóbr dla potrzeb człowieka			
4.stan	-podmiot, przedmiot, akt, wytwór, proces pracy			
5.cechy	-świadoma, celowa aktywność			
6.zdarzenia	-wytwarzanie, produkowanie, wymiana, wysiłek, podział pracy			
7.nieznane	-pustka informacyjna			
OBYCZAJE [WEP, t.8, s.103 -"obyczaj"]				
1.osoba	-			
rzecz	-obyczaje			
2.treść	-uświęcone tradycją formy zachowania się przyjęte w danej zbiorowości	-system symboli i kodów, światopogląd, mistyczne przeżycia, odbiór, inspiracja, gust, mitologia	-wychowywanie, rytuał, nauczanie, uczenie, przekaz, interpretacja, zabawa, inspiracja, organizacja, zarządzanie, refleksja	
3.stosunki	-system normatywny, kontrola społeczna			
4.stan	-podmiot, otoczenie, stosunki społ., zachowania			
5.cechy	-ewolucyjność, zróżnicowanie regionalne			
6.zdarzenia	-presja społ., ustne przekazywanie tradycji, moda			
7.nieznane	-pustka informacyjna			
INTERAKCJE SPOŁECZNE [WEP, t.5, s.80-"interakcjonizm"]				
1.osoby	-			
rzecz	-interakcje społeczne	-system symboli i kodów, uczucia, mistyczne przeżycia, inspiracja	-wychowywanie, nauczanie, uczenie, interpretacja, obserwacja, trening eksperyment, zabawa, rytuał, przekaz, refleksja	
2.treść	-oddziaływania, komunikacja, przekaz informacji, zjawiska psychol.			
3.stosunki	-relacje społ., związki sytuacyjne			
4.stan	-grupa społ., otoczenie informacyjne, relacje			
5.cechy	-subiektywność, indywidualizm, emocje			

6. zdarzenia	- łączność, komunikowanie, przekazywanie i udzielanie inf.		
7. nieznane	- pustka informacyjna		
POLITYKA [WEP, t. 8, s. 831 - "polityka"]			
1. osoba rzecz	- polityka	- światopogląd	- organizacja,
2. treść	- działalność zmierzająca do realizacji celów społ. i gospod.	- system symboli i kodów, uczucia, inspiracja	- zarządzanie, nauczanie, uczenie, interpretacja, obserwacja, eksperymentowanie, prognozowanie, refleksja, przekaz, rytuał
3. stosunki	- organizacyjne, strukturalne		
4. stan	- organizator, podmiot, przedmiot, akt, proces		
5. cechy	- celowość		
6. zdarzenia	- organizowanie		
7. nieznane	- pustka informacyjna		

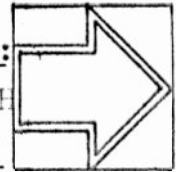
x-Analiza uczestnika kultury jako jej wytworu nie jest podjęta w pracy, gdyż nie wnosi ona nowych elementów do systemu aktywności, jedynie dostarcza informacji o podmiocie .
xx-Wielka Encyklopedia Powszechna. PWN, Warszawa 1968.
xxx-Słownik Języka Polskiego. Praca zbiorowa pod red. W. Doroszewskiego, PWN, Warszawa 1968.

Podmiot aktywności-nosiciel i analiza jego zachowań wzbogaca rozumienie nowych bytów, powstałych na drodze tworzenia ich przez człowieka, o takie elementy, jak: wyobrażenie, poznanie zmysłowe, imaginacyjne, dyskursywne, wiedza, światopogląd, system symboli i kodów, uczucia, inspiracja, odbiór, wiara, mistyczne przeżycia, mity, mitologia, gust, smak.

Analiza podmiotu aktywności jako manipulatora wskazuje na nowe wartości, które ze względu na fakt, iż nie są związane z nowymi bytami, albo z jednym bytem, natomiast występują przy kilku, można uznać za cechę manipulowania elementami obiektu danej aktywności, czyli:

-myślenie, projektowanie, tworzenie wtórnej nauki, techniki itp.	-cecha	t w ó r c z a
-eksperymentowanie	-cecha	b a d a w c z a
-użytkowanie	-cecha	u ż y t k o w a
-obserwacja	-cecha	o b s e r w a c y j n a
-trening	-cecha	s p r a w n o ś c i o w a
-wychowywanie	-cecha	w y c h o w a w c z a
-nauczanie, uczenie	-cecha	e d u k a c y j n a
-przekaz	-cecha	k o m u n i k a c y j n a
-interpretacja	-cecha	i n t e r p r e t a c y j n a
-refleksja	-cecha	r e f l e k s y j n a
-zabawa	-cecha	z a b a w o w a
-rytuał	-cecha	r y t u a l n a

Załącznik nr 2:

TABLICA PORÓWNAWCZA SYSTEMÓW AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH
WYRÓŻNIONYCH PRZEZ RÓŻNYCH AUTORÓW :

Tbl.17

Sfery kultury:

Sfery kultury wyróżnione w pracy	A.Wallis [134 ,247-249]	W.Moewes [99,614-615]
1.poznawcza	1.kultura techniczna	1.strefa materialnego dorobku
2.humanistyczna	2.kultura humanistyczna/zjawiska artystyczne i społeczne/	2.strefa kulturalnego zabezpieczenia bytu
3.bycia jednostki		3.strefa prywatnego istnienia
		4.strefa socjalnego zabezpieczenia bytu
4.przyrodnicza	3.kultura przyrodnicza	5.strefa materialnego zabezpieczenia bytu
5.społeczna		6.strefa otwartego współżycia

Systemy aktywności:

Wyróżnione w pracy aktywności	A.Wallis [135 ,15-16] postawy	P.Ostrowski [101,20] zachowania	W.Szewczuk [124,t.II ,273] działalności
1.poznawcza	1.poznawcza	1.poznawcze	1.poznawcza
2.naukowa			
3.techniczna			
4.mistyczna			
5.religijna			
6.artystyczna	2.twórcza	2.twórcze	2.artystyczna
	3.amatorska		
7.filozoficzna		3.konsumpcja kulturalna	
8.kontemplacyjna			3.opiekuńcza
9.emocjonalna		4.sportowe	4.sportowa
10.fizyczna		5.turystyczne	
11.podróżnicza			
12.zamieszkiwanie			
13.przyrodnicza			
14.rytualna praca			5.produkcyjna
15.obyczajowa	4.konformistyczna	6.ludyczne	6.usługowa
	na		7.wychowawcza
16.komunikacyjna		7.towarzyskie	
17.polityczna		8.społeczno-organizacyjne	8.organizacyjna
			9.porządkowa
inne:	5.kompensacyjna	9.patologiczne	

BIBLIOGRAFIA .

1. - Activity Centres."Architectural Design" 1973 ,
nr 6,s.385.
- 2.ADRIAN H.,ADRIAN M. : Probleme von Freizeitparks aus der
Sicht der Stadt."Architektur Wettbewerbe"1974,
nr 78,s.VII-IX.
- 3.ALTHAUS P.F.,HENGELLER A.: Die Stadt als offenes System.
Eidgenössische Technische Hochschule Zürich,
Institut für Geschichte und Theorie der Archi-
tektur,ETH Birkhäuser Verlag,Basel 1973.
- 4.ANDRESS G.,SYNOLD W.:Fassadenraumzellen."Architektur der
DDR" 1979,nr 11,s.676-681.
- 5.ANDRESS G.:Fassadengestaltung im komplexen Wohnungsbau
im Bezirk Erfurt."Architektur der DDR" 1977,
nr 7,s.393-401.
- 6.APPELEYARD D.:The Environment as a Social Symbol-Within
a Theory of Environmental Action and Perception.
"Journal of the American Planning Association"
1979,nr 2,s.143-153.
7. - Architektura.Przestrzeń.Kultura. Praca zbioro-
wa pod red.J.Niżnika,Centralny Ośrodek Metody-
ki Upowszechniania Kultury,Warszawa 1978.
8. - Les artistes... des locataires comme les autres.
"Revue de l'Habitat Social"1980,nr 54,s.12-40.
9. - Les ateliers d'artistes de Marne-la-Vallée.
Comment on decourage les bonnes volontes.
"Revue de l'Habitat Social" 1980,nr 54,s.40-41.
- 10.ASSEM ISMAIL EL-EMBABY : Islamische Bautypen."Werk Bauen+
+Wohnen" 1980,nr 12,s.11-13.
- 11.BAĆ Z.,BOKUN Z.,GIERCZAK J. i in.:Wprowadzenie do projek-
towania osiedlowych struktur funkcjonalno-prze-
strzennych.Wydawnictwo Politechniki Wrocław -
skiej,Wrocław 1978.
- 12.BAGIŃSKI E.:Integrująca funkcja mieszkania.Instytut Archi-
tektury i Urbanistyki Politechniki Wrocławskiej,
Wrocław 1979.
- 13.BAGIŃSKI E.:Preferencje mieszkaniowe ludności miejskiej.
W: Bagiński E.,Zipser T.:Model konsumpcji lud-
ności w zakresie potrzeb mieszkaniowych.Zakład
Urbanizacji i Planowania Przestrzennego Insty-
tutu Architektury i Urbanistyki Polit.Wrocł.,
Wrocław 1976; część 1.
- 14.BELL D. :Dwanaście sposobów przewidywania w naukach spo-
łecznych.PAN,Warszawa 1966.
- 15.BELL G.,RANDALL E.,ROEDER J.:Urban Environments and Human
Behavior.An Annotated Bibliography.Community
Development Series,Dowden,Hutchinson Ross Inc.,
Stroudsburg,Pennsylvania 1973.
- 16.BELMONT J.:L'architecture,création collective.Collection
vivre son temps,Les Editions Ouvrieres,Paris
1970.

17. BENEVOLO L.: Geschichte der Architektur des 19. und 20. Jahrhunderts. Verlag Georg D.W. Callwey, München 1964.
18. BENIOWSKI S.: Socjologiczne aspekty społecznego użytkowania i organizacji przestrzeni. "Architektura" 1978, nr 9-10, s. 44-61.
19. BERNFELD D.: Les "Bürgerinitiativen"/BI/-initiatives des citoyens en Allemagne Occidentale. "Espaces et sociétés" 1979, nr 28-29, s. 93-116.
20. - The Best of Intentions. "Progressive Architecture" 1974, nr 2, s. 58-65.
21. BLACKBURN J.: The Framework of Human Behaviour. The International Library of Sociology and Social Reconstruction, London 1947.
22. BLANCO S.: Polyvalenz und Flexibilität in der Struktur der islamischen Stadt. "Werk/œuvre" 1976, nr 9, s. 575-579.
23. BOSSON J.: Les theatres forains. "Techniques & Architecture" 1976, nr 310, s. 94-99.
24. BRONIEWSKI T.: Historia architektury dla wszystkich. Starożytność. Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków 1963.
25. BRONIEWSKI T.: Historia architektury dla wszystkich. Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1980.
26. BURNETTE CH., LANG J., MOLESKI W., VAHON D.: Designing for Human Behavior: Architecture and Behavioral Sciences. Community Development Series, Stroudsburg, Pennsylvania 1974.
27. CACKOWSKI Z.: Człowiek jako podmiot działania praktycznego i poznawczego. Książka i Wiedza, Warszawa 1979.
28. - The Child in the World of Tomorrow. "Ekistics" 1978, nr 272.
29. CHWALIBÓG K.: Ewolucja struktury zespołów mieszkaniowych. Instytut Kształtowania Środowiska, PWN, Warszawa 1976.
30. CLARK J.: Two Lectures at the AA-Japanese House: Inside the Outside and the Problem of 'Oriental Art' a Polemic. "Architectural Association Quarterly" 1978, nr 4, s. 46-50.
31. COX O.: Urban Housing in the Next Decade. "RIBA Journal" 1977, nr 7, s. 298-303.
32. CURTA P., PÄUN S.: Programul rețelei de cultura. "Arhitectura" 1978, nr 3, s. 33-37.
33. CZERNY W.: Miasto przyszłości. Struktury osiedlenia. "Polska 2000" 1974, nr 1, s. 52-76.
34. CZERWIŃSKI M.: Profile kultury. Biblioteka Wiedzy Współczesnej, Omega, Wiedza Powszechna, Warszawa 1980.
35. CZERWIŃSKI M.: Upowszechnienie kultury a struktura społeczna. Biblioteka Wiedzy Współczesnej, Omega, Wiedza Powszechna, Warszawa 1969.
36. DAHINDEN J.: Freizeitgesellschaft und Freizeitstadt. "Architektur und Wohnwelt" 1972, nr 5, s. 281-285.
37. DANECKI J.: Jedność podzielonego czasu. Czas wolny i czas pracy w społeczeństwach uprzemysłowionych. Biblioteka Nauki o Pracy, Książka i Wiedza, Warszawa 1970.

38. DEILMANN H. :Der flexible Wohnungsgrundriss wird er jetzt Wirklichkeit?" Architektur+ Wohnwelt" 1972, nr 4, s. 213-225.
39. DELAGÉ C., MAIGNAN F., ROUSSELOT M.H.: Les modèles innovation jugés pas l'enquête réalisée en 1976. "Les cahiers du GRECOH" 1977, nr 15, s. 23-42.
40. DOROSIŃSKI W.C., GASPERSKI W., WRONA S.: Zarys metodyki projektowania. Arkady, Warszawa 1981.
41. DZIEWULAK A.: Zachowania młodzieży w czasie wolnym. W: Po pracy i nauce. Praca zbiorowa pod red. K. Przecławskiego, CRZZ, Warszawa 1979, s. 47-105.
42. ESBENSEN S.B.: A Place to Play. A Place to Grow. "Habitat" 1979, nr 1, s. 14-19.
43. FERRAGU C.: La conception des équipements collectifs. "BULLDOC" 1974, nr 46, s. 13-65.
44. FERRARI A.: Mantova-piano 'una tantum' o piano ininterrotto? "Casabella" 1977, nr 421, s. 45-58.
45. FRĄCKIEWICZ J.L.: Systemy sprawnego działania. Ossolineum, Wrocław, Warszawa-Kraków-Gdańsk 1980.
46. GESLER-WIEJAK K.: Jakość środowiska mieszkaniowego z punktu widzenia czasu wolnego. Instytut Architektury i Urbanistyki Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1980.
47. GIEDION S.: Przestrzeń, czas, architektura. Narodziny nowej tradycji. PWN, Warszawa 1968.
48. GOBAN-KLAS T.: O zadaniach i założeniach badań nad uczestnictwem kulturalnym. "Kultura i Społeczeństwo". 1972, nr 2, s. 85-99.
49. GORYŃSKI J.: Mieszkanie wczoraj, dziś i jutro. Biblioteka Wiedzy Współczesnej, Omega, Wiedza Powszechna, Warszawa 1975.
50. GRAF U.: Aspekte zum Thema Kollektivkunst. "Werk" 1970, nr 10, s. 664-674.
51. Gruppe Freizeit 2000 : Freizeit 2000. "Architektur Wettbewerbe" 1970, nr 64, s. II-VIII.
52. GRÜTTER J.: Traditionelle japanische Architektur. "Bauen+ Wohnen" 1976, nr 12, s. 465-468.
53. GÜRTLER CH.: Regelmässigkeiten raumzeitlichen Verhaltens. "Raumforschung und Raumordnung" 1979, nr 5, s. 222-231.
54. HAINES G.H.: A Place Fit to Live in. "Housing and Planning Review" 1977, nr 1, s. 8-10.
55. HALL E.T.: Ukryty wymiar. Biblioteka Myśli Współczesnej, PIW, Warszawa 1978.
56. HALL E.T.: Meeting Man's Basic Spatial Needs in Artificial Environments. W: Burnette Ch. i in.: op.cit. s. 210-220.
57. HANKE H.: Kulturelle Aspekte bei der Planung von Siedlungszentren auf dem Lande. "Deutsche Architektur" 1969, nr 2, s. 89-91.
58. HEIDEGGER M.: Budować, mieszkać, myśleć. Eseje wybrane. Czytelnik, Warszawa 1977.
59. ILJIN-SZYMAŃSKA C.: Urządzenia kultury w miastach. Instytut Kształtowania Środowiska, PWN, Warszawa 1980.
60. JACHER W.: Czynniki integracji systemu społecznego. "Kultura i Społeczeństwo" 1974, nr 3, s. 123-146.

61. JOCHEN C. :Freizeitverhalten ausser Haus.
"Informationen zur Raumentwicklung"
1976,nr 6,s.279-284.
62. KAMIŃSKI A.:Funkcje pedagogiki społecznej.PWN,
Warszawa 1975.
63. KAPPLER H.P.:Konstruktion von Dachgärten."Deutsche Bau-
zeitung" 1976,nr 8,s.48-53.
64. KASEMI-MARTAZAVI S.:Kulturspezifische Aspekte in der Be-
ziehung zwischen Verhalten und räumlicher Um-
gebung.Eine experimentelle Untersuchung über
Distanzen im sozialen Nahraum.Eberhard-Karls-
-Universität,Tübingen 1978.
65. KAUTSKY K. :Tomasz More i jego 'Utopia'.Spółdzielnia Wydaw-
nicza "Książka",Warszawa 1948 .
66. KENNEDY R.W.:The House and the Art of its Design.Progres-
sive Architecture Library,New York-Amsterdam-
-London 1967.
67. KESSEN W.,MUNSINGER H.:Uncertainly Structure and Preferen-
ce."Psychological Monographs:General and
Aplied" 1964,nr 9,s.78.W:Beniowski S.:op.cit.;
s.49.
68. KŁOSKOWSKA A.:Kultura masowa.Krytyka i obrona.PWN,Warsza-
wa 1980.
69. KNOTHE J. :Sztuka budowania.Nasza Księgarnia,Warszawa
1968.
70. KÖCKERITZ W.:Kulturelle Einrichtungen in Erdgeschossen
von Wohngebäuden der WBS 70."Bauten der Kul-
tur" 1980,nr 3,s.10-15.
71. KOSMALA M. :Atrakcyjność jako zasadnicze kryterium projek-
towania urządzeń na placach zabaw dla dzieci.
"Miasto"1980,nr 7,s.29-36.
72. KOSMALA M. :Dlaczego place zabaw nie bawią dzieci?
"Architektura" 1979,nr 375-376,s.49-60.
73. KOTARBIŃSKI T.:Kurs logiki dla prawników.PWN,Warszawa
1975.
74. KOZACZEWSKI T.:Rozplanowanie,układ przestrzenny i rozwój
miasta średniowiecznego.Prace Naukowe Instytu-
tu Historii Architektury,Sztuki i Techniki
Polit.Wrocł.,Wrocław 1973.
75. KRAUSE H.,LEMBKE K.:Wohnunsbauserie 70-Gemeinschaftspro-
jekt von Forschung und Produktion für die
Intensivierung des Wohnungsbaus."Architektur
der DDR" 1975,nr 4,s.209-211.
76. KROSZEL J. :Rozmieszczenie infrastruktury społecznej-Wy-
brane problemy.Komisja Nauk Demograficznych
i Gospodarki Regionalnej PAN,Ossolineum,
Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1982.
77. KRUGER-HEYDEN K.:Gebäudeanalyse von Wohnbauten."Architek-
tur Wettbewerbe" 1977,nr 91,s.III-X.
78. KUBIAK H. :Religijność a środowisko społeczne.Studium
zmian religijności pod wpływem ruchów migra-
cyjnych ze wsi do miasta.Prace Komisji Socjo-
logicznej,PAN-Kraków,nr 26,Kraków 1972.
79. KUMANIECKI K.:Historia kultury Starożytnej Grecji i Rzy-
mu.PWN,Warszawa 1965.
80. KUNIŃSKI M.:Pojęcie modelu w naukach empirycznych.W:
Kuniński M.:Myślenie modelowe w socjologii
Maxa Webera.Prace Komisji Socjologicznej,PAN,
nr 46,Kraków 1980;s.97-107.

81. KUPENKOVA M.: Kombinierte Einrichtung für Kultur, Gastronomie und Sport. "Architektur der DDR" 1976, nr 1, s. 28-32.
82. LAFRASSE P., VINCENT G.: Les équipements publics d'Évry. Inventaire des types d'innovation. "Cahiers de l'Institut d'Amenagement et d'Urbanisme de la Region d'Ile-de-France" 1978, vol. 52.
83. LATOUR S., SZYMSKI A.: Projektowanie systemowe w architekturze. PWN, Warszawa-Poznań 1982.
84. LAWTON POWELL M.: The Human Being and the Institutional Building. W: Burnette Ch. i in.: op.cit.; s. 60-71.
85. LINS J.: Untersuchungsbericht über die Totalerhebung der Wohnungsinhaber in Marchtrenk. "Bauen + Wohnen" 1978, nr 1, s. 34-36.
86. LINTON R.: Kulturowe podstawy osobowości. PWN, Warszawa 1975.
87. LIPSKI Z., OWCZAREK A.: Budownictwo poprzez aktywne współuczestnictwo. "Architektura" 1980, nr 4, s. 67-74.
88. LUKOSEK A.: Funkcjonalność i struktura kultury technicznej. "Chowanna" 1976, nr 1, s. 110-116.
89. MAJDECKI L.: Historia ogrodów. PWN, Warszawa 1972.
90. MAJOR M.: Geschichte der Architektur. Akademiai Kiado, Budapest 1976; tom 1.
91. MALEWSKI A.: O zastosowaniach teorii zachowania. W: O nowy kształt nauk społecznych. Pisma zebrane. PWN, Warszawa 1975; s. 325-466.
92. MALISZ B.: Zarys teorii kształtowania układów osadniczych. Arkady, Warszawa 1981.
93. MARIANŃSKI J.: Praktyki religijne w uprzemysłowionym mieście. "Kultura i Społeczeństwo" 1974, nr 3, s. 147-163.
94. MATUSZEWSKI P., MROZIŃSKI J.: Koncepcja przestrzennej organizacji placówek kulturalnych w osiedlach wielkomiejских na przykładzie zespołu osiedla Ursynów Północny w Warszawie. W: Architektura. Przestrzeń. Kultura. Praca zbiorowa pod red. J. Niźnika, op.cit.; s. 111-135.
95. MEUTER H., ROCK S.: Wochenendfreizeit in besiedelten Räumen: Eigene Daten zur Bedeutung von Landschaft als Freizeitraum. "Information zur Raumentwicklung" 1974, nr 9, s. 333-345.
96. MICHALIK-NOWAKOWSKA M.: Modele mieszkań adresowanych. Instytut Architektury i Urbanistyki Polii. Wrocław, Wrocław 1977.
97. - Międzynarodowa Karta Mieszkalnictwa UIA. "Architektura" 1976, nr 339, s. 2.
98. MIŁOBĘDZKI A.: Zarys dziejów architektury w Polsce. Wiedza Powszechna, Warszawa 1968.
99. MOEWES W.: Der Funktionsbereich als Gemeinde modernen Typs. "Informationen" 1969, nr 20, s. 603-630.
100. NEUBERT V., KRESS S.: Gestaltung von Freiräumen in Wohnbereichen. "Architektur der DDR" 1980, nr 5, s. 290-304.
101. OSTROWSKI P.: Charakterystyka socjologiczna młodzieży miejskiej i jej czasu wolnego. W: Po pracy i nauce. Praca zbiorowa pod red. K. Przecławskiego, Warszawa 1979; s. 13-32.

102. OSTROWSKI P.: Czynniki kształtujące kulturę wolnego czasu młodzieży miejskiej. W: Po pracy i nauce. Praca zbiorowa pod red. K. Przecławskiego, Warszawa 1979; s. 168-215.
103. PAŹDZIOR M.: Mobilna kapsuła jako miejsce pracy projektanta XXI wieku. "Architektura" 1979, nr 377-378, s. 34.
104. PIANO & RICE Ass.: Mobiles Quartier-Laboratorium. "Bauen + Wohnen" 1979, nr 9, s. 331-332.
105. PIETRASIŃSKI Z.: Praktyczna psychologia pracy. Wiedza Powszechna, Warszawa 1965.
106. PRICE C.: Recherche sur des equipements de loisirs - from Fun Palace to Generator. "Techniques Architecture" 1980, nr 333, s. 108-111.
107. RAPOPORT A.: Pour une anthropologie de la maison. Collection aspects de l'urbanisme, Dunod, Paris-Bruxelles-Montréal 1972.
108. - Rapport de la Commission "Qualité de l'Habitat & Vie Quotidienne". "Revue de l'Habitat Social" 1979, nr 44, s. 1-48.
109. RICE P.: Mobile pneumatische Theaterhülle. "Bauen + Wohnen" 1979, nr 9, s. 328-329.
110. SÁNCHEZ L.R.: Ciudad Kennedy - A New Town in Bogota, Colombia. W: The Role of Housing in Promoting Social Integration. Praca zbiorowa pod red. S. J. Jones'a, Department of Economic and Social Affairs, United Nations Publication, New York 1978; s. 126-165.
111. - Saunabau. "Deutsche Bauzeitung" 1973, nr 10, s. 1134-1137.
112. SCHOCH R., SCHOCH L.: Anregungen für künftiges Wohnen. "Architektur + Wohnwelt" 1977, nr 6, s. 466-469.
113. SCHUMPP M.: Städtebau und Utopie. Soziologische Überlegungen zum Verhältnis von städtebaulichen Utopien und Gesellschaft. Georg-August-Universität, Göttingen 1970.
114. SIN-Städtebauinstitut, Nürnberg: Alte Menschen wünschen häusliche Autonomie. "Architektur + Wohnwelt" 1973, nr 3, s. 5.
115. SŁAWIŃSKA J.: Estetyka dla projektantów. Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1975.
116. SOEN D.: Physical Environment, Planning and Human Behaviour. "Architectural Science Review" 1974, nr 4, s. 78-83.
117. SOŁOWIJ S. i in.: Badanie możliwości powiązań funkcjonalno-przestrzennych niektórych funkcji usługowych ze strukturami mieszkalnymi. Instytut Architektury i Urbanistyki Polit. Wrocł., Wrocław 1979.
118. SPIVAK M.: Archetypal place. "The Architectural Forum" 1973, nr 3, s. 44-49.
119. STĘPNIEWSKA B.: Zieleni towarzyszą architekturze i urbanistyce w starożytności. Prace Naukowe Instytutu Historii Architektury, Sztuki, Techniki Polit. Wrocł., Wrocław 1975.
120. STYRNA-BARTKOWICZOWA K., SZAFER T.P.: Ekologia środowiska mieszkaniowego. PAN, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977.

121. SZCZEPAŃSKI J.: Socjologia. Rozwój problematyki i metod. PWN, Warszawa 1969.
122. SZCZEPAŃSKI J.: Konsumpcja a rozwój człowieka. Wstęp do antropologicznej teorii konsumpcji. PWE, Warszawa 1981.
123. SZCZEPAŃSKI J. i in.: Badania nad wzorami konsumpcji. Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977.
124. SZEWCZUK W.: Psychologia. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1975.
125. SZOLGINIA W.: Ilustrowana encyklopedia dla wszystkich. Architektura i budownictwo. Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 1982.
126. TANGE K.: Architektura Japonii. Progress, Moskwa 1976.
127. TATARKIEWICZ W.: Historia filozofii. PWN, Warszawa 1978; tom 1.
128. - Le temps des loisirs. "La Maison Française" 1977, nr 303, s. 84-95.
129. TOKARSKI S.: Drugi Renesans. Eliadowska teoria dialogów międzykulturowych. "Kultura i Społeczeństwo" 1976, nr 1, s. 149-163.
130. TYSZKA Z.: Socjologia rodziny. PWN, Warszawa 1979.
131. UHLIG K.: Innerstädtische Freizeitzentren. "Bauen+Wohnen" 1972, nr 1, s. 39-41.
132. ULATOWSKI K.: Architektura włoskiego renesansu. PWN, Warszawa-Poznań 1972.
133. - Urządzenia sportowe. Planowanie, projektowanie, budowa, użytkowanie. Praca zbiorowa pod red. R. Wirszykło, Arkady, Warszawa 1982.
134. WALLIS A.: Kultura i więź przestrzenna. Komitet Badań i Prognoz "Polska 2000", PAN, Książka i Wiedza, Warszawa 1978.
135. WALLIS A.: Postawy wobec kultury. W: Architektura, przestrzeń, kultura. Praca zbiorowa pod red. J. Niźnika, op. cit.; s. 11-18.
136. WALLIS A.: Socjologia i kształtowanie przestrzeni. PIW, Warszawa 1971.
137. WALLIS A.: Społeczne przesłanki i przyszłość mieszkania. "Młasto" 1973, nr 5, s. 17-21.
138. - Wokół Terry. "Architektura" 1975, nr 337, s. 374-375.
139. WORSLEY A., FINIGHAN W.R.: Some Conceptions of Domestic Privacy. "Architectural Science Review" 1977, nr 3, s. 73-77.
140. ZIPSER T.: Określenie wzorców sieci ośrodków usługowych na podstawie modelowania numerycznego. Instytut Architektury i Urbanistyki Polit. Wrocł., Wrocław 1978.
141. ZIPSER T.: Próba zastosowania metody operacyjnej modelu konsumpcji w zakresie potrzeb mieszkaniowych. W: Bagiński E., Zipser T.: Model konsumpcji ludności w zakresie potrzeb mieszkaniowych. Zakład Urbanizacji i Planowania Przestrzennego Inst. Arch. i Urban. Polit. Wrocł., Wrocław 1976; część 2.
142. - Życie we wspólnocie. "Domy Spółdzielcze" 1977, nr 2, s. 24-25.

PRZYKŁADY ROZWIĄZAŃ ARCHITEKTONICZNYCH-BIBLIOGRAFIA.

1. - Altenheim in Meggen bei Luzern."Bauen+Wohnen" 1975,nr 7-8,s.305-307.
architekt : R.Mathys
miejsce,rok: Meggen k/Luzern,-
projekt : architektoniczny-koncepcja
2. - Architecture and Recreation.Zum Weltkongress der UIA."Werk" 1972,nr 12,s.685-686.
architekci : Archiclicque,K.Bernath,
P.Birchmeier,T.Boga,M.Boss-
hard,B.Bürcher,C.Frei,
B.Schlagenhauf,P.Wenk
miejsce,rok: kongres UIA,Warna 1972
projekt : teoretyczny
3. Atelier V :Wohnungsbau-Wohnen in der Gemeinschaft.
"Bauen+Wohnen"1978,nr 2,s.50-54.
architekci : Atelier V,Bern
miejsce,rok: Burgdorf,1973
projekt : realizacja
4. BANGSBO S. :En integreret bystruktur."Arkitekten"1979,
nr 21,s.497-503.
architekt : S.Bangsbo
miejsce,rok : Køge,-
projekt : architektoniczny-koncepcja
5. BUSMANN P.,NEUSSL H.:Projekt-Überbauung der Umspannsta-
tion neben dem alten Wasserturm in Köln.
"Architektur+Wohnform"1971,nr 5,s.232.
architekci : P.Busmann,H.Neussl
miejsce,rok: Köln,-
projekt : architektoniczny-koncepcja
6. ČELECHOVSKY G.:Jak budeme za socialismu bydlet?"Domov"
1977,nr 3,s.3-6.
architekt : G.Čelechovsky
miejsce,rok: -
projekt : teoretyczny
7. - Centre socio-éducatif,Évry 1977."Techniques&
Architecture" 1978,nr 318,s.102-103.
architekci : M.Macary,X.Menu,G.Autran
miejsce,rok: Évry/Paris,1974-77
projekt : realizacja
8. - Compound interest."Progressive Architecture"
1979,nr 10,s.64-67.
architekci : W.T.Cannady,R.Anderson,
N.Schwartz,R.Beard
miejsce,rok: Houston,-
projekt : realizacja
9. - DALs konkurrence om etageboligformer."Arki-
tekten" 1974,nr 2,s.22-45.
architekci : S.i K.Ussing,C.Hoff,S.Müller,
P.E.Malmstrøm,P.Snabe
miejsce,rok: -
projekt : konkursowy

10. - DALs konkurrence om etageboligformer.
"Arkitekten" 1974, nr 2, s. 22-45.
architekci : K. i E. Clemmensen, J. Heger
miejsce, rok: -
projekt : konkursowy
11. - Domy mieszkalne w Darmsztadzie-RFN. "Architektura" 1976, nr 6, s. 39.
architekci : Auer, Netopil, Stenzel
miejsce, rok: Darmstadt
projekt : architektoniczny-koncepcja
12. - Ecouter: de la musique dans chaque pièce. "Maison Française" 1973, nr 273, s. 116-119.
architekt : Carrousel
miejsce, rok: -
projekt : realizacja
13. - Es coins téléphone. "Maison Jardin" 1974, nr 203, s. 172.
architekt : -
miejsce, rok: -
projekt : realizacja
14. - Experimentelles Bauen und Wohnen in Utrecht, Niederlande. "Bauen+Wohnen" 1973, nr 6, s. 228-231.
architekci : WAHWM Janssen
miejsce, rok: Utrecht, -
projekt : realizacja
15. FERRARI A.: Mantova-piano "una tantum" o piano ininterrotto?
"Casabella" 1977, nr 421, s. 45-58.
architekci : E. Battisti, P. Bulli, F. Purini, G. Rebeschini
miejsce, rok: Mantova, 1975
projekt : architektoniczny-koncepcja
16. FORDERER W.M.: Göhner-Bauten in Adlikon und Langgrüt ZH.
"Werk" 1972, nr 3, s. 130-133.
architekci : Steiger Architekten und Planer
miejsce, rok: Adlikon-Regensdorf, 1968-73
projekt : realizacja
17. - Freiburg 1970. Wohgebiet Landwasser-Mitte Gutachten. "Architektur Wettbewerbe" 1972, nr 69, s. 46-57.
architekt : J. Herkommer
miejsce, rok: Freiburg, 1970
projekt : konkursowy
18. GAILHOUSTET R.: Parpaings a Villejuif. Logements h.l.m. passage de la fontaine. "Techniques & Architecture" 1980, nr 332, s. 98-100.
architekt : R. Gailhoustet
miejsce, rok: Villejuif, -
projekt : realizacja
19. GARTEN G., KAHL W.: HEW Kundenzentrum. "Möbel Interior Design" 1970, nr 6, s. 52-59.
architekci : G. Garten, W. Kahl
miejsce, rok: Hamburg, -
projekt : realizacja
20. HAUCKE O.: Elfgeschossiger Wohnungsbau in Halle-Neustadt. "Deutsche Architektur" 1971, nr 3, s. 160-161.
architekci : O. Haucke, M. Kritzsch, J. Reinboth
miejsce, rok: Halle-Neustadt, -
projekt : realizacja

21. HAUFFE I. : Über Wohnformen für Bürger im höheren Lebensalter. "Architektur der DDR" 1974, nr 12, s. 754-756.
architekt : I. Hauffe
miejsce, rok: -
projekt : diplomowy
22. HILLE H. : Grefsenplataet Byggeselskap A/S. "Byggekunst" 1970, nr 2, s. 74-75.
architekt : H. Hille
miejsce, rok: Grefsenåsen/Oslo, 1969-70
projekt : architektoniczny-koncepcja
23. HILLE H. : Grefsen Terrassehus, Oslo. "Byggekunst" 1976, nr 4, s. 126-128.
architekt : H. Hille
miejsce, rok: Grefsenåsen/Oslo, 1974
projekt : realizacja
24. HRYNIEWICZ W., JARZĄBEK W., JURKOWSKI A.: Osiedle Nowy Dwór we Wrocławiu. "Architektura" 1974, nr 11-12, s. 445-449.
architekci : W. Hryniewicz, W. Jarząbek, A. Jurkowski
miejsce, rok: Wrocław, 1974-78
projekt : realizacja
25. - Il progetto tra professione e ricerca. "Casabella" 1979, nr 449, s. 35-53.
architekci : C. Jacoponi, M. Martellotti, P. Pascalino, A. Pernici, C. Presta
miejsce, rok: -, 1977
projekt : architektoniczny-koncepcja
26. - In Höhe wohnt sichs besser. "Möbel Interior Design" 1970, nr 11, s. 40-63.
architekci : Miklautsch, Tinz, Ziller
miejsce, rok: -
projekt : teoretyczny
27. - Investigate the Nature of a House as a Life-Production Vesel. "The Japan Architect" 1971, nr 171, s. 98-140.
architekt : H. Yosano
miejsce, rok: -, 1971
projekt : konkursowy
28. - Investigate the Nature of a House as a Life-Production Vesel. "The Japan Architect" 1971, nr 171, s. 98-140.
architekci : So'ichi Hata, Haruhiko Shimizu
miejsce, rok: -, 1971
projekt : konkursowy
29. - Investigate the Nature of a House as a Life-Production Vesel. "The Japan Architect" 1971, nr 171, s. 98-140.
architekt : L. Botlia
miejsce, rok: -, 1971
projekt : konkursowy
30. ISHII K., NAMBA K.: 54 Windows. "The Japan Architect" 1976, nr 227, s. 21-28.
architekci : K. Ishii, K. Namba
miejsce, rok: Hiratsuka/Kanagawa, 1973-75
projekt : realizacja

31. KIERKEGAARD O., ABITZ E.: Udbygning af Grønlands-
kollegiet-for hvem? "Arkitekten"
1973, nr 23, s. 484-487.
architekci: B. Lundgard, H. Jacob-
sen
miejsce, rok: Grønland, 1971
projekt: architektoniczny-koncepcja
32. KORZEŃ J.: Osiedla warszawskie. "Architektura" 1976, nr 4,
s. 11-24.
architekci: T. Mrówczyński, B. Popielawska,
R. Welder, B. Kanarek, R. Karczew-
ska, J. Parczewski, M. Radziszew-
ski, J. Romiszewska, J. Ząbecki
miejsce, rok: Służew/Warszawa, 1973-74
projekt: realizacja
33. KORZEŃ J.: Osiedla warszawskie. "Architektura" 1976, nr 4,
s. 11-23.
architekci: H. Drewiczewska, D. Małkowska,
J. Roguska, J. Szmidt
miejsce, rok: Chomiczówka/Warszawa, 1974-77
projekt: realizacja
34. KRZYŻANIAK A.: Madryt-dwa osiedla. "Architektura" 1976, nr 3,
s. 30-33.
architekci: -
miejsce, rok: Zarzazquemada/Madryt, 1970
projekt: realizacja
35. LEHMANN H.: Modell einer Stadterneuerung. "Architektur+
Wohnform" 1970, nr 3, s. 153-155.
architekt: H. Lehmann
miejsce, rok: -
projekt: praca dyplomowa
36. - Maison pour mères célibataires, Amsterdam
/avant-projet/. "L'Architecture d'Aujourd'hui"
1975, nr 177, s. 27-30.
architekt: A. Van Eyck
miejsce, rok: Amsterdam, -
projekt: architektoniczny-koncepcja
37. - Méthodologie-SAR. "Techniques & Architecture"
1976, nr 311, s. 25-37.
architekci: grupa SAR /P. Erni, J. Carpi i in/
miejsce, rok: -
projekt: teoretyczny
38. NEUBERT U.: Gestaltung von Freiräumen in Wohnbereichen.
"Architektur der DDR" 1980, nr 5, s. 290-304.
architekci: U. Neubert, S. Kress
miejsce, rok: -
projekt: teoretyczny
39. - OBOS-BOLIGEN I 80 ÅRA. "Byggekunst" 1979, nr 4,
s. 265-276.
architekci: J. Bjørnerneboe, J. Guttu,
J. D. Martens
miejsce, rok: -
projekt: teoretyczny
40. - Przewodnik po zabytkach Wrocławia. Okręgowa
Komisja Opieki nad zabytkami, Wrocław 1956.
41. - Przewodnik po dawnym i współczesnym mieście.
Wrocław. Warszawa 1970.

42. - Rollberge: Bewegungen um einen Block. "Deutsche Bauzeitung" 1978, nr 12, s. 20-26. (42-50)
architekci : R. Oefelein, B. Freund, R. Schmock
miejsce, rok: Berlin Neukölln, 1971-72
projekt : realizacja
43. SCHREINER D. : Achtgeschossige Wohnscheiben in Brandenburg und Potsdam. "Deutsche Architektur" 1978, nr 2, s. 88-89.
architekt : D. Schreiner
miejsce, rok: Potsdam, -
projekt : realizacja
44. - Selbstbestimmung im Wohnungsbau. "Deutsche Bauzeitung" 1978, s. 21-28.
architekci : P. Faller, H. Schröder, R. Layer, K. Lohrer, C. Schmidt
miejsce, rok: Stuttgart, 1972-75
projekt : realizacja
45. SPILLE R. : Projet Steilshoop a Hambourg. "Techniques & Architecture" 1976, nr 311, s. 58-61.
architekci : grupa SAR
miejsce, rok: Hamburg
projekt : architektoniczny-koncepcja
46. - Stadthäuser aus industriell hergestellten Teilen. "Deutsche Bauzeitung" 1980, nr 1, s. 9-20.
architekci : O. Steidle, G. Ullmann
miejsce, rok: München, -
projekt : realizacja
47. STEIDLE+PARTNER : Wohnheim für ausländische Arbeitnehmer. "Bauen+Wohnen" 1978, nr 12, s. 498-500.
architekci : O. Steidle, P. Deby, G. Niese, E. Boeck
miejsce, rok: Dingolfing, -
projekt : realizacja
48. - Une échelle d'échange. "Techniques & Architecture" 1976, nr 312, s. 86-88.
architekci : F. Galmiche, Y. J. Laval, M. Robain, V. de Baecque
miejsce, rok: Poitiers, -
projekt : architektoniczny-koncepcja
49. - Ursynów Północny. "Architektura" 1975, nr 1-2, s. 22-70.
architekci : L. Borawski, J. Szczepanik, -Dzikowski, A. Szkop
miejsce, rok: Ursynów Północny/Warszawa, 1971
projekt : konkursowy /realizacyjny/
50. - Wohncenter Dudelsack. "Bauen+Wohnen" 1970, nr 6, s. 33-36.
architekt : R. Mühlich
miejsce, rok: Dudelsack/Freiburg, 1970
projekt : konkursowy

51. -

Wohnungsbau-einmal anders.
"Deutsche Bauzeitung" 1974,nr 8,
s.696.

architekt : S.Schamhart

miejsce,rok: Haag,-

projekt : architektoniczny-koncepcja

52.ZUMPE M.

:Punkterschlossene Wohnungsbauserie Zwölf -
eckhaus."Deutsche Architektur" 1973,nr 5,
s.305-309.

architekt : M.Zumpe

miejsce,rok: -

projekt : teoretyczny.

(51-52)

	* N *	1 2 3 4 5 6 7 8 9			
		N.N.P.∇N.∇.∇.N.∅.1.1.3∅.1.1.1			
	Rozpocz. pr.	zakończ. pr.	Opubl. pr.	Instytut	Nr tematu
	∅.3.8.∅	∅.5.8.4		I.∅.1	∅.3.∅.4.2.5
	Nr zlecenia	Nr archiwalny			
		I.∅.1./P.-2.6.4./84 *			
Symbol UKD					
728.2	Budynki wielorodzinne. Bloki mieszkalne.				
Opis bibliograficzny					
Kwiatkowska Ada					
Tytuł: Infrastruktura społeczna zabudowy mieszkaniowej.					
Raporty Instytutu Architektury i Urbanistyki Politechniki Wrocławskiej 1984, ser.PRE ,nr 264.					
270 s. ,127 rys., 17 tabl., bibl.142 poz. /maszyn.powiel./					
270,8					
Rozprawa doktorska.					
Politechnika Wrocławska Instytut Architektury i Urbanistyki.					
Promotor: doc.dr inż.arch.Zbigniew Bać					
Charakter pracy: podstawowa			Rozpowszechnienie -		
Materiały odpłatne					

Analiza dokumentacyjna

<D

Infrastruktura społeczna zabudowy mieszkaniowej powinna spełniać dwa cele: podtrzymywać stałe zachowania i generować aktywność człowieka.

W związku z tym, w pracy, przeanalizowano: pełny zbiór stałych zachowań i aktywności kulturalnych człowieka, warunki dla ich powstania, relacje jakie zachodzą między nimi a przestrzenią, stopień współuczestnictwa użytkownika w tworzeniu programu i urządzaniu miejsc aktywności oraz wpływ kręgu kulturowego, czasu rozwoju i indywidualnych cech człowieka na kształtowanie tych miejsc.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stworzono abstrakcyjny model oprawy przestrzennej życia człowieka oraz konkretne modele infrastruktury społecznej zabudowy mieszkaniowej. W oparciu o te modele dokonano oceny wybranego rozwiązania architektonicznego infrastruktury społecznej zabudowy mieszkaniowej ze względu na jej dwa podstawowe cele.

Imię i Nazwisko autora analizy

Ada Kwiatkowska

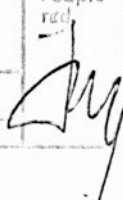
Słowa kluczowe

- <S
- zabudowa mieszkaniowa
 - infrastruktura społeczna
 - archetypy miejsc i zachowań
 - aktywności kulturalne
 - modele

00480 * 00 * 000828

<A 14 71 54 * B * C * D

* E * F * G * H

WPB	Emte	APW	Podpis red.	Podpis asyst. d/s badań	Potwierdzenie przyjęcia poprawki.	Potwierdzenie przyjęcia karty w Oddziale Dokumentacji.
NIE						
T.R. lub NIE						